NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 2-án. 61-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETESEK
6 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel. Kimutatási illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wissinsky-ház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitóegyület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Szoritsuk munkára a munkakerülőket.

Az emberek közül sokan, megfeledkezve rendeltetésükről, s szem elől téveszve a czélt, melyet józan okosságunk mutat, restségből, vagy könnyelműségből, vagy gonosz léhaságra könnyen hajló indulatból, munkátlanokká lesznek, s azt akarják, hogy a dolgos emberek véresverejtékes keresményén élősködjenek, még pedig jól és kényelmesen. S ezen dologkerülők, naplopók serege, meg van a társadalom felső és alsó rétegeiben, feltalálható a nagy urak és a szegény föld népe között és ami fő baj, naponkint szaporodik számuk, igy növekedik a bűn bűzhödt posványának forrása, mert a dologtalan emberek minden gonoszságnak vak eszközei, minden undok bűnnek, elrémitő véteknek kész elősegitői. Ezek adják a sikkasztók, csalók, tolvajok, gyujtogatók, — gyilkosok gyász embereit.

A természetben nem találunk egyetlen egy teremtményt se munkahivatás nélkül; a kis fűszálnak, a hegy ormán levő fenyőfának, a kis bogárkának s a legnagyobb állatnak, a porhanyó göröngynek és a hegy méhében levő ércznek meg van a rendeltetése, mit előbb vagy utóbb be kell tölteni, vajjon, hogy heverhetne munka nélkül az ember, kiben oly sok testi és szellemi erő van összpontosulva. Nem a munkátlanság ellenkezik az emberi méltósággal, a társadalmi renddel, az osztó igazság rendjével. A munkátlan ember egy egy féreg, moly az ember társadalmi életében, a haza jólétében, egy-egy gyilkolószer a személy- és vagyonbiztonságban.

Az ember a tökély magaslatához akkor közeledik, ha munkásággal tölti el minden idejét, ekkor teremt, teremt magának s övéinek, embertársának jólétet. Az ember a munkátlanságban letépi magáról az emberi szépséget, lealacsonyitja magát a tetvekhez, s kell, hogy önön maga előtt utálat tárgya legyen.

Ha nagy szerencsétlenség a munkátlan ember, ugyan nem kell-e minden fegyvert felhasználni, az országnak, a hatóságoknak a társadalomnak és egyeseknek, hogy ezen társadalmi piszkok, emberárnyékok száma apadjon, pusztitani, irtani kell, ha lehet, ha lehet megtéritéssel, ha másként nem a legszigorubb fenyitéssel.

Hála a végzetnek, hazánk még eddig ment a zavargásoktól, melyeket az irigység szül és a dologtalan csavargók teremtenek; de vajh! ha számuk folyton növekedni fog, nem lesznek-e ártalmasak hazánk társadalmi és politikai békéjére.

Az államhatalom fejtse ki a legkérlelhetlenebb szigort azon bűnösök iránt, kik dologtalanul akarnak kényelmes életet szerezni. A büntető törvénykönyv e téren nagyon enyhe büntetéseket szab, ezen változtatni kell, legyen a büntetés javító és elriasztó. Gyökeres ujitást tegyen az állam a börtönrendszeren, hogy az ne rontó hatással legyen a bűnösre, de javitó erőt gyakoroljon arra.

A hatóságok pedig az alkotott szabályrendeletcket hajtsák végre kérlelhetetlenül.

De, hogy a munkátlanokat munkára szorithassuk s azokat a társadalomnak megmenthessük, kell, hogy a társadalom tegyen valamit.

Én tisztelem azt a nagylelkűséget, mely egyes nagyférfiak emlékszobrára százezreket ad, de elvárom azt is, hogy az ajtó előtt álló baj, veszély elháritására is tegyen valamit.

A munkátlan emberek a mezőgazdák legnagyobb csapásai.

Itt a nagy munkaidő, a kaszálás, aratás ezek kivánják a munkáskezet. Igen, de hányszor vagyunk megszorulva. A cselédet kiteleltetjük, a nyári munkától megszökik, az aratók, látva a szükebb termést, elillannak, s népesül az országut, szaporodik a kapczabetyárság, növekszik a csavargók száma. Ha lopni nem tud és éhes, mey koldulni, vagy elrabolja az ebédvivő kis gyermektől az ebédet, kiveszi szádból a kenyeret. S ha megtalálod pirongatni, bosszut esküdik ellened, felgyujt, vagy másként lesz ártalmadra.

Igen nagy átok, teher a szorgalmas emberen a dologtalan csavargó sereg és mily sokszor hallunk panaszt a nyár hevében dolgozó ember ajkáról: „én dolgozom, a csavargó ott hűsel az árnyékban, hát miért fizetem az adót, ha az állam és a hatóság nem véd meg engem e pióczacsapattól, csord ától."

És e jogos panaszra azt feleli az állam: „Hát nem csukatom be a sikkasztókat, nem tolonczoltatom a csavargókat! A hatóság ezt mondja: „Hát nem tartok hajtóvadászatot e söpredék ellen, hát nem utasitom-e a rendőröket ezek elfogására?" stb.

Ezek igazak, de az a baj, hogy mind az állam, mind a hatóság tette, félig tesz eleget a kivánalomnak.

A tolonczolás nagy költségszaporulat és összehozza a gazembereket a világ 4 tájékáról, hogy bűnbandává szervezkedhessenek. Az a hajtóvadászat is csak pillanatnyi menedék.

Hogy ez a nagy csapásu ügy gyökeresen gyógyittassék, az állam mal fogjon kezet a társadalom s hogy a munkátlanokat munkára szorithassuk, állitsunk kényszer dolgoházakat, munkatelepeket, minden megyébe. Ide gyűjtsük össze a tétlenségből gonoszságra vetemedő koldusokat, csavargókat, mutassuk meg a munka édességét, szoritsuk arra, hogy munka által tartsák fenn magukat. Ha nem dolgoznak, koplaljanak, egyszóval a dologházban éberesszük fel az eltévedt emberekben az önérzetet, öljük meg bennük az ó-embert, észszerű, alapos eljárással teremtsünk egészen uj embert, mi által sok szerencsétlenségnek, veszedelemnek, bűnnek, véteknek apasztottuk ki forrását.

Tudom, hogy ez inditványomnak utját állja sokaknál ez a kérdés: „szép dolog, meg helyes is ez a dologház eszméje, de hát, hol a pénz, melyen ezt megteremthetjük."

Első, hogy ez a dologház semmi fényűzést ne türjön, legyen az egyszerű, minden a szükségnek megfelelő és semmi felesleges. A bentlevők tartsák fel maguk magukat, dolgozzanak, keressenek annyit, a mennyi a dologház fentartására szükséges. Igy csak annyi pénz kellene, mely a dologház felállitásához szükséges. És ha azt mondjuk, hogy ehhez kellene 20,000 forint, vajh, oly összeg ez, melyet egy egész vármegye, az ő saját biztonsága érdekében nem tudna kifizetni? Kérdezzük meg csak a szegény embereket, kik oly sok ostromot és kinzást állanak ki a nyomorult gaz csavargóktól, nem szivesen adóztatnák-e meg magukat. Mennyi tüzvész, mennyi tolvajlás, mennyi gyilkosság lenne ez által megakadályozva, s ezeket meggondolva, találkozhatik e komoly ember, ki az áldozattól visszariadna.

Bizonyára nem, én ezt személyes tapasztalatból merem állitani.

Ha ilyen dologházat, munkatelepet állitanánk, akkor czélhoz vezetne a tolonczozás, a csavargók összefogdozása, a koldulási tilalom, mert akkor ezeket a dologházba kisérnék és ott tartanák, mig csak jelét nem adná annak, hogy kész már magát, nem csalás és koldulás, de tisztességes munka által fentartani. S ha kijöve a dologházból, ismét régi bűnébe sülyedne el, nem lenne nehéz ujra bevinni és munkára szoritani.

Itt vannak a nyári napok, midőn a gondos földmives egész évi munka gyümölcsét rakta asztagba, valahányszor egy-egy csavargót lát, mindjárt szomoru gondolat czikkázik át elméjén, mert hisz hányszor borult már ily csavargó kéz által lángba a gabona, mit oly nagy fáradtsággal arattunk. Az a csavargó nem tudja a munka becsét, értékét, véghezviszi az irtózatos bűnt.

Ideje m. tisztelt olvasóim! hogy e nagyon elharapódzott betegség ellen hathatós orvosszert használjunk. Ideje, hogy a társadalom szavát felemelje és tegyen, kérjen zörgessen, hogy e duló ellenség legyőzessék, mely békét ront, koldusbotot farag, boldogot földönfutóvá tesz. Tegyünk, mert e szerencsétlenség ma engem, holnap téged érhet, ma egyik kesereg ellopott jószágáért, holnap másik hullat könyet hajléka romja felett.

Szoritsuk munkára a munkátlanokat, utaljuk olvasóinkat a művelt külföld példájára, abból láthatjuk, hogy más államokban is kezdenek már e baj gyökeres orvosiásához hozzálátni.

Legyen szigoru büntetőtörvény. Törvény előtt legyen gazdag és szegény egyenlő. A bűnöst sujtsa bűne. Az igazat védje igazsága.

A társadalom pedig oldja meg erszényét és állitsuk fel megyénkint a kényszer dologházakat. Hogy pedig ez eszme mielőbb — a földmivesek, általában pedig egész hazánk érdekében — testet öltsön, következő inditványnyal zárom be felszólalásomat:

„Minden község tartson közgyűlést, vegye tárgyalás alá, mily

TÁRCZA.

Hej de szépen ragyog ott fenn ....

Hej de szépen ragyog ott fenn
Egy csillag az égen,
Csakhogy az sem szerezhet már
Több örömet nékem;
Pedig — mig „5" a hivem volt
S dobog ő kéblemre hajolt:
Annyi örömem volt abban,
A szép ragyogó csillagban,
. . . . Szép csillagban!

Egymást hévvel átölelve
Néz egettünk rája,
Szép reménnyel biztatgatott
Reggő fénysugára:
A lugasban andalogva,
Szerelemről sugva — bűgva, —
Boldog ábrándos kedélylyel,
Rajt merengtünk minden éjjel.
. . . . Minden éjjel.

De mióta hűtelen lett
S elhagyott az álnok,
S más, csábító, hitegető
Szép szavára állott:
Az a csillag hjába ragyog
Vigasztalan árva vagyok....
Szinte fáj az a fény nekem,
Azért oly bús az életem.
. . . . Az életem.

Olyan búsan ragyog most ott
A csillag az égen,
Csak fájdalmat és gyötrelmet
Szerez most már nékem:
Lelkem is fáj, ha feléje
Felnézek a magas égre;
Mert ez eszembe juttatja,
Ki szivemet cserbenhagyta,
. . . . Cserbenhagyta.

MARÓSHALMI GYULA.

Véletlenül.

(Beszély.)

Irta: *Ballier Sándor.*

(Folytatás.)

II.

— „Az élet egy lenge fuvalma az öröklét szelének, egy mérges kigyó, mely önmagát emészti; — és ezért törjük mi magunkat, ezért adjuk el a szellemet, hogy itt e földön hasonló muló lény ek és mulandó dolgok uralkodjanak fölötte? Miért van hát az élet? szabadság, mikor jön el a te országod? Mikor jön megnyuvás szivemre? . . . . kérdések feleletnélkül.

Ifjuságom szép ideje elzárt kaszárnyai levegőn telt el, most itt kinálkoznék az élet, mert az eddigi annyira kárba veszett, hogy nem lehet annak nevezni; de a fatum közbeszól: s nem lehet — mondja ez.

Vagy igaz lenne talán Calvin praedestinationális tana?

Ugy van, nálam be van bizonyitva. Hová levétek szép ábrándjaim, hol vannak azon eszmék, mik keblemet még húsz éves koromban hevitették? Nincsenek. Az álom sulyával reám nehezedő évek eltemették.

Ki vagyok lökve a nagy világba, igaz barát, jóakaró, tanácsadó s pártfogó nélkül; hová forduljak? . . . . Istenem, be gyönge vagyok! Hatalmas pártfogó nélkül, elveszek, mint a porszem a többi közt. Óh hazám, hogy saját fiaidnak sem tudsz kenyeret adni!

Itt lesz az ideje, midőn egy súgás terjed szét az országban s a morgásra felütik egyesek fejeiket: ezek lesznek az áldozatok.

Hej! sok nemes vérnek kell megtermékenyiteni a talajt, melyben a szabadság szép fája kivirágozhatik.

Nem bánom... legyek én is ily áldozat; mert: „rosz a világ, rosz vagyok én magam is.

Hanem hát Etelka.... Etelka! ? Nem merem vele közölni esetemet; pedig meg kell tudnia. Óh csak volna itt, hogy szép szemeiből meritenék erőt az élet terheinek tova emelésére."

Ennyit látunk az éjfélutánt mutató ingaóra tik-takja s a pislogó lámpa homálya mellett a Gyula által irt naplóban, mely mellett ő is karjaira dőlve, elaludt székében.

Ugyanis még egy ifjukori tévedés miatt ellensége volt neki a kormánygépnél, honnét aztán egy leirat érkezett — alig három havi ottléte után — mely szerint Heleváry azonnal bocásttassék el. Es az előzmény, miből aztán könnyen megérthetjük helyzetét.

Sorsa vissza lett dobva, és most fá jóbban esik neki a szerencsétlenség; mert általa egy szerelő kebelnek is szomorúság okoztatik.

Másnap Jenő is, meg az öreg is elment hivatalába rendesen; Heleváry pedig otthon maradt, állitván, hogy rossznul van. Pedig ha tudták volna, mi a baj?! Lefeküdt reggel felé a látszat kedvéért; de alig ment el barátja, ismét felöltözött s a kis szobában le- és felsétálgatva, gondolataival látjuk őt tépelődni. Mikörben Etelka a szobába szökik, s egész tréfásan Gyula szemeit befogja, kérdezvén tőle:

— Hát csak eddig volt beteg?

— Csak eddig? — felelé Gyula — higyje meg drága Etelka, elég lesz egész életemre, érzem mi est fülembe suttogja, sokáig már nem birom.

— Hát mi történt önnel — kérdé Etelka — beszéljen és ne rettegtessen.

Midőn aztán Gyula elbeszélé esetét, Etelka igy felelt:

— Hát, ilyen férfi maga, igy akar érettem küzdeni, hát még ezért is desperál, nem tudja, mit mond Petőfi: „Ha férfi vagy légy férfi" — vagy nem lesz e az, akinek hittem az én Gyulámat?

— Dehogy nem — volt a válasz — hisz' kegyedért mindenre képes vagyok. Én még ma távozom innét; de hiszem, hogy Istenem velem lesz. Nézzen csak ide, mit hímzett magácska az ágyam tölibe?

És ekkor együtt olvasták el az ismeretes „Wo Glaube, da Liebe" kezdetű „Göttlicher-Hausegen." czimű sorokat.

Aztán pedig — folytatá Gyula — kegyed gondoljon rám, mig távol lesek; nekem ugyis erőt fog adni küzdelmeimben a kegyed szelleme. És a délelőtt legyen a szerelemé, csevegjünk el egy szebb jövendőről; ebéd után pedig megyek Kolozsra, ott remélek valami alkalmazást nyerni.

Nagy s hirtelen jött boldogérzet úgy eltölté sziveiket, hogy a hosszura nyujtott pásztorórák önfeledt állapotba hozák mindkettőjüket, a letépve lett a szerelem szép liliomvirága a kedves homlokáról.

Szegény Etelka, akkor kapott csak fejéhez, hogy t. i. kijátszva, megcsalva van, midőn atyja kérdezé, hogy Gyula hol van; mert ez be sem várva az ebédet, minden bucusás nélkül ellünt.

Etelka nem tudott feleini; de sűrűn hulló bánatkönnyei felfedezék atyja előtt a titkot, melyet szivo mélyébe akart rejteni.

Hja! ilyeakor már késő a bánat; de ki teheti, hogy ellenálljon a kitörő könyeknek és indulatoknak, melyek sötét rejtekeikből előjöve, — rémitgetik anyjukat: a szivet?

Szegény öreget a düh és bosszurzete úgy elfutotta, hogy a nagy felindulá-tól lankadtan esett a székre, melyet az ép' e pillanatban belépő fia, s a vele jött régi ismerősük Csillag Lacsi helyeztek alája.

* * *

Csillag Lacsi atyja az öreg Alfaynak testi-lelki jó barátja volt; Lacsi különben az iskolákat Jenővel együtt járta ki; de már évek óta nem volt a szülőföldön. Atyja — anyja elhaltak; ő pedig, mint tengerészt barangolá a nagy világot; de szolgálatideje kitelvén, most mint egy biztositó társaság titkára hátszínezőbe jött a régi ismerősök közé.

Jól állott rajta a tengerészruha, az aranyos vállrojtok csak jobban kiemelték délczeg termetét.

Mint nagykoruságát elért fiatal ember ép' az nap jutott birtokába a szülei hagyományunk; a jó kedvében persze mindjárt a megfeleségesedésre gondolt, eszébe jutván a kis Etelka, kit ő annyisszor meghintáztatott, kinek egyre hordá már gyermekkorában a sok csifra képet és szép gyümölcsöket.

Amint a két barát a székkel felfogá az öreget, mereven egymásra néztek, egyik sem tudván okát adni e családi jelenetnek: egy elsélt öreg ember, kinek arczáról csak becsületesség vala leolvasható, — a előtte kisirt szemü leánya; lecsüggesztett fejjel

veszély, mily csapás a csavargók, dologtalanok szaporodása a jó rend ellen, határozza el, hogy a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszteriumhoz nyujtson egy folyamodványt a község, kérve, hogy a belügyminiszter ur mielőbb tegyen az országgyülés asztalára oly törvényjavaslatot, mely kötelezze minden megye hatóságát kényszerdologház, vagy munkatelep állitására, hol a munkátlanok dologra szoktattassanak.

Ez a kérvény nem kerül többe, mint egy iv papirba s pár csepp tintába, de hogy az a magas kormány által meghallgatva, mily üdvös eredményü lenne, sem leirni, sem előre elképzelni nem lehet.

Szoritsuk munkára a munkát lanokat s társadalmi és politikai életünk megifjul, megerősbül a jóllét, melyért milliók ajka epedez, nem lesz közöttünk idegen, de annak karjai között töltjük el földi időnket.

Lépjünk ki a keleti közönyből, mely oly sok jónak, szépnek, üdvösnek volt már megölője. Ismerjük fel érdekünket és azt szolgáljuk lelkiismeretesen.

Szoritsuk munkára a munkát lanokat és a siró édes anya — e sokat szenvedett magyar haza — könyei felszáradnak, s felcsillan egy szebb jövő, egy boldogabb korszak fényes sugara. Ha szeretjük hazánkat, halljuk meg kiáltását, hisz oly kevesen vagyunk, ne pusztuljon, ne sülyedjen el e nemzetünk egyetlenegy fia se.

Vasadi BALOGH LAJOS.

Nagy-Kanizsán 1883. julius 29-én.

Az országos hirü „pécsi dalárda“ derék tagjainak itteni fellépésére vonatkozólag a laptársaink által közzétett dicshymnusok hangjait mi is emelni óhajtván — bár a többi lapoknál kissé későbben, de még oly jókor emlékezünk meg arról, hogy elismerésünk őket mintegy buzditásul a külföldre is követhesse; honnét ép tegnap közvetlen forrásból arról értesültünk, hogy Grázban a magyar dalokkal dicsőséget szereztek magoknak és hazájuknak is.

A nagy-kanizsai közönség sokáig nem fogja felejteni a julius 24-iki lágyan suttogó, majd szépen csengő, majd ismét a tenger viharos hullámaira emlékeztető bűbájos dalokat, melyek még a „Zöldfakert“ akácrfáit is mozgásba hozták a szünni nem akaró tapsoknak galvanicus kitörési alatt; kivált az „Érik a rozsnak cseresznye“ — és „Ki a gondal“ különös szépek a hatásosak valának. A tagok mindnyájának őszhangzatos s kitűnőleg iskolázott éneke meglepte a műértőket és laicusokat egyaránt.

Első sorban derék vezetőjük Czigláryi pécsi kir. törvényszéki biró érdemel elismerést, ki a társaság külföldre utazása előkészületának létrehozásában legtöbb energiát fejtett ki, továbbá Hoffer Károly a megbámult tenorista s a karmester Vachbauer Károly, a társulat többi, valóban jeles tagjaival együtt.

Este a „Korona“ éttermében a helybeli „Társaskör“ részéről ezen ügyben inditott rendezés fáradhatlan előhárczosa Vébar Károly itteni kir. törvényszéki első jegyzőnek ügybuzgalma folytán kedves vendégeink tiszteletére diszlakoma tartatott — mely után ismét volt alkalmunk szép és rendkivüli hatásos dalműrészeiket caudálnunk. Ilyen volt a „Biró uram!“ — gyönyörű népdal, mely ugy hangzott el ajkaikról, mintha nem is ének, hanem valami improvisált jó magyar zene harsant volna felénk, — de sőt mig a nagybőgő és czimbalom hangjait is hallani véltünk a kitűnő harmoniát alakitó bass és sopran változatai között.

A toastok sorát Kovács Béla járásbiró kezdte meg magyar és nagy hatást keltett éltes szavakkal emelvén poharát a pécsi dalárda tagjainak dicsőségére; melyre Silly alajos pécsi árvaszéki ülnök válaszolt és lelkes beszéddel köszönté fel Nagy-Kanizsa város közönségét. Angyal Pál pécsi kir. alügyész a kanizsai hölgyekért, Erdődy Lajos helybeli kir. törvényszéki biró a pécsi dalárdáért virágos szavakkal, — majd Tuboly Viktor ügyvéd általános kitörő lelkesedést okozott versekben ismét a pécsi dalárda külföldi utazásának szerencséjére emelték poharaikat, melyre a nagyszámu vidéki és helybeli intelligens publicum éjfél után két óráig áradozott a Szigriti vendéglős jó borsinak hevével fokozott ritka társadalmi örömök között.

A jeles társulat tagjai több ausztriai nevezetesebb város meglátogatására indultak, s azok közül elsőnek Grázcot üszte ki.

Kisérje őket a nemzet geniusa és szerezzenek minél több hirt és nevet a magyar hazának!

Megemlitjük még, hogy itteni fellépésük a társaságnak 300 frton felüli tiszta jövedelmet hozott.

MONOKLI.

A keszthelyi önk. tüzoltó-egylet elnökségétől.

Kedves bajtársak!

A midőn a dunántuli önk. tüzoltó egyletek kerületi szövetsége közgyülésének tárgysorozatát és az ezen alkalommal rendezendő ünnepély ügyrendjét ugy a közgyülésre bejelen ett bajtársak részére kiállitott vasuti igazolványt „f“ és „f“ alatt levő szives kézbesités végett meg küldeni szerencsénk volna, tisztelettel felkérünk benneteket, szivesked jetek a közgyülésen — a szövetségi alapszabályok 6-ik § 5-ik pontja értelmében — szavazati joggal biró 2—2 megbizott képviselő részére kiállitandó a jkönyvi kivonatba foglalt igazolvanyt, a közgyülési megelőzőleg, az igazoló választmány nak átadni.

Keszthely, 1883. julius hó 20-án.

PÖLCZ PÁL, titkár. Dr. LIPP VILMOS, elnök.

A közgyülés tárgysorozata.

1. Elnöki jelentés a czü etség 1881—83. életéből.
2. Jegyzőkönyvet hitelesitő biztosok kijelelése.
3. Pénztári számadás megvizgálására kiküldendő megbizottak megválasztása.
4. A szövetségi tisztviselők megválasztása.
5. A szövetség leendő gyülése helyének kijelelése.
6. Azon kérdés tárgyalása, miként lehetne a szövetséget bensőbbé összetartóbbá, szervezettebbé tenni, hogy létele több tevékenységet biztosithatna.
7. Netán még teendő inditványok elintézése.

A keszthelyi önk. tüzoltó egylet elnökségétől.

A dunán'uli önk. tüzoltó-egyletek kerületi szövetségének 1883-ik évi aug. hó 12 én, Keszthelyen tartandó közgyülése ünnepélyének sorrendje.

I. Szombat, aug. hó 11 én.

1. A vaspályán érkező vendégek fogadása a pályaudvaron.
2. Előértekezlet a városház tanácstermében esti 6 órakor.
3. Ismerkedési estély az „Amazon“ szálloda kerti helyiségében 8 órakor.

II. Vasárnap, aug. 12-én.

1. A vonattal érkező vendégek fogadása a pályaudvaron.
2. Reggel 5 órakor ébresztő zenekarral.
3. 9 órakor gyülekezés az ortanyán.
4. 9 és fél órakor diszmenet a Széchenyi utcán levő ortanyáról a Deák Ferencz és Georgicon utcákon át a fő utczán levő városház elé, hol az egybe gyült vendégeket a város nevében Lénárd Ernő, városi tiszti ügyész üdvözli. A diszmenet ezután a „főtér“-en levő gazdasági tanintézet elé vonul, hol a közgyülésére megjelent bajtársakat Dr. Lipp Vilmos, tüzoltó egyleti elnök fogja üdvözölni.
5. 10 órakor közgyülés a m. kir. gazdasági tanintézet első tantermében.
6 Délután 1 órakor diszebéd a „Niesner“-féle vendégló kerti helyiségében. Egy teriték ára 1 frt 50 kr.
7. 5 órakor diszgyakorlat a főtéren levő iskola épületen, a utánna kivonulás a Balatonhos zonekisérettel.
8 Esti 8 órakor táncestély a serházkertben. Belépti dij 1 frt., egyenruhás tüzoltóknak 50 kr. Családjegy 3 frt., egyenruhás tüzoltóknak 2 frt.

III. Hétfőn, aug. hó 13-án.

1. Reggel 5 órakor ébresztő zenekarral.
2. A vonattal elutazó vendégektől bucsu a pályaudvaron.

IV. Figyelmeztetés.

1. Minden tüzoltó diszegyenruhában, teljes felszereléssel és bal mellén kösségének nevét fehér szalagon feltüntető felirással ellátott jelvénynyel kéretik megjelenni.
2. A fogatokon érkezők szivesked jenek a lovak és fogatok számát — utáni intézkedések végett — előre bejelenteni.
3. Az érkező bajtársak elfogadása a „Niesner“-féle szálloda földszinti helyiségében történik, hol a szállásjegyek is átadatni fognak.

Ez ünnepély-sorrend a táncestélyre is meghivóul szolgálván, a jegyváltásnál kivánatra előmutatandó.

Keszthely, 1883. julius hó 10-én.

PÖLTZ PÁL, titkár. Dr. LIPP VILMOS, elnök.

Fürdői levél.

IV.

Varazsd-Toplicza, 1883 jul. 28 án.

Mielőtt ismét vándorbotomat kezembe venném és ezen őrségi, most már modern őlitőszelben levő kies fürdőhelyről, a melyre ezerszu hálásan emlékeznek viszsza, „Isten hozzádat“ mondanék, befejezem ezen évadi utolsó levelemet.

Időjárásunk folyton borult; most is csak ugy zug az eső. Gyakran erős fergetegek, dörgés és villámlás; hévmérőnk R. szerint 12—18 közt váriál. A vendégek száma folyton növekedőben, a kimutatás szerint 2500-on felül van, a ezek közt több tekintély volt itt, pl. Bedekovics horvát miniszter és több főispán, tábornok, sőt egy Contra-Admiral is itt tölti szabadságidejét.

Miután e fürdő történetét, helyi viszonyait már előbbi levelemben eléggé ismertettem volna, e levelem czéljaa népéletbe is behatolni, azt a lehetőig hiven ecsetelni. E feladatomnak annyiból nagyon nehezen felelhetek meg, mert az itteni nyelvet nem értem; a pór-néppel nem érinkezhetem közvetlenül; csak tolmácsok segitségével birtam a következőket összeállitani.

Varazsd-Toplicza plébániabely, a melyhez 13 falu tartozik; maga Toplicza magában foglal 179 házat, a melyek mind homokkőből épültek; néhány tégla épület is van köztük. A házak meglehetősen rendbe vannak épitve, földszinti, emeletes, sőt néhány kétemeletes is; ezek közt bril liroz a nagyszerű fürdői-épület, vagy 200 szobával, teremmel, kávéházzal. A plébániához tartozó összes lakok meghaladják a 4000-et.

Az összes lakósság még tavalyig jómódu volt, mert minden családi vagyon közösen lett kezelve; most azonban meg történt az osztozás, mely által a vagyonosság csorbát szenvedett. A közelfekvő faluk épületei szintén nagyobb részben kőből épültek, de vannak köztök fonottak is. Szigoru rend és tisztaság uralkodik mindenütt. Ha behatoluak a földmivelő lakosztályaiba, bizony a butor gyéren van, de azért a szükséges felelhető a a tisztaság kiváló. E 4000 lakósnak 300 iskolás gyermeke van, kik (bátran mondhatom) jó tanitóban részesülnek; amely valóban e vidék dicséretére válik. Népei iparkodók, munkások és a mi fő: becsületesek, előzékenyek, nagyon áhitatosak, istenfélők, vendégszeretők és mindnyája rom. katholikus, néhány szidó család is van köztük. A vasár és ünnepnapok szigorunan meg vannak tartva; mindenfelül csoportokban tódul a nép az Isten házába, a hol szigoru áhitatosságot végez; igen szépen énekli a vallásos énekeket. Előttem nagyon feltüntek a vallásos énekek, melyeknek dallamai jobban a világi, mint vallásos énekhez hasonlitanak. A nép viseletére nagyon megtartja a horvát jelleget; a férfiak viselete gömbölyü kalap, rövid ing, és mellény, széles gatya, térdig érő nehéz csizma, az asszonyok és leányoké fehér ruha, kék vagy fekete széles kötény, szines derék, élénk szinezetü fejkendő, csizma. A gyermekek bizony csak egyszerü öltözetben vannak, s mind mezitláb. Sajnáltam őket e hegyes kövezetü utakon; de ők fel sem veszi-, futkoznak: E vidék lakói nagyon hódolnak az élénk szinnek.

Termetre nézve a lakók középnagyságuak; az asszonyok és leányok közt szépek nem láthatók, többnyire szenveteg arczuak; amely (ugy lehet) az erősebb, és erőltető munkának tulajdonitható, vagy a nehezebben emészthető élelmi szereknek, miután fő eledelüket képezi a kukoriczakenyér, vagy a kukoriczaliszttől készült egyéb eledel, hüvelyes vetemények, kevés hus.

E vidékbeli horvátnép nagyfigyelmet fordit a majorságtenyésztésre, főkép tyuk, récze, lud, rengeteg pulyka (ez utóbbi falkaszám) lehető a legelőkön; a lótenyésztés egészen el van hanyagolva, ellenben a sertés és szarvas marha előszeretettel noveltetik. Terményei a kukoricza, bab, rozs, árpa, burgonya, bor. A gyümölcstermelés egészen parlagon hever, pedig talaja hozzá alkalmas.

A gyümölcsevés élvezetétől nékünk fürdővendégeknek egészen le kell mondnunk, ha hoznak is a faluról; ennek sem szine sem ize. Igaz, hogy nálunk Kanizsán és vidékén sok gyümölcs terem, mégis a nemes gyümölcs nagyon ritka.

Kanizsáról, mennyi pénz sziváog ki, a szomszéd Stejerországba csak almáértis, a mely csakugyan itt maradhatna. Stejeroaság Felső-Ausztria, különösen Würtenberg szép egészséges jóizü gyümölcse, a mely olcsó pénzért elárusit, mégis szép pénzt kap érte be. Őszintén valljuk meg, hogy a nemesebb gyümölcs termelésben földmivelőink még nagyon hátra vannak. Jó lenne e népet gyakoribb gyümölcskiállitások által a nemesitésre buzditani; hisz talajuk hatalmas és jó csak a kedv és a jóakarat hiányzik.

A horvát nép egész héten foglalkozik, nagyon sajátságos, hogy ökrök és lovak helyett tehenekkel dolgoztat; a mi a magyargazda szemét nagyon sérti. Dicsérendő szokás, hogy vasár és ünnepnap délután a falu népe, a falun kivül egy csoportban közösen mulat; tánczolnak, társasjátékot rendeznek; népdalokat énekelnek. A kukoriczafosztási idő népünnephez hasonlit. Ezen időt a horvát nép nagyon vigan tölti; esc ortosan mennek a fosztáshoz, mesélnek, tréfálnak, énekelnek, boroznak.

Házassági lakomáikon nagy rend uralg, étkezés nem hiányzik, talpraesett szokásos felköszöntések, tánczok, ének, élcz.

Oly sajátságos szokás is van itt, a melyet még sehol sem leltem fel. Ugyanis a nős alarczosan keresi fel a lakodalmat; gyakran izléses alarczczal jelennek meg, mint nálunk farsangon szokás. A moralia élet példás; a gyermekek az iskolában nem valami gyors felfogásuak, a melyet ismét az ételek nehezkeségének lehet tulajdonitani, hanem kellő szorgalmuk van. Ezzel fürdői levelemet befejezem, és időmet jövő évi naptárom kerité-sére szentelem.

WAJDITS JÓZSEF.

Törvényszéki csarnok.

Bünügyi tárgyalások jegyzéke a zalaegerszegi kir. törvényszéktől 1883. augusztus 2 án.

2176. B/83. Lat. Zemlits József lopással vádolt elleni ügyben 3-ad bir. i hirdetés.

Augusztus 8-án.

1383. B/83. Let. Molnár István gyujtogatással vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

1790. B/83 Let. Kövesdi Mária lopással vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

Augusztus 9-én.

1786. B/83. Let. Horváth Bogaras István és társa rablás lopás és hatóság elleni erőszakkal vádoltak elleni ügyben végtárgyalás

Augusztus 23-án.

1947. B/83. Sz. l. Horváth István sikkasztással vádolt elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

1964. B/83. Sz. l. Csiti Molnár János halált okozott sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

2028. B/83. Sz. l. ür. Horváth János és társa sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

2029. B/83. Sz. l. Tollár János és társai sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

2048 B/83 Sz. l. Vizsi Albert és társai lopással vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

2150. B/83. Sz. l. Veisz Sándor csalással vádolt elleni ügyben 2-od bir. ithirdetés.

2162. B/83. Let. Szabó Mihály és társai lopással vádoltak elleni ügyben 3-ad bir. ithirdetés

Augusztus 30-án.

1706. B/83. Sz. l. Csservik Márton és társ i lopással vádoltak elleni ügyben 3-ad bir. ithirdetés.

Zala-Egerszegen, 1883. évi julius hó 30 án.

MUZSIK KÁLMÁN
iroda igazgató.

CSARNOK.

Kettőt egy csapásra,

vagy

a pálinkaivás veszélyes hatása.

(Folytatás.)

Tökéletes igazad van kedves barátom — mondám én csak az a baj, hogy ezen pálinka nyomorultnak ijesztő rém képét nem tudjuk a festészet utján maradandóvá tenni, mint Saltzman az erkölcstelen természetselleni összeplőzés által tönkre ment ifjunak képét, könyvinek elején egy maga sirját megásó ifjunak képe által, mely fölé egy reá szálni akaró holló van rajsolva, — állitá az olvasó elé ijesztő rémül, azon veszedelmes bünben résztvevőknek.

Mindenek előtt pedig kivánczi vagyok szegény Ambrus szomoru történetével megismerkedni. Szó ami szó engem igen érdekel ez a szegény ember, de még jobban az a kedves leány, ki akar urirangu kisasszonynak is beilleuék.

— Várj sorára barátom majd elolvashatod oda haza én leirtam már olyan ügyjába, nem nagyitottam semmit sőt a való igazságot is csak röviditve irtam le.

E körben barátom lakásához értünk hol a teritett asztal várt már reánk, s igy beszédünk más tárgyakra tért át, de amelyek nem tartoznak e dologhoz. —

De alig hogy vége volt a barátságos ebécnek, miután az én képzeletem folyton Ambrus története körül volt elfoglalva, — sittem barátomat ösztönözni. Ambrus történetének irásban való átadására. Barátom pedig iró-asztalfiókjából egy csomó iratot vőn elő, — azon megjegyzéssel, hátha nem tudnék irásán folytonosan elmenni, mindketten pipára gyujtva, igy kezdi felolvasását.

Bognár Ambrus, legény korában S.... falu legényei közül mind lelkileg mind testileg kimagasló alakkal és tehetséggel birt. Megnyerő s mindenki iránt nyájasságot mutató modora nélkül sok árigy legény pajtásai lett volna baja; de mivel ő senkit meg nem sértett s nem érezteté barátival erkölcsi fensőségét, az egész falu legénysége barátjakint szerette. Ha ünnepi napok alkalmakor a fiatalság olyan majális-féle mulatságot csapott, addig nem volt igazi jó kedv, mig Ambrus köztük nem volt. Kitűnő jó dalos volt Ha jó kedvre gyult, a dalból és élczből ki nem fogyott. Tanitójának nemcsak tanuló korában volt kedves tanitványa, hanem később felserdült korában is. A tanitó által alakitott dalárdának ő volt az első énekese. Egy gyengéje azonban mégis volt Abrusnak, a bornak és más szesses italoknak, pá-

Végre is Jenő Etelkához közeledvén, megszólitá őt. Ez pedig hangos sokgás közt bátyjára borult a fuldokló hangon csak ennyit mondott:

— Ób Jenőm, inkább haltam volna meg, mintsem a mai napot megérjem!

— Di mi ez — szólt Jenő — beszélj világosabban, nem értelek.

— Hol van az a gazember?! — riadt fél az atya — de szemei a Laczival találkozván, miután igy folytatá:

— Vagy te vagy Laczi fiam; de hát honnét vetődtél ide?

— Nem vetődtem én bátyám — felelt Laczi — a szivem hozott ide; de mielőtt bővebben beszélnék, kérem mondja el, mi volt oka e nagy felindulásnak?

Az öreg kiküldvén Etelkát, közlé a két fiuval az egész dolgot.

— Óh a hálatlan — kiáltott fel Jenő — kigyót melengettem keblemen, megosztva vele örömet és bánatot, most azzal fizet, hogy családi szentélyünket beszennyezé.

— Nincs rá hivatottabb — szólt Laczi kardjára ütve — megboszulni, mint én, ki évek óta szerelemmel gondoltam es ártatlan gyermekre, kinek arcza minden kisértetek közepett előttem lebegett, hogy megtartassam a jó utonj; — viharokkal küszködvén, lankadt erőmet a reá való eszmélés villanyosá fel Ejh! ezért meg kell halnia.

— Hadd el fiam — szólt az öreg — nem sok hasznát venném én ennek, a szégyenfolt ott volna családom nevén; — egyébiránt benned bizom, hogy te, kit tán az angyalok hoztak ide, kit mindig ügyesnek ismertelek, oda tudod vinni a dolgot, hogy eskülvő által takartassék el a szégyen, aztán meg befolyásod által kerits ennek a szerencsétlennek valami hivatalt, — igy minden jó lesz.

— Jól van bátyám — szólt Laczi — csakis Etelka az, kit ugy szeretek, hogy jobbvoltáért még birhatásáról is lemondok. Ha előkerül az a ficzkó, itt helyben azonnal tudok neki foglalkozást adni, miután társaságunk ide való ügynöke eltávozott, a fel vagyok hatalmazva egy másikkal a szerződést megkötni.

Később Etelka is behivatván atyja által, mindezek általa is helyeselttek, a aztán elvégeztetett, hogy Laczi me, Jenő bolnap kimennek Kolozsra, és végeznek Gyulával.

Miután ebédre hivattak, az atya csak annyit mondott leányának: Ez többet ne történjék.

* * *

A szépen kavicsozott országutról, — mely Kolozsvárról Deés-fele viss, mely a kerékvágásokba fagyott hó-lé által oly sima és egyenes lett, akár egy kipadlózott terem, — Apahida után kiágazik egy igazuju rögös ut, Kolozs- és a mezőség felé.

Ezen görönygös uton egy járművet látunk haladni, melynek első két kereke nagyobb a hátsókénál, a a szénából készült, s csikós, székely készitményü harával betakart ülésen két ismerősünket, Laczi-t és Jenőt pillantjuk meg.

— Ez az ut bizonyosan menyországba vezet — szólalt meg Laczi — mert majdnem kirázta a lelkünket. Ugyan, hogy találhatott ide a török, vagy tatár, mikor ez a mezőség ugy el van a hegyek közé dugva, hogy emeszeket kerülgetni kell az embereknek, mint a forró kását a kutyának.

— Már pedig mégis megtalálta — szólt a fuvaros székely — mert magam is tatár vagyok: Tatár Mózes lévén apámtól rám maradt nevem. Talán volna szabad kérdeznem a tánsurfiak nevét, olyan ismerősek előttem.

Mit ók megmondván, kérdé a fuvaros Laczi-ól:

— Nemde az öreg „Csillag“-nak a fia?

— Igen, — válaszolt és.

— No hát, az Isten sokáig éltesse — felelte a gobé; mi felett aztán sokáig elnevetgélt a két jó barát, miguem Laczi kérdést intesett a fuvaroshoz Heleváryt illetőleg.

(Folyt. követk.)

linkának, rumnak nem volt ellensége; néha-néha szeretett a boros kancsó fenekére pillantani, mint ő szokta mondani a költővel: „bor és szerelem, s kettő kell nekem!“ De nem is hazudtolta meg magát, mert mindenikből kivette a maga részét buzásan. Részegnek azonban nem lehetett őt látni, mert erős ideg it a bor nem volt képes meggyőzni. Csak akkor látszott meg rajta a mámorosság, ha a tivornyát reggel felé pálinkával fejezték be. Ily esetek azonban ritkán adódtak elő, mert legénypajtásaitól nagyon szégyelte volna, ha őt a bor és pálinka által legyőzve, ittas állapotban látták volna. De nemcsak a legénységnek volt Ambrus a kedvence, hanem a leány seregnek is. A leányok közül is azok, kik valamit tartottak magukra, igyekeztek szivét megnyerni. Ő azonban egyaránt nyájas volt mindenikhez. A figyelmes észlelő mégis észre vehette, hogy ő csak két leánynak akart kedvében járni. Az egyik volt a falu legszebb, de legkacérabb leánya, Virág Julcsa, ki addig begyeskedett Ambrus körül, hogy végre Ambrus is elhitte magáról, hogy szereti Virág Julcsa. A másik leány, kinek kedvében járni szintén igyekezett, a tanító nejének szende magaviseletű nővére, Fehér Anna, volt, ki ha nem vetekedhetett is szépségre Virág Julcsával, annak magas, karcsu termetével, gazdag fekete hajával, tündöklő fekete szemeivel, alabastromszínű arcával, de tengerkék szemei, melyekből a jóság és mély érzelem sugárzott ki, a finom hajlású orr, a kicsinyded ajj, melyből mosolygáskor gyöngyfehér fogsor látszott, barna piros arcza, arányos testalkata, igen vonzó erővel birták Ambrusra. Ugy, hogyha szépségre nézve Virág Julcsának adta is az elsőséget, még is Annának szeretetre méltó, nyájas, de szende magaviselete sokkal jobban megnyerte Ambrus szerelmét. Ambrus, mint a dalárdának kimaradhatatlan tagja, sürüen ellátogatva tanitókéhoz, több izben volt alkalma Annával is találkozni s benne a szerelem érzetét felkelteni. Azonban Virág Julcsa sem mulasztotta el minden csalfogásait, szépségének hatalmát a harczra vinni, hogy Ambrust magának meghódithassa. Már közel is volt a győzelemhez Julcsa, mert többször volt szerencséje Ambrust házához csábitani, hol Julcsa, miután egy édes anyán kivül senki-fölötte nem rendelkezett — minden tartózkodás nélkül dőlt Ambrus karjai közé. De Julcsának ezen magaviseleti hütötte le Ambrus szerelmét. Mert hamar észrevette Ambrus, hogy hová akarja őtet magaviseletével vezetni, legényi szabadságát lekötni, s a szerelmi viszonyt azon fokra emelni, honnan nincs becsülettel való visszatérés. Abban is hagyta Ambrus Julcsával való viszonyát s a látogatások elmaradtak. A miért Julcsa majd megpukkadt mérgében. Mérgében férjhez ment a falubeli egyik jómódu polgárhoz Horváthhoz, ki őt nőül megkérte. Nem is volt utolsó szerencse, sőt némelyek még férjhezmenetelét előnyöseb b vagy nagyobb szerencsének tartották, mintha Ambrusnak lett volna nejévé. De Julcsának azért még sem volt inyére, sokkal jobban óhajtott volna Ambrusnak nejévé lenni. De mit volt mit tennie, meg kellett Horváthtal is elégednie.

Feltette azonban, hogy boszut áll Ambruson, bármikor is, mikor alkalma lesz reá.

Ambrus szintén ugyanazon télen megnősült s nőül vette Fehér Annát, a tanitó nejének nővérét, kivel igen boldogan élt valami 10 évig. Akkor volt egy 9 éves leányuk és egy 6 éves fiok is, s igy boldogságuk teljes volt. Azonban mint a bölcs mondja: semmi sem állandó a nap alatt. Ambrusék boldogsága sem volt állandó. Ugyanis Virág Julcsa boszuvágyának kielégitése csak halasztatott, de abban nem maradt, s hogy a tiz év elforgása alatt ideje és alkalma nem került, az csak annak tulajdonitható, mert Julcsa házassága első éveiben férjén kivül másokkal is folytatott szerelmi viszonyt; s igy mindig el volt foglalva s a boszuállásra gondolni, azzal foglalkozni nem volt elég ideje. A mint az évek haladtak s a kicsapongó életmód Julcsának viruló egészségét is alászta s arczáról a rózsaszin, szemeiből a varázsfüz mind jobban tünni kezdett, a hizelgők, szépfevők serege is lassankint elmaradt. Ekkor már többször gondolt Julcsa boszuállásra is. Ehhez járult még az irigység is, látván Ambrusnak boldogságát, Annának viruló egészségét, a szép gyermekeket kikkel Isten házasságukat megáldotta; mig ő neki legnagyobb óhaja daczára sem volt gyermeke. E'mentthát a szomszéd faluban lakó s az egész vidék lakossága által rettegve tisztelt Sánta Pordonához, ki a vidék népe sok gonoszságáért „Sátán Pordorjája“ mellékneववel tisztelt. Sátán Pozdorjája már jóval tul volt az 50 éven. Saját házában lakott, kurusszálással, kártyavetéssel foglalkozott, méreg keverésért már fogva is volt. Üres idejében gyógyfüvek szedésével, szárogatásával, melyeket ugy ismert, mint az anya gyermekeit, — töltötte idejét. Kis kertjében is többnyire oly gyógynövények foglalták el más diszvirágok helyét. Effféle gyógynövények gyüjtése ő neki a kuruszláson kivül még jó összeg pénzt is hozott, mert tőle a gyógyszerészek a gyógyfüveket jó áron bevásárolták.

Kisérjük mi figyelemmel e két nőnek Julcsának és a kuruzslónőnek egy más közti beszélgetésüket, hogy sok oly dolgokról szerezzünk magunknak tudomást, melyeknek az olvasóval való közlése által, az együgyü babonáknak hitet adókat az ily kuruzslóknál gyógyulást kereséstől elidégenitsük.

A mint Julcsát sok kopogtatásra beeresztette a szobájába elsárkózott Sánta Polona, nyájas arczot vágva fogadá.

— „Hozott Isten, tubiczám, lelkem — mondá ő — mi jó szél hordoz itt a mi városunkban?“

— „Tudja Isten! jó is rosz is; a mint veszszük, néném asszony; mondá Julcsa.“

— „Na, na! csak maradj magadnak a roszszal; nekem roszszat ne beszélj — vágott közbe a kuruzslónő. — A roszból már nekem ugy is elég jutott. Hanem ha hozta! azokból a szép fehér ezüst forintosokból, melyek már oly régóta lá dád fenekén hevernek, majd csak meghallgatom, ha rosz is, a mit mondani akarsz. Tudod, hogy nékem a pénzre nagy szükségem van az orvosi szerek megszerzésére.“

— „Hoztam azokból is néni, — mert tudom, hogy azokra kelmed sem haragszik. Hisz a pénz a mai világban igen szükséges dolog.“

— „Igazad van tubiczám — mondá a kuruzsló nő, látom, mégis érted a czéziót. Csakugyan a pénz mai világban a nagyhatalmuak közt az első. De hát beszélj már idejöveteled czéljáról;“

— „Hát, édes néni, én azért jöttem, hogy adjon nékem valami olyan szert, melylyel egy igen jó régi barátomat földi nyomorusságaitól, szenvedéseitől megszabadithassam, illetőleg kigyógyithassam.“

— „Ejnye tubiczám, Julcsám, de megtanultad a tolvajok nyelvét; — értod hogyan kell kétértelmüleg beszélni; mindamellett most velem szemben nincs szükség a titkolódzásra, beszélhetünk nyiltan, nem vagyunk kitéve áruló füleknek. Ugy e bár olyan szert kérsz tőlem, melylyel férjedet megölni a magadat valamelyik fiatal, kedveseid közül választottal elvetetni akarnád?“

— „Nem találta el nénikém. — Férjem nékem kedves jószágom, s vele semmi bajom. Ő olyan mint a falat kenyér, munkás, szorgalmas, okos, e mellett a házi ügyeimbe nem avatkozik szabadon enged cselekednem, a mi nekem tetszik. Jobb férjet nem érdemeltem. de nem is kaptam volna, ha tél Magyarországt összejártam volna is.“

„De hát mond meg: kinek számára akarod vinni az orvosságot; mert másképp nem adok. Nekem ismerni kell az egyént viszonyait, természetét, csak is igy tudok számára hathatós orvosságot küldeni.“

— „Ha már tudni akarja, — hát megmondom; de titok maradjon közöttünk. A kinek a számára az orvosságot kérem az Bognár Ambrus leánykori kedvesem. Hütlenségéért akkor hevenyében azért nem áltam boszut, mert féltem, hogy a gyanuval engemet fognak terhelni, de most már kitöltheted boszumat, senki sem fog reám gondolni.“

— „Nagyon helyesen tetted, hogy a boszuállást későbbre halasztottad, de még most is nagyon óvakodva kell cselekedni. Különösen Bognár Ambrussal ki szemen szedett ember: de a mi legfőbb dolog az, hog, ha baja van nem jönnek hozzám hanem orvoshos megy. Ha közönséges mérget adnánk neki; az orvos hamar észre vénné a dolgot, s ellenmérget adna be neki; mi a bajt róla elháritaná, s engemet vennének a mérgekevesésért gyanu alá. Ha pedig ebből a porból adnék számára, mely egy vénusinyavalyában levő egyén sebje gyenyes folyadékának kiszáradt pora, melyből valami uton módon Ambrus kalapja belsejébe, vagy zsebkendőjébe hinteném, mihelyt a poral behintett kalapbelseje homlokával vagy zsebkendője arczával érintkeznék, azonnal megkapná a veszélyes nyavalyát, tőle pedig felesége és gyermekei. Ugy, de mihelyt orvoshos menne, az orvos azonnal felismerné micsoda betegséggel van dolga, és az könnyen elejét venné a bajnak. Más szerről és módról kell tehát gondolkodnunk!“

— „Csak hamar, ki vele, nénikém! mert már a türelembül kifogytam.“

— „Pedig ha boszut akarsz állni, jó nagy mértékü türelemre lesz szükséged. Ha van türelmed és eszed a tettetéshez, mondok én neked egy bistos mérget, melylyel szabad ölni, mely ellen nincs sem törvény sem ellenszer. Ez a szabadalmazott méregital a pálinka. Csak a czapdát jól kell neki megvetni, hogy belemenjen és ott maradjon, azaz megkell Ambrussal a pálinkaivást kedveltetni, ez oly kelepcse lesz reá néve, melyből soha nem szabadulhat mely őt csalhatatlanul a romlás örvényére juttatja. De a szemes és okos ember, még ha boszut áll, abból is hasznot akar huzni, azért én téged megtanitlak: hogyan teheted Ambrust mind testileg mind lelkileg, s mind vagyonilag tönkre, ugy hogy abból reád jó nagy nyereség is háromoljék. Megjegyzem azonban, hogy a pénzt, mit adtál, keveslem a tanácsért, melyet adni fogok; még várok tőled ha többet nem is, egy tisztorintost.“

— Azt is megadom nénikém, csak megérje a tanácz a kissabott árt.“

(Folyt. követk.)

Hirek.

— **Lapunk** szerkesztője kétheti távollét után visszaérkezett Ennek kijelentését azért tartottuk szükségesnek, hogy a távolléte alatt kelló vagy megnyugtató elintézést nem nyert szerkesztőségi ügyekben az érdekeltek levélileg vagy a már egy izben tudomásuladott találkozási órákban (d e. 10—12. d. u. 4—6 ig) most veleszemélyesen értekezhetnek.

— **A kisdedovói zárünnepély** szépen sikerült julius 30-án a helybeli „Sörkert“-ben. Kösönség igen nagy számban jelent meg és gyönyörrel hallgatta a kisdedek szép dalait és talpraesett feleleteit, mik fényesen tanuskodtak a jeles szakképzettségü ovó és ovónő fáradhatatlan buzgalmáról. A derék Keménypár valóban kemény próbákon igazolja be évről évre, hogy mindketten keményen állanak hivatásuk magaslatán. Adja az ég, hogy folyton kemény elismerés kisérje őket keméuy pályájokon! — A zárünnepélyt táncz zárta be. A tánczolók száma oly nagy volt, hogy a tánczhely szűknek bizonyult. A kedv meg éppen alig fértmeg a nagy terjedelmü keriben.

— **A betörő tolvajok ellen** Helfy B. helybeli látszerész egy villamos csengetyü-készüléket talált fel. Ezen készülék oly módon alkalmazható a pénzes szekrényekre és lakásbejáratokra, hogy azokat felnyitani a villamfolyam meginditása nélkül lehetetlen. A feltaláló már helyben es vidéken többnél alkalmazott ily készüléket. Felvilágositást bárkinek is szivesen nyujt. — Részünkről örömmel gratulálunk Helfy urnak és óhajjuk, hogy minél nagyobb mérvben terjedjen praktikus találmánya.

— **Az időjárás** igen kedvező fordulatot vett; egymás után meleg napok következtek s igy most már nem kell attól tartani a nagyobb uradalmakban sem, hogy a gabona künn rothad.

— **Meghivás.** A nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet f. évi agusztus hó 5 én a zöldfakert helyiségében két zenekar közremüködése mellett nyári táncsvigalmat rendez, melyre a nagyérdemü közönséget tisztelettel meghivja. Belépdij személyenkint 30 kr. családjegy 1 frt. Kezdete 7 órakor. A tisztajövedelem a zenekar hangszerei beszerzése alapjára fog forditani.

— **A statáriumos megyében.** Egy helybeli czipész 16—17 éves inasától és 9 éves fiától Surdra (Somogym.) küldött egypár megrendelt czipőt. A fiuk gondtalanul mentek a küldeményuyel már jó utat, mikor egy 20 év körüli vándorlóegény hozzájok csatlakozott s együtt folytatták utjokat Surd felé. Történik azonban, hogy erdős területet érve, egy vadkörtefára bukkannak s ott elkezdik a lehullott gyümölcsöt felszedegetni és nézegetni: vajjon érett-e már? Amint igy a földre hajladoztak, a vándorlóegény fölhasználva a czipőttartó inas gondtalanságát, a czipőt annak kezéből kiragadta és sebes futásnak eredt. A két fiu természetesen: utána iramodott, de a erdő sürü részébe már nem merték azt követni. A fiuk hasa érkezvén, jelentést tettek a helybeli kapitányságuál, személyleirása fölvétetett s az esetről a caurgói szolgabiróság hivatalosan értesiittetett a nyomozás eszközlése végett.

— **Nyilvános köszönet.** A nagy kanizsai önk. tüzoltó egylet vigalom rendező bizottsága által a zenekar fentarthatása javára, hó 8—9 én rendezett nyári vigalom alkalmával adományozások és felülfizetésekből befolyt 50 frt 90 kr. melyhez hozzájárultak: Somogyi Lajos 50. kr. Löwinger Ignácz 1 frt. Heim Mihály 50 kr. Perkó Péterné 50 kr. Ábrahám Zigmond 50 kr. Schwartz M. 25 kr. Csimbalek János 75 kr. N. N. 15 kr. Grebencz Henrik 25 kr. Nagy György 25 kr. N. N. 25 kr. Imrey Ferencz 15 kr. Filippovits Emma 75 kr. Kullik Béla 25 kr. Graf István 25 kr. Gürtler N. 25 kr. Pozsgayné 25 kr. Eisinger Henrik 75 kr. Rosenberg R. 50 kr. Merts Mátyás 20 kr. Babics Antal 50 kr. Reichenfeld Ignátz 45 kr. Hobinka Vilmos 65 kr. Ring Pál 25 kr. Svagel N. 25 kr. Henker Imre 10 kr. Nagy Károly vendéglős 85 kr. Erdélyi Sándor 25 kr. Nyakas Antal 1 frt. Semetke Lajos 2 frt. Szárnovszky Ede 1 frt. Bujk Béla 1 frt. Bersay Elek 1 frt. Dr. Benczik Ferencz 50 kr. Varga Ferencz 50 kr. Eperjessy Sándor 50 kr. N. N. 50 kr. Grünhut Fülöp és fiai 1 frt. Karczag Béla és István 10 frt. Gutmann S. H. 3 frt. Vidor Samu 1 frt. Gutmann László 2 frt. Ebenspanger Lipót 1 frt. N. N. 50 kr. Szommer József 60 kr. Fesselhofer József 1 frt. Ledofszky Armin 50 kr. N. N. 1 frt. A. B. 50 kr. Ulmann István 1 frt. Dr. Neumann 50 kr. Szommer M. 50 kr. Hauser János 2 frt. W. F. 50 kr. Klein Illés 1 frt. Blau Lajos 1 frt. Kronfeld M. 50 kr. Dobrin Benő 2 frt. N. N. 25 krral; a mely szives adakozások és felülfizetésekért az egylet vigalom rendező bizottsága nevében e helyen leghálásabb köszönetemet nyilvánitom. Knorczer György egyl. titkár, v. r. bizots. elnök.

— **A f. h. 28-iki zápor** akkora vizárt bocsátott a Szent-györgyvár, szőlő aljába, hogy Kanizsáról gyalogszerrel lehetetlen a hegyre jutni. Ezen az itteni szőlőbirtokosok közös akarata segithetne oly képen, hogy a nagyon is alacsony utöltést emeltetni kellene s igy egyszerre és mindenkora el volna háritva az időnkint sárból, vizből keletkező közlekedési akadály.

— **Nyilvános köszönet.** A nagykanizsai kisdednevelő egyesület sorsjátékot rendező bizottságához ujabban a következő felülfizetések, illetőleg adakozások folytak be: Gyulay Kálmán Bpest 50 kr. Dr. Pinfisch Frigyes Bpest 1 frt. Kapitsár Károly Dubesti 1 frt. Gróf Teleky József Bpest 2 frt. Lauka Gusztáv N Becskerek 1 frt. Verhás Gusztáv Nova 1 frt. Botka László nőné Hahót 1 frt. Várady Gáborné Eörkény 20 frt. Temesvármegye alispánja 3 frt. Összesen 30 frt 50 kr. Előbbivel 1004 frt 50 kr, melyért a bizottság nevében hálás köszönetemet nyilvánitom s egyszersmint tisztelettel értesitem az érdekelteket, hogy a kisorsolás julius 1 ső napján nyilvánosan hatósági ellenőrzés mellett megtörténvén, a megnyert tárgyak kiszolgálása folyamatban van s beszárólag f. évi október 1 ső napjáig történik. Jelentkezések naponta a bizottság titkári irodájában (Nador-utcza, ovodaépület) történhetnek, hol az eredeti sorsjegy visszaadása mellett, a nyeremény tárgyak kiadása eszközöltetik; vidékre postailag is elszállithatók a nyeremény tárgyak, mely azonban a nyerőfél költségén történik. Huzási jegyzék folyton kapható. Mai napig 97 nyeremény adatott ki 2125 frt értékben Nagy-Kanizsa, julius 28. 1883. Somssich Lőrincz bizottsági elnök és pénztárnok.

— **Felülfizetők** az ovodai zárünnepélynél: Tasch Simon 60 kr. Semetke Lajos 80 kr. Kovács János ügyvéd 40 kr. Miltenberger Ignácznné 20 kr. Molnárné 20 kr. Wajdita Józsefné 50 kr. Bádel Henrik 30 kr. Baum N. 50 kr. Seidl Jánosné 40 kr. N. N. 20 kr. Czapiry József sirczi tanár 20 kr. Özv. Tubolyné 20 kr. Erdődy Lajos 60 kr. Österreicher Bernát 80 kr. Detusch Mihály 20 kr. Wámberger Sándor 50 kr. Szapáriné 20 kr. Knáuss Boldizsárné 80 kr. Práger Béla 80 kr. Munkácsy Ferdinánd 20 kr. Ehrenfreundné 80 kr. Wajdita Imre 30 kr. Weiss Mór 20 kr. Hlatkó János 20 kr. Gutmann Verona 80 kr. N. N. 60 kr. Hild N. 40 kr. Stürling Sándorné 60 kr. Özv. Mathos Józsefné 80 kr. N. N. 20 kr. Rappoch Gyula ügyvéd 60 kr. Tuboly Victor ügyvéd 40 kr. Hajden Mihály 80 kr. Dr. Szukics Nándor 1 frt. 20 kr. Gross N. 80 kr. Vöneky Pál k. r. tanár 80 kr. Oszeszly Antal 1 frt 60 kr. Vidor Samuné 1 frt 80 kr. Grünhut Henrik 1 frt 60 kr. N. N. 10 kr. Magyar Lajos 40 kr. N. N. 30 kr. Ruess József 20 kr. N. N. 10. kr. N. N. 10 kr. Lenkei 30 kr. Meininger N. 80 kr. Babics Antal 20 kr. Schneider Ferencz 40 kr. Suschni N. 30 kr. Grebencz Henrik 60 kr. Klapper János 20 kr. Vollák N. 40 kr. Zurker Zsigmond 60 kr. Márkovics Lajos 20 kr. N. N. 30 kr. Ifju Fesselhofer József 80 kr. Rácz Kálmán 80 kr. Ifju Hauser János 80 kr. Összesen 31 frt. Belépti jegyekből 186 frt. Összes bevétel 217 frt.

— **Megyei jegyzői egylet** nagy gyülése Keszthelyen igen szépen folyt le julius 24-én. Ez alkalommal történt a tisztujitás is. Megválasztattak: elnökül Illés Lőrincz nemes-apáti, alelnökül Simonffy János bocsföldi, főjegyzőül Faits József bucsu-szent-lászlói, jegyzőül Csupor Endre ságodi, pénztárnokul Zagyvay Ferencz szent-iváni körjegyzők, mindannyian egyhangulag. Választmányi tagokul választattak: Vöcsköndy László szala-egerszegi, Szomy Kálmán diókási, Sabján József pacsai, Pintér István sümegi, Rajs Kálmán káptalanfai, Molnár János örvényesi, Simonffy István gulácsi, Sarkady Károly zsidi, Milkovits Géza szala-szántói, Ehrenreich Nádor mura-szerdahelyi, Huszár Nándor csáktornyai, Vizmatby Sándor goricsáni, Tivadar Ferencz dekánovecsi, Hajgató Lajos felső-szemenyei, Némethy Ágoston szécsi szigeti, Ehrenreich János alsó-lendvai, Nagy Sándor bellatincsi, Duzár István nagylengyeli, Kotnyek Ferencz pákai, Stingly Károly gelsei és Talabér Gyula galamboki körjegyzők; végre Gósony László megyei főjegyző ur tiszteletbeli elnöknek és Zarka Miklós szolgabiró ur tiszteletbeli főjegyznek a közgyülés lelkesedése között egyhangulat kikiáltatak. Ugyanezen gyülés elfogadta és eljárás végett a központi egylethez feltetjesztení határozta Faics József bucsuszentlászlói körjegyző abbeli inditványát, hogy azon jegyzőegédek, kik két évig vagy tovább már segédkertek és fél év alatta jegyzői vizsgálatot képesek letenni, a törvényhozás által ujabban megkivánt előképzettség nélkül bocsáttassanak vizsgálatra. Az oraz. jegyzőigyülésre képviselőkül: Stingly Károly, gelsei és Vizmothy Sándor goricsáni körjegyzők választattak meg. — A jövő évi nagygyülés Csáktornyán fog megtartatni.

— **Savanyu József ismét megyénkben.** E valóban közveszélyes és a Dunántul egyes megyéit rettegésben tartó rabló, kinek fejére 1500 frt van kitüzve a ki legköszelebb Vas- és Veszprém megyékben garázdálkodott és legutóbb a bobai gróf számadó gazdáját, mert ez tartózkodási helyét a biróság előtt elárulta, kannibáli módon megkinosta, üldözői elől menekülendő átjött megyenkbe és Káptalanfa, Nyirád körül jcsavarog. Elfogatása iránt a t. alispáni hivatal által a legerélyesebb nyomozás teljesitése végett főcsendbiztos ur rögtön a hely asinére küldetett ki.

— **Nagylelkü adomány.** Bánok Szent-György mezőváros köszége a hadló kor követeléseinek eleget teendő, toronyóra felállitását határozta el, — mint a „Zalamegye“ irja — legkevésbbé sem riadva vissza a beszerzéssel járó s a község pénztárát nagy mérvben igénybe vevő emeg kiadástól. Alig értesült a község ezen szándékáról Kovács Zsigmond veszprémi püspök ő nagyméltósága, szülőhelye iránti hagaszkodásának a tavolból is tényleg kifejezést adandó, száz forintot kegyeskedett jelszt czélra a községnek küldeni. Sietett is a község elöljárósága e nagylelkü adományért meleg hangon irt sorokban köszönetét nyilvánitani ő nagyméltósága iránt, a kit mindenkor büszkén vall magának.

— **Gyászhir.** Exner Alajos veterán sümeghi tőtanitó e egyházi karnagy neje, született Czedly Mária f. évi julius hó 26-án éjjel hosszas betegeskedése után jobb létre költözött; a temetés 28 án számosak kiséretében történt. Áldás lengjen porai fölött.

— **Sörivóknak.** Egy müncheni sörfőző gyár tulajdonosa imigy nyilatkozik a sörivás müvészetéről: „Nem elég a jó sört csak széjjelküldeni a világba; a vendéglősöknek és ivó uraknak értenök kellene s sörrel való bánásmódhoz is. De mit tapasztalunk? Azt, hogy a vendéglősök $^{9}/_{10}$ de pedig nem tud inni. A sörnek egész addig, mig az ivó ajakához nem ér, szénsava teljes mennyiségét meg kell őriznie. Csak a szénsav adja meg a sör samatát. Ha ferde kezelés folytán elveszti szénsavát, ize kellemetlen, rosszá lesz a ugy megfekszi a gyomort, mint az ólom és egyéb bajokat is okoz. Többször s átöntés következtében is elillan a szénsav, sőt a meleg is ugyanezt eredményezi. Tehát a szabályok ezek: 1. A mennyire lehet, meg kell akadályozni a sör érintkezését a levegővel s kerülni a felmelegitést. 2. A sörös poharat, ha töltünk bele, egészen á hordó csapja alá kell tartani, ugy hogy ne igen legyen sok a levegő a pohár és a csap között a egészen a fülle alatt kell megfogni. A legtöbb ivó azt hiszi, hogy akkor jó a sör, ha nem habsik. Ivó és vendéglős ilyenkor megelégedve bólintgatnak rá: „ez ám csak a sör!“ A sör szakértő azonban azt mondja rá: ez nem sör!“

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Budapest, 1883. jul. 27.

Steiner József és Társa termény-gabona és biszományi czég jelentése.

Végre belátja a fogyasztás is, hogy terméséünk sajnos közelitőleg sem oly jó mint azt az érdekelt tudósitók kürtölték, és nem vonakodnak többé magasb árak mellett, is nagyobb beszerzéseket eszközölni, A hangulat roppant szilárd, kül földről is érkeztek megvevők. Az árak emelkedők

Buza 20 kral emelkedett. Elsőrendü 11·20-ig közepes 80 kl. acsélos 11 ig 77—78 kl. 10·80 ig sárgás 10·60. Tiszavidéki állomásokon 9.85—10·20 fizettetett.

Rozs uj emelkedett 20 kral 7·60 kelt. Jászberény 7 frt. Szerencs 6·70, Debrecen 6·90 csekél a kinálat, a roppant élénk keresletbes képest.

Árpa emelkedő. Takarmány 7·10— 7·40, finon fajok hiányoznak. Külföld roppant magas ajánlatai dacára, kereskedőink nem mernek sőre eladásokba bocsáltkozni. Uradalmi áruért 10 frt igértetett.

Zab jelentéktelen szerepest játszik; helybeli fogyasztásig 6·20—9·90 kelt. —

Tengeri szilárd; hibás 5·80—6, közepes 6·20 ig elsőrendü 6·40-ig kelt.

Káposztarepcse roppant szilárd emelkedő, csekély kinálat nem is hasonlitható a külföld élénk keresletéhez,

itt 16 frton kelt. Szolnok 15·50—15·75 ig.

A spekuláczió azon reményben van hogy rövid idő multva 18 frtig fog emelkedni.

Bánságirepcze 15·50 bánsági állomásokon 14·14½-ig kelt.

Bab. Törpe aug. sept. Gyöngyösön 12·50 köttetet.

Lencse. Vácsot 13 frt Kassán 16 frt kelt.

Konkoly téli hónapokra zsákostul 2·80 köttetett.

Korpa 3·80 köttetett téli hónapokra zsákostul, kivitelve.

Vadrepcze hiányzik. Nagy kereslet mellett később tételek 8 frt keltek.

Határidő üzlet. Szilárd irányzat mellett az árak emelkedtek. Buza őszre 10·60, tavaszra 11·08. Zab őszre 6·60. Rozs őszre 7·50. Tengeri aug. 6·50 szept. okt. 6.62. Uj tengeri téli hónapokra Temesvárott 4·90. Kötések maj. jun. 1884. 6·40. Káposztarepcze aug. sept. 16·25.

Szerkesztői üzenetek.

Több egyetemi polgárnak, helyben. Nem hiszem, hogy „Zala" laptársunk, bármelyik társadalmi osztályt is sérteni akarta volna — fájdalom! — igaz állításával; mert tagadhatatlan, hogy az ujabb intéseny tág alapot nyujt az érintett társadalmi osztályoknál a proletarismusnak. És ha valaki ezt kimondja, nem vét az illető társadalmi osztály összessége ellen; mert hisz mitél gazdagabb, minél teljesebb a buza annál feltünőbb benne a konkoly — de a konkoly a jó buza absolutbecsébül sohasem von le. Laptársunk is bisonyosan, mikor konkolyt rostált, tisztelettben tartotta magát a nemes magyar. Azok kedvéért, kikre az állitás czélos, a akiket meg is illet, mért vonnánk kardot olyan széphivatásu osztályok mellett, mik legkevésbbé sem szorulnak véd-lemre?!

H. Gy Csáktornya. Zárt levél megy.

Vasuti menetrend.

Érkezik.		Ó.	P.	Reggel. Indul.		Ó.	P.
B. Ujhely	P. v	4	8	Pragerhof	P. v.	4	48
Buda	P. v	4	18	Barcs	P. v	5	10
Fiume	Gy. v	5	27	Buda	Gy. v	6	—
Pragerhof	Gy. v	5	46	B. Ujhely	V. v.	6	15
				Buda	V. v.	7	15
Délben.							
Sopron	V. v	12	16	Buda	P. v	2	—
Pragerhof	P. v	1	15	Pragerhof	P. v.	2	45
Barcs	V. v	1	41	Sopron	V. v	2	58
Buda	P. v.	1	56	Barcs	V. v	3	—
Éjjel.							
Buda	V. v	9	51	Pragerhof	Gy v	10	54
B. Ujhely	P. v	10	28	Fiume	Gy. v	11	4
Buda	Gy. v	10	38	Buda	P. v.	11	50
Pragerhof	P. v	11	19	B. Ujhely	P. v	12	5
Barcs	P. v	11	3				

Lapvezér és kiadó: SZALAY SANDOR
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

HIRDETESEK.

4508. érk. 1883. junius 23-án.

I. Árverési hirdetmény.

A nagy-kanissai kir. trvszék telekkönyvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Balog István és Fehér Sándor végrehajtatóknak Horensteiner József végrehajtást szenvedő garabonczi lakós elleni 140 frt és 80 frt tőkék, ezeknek 1882. junius 6-tól járó 6% kamatai, 21 frt 30 és 23 frt 20 kr per, 7 frt 90 kr és 7 frt 40 kr végrehajtás kérelmi, 14 frt 50 kr jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. trvszék területéhez tartozó az orosztonyi 222 sz. tjkvben A † 656 hrsz. váltságköteles ingatlannak Hozensteiner Józsefet illető a 114 frtra becsült fele része, továbbá a garabonczi 100 sz. tjkvben A † 102 hrsz. alatt felvett ingatlannak Hozensteiner Józsefet illető a 223 frtra becsült fele része és pedig az orosztonyi ingatlan 1883. november hó 6-án délelőtt 10 órakor az orosztonyi községbiró házánál, a garabonczi ingatlan pedig 1883. november hó 6-án délután 2 órakor a garabonczi községbiró házánál Oroszváry Gyula felp. ügyv. v. helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől 15 nap alatt, a 2-at ugyanattól 30 nap alatt, a 3-at ugyanattól 60 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Kir. trvszék, mint tlkkvi hatóság Nagy-Kanissán 1883. jun. 27-én.

986 1—1.

Messzelátó!!

Legujabb optikai szemlelő-eszköz utazóknak, hegy- és falusi lakósoknak stb.

Mutat 3—4 óra távolságra tiszta és kivehetően.

Ezen ujonnan feltalált messzelátó 2 optikai lencsevegből áll, mely minden tetszészerinti bőra stb. megerősitheto és sokkal nagyobb hatással bir, mint a tábori távcsövek, azért is ezek általános tetszésben részesülnek és mindenkinek legjobban ajánlhatók is. Dobozzal, hogy zsebbe dugható legyen, 1 frt 25 kr., finomabbak 1 frt 75 kr., kiváló finomak nagyobb optikai lencsevüvegekkel 2 frt 50 kr.

Baroskop légsulymérők

biztos és megbizható légsulymérő 2 frt. — Bor próbáló folyadékmérő melylyel azonnal megismerhet i, ha a bor „tiszta vagy hamisitott-e" (ehhez szükséges leirással) 1 frt 50 kr. —

Tejpróbáló százalék lejtővel a vásári rendőrség előirata szerint (leirással) 2 frt 25 kr. — Ismételadóknak gyáriáron.

957 6—6. Szétküldés postautánvétel. Kapható

KLINGL & BAUMANN, Bécs I. Tegetthofstrasse 3.

Gyarmatáru czikkek, uj Häringek stb.,

közvetlen tengerentuli behozatali czégektől a következő nagyon olcsó árak mellett. Postával a kilós csomagban bérmentve, pontos szolgálat biztositásával. Árak:

Mocca valódi nemesitett, erős	frt 6.—	Matjes-Pásent, uj, legn. 15 db.	[illegible]
Ceylon-gyöngy, legfinomabb erős	[illegible]	Matjes, uj, nagy 25 db.	[illegible]
Plantage-Ceylon, kitünő szép	[illegible]	Hátlug, uj, kövér, nagy 30 db.	[illegible]
„ „ legfin erős	4.60	„ közép 45 db.	[illegible]
Cuba legfin. nagyon erős	4.60	„ kis 90 db	[illegible]
„ finom, nagyon kedvelt	[illegible]	Delicatesshäring, izletes 100 db.	[illegible]
Menado, legfinomabb, barna	[illegible]	Hollandiai häring, uj, fin. 25 db.	[illegible]
Aranyjava, igen nagyszemü, enyhe	4.75	Uj burgonya izletes 5 kiló	[illegible]
Sárga-java, legfin. erőteljes	4.30	Lasacz-häring füstölt, tartós 30 db.	[illegible]
Gyöngy Mocca, igen fin. erőteljes	4.50	Ural-Caviár uj, nagy 1 kiló	[illegible]
Zöld Java, legfin. igen erőt. kiáz.	[illegible]	Elba-Caviar uj, nagy 1 kiló	[illegible]
Santos zöld, erőteljes, szép	[illegible]	Tengeri rákhus, kitünő, 8 doboz	[illegible]
Campinos, enyhe, erőteljes	3.20	Lasacz, kitünő minőségű, 8 doboz	[illegible]
Rio reel, erőteljes	[illegible]	Sardinia, olajka, kit. min. 18 doboz	[illegible]
Asztali rizs, kül. finoms. vil. szemü	[illegible]	Ananass és baracz 6 nagy doboz	[illegible]
„ „ legfin. nagy	[illegible]	Thea, erős, legfin 1 kiló	[illegible]
„ „ finom köznséges	[illegible]	„ finom 1 kiló	[illegible]
Gyönyö Sago, jóféle, valódi nyug. ind.	[illegible]	Jamaica rum, valódi legfin. 4 lit.	[illegible]

942 3—3 Kérem czégemet [illegible] utánzóival össze nem téveszteni.

E. H. Schulz in Altona b. Hamburg. Alapitatott 1864-ben.

PREBLAUI SAVANYUVIZ FORRÁS.

(A forrás sziklák között és 3000 méternyire van a tenger szine fölött.)

A Preblaui savanyuviz a legtisztább égényes alapsavanyuviz és legkitünőbb hatással van tüdő- és gyomorkatarrhus, epekő, idült csúz (Rheumatismus) különösen húgysav, a hólyag idült katarrhánál, hólyag és vesekőképződmény- és bright veseképződményeknél, ajánlatos továbbá kellemes izénél fogva, mint a legjobb, és legüdítőbb ital.

Megrendelhető minden nagyobb ásványviz kereskedésben és a következő czim alatt:

Preblauer Brunnen-Verwaltung in Wolfsberg (Kärnthen.) 981 3—3.

A preblaui gyógyfürdőhely 1-ső juniusban nyittatott meg.

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti müegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üdítő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánlatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel lennd ellátva. 981 1—9

Mindenkor friss töltés	Árjegyzétek kivánatra ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

SCHLÁMMÁDINGER ALAJOS

gazdasági gépgyáros

Székes-Fehérvárott, Budai-ut 29 szám saját házában.

Ajánlja nagy választékban levő kitünő jó szerkezetű lóerejű és gőz-cséplőgépeit, többféle rostákat, trieuröket, szecskavágókat, répavágókat, kukaricza morzsolókat, darálókat, sörmalmokat, mákdarálókat, ekéit, hármas ekéit, nemkülönben kitünő szerkezetű szőlőmalmokat, borsajtókat, borsajtó-csavarokat, bor hordó emelőket és mindennemü gazdasági gépeket Ugyszinte kapható: finom gépolaj, gépszijak, srófek, kulcsok, olajozó kannák, vörös rész-nit és mindenféle pót- és tartalék részek.

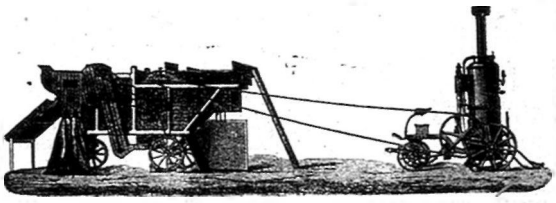

Mindennemü gépjavitások legolcsóbb àrban elvàllaltatnak.

962 9—12.

Anyabirka kerestetik

400 drb. finom szőrü 4—5 éves; eladni szándékozók sziveskedjenek ajánlatukat ár megnevezése mellett, alulirott gazdasághoz czimezni.

Az Alsó-Páhoki gazdaság.

980 3—3. (Keszthely mellett.)

Haszonbéri hirdetés.

Somogymegyében két vasuti állomás közelében egy tökéletesen felszerelt 1400 holdas birtok, mely körülbelül 750 hold szántóföld 100 hold rét és 550 hold legelő és erdőből áll — folyó évi agusztus hó végéig jelentkezőknek — 10 esetleg 12 évre haszonbérbe adatik. 983 2—3.

Bővebb értesités e lap kiadó hivatalánál kapható.

Elsőrendű fűszerkereskedőknek Veszprémben,

jó házból való és jó iskolai bizonyitványnyal ajánlkozó, legalább 14 éves 2 erőteljes fiu, tanulóul azonnal felvétetik igen kedvező feltételek mellett. 985 1—1.

A czimet megtudakolhatni e lap kiadóhivatalában.

A legjobb

szivarka-papiros

a

LE HOUBLON

Franczia gyártmány.

Utánzásoktól óvatik.

E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőmagán hordjaa minden kartón az alant látható véljegygyel és aláirással van ellátva. 876 11—22

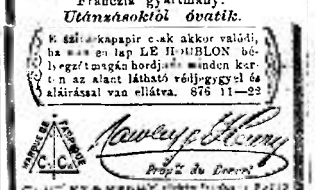

BERGER orvosi

KATRÁNY-SZAPPANA

orvosi tekintélyek által ajánlva a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik

mindennemü bőrkiütések ellen,

különösen idült és sömörök, rüh, ótvar és elődi kiütések, ugyszinte veres orr, fagyág, izzó láb, fej- és szakálypikkely, **Berger kátrányszappan 40% fakátrányt** tartalmaz és igen elkülönitendő a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A czalások elkerülése végett kéresék világosan Berger kátrány-szappana és ügyeltessék az ismert védjegyre.

Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik

Berger orvosi kátrány kén-szappana

és azon esetben, ha ez szükségeltetnek, ugy kéresék **csakis a Berger féle kátrány kén-szappan**, minthogy a külföldi utánzások eredménytelen készitmények.

902 9—24

Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésre minden

tisztátlanság a bőrön,

bőr- és fejkiütések gyermekeknél, valamint eddig elérhetetlen szépitő mozdás és fürdő-szappan mindennapi használatra szolgál

BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA

mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva.

Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt

Főzetküldés: HELL G. gyógyszerésznél Troppban. Raktárak: Készletben van mindkét európai gyógyszertárban Főraktár Nagy-Kanizsa számára: PRAGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 5-én. 62-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
félévre . . . . . 4 „
negyedévre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
a hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel. Kivezetari illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA Wlassics-ház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Hitelviszonyaink.

Hitelviszonyaink megbirálásánál nem elegendő csupán a rendelkezésre álló tőke mennyiségét, a kereslet nagyságát és a kamatlábat tekintetbe venni, hanem vizsgálnunk kell azon üzletágakat is, melyekbe azon tőkék befektettek; figyelembe kell vennünk, hogy amaz üzletágak mily mértékben és mily arányban vannak hitelre alapitva, s a vállalkozói nyereség fejében az esetleges veszteség mily mérve van koczkára téve.

Ha e szempontból kiindulva alkotunk magunknak itéletet, ugy el kell ismernünk, hogy hitelviszonyaink jelenben elég megnyugtató, sőt kedvező szinben tünnek föl; mert habár akadnak is egyes széldelgő spekulánsok, s itt ott előfordul egy-egy bukás: egészben véve a hitelt igénylők nagy tömege teljes öntudatával bir annak, hogy a felvett kölcsönt minden körülmények közt pontosan vissza kell tériteni, s épen ennélfogva a vállalkozói risikónak soha sem szabad annyira terjedni, hogy az által a kölcsön vett tőke is veszélyeztessék, mi kétség kivül mindenkor a hitel megingatására vezet, s legtöbb esetben a bukás okozója.

A mi először is a rendelkezésre álló tőke mennyiségét illeti, ez habár tulságos pénzbőség nincs is, teljesen kielégitő. Az uzsoratörvény hatása e tekintetben csak annyiban nyilvánult, hogy több magántőke a forgalomból kivonatott, ezt azonban a pénzintézetek, s a hitel egyéb forrásai és tényezői teljesen pótolják, s a hitelképes vállalkozók és üzletemberek ebbeli igényeiket teljesen födözhetik. Másrészt ezzel szemben a kereslet is eléggé kielégitőnek mondható, ugy, hogy e tekintetben bizvást elmondhatjuk, miszerint a kettő közt jelenleg helyes arány áll fenn.

A kamatlábot illetőleg az uzsoratörvénynek szintén semmi hatását sem tapasztalhatjuk, mert a forgalomból eivont tőkék másokkal bőven helyettesittettek, a kamat maximum pedig különben sem lévén meghatározva, a kamatláb korlátozását elő nem idézhette. Sokkal érzékenyebben hatott ez irányban a pénzintézeteknél elhelyezett betéti tőkék kamatait megadóztató ujabb törvény, mely nem — mint várható volt — a betéti kamatlábra, hanem a kölcsönök után szedett kamatok mennyiségére volt visszahatással, s ezek azon arányban lettek drágábakká, a mely arányban a betéti kamatok megadóztattak. Ezt ma már mint tényt lehet konstatálni, mely ez uj törvény ellen, mint egy döntő érv számtalanszor felhozatott, s most kézzel foghatólag bebizonyitva látjuk, hogy a betéti kamatadót csakugyan nem a betevők, hanem a kölcsönvevők fizetik meg, mint ezt mi is előre megjósoltuk, s szakkörökben eléggé megvitatták; de hiába, ezen egy millióra szükség volt minden áron, s mit törődtek azzal, hogy ki fogja megfizetni. Ily körülmények közt kétségtelen, hogy a kamatláb a kölcsönöknél valamivel emelkedett, de most is oly mérsékeltnek mondható, hogy a helyes alapra fektetett vállalat és üzlet abban bizvást megnyugodhatik s a kölcsönzött tőkék nyereséges vállalatok alapját és segédeszközeit képezhetik.

A mi már most a hitelt igénylők különböző csoportjait illeti, ezeket természetesen a földbirtokosok iparosok és kereskedők alkotják. Ezek közül az iparos osztály az, mely aránylag legkevésbé veszi hitelét igénybe és ez igen természetes, mert nálunk gyáripar ugyszólván nem is létezik, a kisebb iparosoknál pedig épen a munka és szorgalom képezi azon fő productiv erőt és tőkét, mely az egész üzletnek alapját, a nyereségnek pedig nélkülözhetlen feltételét képezi. Itt tehát a pénzbeli tőke és kölcsön kisebb szerepet játszik, s a hitelre káros hatásu koczkázat is sokkal kisebb mérvü. A földbirtokos már többször jut azon helyzetbe, hogy hitelét igénybe vegye; ujabb szerzeményes, beruházások, esetleges rosz évek azt elkerülhetlenné teszik, s helyes gazdálkodási rendszer mellett a kölcsenvett tőke legtöbb esetben illendő vállalkozói nyereséget hajt. E mellet a kölcsönzött tőke is a földbirtokosnál van normalis viszonyok és körülmények közt leginkább biztositva, mert eltekintve a jelzálogi biztositástól, a földbirtok a tisztán személyi hitel emelésére is jelentékeny befolyást gyakorol, s az esetleges veszteség is itt legkönnyebben födözetet talál. Kétségkivül a kereskedő osztály az, mely hitelét legnagyobb mérvben igénybe veszi, s a hol ennél fogva a hitelnyujtás is legtöbb koczkázattal jár. És itt nem mulasztatjuk el óva inteni ugy a kereskedő osztály tagjait, mint a kölcsönadó magánosokat és pénzintézeteket. Az előbbieket a tekintetben, hogy ovakodjanak a saját és mások hitelére kártékonyan hatni szédelgő vállalatoktól, az utóbbiakat pedig, hogy jól megválogassák és megrostálják a hitelkeresőket, s ovatosak legyenek a személyi hitel mennyiségének megállapitásánál.

A mi kereskedőink nagy részéről elmondhatjuk, hogy vállalatuk szilárd alapon, hitelük biztos számitáson nyugszik, de kétségtelen az is, hogy vannak szédelgő vállalkozók, kik üzletőket csaknem tisztán hitelre alapitva, csak a kilátásba helyezett nyereséget veszik tekintetbe, s az esbetőleges veszteségeket számitáson kivül hagyják. Ezek és ilyenek nagy részéből kerülnek ki a bukottak és tönkrejutottak, s ezek az általános hitel és bizalomnak is megzavarói és megrenditői. Vegyék ezeket figyelembe az illeték körök és érdekeltek, s most, midőn a hitel rendes folyamát a krach hullámai nem zavarják, igyekezzenek hitelviszonyainkat megszilárditani s oly állapotot teremteni, mely a kereskedelem és közjólét biztos alapját és föltételét képezheti. Ha ezt elérnünk sikerült, akkor biztosan nézhetünk a jövő elé, mert a kikerülhetlen rosz évek s esetleges válságok ellenében is legbiztosabb őrszer a rendithetlen hitel s a minden irányban szilárd alapon nyugvó rendezett hitelviszonyok.

K—i L.

Lesz-e magyar ipar?

Ezen czim alatt jelent meg id. Szilvássy Márton urtól egy jóakaratu czikk e lapok 58 és következő számában. A tett kérdésre meg is adja a feleletet mindjárt az első sorban, hogy: „ha igy járunk el körüle, mint eddig, sohasem." És ebben tökéletes igaza van. Valamint igaz az előszorolt okok nagyrésze is, amelyekből következtetéseit levonja, azon tévedés kivételével legalább, hogy: „az iparosok nem törődnek saját feladataikkal és érdekeikkel."

Távol legyen tőlem rossz néven venni, ha hibáinkat szemünkbe mondva látom, mert bisony lehetnek hibáink s jó ha azokat ismerjük és rajta okuluuk. Nemis czélja e sorokuak, hogy a hibákat takargassa, hanem, hogy azon okokat, amelyeket czikkiró ur még emlitetlenül hagyott, s amelyekből a mi hibáink is legnagyobb részben erednek, ismertesse. Szükségét látom pedig ennek azért, mert napjainkban gyakorta találkozunk (nem ugyan e lap hasábjain) iparügyeink fölötti elmélkedésekkel; amelyek azonban kevés kivétellel mind oda lyukadnak ki, ahova Petőfi egyik verse a juhászról, hogy

„Elkeseredésében mi telhetett tőle."

Azaz, mindenért az iparos lakol. Pedig, ha igazságosak akarunk lenni, be kell ismernünk, hogy a mi iparunk nem létezésáért ép oly kevéssé okolható folyton korholt és kisebbitett iparososztályunk, mint azon vera szamara a juhász babájának halálért.

Ugyanis: oka-e a magyar iparos annak, hogy Magyarország Ausztriához való viszonya folytán ez utóbbinak érdekei miatt kulturalis tekintetben szándékosan háttérbe szorittatott? Oka-e a magyar iparos, hogy a nemzet nagyjai folyton külföldön lakván, dús jövedelmükből a hazai ipar alig részesült egyébben: mint ha egyik másiknak bérese egy pár czizmát vett, s azt megpatkoltatta? a hogy azok, akiknek állásuk és vagyoni helyzetüknél fogva kötelességükben állt volna az ország kulturáját előmozditani, e helyett Magyarországot csak kizárólag agrikultur tartományuyá degradálták nemzetgazdászati politikáját (ha ez egyáltalán volt?) ezen egyoldalu irányba terelték, de még (e részben is elhanyagolva) az országot Ausztria gyarmatává, s a nemzetet Ausztria iparának és kereskedelmének köteles fogyasztójává lenni kényszeritették.

Oka-e a magyar iparos, hogy a szabadkereskedés-, a nyitott vámterület-, s a kamatgarancziа által olcsóvá tett közlekedés és összeköttetés folytán könnyű szerrel árasztja el az országot mindenkinek gondolható külföldi készitményenyel? S oka-e a magyar iparos, hogy a fogyasztó közönség szintén megfeledkezik hazafiui és honleányi köteleiről, amidőn ezen czikket oly mohón, s oly előszeretettel veszi akkor is, ha szüksége nincs reá a helyett, hogy legalább a szükségeseket, amelyeket sokszor jobb minőségben meg is kaphatna, hazai iparosnál rendelné.

Oka-e az igy megtörött hazai iparos, hogy az ilyen folytonos szivattyuzás folytán, a nemzet elszegényedik s az iparos nem levén kinek dolgoznia, „nem igyekezhetik?" mert a szédelgő verseny által a szolid munka majdnem lehetetlenné tétetvén, a „tanulás" ugyszólván szükségtelen.

Oka-e az iparososztály annak, hogy a nemzet bölcs i az ország viszonyait tekinteten kivül hagyva, olyan iparrendszert alkottak, amely más rendezettebb államok iparát is megviselte. Oka-e az iparosság jobb része annak, hogy ezen rendszer az ipart szabad prédává dobván a szédelgők és tudatlan kontárok által agyonnyomorittatott? Okai-e azon iparosok, akik ezen rendszer megváltoztatását folyton sürgetik, hogy a bölcsek által alkotott s még ma is sokak által dicsőitett

TÁRCZA.

A csók.

— Lessing után. —

A csók kis gyermek ajkáról,
Ki azt csak játszva ad a cserél, —
S a csókolással mitse gondol:
Az ilyen csók semmit sem ér!

Egy csók, egy áldó csók anyámtól,
Mit homlokomra hőn lehel,
Ez oly valami, mit aztán
A fünnek tisztelni kell.

Egy csók a nővér ajkáról
Bár' még ez sem ér sokat:
Önkénytelen egy másik lányhoz
Száli ekkor a hőgondolat.

De az a csók, mit Laura ad,
Midőn nem látnak árulók,
Ha csókol, miként gazamb a párját,
Az ilyen csók . . . . . no már ez csók!

B. MANEMETI.

Véletlenül.

(Beszély.)

Irta: *Ballier Sándor.*

(Folytatás.)

Mire nézve a fuvaros igy felelt:

— Bizonyosan az az ur lesz az, mert tegnap csak egy idegen jött a nemes városba és ezt is én hoztam szekeremen, aki a kamara-ispán ur ő nagyságának vendége.

— Tehát akkor oda vigyen bennünket — felelé Laczi.

A keserves utazás után végre megérkeztek a négy hegy közti völgyet elfoglaló Kóloszra, mely hegyeket, ha oszlopoknak vennénk: az egész városkát be lehetne tetőzni, ha ugyan hozzávaló gerendát szolgáltatna a közelfekvő erdejére. —

Egy csinos ház előtt állott meg a jármü s Tatár uram vezetése mellett a két utas egyenesen Heleváryra bukkant, a keresett házigazda helyett.

Heleváry meg volt lepetve, midőn Jenőt és kardot csörtető barátját meglátta.

A beszédet Jenő kezdé meg:

— Téged keresünk, ki benaünket bucsuvételre sem érdemesitél; azért jöttünk, miután Laczi barátunk egy neked való jó hivatalt szerez, hogy elfogadod e? — megkérdezzük.

— Áldjon meg érte benneteket az Isten — felelte Heleváry — ezer köszönet önnek uram, számithat örök hálámra s mindig parancsolhat velem; de most menjünk házigazdámhoz, ki atyámnak rég időkből való jó barátja, ezért jöttem legelőbb is hozzá.

Épen ekkor jött be a kamara-ispán, miután Gyula bemutatá vendégeit, egyszersmind kinyilvánitá, hogy még ma visszatér velük Kolozsvárra; mert már van hivatala.

— Nem oda Buda — felelte a gazda — hanem én ezt legelőbben is egy emberemmel nyomban megizentetem Alfay urnak, hogy ne agyódjék; önök pedig itt maradnak legalább holnapig; mert nem azért rendeltem a sok fáklyát s kecske-faggyu gyertyát, hogy kárbavesszenek, hanem ha már önök is itt vannak, meg Gyula öcsém is, — nézzék meg a mi sóbányánkat.

Ebbe aztán mindnyájan beleegyeztek.

Csibukfüst és kitünő rózsamáli mellett üldögélve leginkább Gyula szerencséjéről beszélgettek, mignem egy sómetező jelenté, hogy ő nagysága rendelkezései teljesitvék, mire aztán a házigazda igy szólott: Mehetünk!

Egy kis faépülethez értek, melynek bejáratánál a munkások tisztelgő sorfala fogadá a vendégeket, majd azután vagy 24 lépcsősoron lefelé haladva, nagyszerü volt a látvány, mi elibük tárult:

Magnesium világitás mellett tüdöklött a só-kristály, s a nagy ürben a sok morgó fáklyás és gyertyás alakok ugy tünteк, mint valami ködbe burkolt tulvilági lények, s a kimondott szó is többszörösen visszaverődve: ugy eltölté a vendégeket a természet iránti bámulattal, mikép nyilvániták, hogy megérdemlé a fáradságot a bánya megtekintése.

A kamara ispán mindent töviről — hegyire megmutogatott s elmagyarázott, s a bányában levő tavacskából bedobott deszkadarabkákkal kedveskedett a vendégeknek, melyekre igen szép sójegecsek rakodtak le, megmutogatta a sóemelőgépet, valamint a visszavattyut, mely éjjel-nappal működésben van, majd a hosszu tárnákat keresztül-kasul járkálva, a bányászok templomát is megmutatta, hol minden, még a szentségtartó is sókristályból van készitve.

Miután mindent megtekintettek, a vendégek teljes megelégedéssel jöttek fel a föld alól, mikorra a kamara-ispánnál teritett asztal várta őket, valahonnét csudálatos módon előkapott czigánybanda zenéje mellett.

Régi magyaros vendégszeretetre emlékeztetett minden legkisebb mozzanat: a házigazda és családtagjai modora, beszédei s kiváltképen a nagy figyelmesség.

Igen természetesen a felköszöntők sem hiányoztak, s nem lettek volna magyarok, ha szene mellett táncsra nem került volna a sor.

Reggel aztán Gyula uj hivatala jött szóba, s a házigazda is apropós biztositotta 20 ezer forintig az életéi, miután Laczi igy szólt Gyulához:

— Gyula barátom! a tantième jó lesz önnek menyekői költségre.

Mire nézve ugy látszik, akart volna Gyula valami felelni; de Laczi hallgatást parancsoló tekintete elnémitá őt.

Miután Laczi a tegnapi látványosság munkásait gazdagon megjutalmazta volna, — mindnyájan elbucsuztak a házigazdától megköszönve neki a sok szivességet.

A házigazda is mindnyajuknak sok szerencsét kivánva, utjokra bocsátá őket, különösen lelkére kötvén Gyulának, hogy sorsa változatairól őt értesitse és szerencséjében be bizakodjék el.

Ezután a kis társaság Tatár uram forspontjára szépen visszakarikázott Kolozsvárra, danolgalva az egész uton, mint kiknek virágos kedvük szokott lenni.

III.

Amint Gyula megpillantá az országuton kilátszó kolozsvári verestornyot, — jó kedvét mintha ketté vágták volna, azonnal elhallgatott. Midőn társai által ennek oka felől kérdes tetvén, felelé:

— Nem merek annak a jó öregnek szemébe nézni.

— Ne féljen ön — felelte Laczi — itt vagyunk mi is, s aztán nem kis gyermek, hogy bujocskát játszszék, mint ki érzi, hogy rosz fát tett a tüzre. Ha szereti Etelkát, ugy oda kell jönnie.

Megérkeztek tehát és az öreg Alfay fogadta őket. Laczi ilyképen kezdé meg a beszédet:

— Itt hoztuk a dezentort; de kérjük mi is, hogy feledjék a történteket, a bocsássanak meg neki, miután ő megigéri, hogy mindenekben a család — s kiválóképp Etelkának tetszőleg fog élni. —

Peraze egy kevésé mégis érezteté az öreg nehezteléséét; hane m annyira mérséklé magát, hogy csupán annyit mondott, hogy:

— Kérje meg Etelkát, ha ő megbocsát, nem bánom, ha ismét a mi fiunk lesz.

Ekkor bejött Etelka is anyjával, ő megbocsátott szivből és egy igen szép tableauxban ért véget e majdnem drámaivá leendett bonyodalom.

Gyula be lett vezetve Laczi által uj állásába, s az anya kivánatára elvégeztetett, hogy Gyula vagy két évig a család körében fog maradni Etelkával; a Laczi inditványára: hogy még e hét folytán megtartják az esküvőt.

Laczi és Jenő voltak a vőfélyek, s a család bizalmasabb emberei a vendégek: zárt családi körben olyan pompás kis lakodalom rögtönöztetett, hol mindenki őszintén örvendett a fiatal pár boldogságának; Gyula pedig egy toasztjában erősen fogadá, hogy a mai nappal feltünt szerencse-csillagát Jósucként állandóan megmaradásra birja szerel-

rendszer ezt eredményezte s hogy logikailag mást nem is eredményezhetett?!

Aki az itt előszoroltakért az iparosokat általánosságban joggal okolni képes, ám dobjon követ reájok. Pedig még sok ezekhez hasonló okot hozhatnék fel. —

Mivel azonban czikkiró urnak azon állítását, hogy: „az iparosok saját feladátaikkal és érdekeikkel nem törődnek“ tévesnek jelezem, nem akarván ezt egészen tagadni sem, szükségesnek látom ennek magyarázatát adni annál inkább is, mert a mennyiben igaz, szeretném, hogy iparosatrásaim okuljanak rajta; amennyiben pedig téves, helyreigazítsam, vagyis, a tévedést eloszlassam.

Mert tévedés lehet már magánál a „feladatok és érdekek“ értelmezésénél is.

Azon feladatok és érdekek ugyanis, amelyeket többekkel együtt én is az iparosokéinak ismerik akkor, amikor a fenálló iparrendszer keletkezett az iparjoggal együtt boldog boldogtalannak egyéni fogalmává váltak. Hogy azután akkor, a midőn a nagy szájjal hirdetett szabadság és egyenlőség firmája alatt a társadalmi működés minden bázisa tulliczitáltatik s belőlük csak az egyéni haszon iratik a Haben rovatába, hogy akkor az iparosokat általánosságban lehet e vádolni, hogy a nekik tulajdonitott feladatokkal és érdekekkel nem törődnek? ezt csak e dolognak mélyebb és részrehajlatlan áttekintője itélheti meg elfogulatlanul.

Fájdalom! igaz, hogy az iparosoknak csak egy része törődik azon feladatokkal és érdekekkel. A jó nagy rész, az uj aera iparosai és a nem tanult iparteüzők (a szónak ezen értelmében) iparosszabadosok saját érdekeiken kivül bizony másról hallani sem akarnak s ha feladatot ismernek, az: a helyzetnek saját érdekükben való lehető kihasználása. Az egész iparosságról azonban ez nem állitható; bizonyitják a minden valamirevaló városban létező, a kisebb, nagyobb sikerrel működő ipartársulatok. Ezek igenis törődnek azon érdekek és feladatokkal s törekesznek is ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben azok előmozditására, ha azonban az elért siker kevés, annak oka nem bennük, hanem a rendszerben van, amely ezen testületeket nemcsak semmi eszközzel te! nem ruházza, hanem a tagsági kötelezettséget is tagadja. Ennélfogva a szabadosok nemcsak semmi anyagi és erkölcsi közreműködéssel nem támogatják, hanem inkább kikacagják, s a hatóság részéről is sok helyen ignoráltatván hatékonyságuk eltompul.

Mit szóljunk aztán ezeken kivül arra, hogy azon iparosokat, akiknek kezéből a kereskedő külföldi szállitmányával a munkát kiveszi, vagy a szédelgésre alapitott konkurenczia a szerszámot kiüti: dologtalansággal, s tanulni nem akarással. A csendesen munkálkodó, a feladatok nem értésével vádoltatik. Aki pedig azon „feladatokat és érdekeket“ ugy saját magára, mint az összesre nézve felismeri, s azok előmozditását még hazafiui kötelmeül is tekintvén, szóval vagy tettel munkálni megkisérli: czikkiró ur szerint is „a nagyság ördöge körmei közéjut, népprófétaságra törekszik, s itt nevetségessé lesz.“

Ezek után, hogy értsük czikkiró ur azon szavait, hogy „az iparos saját érdekével nem szeretbibelődni, az iparemelkedését, sőt tökélyét is a politizálással véli előmozditani, s a kortes kedés utján elérni“(?)

Ne nektek cselekvő és nem cselekvő iparosok!

Ha nem teszünk, nem törődünk saját érdekeinkkel, ha pedig teszünk? akkor politizálunk, kortes kedésből akarunk élni, népprófétaságra törekszünk s nevetségesekké leszünk!

Legjobb lenne talán mindeniknek kezére és lábára drótot akasztani, hogy bizonyos urak időkénti szeszélyeik szerint táncoltathatnának.

Igaza van czikkiró urnak, hogy: „farkánál szerszámozzák alovat, a mindőn az ipart külső tényezők által, nem pedig önmagából fejlődve hiszik felemelhetni.“ De ez nem nekünk, iparosoknak szólhat. Abban is méltán lát bajt, hogy a magyar ifjuság sem kellő számban, sem kellő minőségben nem jelentkezik iparos pályára. De tévesen tulajdonitja ezt az iparosok közönyösségének, ennek oka máshol rejlik.

Először is mi nem erőltethetünk senkit, hogy iparos pályára lépjen. Különben is: az intelligens osztályból melyik szülő az, ha gyermekének jövőjét szivén hordja, s módjában áll azt némileg biztositani, hogy olyan pályára adná őt, amelyen testét, lelkét egyaránt fáraszló, folytonos munka mellett (t. i. ha van?) leend képes csak némi kis existentiát biztositani(?) Emellett szabadon nemcsak hogy az ugynevezett intelligens osztályból, sőt a rokonok közül is számüzetik, hanem meg kell egyszeremind szünnie a közügyek iránti érdeklődésének is, ha azt nem akarja, hogy az első szónál kaptafájához utasitsák.1)

De ezt tekinteten kivül hagyva is, melyik iparszakma az ma (a véletlen szerencsét kivéve) amelyik csak tisztességes megélhetést is nyujtana. Mi iparosok tudjuk azt legjobban, hogy a jelen és ehez hasonló rendszer és állapot mellett egyik sem, még pedig a legnagyobb igyekezett mellett sem; annál kevésbbé ad biztonságot az öreg napokra. Ezért nem lesznek finink iparosokká. És azért, aztán eltávozott ő is dolgai után a fővárosba, boldogság- és mégelégedéstől sugárzó arczokat hagyván hátra, melynek előidézésében neki is nagy — mondni egyedüli — része volt.

(Vége következik.)

1) Szivesen adtunk helyet czikkiró felszólalásának, nehogy minket is e váddal sujtson, megjegyezzük azonban, hogy ugy ezen, mint még több vádját is erős pessimismus jellemzi s ennélfogva vele igen sokban egyet nem érthetünk. Szerk.

mük egén. Mire Laczi a következő felköszöntőt tartá:

— „A férfi egy erős tölgy, melyre a nő szerelme zöld repkény gyanánt fonódik. S valamint a tölgy kiszáradtával a repkény is eltelül a földön, ugy a férfi szeretete elmultával olyan lesz a családi boldogság, mint a czengő ércz a czimbalomhoz képest. Takarjáb tehát a világ előtt egymás netaláni bibáit, mint a repkényt a zivatarok ellen. Mert a férfi szerelme a nap, melytől árad minden fény a holdra: nejére. Tartsa fönn tehát a nő és tükrözze vissza e fényt, mely különben is jótékonyan melegit sugaraival.

Gyula barátom! önnek pedig legyen a mai nap a szép és nagyratörő feltevések napja, adjon hozzá az Ég elég kitartást jó szándékait teljesiteni. Fel ne keljen szivében soha a rut kétségbeesés; hanem szálljon és állandóan honoljon keblében a szép remény, növekedjék ott, hogy éltesse mind önt, mind pedig kedves nejét, kiért emelem e poharam!“

— „Éljen!“ kiáltott fel uniso o a kis társaság, mely kiáltás alig hangozván el, megreszentek az ablakok, de nem a nagy lelkesüléstől, hanem a „Hillaria“ dalkör felhangzó szép énekétől. „A virágnak megtiltani nem lehet“ . . . . ismeretes dal accordjai az asztalnál ülők figyelmét az utczán történőkre voná.

A hivatlan; de azért most mégis szivesen látott vendégek behivattak, az egymásba nyiló kis szobák egészen népesedtek a sok dalártól, kik köst Laczi igen sok rég nem látott pajtását ismeré fél.

A reggel bontotta szét a társaságot, honnét mindenki a legjobb benyomásokat vitte magával; Laczi elbeszélései lekötötték az egész társaság figyelmét ki rendelkezett azon képességgel, hogy a legkülönbözőbb elemekből álló társaságot egy eszme iránt nézetegységre birjon és fellelkesitsen.

Laczi még pár napig maradt ott, mert nem akarjuk a handléipar napszámosaivá nevelni, ha nem muszáj.

Tévedés lehet a feladatok és érdekek értelmezésében, mondám.

Szilvássy ur czikkéből, amely a soproni tanonczvissza eredménye miatt látszik keletkezni, az tünik ki, hogy ő az iparosok főfeladatának és főérdekének a tanonczoktatást tekinti; a az ipar emelését és fejlesztését ettől föltételezi: mint sokan mások is.

Nem, tisztelt uram! Mert habár az ipartársulatok, amelyek a törvény által sem eszközzel, sem rendelkezési joggal, illetőleg hatalommal felruházva nincsenek; a tanonczoktatást egyik főczélul tüstök: de amióta az ipar folytatása mindenkire nézve szabaddá tétetett, a czéhek neve alatt egyesült iparosok széjjelszórattak s kösibük az ipart nem is tanult idegen elemek vegyültek s ezek által tulszárnyaltatva működésük teréről, nagyrészben leszórittattak: azóta a tanonczoktatás, illetve az iparos nevelés az iparosokra nézve sem feladat, sem érdek nem lehet.

Lehet e ugyanis valakitől joggal kivánni, sőt követelni, hogy ellensége kezébe minél több, és tökéletesebb fegyvereket szolgáltasson? Nem lehet! És amilyen himelés-hámolás nélkül kimondom ezt, ép oly bátran merem állitani azt is, hogy a tanonczok iskoláztatás bizonyos tekintetben lehet jó és hasznos, azonban az iparemelésére és fejlesztésére épen annyi, mintha a betegnek gyógyitás helyett a körmeit tisztogatjuk.

Minden államban, amelynek ipara van, az állam és társa dalom védelme és támogatása mellett fejlődött és szilárdult az meg; sőt csak azon védelem és támogatás mellett állhat fenn minden fejlettsége és szilárdsága dacsára ma is. Mi pedig akkor, amikor határaink minden behozatalnak tárva, kereskedelemünk csak a külföld bizományosa, egész köslekedésünk azok előnyére szervezve, állam és társadalom a hazait gunyolja kisebbit, a s a leghitvanyabb limlom kedvéért mellőzi, — akkor inasiskolával akarunk ipart teremteni, s mert nem sikerül, az iparosok okai?!

Nem uraim! Igen tévednek önök, akik ezen véleményben vannak! Azzal ha a tanonczok mind iskolába mennek is és onnan a legjobb eredménynyel kerülnek is ki, ezzel ipart még nem teremtünk. Hanem tessék a vámsorompókat felállitani! Magyarország nemzetgazdászatát nem a külföld tőzsérjei, hanem a nemzet érdekeinek megfelelő módon rendezni, s olyan ipartörvényt alkotni, hogy aki ipart folytatni akar, azt előbb tanulja meg, hogy aki megtanulta az dolgozhassék, ne vegye ki kezéből a munkát az, aki nem tanulta, s ne tűthesse ki kezéből a szerszámot szédelgő versenyével akármely kapzsi szerencsehajhász. Tessék a handlét batyujához, s mindenkit saját fachjához utasitani; akkor az iparos is majd kaptafája mellett marad, s dolgozik — és nem politizál.

És, ha az állam védeni, a társadalom pedig támogatni fogja az ipart, amint az jólfelfogott érdekénél fogva kötelessége is, akkor igen is ki fog fejlődni önmagából, erősbülni és tökéletesbülni külső tényezők nélkül is. És akkor majd számosabban lépnek iparos pályára müveltebb családok gyermekei is, akiket nem kell tanonczkorukban a. b. c-re tanitani. Lesznek iparosok, akik az iparfelvirágoztatásán és ez által a nemzet gyarapodásán fognak munkálni, s a kortes kedést a professzionális kortesekre bizzák. Mert ha most politizálnak és kortes kednek, es csak azon visszás állapot kifolyása, amelyben senki sem találja meg méltó helyét, s bizony elég okot ád a politizálásra. Megjegyezve mellékesen még, hogy alkotmányos államban a politizálás, az az, a közérdekek fölötti eszmecsere senkinek sem kizárólagos tulajdona. Tehát nem követ el valami főbenjáró bünt az iparos sem, ha azon közérdekek iránt, amelyek az övéi is, érdeklődik, s fölöttük üres idejében eszmét cserél, s ha feladatokat lehet neki tulajdonitani, amelyek nagyon is közérdekűek, hogy teljesithesse azokat, ha fölöttük szót váltania sem szabad.2) Más államok iparosai másképen politizálnak! . . . . A magyar iparosnál békésebb s jobb polgár nem képzelhető, csak adják meg neki a módot hogy az maradhasson.

Vissza kellene még térnem azon feladatokra és érdekekre amelyeket én az iparosokéinak tekintek; továbbá a tanonczoktatás állapotára és az abból várható eredményre, ha t. szerkezető ur a tért megnem vonja.3)

FÖLDY FERENCZ.

2) Az elfogulatlanul gondolkozó nem is ily értelemben veszi a politizálást. De van tágabb köre is a politizálásnak, melynek nem hazája a műhelyek csendes tanyája, hanem a kávéház, a korcsma. Ez az, ami kárhoztatandó! Szerk.

3) A biggadt hangu, tárgyilagos felszólalásoknak mi sohasem zárjuk el utját, még ha, - mint es esetben, — teljesen nem értünk is egyet a czikkiróval. Szerk.

Üdvözlet a „pécsi dalárda“ tagjaihoz.

(Nagy-Kanizsán, 1883. julius 24-én.)

Hugó Viktor szerint legfőbb
Boldogság az életben:
Ki szeretni, s sinnni tud,
S gyönyört lel az énekben.

A magyarnál legkedvesebb
A „dal“ mindenek fölött,
Ez tolmácsol nemzetünknél
Bánatot és örömöt.

Őseinknél hegedősök,
Troubadorok valának,
Kik a dalnak, költészetnek
Szivet, lelket adának;

A „dal“ ma is dallammal jár —
Hazánk ebben nem árva;
Példa reá országszerte,
A sok lelkes dalárda!

Ezek között első helyen
Álltok Pécsnek fiai!
S kevés aboz kötődik érzetem,
Hogy eltudjam mondani.

Hogy kifejtsem az érdemet
Mely énektek illeti, —
Szavam mégis utatokat
A küldföldre követi.

Üdvözölve legyetek hát,
Ti, országos dalárda!
És habár a dal veletek
Tengereken tul járna:

Fényt szerezzen a hazának,
S ugy hangozzék éneke,
Hogy a magyart valahára
A külföld is megértse!

S koszorukkal térjetek meg,
Hir, dicsőség ajkival! . . . . .
Éljen a pécsi dalárda!
S éljen benn a honfiai!

TUBOLY VIKTOR

A mezőgazdák egyik nagy veszedelme.

Az idők sulya nagy nehézséggel nehezedik a mezőgazda vállaira az a sok igény, jó vagy gonosz vágy kielégitése, melyet a czivilisatió teremtett, vagy melyet a családi gondolkodás alkotott, mind arra vár, hogy fölmives terhes munkájától nyerjen kielégitést, itt a mi hazánkban. — Ha megnézed a ragyogó palotákat, a hires művészetet, a kutató tudományt, a vakitó fényüzést, azok Magyarországon mind a földmivesnek porba hullott izzadságából veszik tápiálékukat.

Valóban ha szorosan nézzük a földmives helyzetét, csaknem azt kell mondanunk, hogy az ő munkája legnagyobb részben nem önczélu, hanem — közvetlenül igen, de közvetve mások czéljainak elősegitésére van irányulva. Nálunk állam, társadalom, mindennemü jótékony intézet Maecenását a földmivesknél találja, sokszor közvetlenül, sokszor közvetve.

S vajjon ily nagy munka után, a földmives részesül-e hálában, elismerésben? Vajjon készek-e mindazok visszaszolgálni fáradságát, kiknek érdekeit igazelmüen munkálja. Bisony-bisony erős vizsgálat után is, azon tapasztalatra ébredünk, hogy a földmivesek nálunk kevés hálában és sok mellőzésben részesülnek.

S ez elszomoritó, mert mig nálunk az állam hatalmi és társadalmi minden terhe a földmivelére nehesül, addig nincs sem törvényhozásilag, sem általános szokásban intékedés téve, hogy a földmives lehető szavai nélkül teljesitse hivatását hanem ugyszólva a vampyrok ezreinek van kitéve szákmányul.

Nem lehet egy rövid czikkbe felölelni mindazon sérelmeket, melyek a földmives embereket sujtják, hanem csak egyszer időnként nagyon is előtérbe lépő veszedelmeket hozunk felszinre, esedezve a hatóság előtt annak orvoslásáért. —

A mezőgazdának nagy veszedelme, hogy oly családtörvényt alkottunk, mely a tuivitt humanitás tekintetéből — feledve a czéled müveltségi állapotát és azt, hogy mily pránnyi — legtöbbször ép semmi önérzettel felruházva nincs — s czéledet engedetlenségre ösztönzi, a jó rend ellen hamar fellázitja és a gazda nagy kárára munkátalanná, követelővé teszi. —

Én óhajtom, hogy a czéled jogi helyzettel birjon, hogy e szegény osztálylyal embertelen visszaélés ne követtessék el, de viszont követelem, hogy a mezőgazda jogi helyzete is szigoruan megőrizteszék, igy az a fő, hogy a törvény mind a két félre a legszigorubb intékedést tartalmazzon. — A jelenben érvényben levő törvény azonban igen egyoldalu, minden tekintet a czéled helyzetének javitását czélozza, ugy hogy e kedvezmény a gazdát calamitásokba keveri. Ez a tulhajtott humanitás érezteti velünk léptennyomon keserű gyümölcseit. A bünre hajlandó ember jól tudja, hogy bünt követve el, büntetést nyer, de azt is tudja, hogy ha tagad erősen, a törvényszék mindig a bünöst védi, keresi az enyhitő körülményeket, látva ezt a sértett, kárositott fél, bizony nagyon elszomorodik, mert igazság szerint minden bünnek, mé hében kellene hordozni méltó büntetését. — Igy vagyunk a czéled-ügygyel is. Ha baj van, mindig a czéled jó pártolás alá és a gazda érdéke hátra tolatik. —

Ez nagy veszedelme a mezőgazdának. —

Nézzünk csak azét a gyakorlati életben. Oriás emelkedése lett 25 év óta a czéled bérnek, de talán még kevesebb időközt is vehetünk. Ezelőtt 10 évvel fizettünk vidéken egy 20 éves kocsinak 40 frtot. Egy 18 éves szolgálónak 25 frtot, Egy dajkának 15 frtot, egy főzőnőnek 35 frtot egy évre. Most egy kocsis fizetése 80—1000 frt. Egy főzőnőnek 84 frt, egy szolgálóé 60 frt, egy dajkáé 50 frt. Ez roppant teher, csaknem elviselhetlen állapot. És e teherrel szemben talán a gazda helysete is javult. Oh, nem! sőt a törvényes kedvezmények miatt — mert a czéledek betanulják könyv nélkül a czéled-törvényt — sokban károsodik. — A czéled szemtelenné lesz, tudván hogy szigorubb fenyitik a szónál nem szabad, követelővé, felesélővé lesz, válagatós az ételben, munkátlan a dologban. Ha aztán jól lesszidja a gazda, meg ugrik, ott hagyja a helyét. Különösen uralkodik ez a betegség, veszedelem most a munkaidőben. Ki-telelt a czéled, akkor télen nincs erős és sok munka, nem kapós, de nyáron már igen. A gazda azonban munka helyzetét felhasználja, kihágóvá lesz, s na ezért szól — mert szólni kell — a gazda, kapja magát, megszökik. Csak 4—5 napig kujtorogjon, már borzasztó kárt vall a gazda.

És e nagy veszedelmet különösen érzik a kisbirtokos gazdák. Nagybirtokosnál a conventiós czéled, családos levén, fél az elküldetéstől, és türhetőn viseli magát. De a kis birtokos nőtlen czéledeket tart, ezek könnyű gondolkodásuknál fogva, nem tekintve a becsületre, hamar megszöknek, és a kis birtokos kénytelen a hatósághoz fordulni, mert a munkáskezetnem nélkülözheti, — nagyon kiváratos, hogy ily esetben a hatóság oly erélyt fejtsen ki a bünösök szemben, hogy az irtózzék mégegyszer elhagyni helyét. — E szigorral a mezőgazdák élteéről a hatóság egy nagy veszedelmet háritana el.

Nyerjen a sérelem orvoslást, de a tulvitt humanitás az igazságot ne tapodtassa lábbal. — Tekintsék meg a mező gazda telette terhes helyzetét, tekintsék meg, hogy a mezőgazda ugyszólva mindig másért dolgozik, mert kifizetve a sok szükséges kiadásokat, könnyen megnézheti mi marad magának, tekintsék, hogy, a mezőgazdák nagy feladat betöltésére vannak hivatva, és annak be nem teljesitése első sorban a mezőgazdának szerencsétlensége, de másodsorban az állam is egy alkotó elemének betegségét kénytelen szenvedni, hordozni, ezeket tekintetbe véve, kérve kérem részesitse a mélyen tisztelt hatóság a mezőgazdák érdekét igazságos, erélyes pártfogásába.

S hogy ez a mostani czeledtörvény ily irányban minél előbb módositva legyen, arra meg felhivjuk a honatyák becses figyelmét.

Amicus.

CSARNOK.

Kettőt egy csapásra,

vagy

a pálinkaivás veszélyes hatása.

(Folytatás.)

— „Megéred? Meg ám, elbiszem! Nincs olyan tolirágó furfangos ügyvéd, ki jobban kitudja fűzni tervét mint én. Legelőször is férjedet kit kapzsiságáról fűszenvőségéről jól ismerek, belefogod avatni a czelszövésbe, mert ennek beleegyezése nélkül nehezebben menne. Tehát férjedet reá birod, hogy minden ingatlan vagyonát reád kebelezztesse, ez azonban — mennyire lehetséges — titokban történjen. Ezután te többször ellátogatsz Ambrusékhoz és szinleg Ambrus feleségével barátságot kötsz, s felhivod őt is viszont látogatásra. Férjed pedig Ambrussal kössön barátságot hivja fel valamely társas vállalatra, például borokkal való kereskedésre. Összeszednék férjed és Ambrus az ismerős vidék borait a külföldre való elszállitás és elárusitásra. A te férjed mint a fele katonaviselt ember tud valamelyest olaszul és németül is, meg ügyes is az ilyen adás-vevésféle dolgokban. Első izben czak kevesebb mennyiségü bort szállitanának, de ekkor valamelyik kereskedővel vagy ennek szenzáljával ki kell a dolgot czinálni, hogy a második, de sokkal nagyobb szállitmányu bort mikép fogja a vett áron is jóval alul a kereskedő kezére játszani ugy, hogy azért férjed a kereskedővel egyértés folytán legalább egy ezerforintot zsebre tehessen, melyről Ambrus mit sem fog tudni. Ambrus az első eladásnál zsebretett nyereségnek neki örülve és bátorodva, másodizben már bátor lesz 1000 akóig is összevásárolni. Azonban a második szállitmánynak nagy veszteséggel való elárusitása után férjed és Ambrus nem tudnák a hitelre összevett és nagy veszteségre eladott borokat kifizetni, a karosodott szőlőgazdák befogják férjedet és Ambrust perelni. Mintán férjed nevén semmi ingatlan nem leend, Ambrust fogják megtámadni. Ki eleget nem tudván tenni a követeléseknek ingatlan vagyonát fogja elvesszeni. Neked pedig addig migférjed Ambrussal szövetkezve együtt járnak borokat vevegetni többször lesz alkalmad Ambrussal találkozni. El nemulaszd őt a tiltott szerelemben részesiteni s különös gondod legyen, hogy legyenek nálatok többször estenkint tivornyás összejövetelek, hol Ambrusnak alkalma legyen nemcsak a szerelemből, de a pálinkából is bő részét kivenni. Magától értetődik, hogy férjednek nem szabad szerelemféltőnek lenni, de mégis tetetni, mintha tégedet féltene. Ambrus, ki az egykori legényt akarná mutatni, holott azon mint afféle házas ember már tul van; természetesen izgató szerekhez bor- és pálinkához fog fordulni s ezekkel bőven élni, ugyszintén akkor is, midőn már föntebb emlitett válsághelyzet; a bukás fog bekövetkezni, hogy lelkiismeretét elnémithassa, ismét a pálinkaiváshoz fordul; abba akarja majd buját banatját elfojtani. Igy a részegség annyira szokásává leend, hogy abból többé menekülni nem tud, ugy, hogy vagyonának csekély maradványa is a borért a pálinkáért a korcsmároshoz fog vándorolni. Mikor mindenétől megtosztva látja magát, akkor vagy magát főbe lövi, vagy mind a pálinkaivástól megromlott vérű és munkára képtelen ember a legnyomorultabb és szánandóbb

helyszetbe jut, melyből csak a halál szabaditja meg, Ambrusnak szerencsétlen esete maga után vonja Annát is. Igy úthetez kettőt egy csapással. Ekkor lesz majd helye és ideje mind Ambrusnak, mind Annának szemébe mondani; hogy szerencsétlenségük a te bosszumüved."

— „Ne mondja tovább Polona néni ez ördögi tervet — én nem vagyok képes annak kivitelére!„ szakasztá félbe Julcsa a kuruzslónőt.

— „Akkor nem vagy Éva leánya, ha még ezt sem tudnád kivinni. Hiszen senki sem mondhat méregkeverőnek. Ha Ambrus szerencsétlen leend, mindenki Ambrus bárgyuságának és gonosz részegeskedő szokásának fogja tulajdonitani." „De az Isten mégis engem fog számon kérni Ambrus boldogtalanságáért," szakasztá őt féibe Julcsa.

— „Eredj áhitatoskodó farezeusi szavaiddal! Régen szakitottam én már a vallás-al. Ha te néked oly kényes lelkiismereted van, miért jöttél hát hozzám méregért? Megmérgezni kész lettél volna, mivel ez talán könnyebben menne, mint adott tervem kiviteléhez egy kis ész és ügyesség, nem kevésbé egy kis türelemre is lesz szükség, azért ijedtél vissza, nem pedig a vétek nagyságától. Nem hosztál magaddal egy kis ördögüőz tömjént, hogy az ördög czimborasságot ne kössön veled? Nem rettegtél egy kicsit, midőn hozzám a Sátán Pozdorjájához az ördög leányához tanácsot kérni jöttél..?"

— „Ne beszéljen ugy magával Polona néni, hiszen tudom én, hogy maga istenfélő, jámbor asszony, elégszér láttam én magát Isten házában még gyónáson is. Meg hány beteggel jót tett már Polona néni, midőn őket nehéz betegségből kigyógyitotta!"

— „Igazad van, nem olyan fekete az ördög, mint a milyennek festik. Egyéb iránt ugy tesszez, a hogy neked tetszik, rajtad áll követed-e, vagy nem? — tanácsomat."

Julcsa a kuruzslóval kezet szoritva, haza felé indult. Haza menet Julcsa kebleben egy küzdelem ment végbe. A jó iránti hajlam küzdött a boszuérzelemmel. Sajnos, ez utóbbi győzött ama fölött. Azért mindjárt hozzá fogott a tanács teljesitéséhez, melyre a kuruzslónő tanitotta. Még a véletlen is kedvezett neki. Utközben találkozott Ambrussal, ki egy pár ökröt hajtott a vásárra. Mióta Ambrus megnősült, azóta nem beszélt vele. A sértett becsületérzet, jobban mondva: büszkeség nem engedte a kibékülést. Most is nagy küzdelmébe került Julcsának büszkeségét félre tenni és Ambrusnak egy nyájas jónapot köszönni. Ambrus ki szintén Annája oldala mellett boldognak érezte magát, nem sokat tö rődött Virág Julcsa haragjával, Julcsa köszöntését csak könyedén fogadta. Azon ban Julcsa nem hagyta magát apró pénzzel kifizetni; szóba eredt Ambrussal.

(Folyt. követk.)

Hirek.

— **Betörő tolvajok.** A kik Kanizsa vidékének viszonyaival közelebbről ismerősek, tudniok kell egy tolvajbandáról, melynek eredeti fészke nincs, mert tagjai a Gelse körül fekvő helységekből valók a csak is közös számány utáni indulásokor gyülekeznek. Vezérük bizonyos Szenyéry Gyura, ki — amint halljuk a kerecsenyi szőlőhegyen, Törökcsapason tartózkodik. — Ennek a tolvajbandának szüretje az aratás utáni időszakra esik. Ilyenkor történnek azután azon a különben is koldus vidéken magtárföltörések ijesztő egymásutánban. Mikor már a vidék a tolvajoknak elegendő martalékot nem nyujt, mikor már a gazdák gabonájok legnagyobb részét Kanizsán eladták, akkor a hanyeség, a dologtalanság még ide is elhozza őket. Igy tettek legközelebb, augusztus 1-én is. Szerényi Gyura megindította bandáját és kocsiikat a „Magyar király" szállóban hagyva, Schers gabona raktárát szállták meg, hogy azt az ő szokott módjok szerint megvámolják. A szerencse azonban ezuttal nem kedvezett nekik, mert egy privat-egyén észrevette őket s azonnal tudtára adta a rendőrségnek; — mely a helyszinére sietett. A tolvajok közül néhánynak sikerült elmenekülni, de kettő fogva van s igy kétségtelen, hogy a többinek sem sikerül az igazságszolgáltatás keze elől elszökni. — Ebből egyébként okulhatnak kereskedőink, hogy ebben a veszedelmes időszakban igen szükséges éjjelenkint raktáraikat megbizható egyénnel őriztetni; mert az teljes lehetetlenség, hogy a város tetemes kiadásai miatt csak kis számban alkalmazható rendőrség a város vagyoni biztonságát illetőleg teljes garantiát vállalhasson. Majd ha a város anyagi viszonyai kedvezőbb álláspontra jutnak, ugyis bisonynyal első sorban is a rendőrség erősbitése leend a czél.

— **A bérlő gépje** H.-Sz.-Miklóson egy fiatal leánynak, ki a kévéket metélte balkezét bekapta, s a dob lezaakitotta. Gyógykezelés végett a helybelyi kórházba szállittatott, hol élet — halál között lebeg.

— **Sajtóhiba.** Wajdits Józsefnek mult számunkban közlött „fürdői levelé"-be sajtóhiba maradt, melyet ezuttal kiigazitunk. Az utolsó mondat u. i. igy olvasandó: „Időmet jövő évi naptáram készitésére szentelem.

— **Szent István napjára** népünnepély rendezése terveztetik városunkban is. Adja Isten, hogy legyen belőle valami; de mi nem igen bizunk az arra hivatottak részvétében.

— **Az országos szinészeti tanoda** jövő tanfolyamára jelentkezők beiratására f. évi szeptember hó 3. 4. 5 ik napja tüszetik ki és pedig naponkint délután 3 órától 5 óráig. A fölvételi vizsga tartatik szeptember 6-ik napján d. u. 3 órától az intézet helyiségében. Az intézet helyisége Bpest Kerepesi ut orsz. szinházi bérház III. em. 18-ik ajtó. Ismételve megjegyeztetik, hogy akik az uj szervezet iránt tájékozódni óhajtanak, forduljanak szóval vagy irásban az orsz. szinészeti tanoda titkárához. Ki is az uj alapszabályokat készséggel megküldi. Irásbeli megkereséseknél a név, czim, lakhely és utolsó posta iszitán és olvashatólag kiirandó. — Az orsz. szinészeti tanoda igazgatósága.

— **Az itélet kihirdetése a tiszaeszlári ügyben.** Ő felsége a király nevében: Schwarcz Salamon, Buxbaum Ábrahám, Braun Lipót, Wollner Hermann, a Solymosi Eszter hajadonon elkövetett a büntető törvénykönyv 278. czikkében foglalt szándékosgyilkosság büntényének vádja alól felmentettnek. Scharf József, Junger A. Braun, másképBreuer Ábrahám, Lustig Sámuel, Wesstein, Lázár, Taub Emánuel, a négy fővádlott által elkövetett szándékos gyilkosság palástolásának s igy a büntető törvénykönyv 278. és 69. §§. 2. pontjában foglalt gyilkosság büntényében való részességnek vádja alól fölmentettnek. Vogel Amsel, Smilovics Jakab, Herskó Dávid, Grósz Márton, Klein Ignácz, az előbbeni 10 vádlott elleni vizsgálat meghiusitása és a bünpalástolás vádja alól felmentettnek. Az indokolás részletesen előadja a vád előményeit és a gyilkosságra nézve kimondja, hogy a végtárgyalás során kifejtett bizonyitékok Scharf Móricz előadásának lehetőségét kizárják. Szalay magánvádló felebbezett. A védők köszönettel fogadták az itéletet.

— **Kéjvonatok** indulnak a közelgő Mária menybemeneteli ünnepe alkalmával városunkból Bécsbe a nemzetközi villanykiállitás megtekintésére, továbbá Fiume-, Triest-, vasuton Cormons és Velenczébe. Indulás: Bécsbe reggeli 12 óra 5 percz, Fiume és a többi városokba reggeli 4 óra 48 perczkor. Menetárak 14 érvényes visszautazási jegyek kel. Kanizsáról Bécsbe II. osztály 10 frt 10 kr. III. osztály 6 frt 80 kr. Kanizsáról Fiume vagy Triesztbe II. osztály 14 frt 40 kr. III. osztály 10 frt 30 kr. Kanizsáról Triesztbe és Velenczébe II. osztály 26 frt 40 kr. III. osztály 18 frt 80 kr. Mindent bővebben a falragaszok.

— **Tanügyi értesités** A központi elnökség mégbizása folytán felhivom járáskörünk mindazon t. vidéki tagjait, kik a f. hó 27. és 28-án Balaton-Füreden megtartandó közgyülésre vasut és hajójónutazási árleengedésben részesülni kivánnak, forduljanak ez ügyben mielőbb Bánfi Alajos elnök urhoz Sümeghre, ki is nekik az igazoló jegyeket idejében megküldendi. Kelt Nagy Kanizsán, aug. 2. 1883. Hajgató Sándor, jköri elnök.

— **Meteorogoglai feljegyések** julius hónapban. Legnagyobb légnyomás 750·6 m/m. 1-én délután 2 órakor. Leg kisebb légnyomás 739·7 m/m. 14 én este 9 órakor. Közép légnyomás 745·1 m/m. Legmagasabb hőmérséklet 33 8° C. 4-én délután 2 órakor. Legalacsonyabb hőmérséklet 10·6° C. 16-án este 9 órakor. Közép hőmérséklet 20 8° C. Közép páranyomás 13·3 m/m. Közép nedvesség százalékokban 74 0. Közep felhőzet 4·9. Esős napok száma 13 ezekből 8 égiháborunal, 1 jégesővel. A csapadékok összege 136·26 m/m. Összesen észleltetett 90 szél és 3 szélcsend. B. B.

— **A zala-egerszeg-szent-iváni szárnyvasut** ügyében m. hó 22-én d. u. 3 órakor Z.-Egerszegen a gazdasági egyesület háza nagytermében a bizottsági tagok élénk érdeklődése mellett tartott gyülésen Háczky K. ur a bizottság elnökévé, Szigathy A. ur jegyzővé, Hollósy J. ur pedig pénztárnokká választatnak. Elhatároztatott egyuttal, a miniszteriumhoz mielőbb kérvény intéztetik engedélyért a nyomjelzési munkálatok teljesithetésére. Továbbá egy héttagu végrehajtó bizottság választatott, melynek feladatává tétetett a szükséges javaslatok készitése a egyébb, a dolog természetéből kifolyó ügyek elintézése. E végrehajtó bizottság azután kész javaslatait a nagybizottságnak időnként és a szükséghez képest előterjesszi; a végrehajtó bizottság tagjai: Árvay István, dr. Czinder István, Háczky Kálmán, Kaiser József Skublits István, Skublits Jenő, és Szigethy Antal urak. — Hogy a nyomjelzési munkálatokra szükséges összeg előteremthető legyen, aláirási ivek kibocsátása lett elhatározva arval a megjegyzéssel, hogy az esen czélra aláirt összegeket azon esetben, ha a vasut kiépitése megvalósul, a vállalkozó társulat által vissza lesznek téritve, esetleg ha részvény utján lesz az épitkezés foganatositva, ugy az aláirt összeg a részvénynél betudatik. — Mihelyt az engedély a magas kormánytól megjő, a végrehajtó bizottság felhatalmazást nyert, hogy a nyomjelzési munkálatokra, valamint a kiépités érdemében szükséges tárgyalásokra nézve magát a déli vasut társulattal azonnal tegye érinkezésbe és eljárásának eredményét helyben hagyás végett a nagy bizottság elé terjeszze.

— **Zahlen.** Lapunk egy barátjától kapjuk a következő sorokat: Azok az elegáns, fekete frakkos uriemberek, a kik a büvszó háromszori, négyszeri hangoztatása után végre ott teremnek az ember előtt, kétség kivül igen nagy urak. Bár ran megirigyelheti őket akármiféle szegény hivatalnok, akinek körme szakadtáig kell dolgoznia, mig megkeresi naponként pár hatosát. Mivel ők, a fizető pinczér urak t. i. fizetésre tartanak számot és fizetést kapnak olyasmiért, a mit ugyanjaidonképen nem csinálnak. A borravaló tudvalevőleg gondos, figyelmes kiszolgálásáért való jutalom szokott lenni. Igy hát egészen érthetetlen, mért adnak borravalót annak is, a ki épenséggel semmiféle tekintetben sem szolgálja ki az embert? Sőt nemcsak adnak borravalót a fizető pinczérnek, de többet is adnak neki, mint a kiszolgáló pinczérnek. Ez az abusus annyira meggyökeredzett nálunk, hogy mint értesülünk, sok vendéglős épenséggel semmi bért sem ád a fizetőpinczérnek, sőt még arra is van eset, hogy a fizetőpinczér fizet a vendéglősnek azért, hogy szedheti naphosszant a busás borravalókat. Ez nevettető volna, ha egyszersmind nem boszantaná az embert. Sohse higyje azt senki, hogy krajczáros kodás: ilyesmivel foglalkozni, s a borravaló mánia ép olyan baja társadalmunknak, mint akár mi másféle baj. Azok, kik a bénautcsai koldusnak nem vetnek kalapjába egy árva krajczárt sem, nagy uraskodási viszketegből busás borravalókat adnak azért a kegyért, hogy valaki sziveskedik elfogadni tőlük a megvett: portéka árát. Az ilyen dőreségek megszüntetése csak a közönségtől függ; annyira már ugy is vagyunk, hogy a t. pinczérfőnök ur nagyot morog az ember háta mögött, ha nem fizetnek neki semmiért; de megérhetjük azt is maholnap, hogy erélyesebb hangon fogják az embert ily „eljárásért" rendre utasitani!

— **Webb kapitány holttesteje.** A Niagarába fult Webb kapitány holttestét Levistonban, mintegy nyolcz mértföldnyi távolságra a Niagara zuhatagtól, kifogták. A szerencsétlen férfi holttestének fején nagy sebhely volt.

Irodalom.

— **Magyar szinészek** és szinésznők életrajzai, adat, emlék- és szinmű tár" czimü hézagpótló, érdekes vállalatból megjelent a harmadik füzet is, melyet Kassán megjelenő „Szinészeti Közlöny" szerkesztője, Báthory Románcsik Mihály, az előbbi két füzethez hasonló nagy gonddal és gazdag, változatos tartalomma szerkeszt. Az életrajzi adatok tartalmában foglalja: Özv. Latabár Endréné elhunyt jeles szinigazgatónk nejének életrajzát; további életrajzuk: Balog István, kedélyes szinész és veterán igazgatóról; Rónai Gyula korán elhunyt kitűnő szionművészről; Klestinszky László, a kassai szinház volt főigazgatója a lelkes műpártolóról; Tímár János elhunyt hires komikusról; Berki Ilona kedvelt szinésznőről; Ürményi Lajos jónevű szinész és szinmüíróról és Gaál Mihály önzetlen jellemü szinészről. — Feltalálhatók a harmadik füzetben még „Visszaemlékezések" Szabó Krisztina naplójából; apróságok, adomák azok életéből, kiknek életrajzaik a harmadik füzetben megjelentek és Szinműtár. — Minden egyes füzet önálló egészet képez. Egy kötet tiz füzetet tártalmaz, melyhez diszesen kiállitott bekötési táblával szolgálunk. Előfizetési ár: Tiz füzetre (az első kötetre) 3 frt. — Öt füzetre 1 frt 50 kr. — Egy füzetre 30 kr., mely összegek a „Szinészeti Közlöny" kiadóhivatalába (Kassa, kovács-utcza 15. sz. a.) küldendők Egy füzetnek bolti ára 40 kr. Kapható Budapesten Aigner Lajosnál s minden vidéki könyvárusnál. Ajánljuk ez érdekes művet ugy a szinészek, mint az irodalombarátok szives figyelmébe.

— **Ifjabb Nagel Ottó** könyvkereskedő kiadásában Budapesten a németzeti szinház bérházában megjelent a magyar általános levelező 4-ik füzete, szerkesztő Knorr Alajos. E füzet tartalma az értesitéseket tartalmazó levelekkel kezdődik, milyenek is különféle és apróbb értesitésekből tizenöt példát közöl; ezután ismerteti a tudakozódó és kérdő, tanácsot és tanitást kérő és adó leveleket és esennemű levelekkel tizenhárom példát hos; a tudakozódó és kiadó levelek után értekezik az emlékeztető és intő levelekről azok tartalmáról és szerkesztésének szabályairól egyszersmind az e nemű levelekből hussonkét példát is hos, azután ismerteti a megbizásokat, megtendeléseket, tartalmazó leveleket, az e fajta levelekből tizenötmutatványt közöl; azután értekezik az ajánló levelekről, azok tartalmáról, szerkesztésük módjáról, egyszersmind ezekből is tizenkét példát közöl. Ezen érdekes tartalmu füzet ára 30 kr. Ugyanezen kiadónál megrendelhető a teljesen megjelent „Önügyvéd" füzetekben, félkötetekben és egész kötetben is.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ásványvíz
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag baruttnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).
879 19—30

Nyilttér.*)

SALVATOR
első rangu vasmentes savanyuviz.
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üdit -ital.
Kapható ásványviz-kereskedésekben és legtöbb gyógyszertárban.
Salvator-forrás igazgatóság
906 14—20 EPERJESEN.
Bpesten főraktár Édesakuthy L. uranál.

Estragon Mustár
szab. csomagolás
Schmidt Viktor és fiai
bécsi különlegességi üzlete,
belföldi hitelesitéssel valódi minőségben a gyári védjegygyel ellátva ½, ¼ és ½ kiló üvegekben kaphatók minden füszer- és különlegességi üzletekben.
963 3—26

*) E rovatban közlottert sem alaki, sem tartalmi tekintetben felelősséget nem vállal a Szerk.

HIRDETÉSEK

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő** Harkányi gyógyfürdő.

Magyarország, Baranyavármegyében,

fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézeteihez tartozik, hanem a külföld hasonló gyógyintézeteit mindenben felülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg Dr. Than Károly vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, büzenyt és mindeddig ismeretlen szénéleg-kéneggőzt tartalmaz.

Kitünő gyógyitási hatással bir csuzos, köszvény, görvély, idült bőrkütegekre, arany ér bántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebzések, daganatok és hiányos gyógyszerek által okozott mérgezésekre, továbbá máj-, lép, általán mirigy-daganatokra, sebéz hallás, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.

A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerű gyógyforrásnál ezerek és ezerek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasonygyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit

Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: Pécs, alföldi vasut Ezeken át Villányig, Mohács-Pécsi vasut, állomás: Villány.

Posta- és távirda-Állomás.

Bővebb tudósitást a legnagyobb készséggel Dr. HELLER JÓZSEF rendes fürdőorvos nyujt.

Harkány, 1883. junius 1. 940 9—12

Harkányi gyógyfürdő. **A fürdő igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

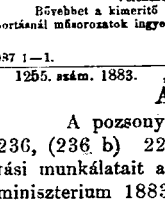

A
közelgő Mária menybemeneteli ünnepe alkalmával f. évi augusztus hó 12-én

kéjvonatok indulnak

mérsékelt menetárak mellett Kanizsáról Bécsbe, nemzetközi villanykiállitás megtekintésére, továbbá Kanizsáról Fiume-, Triest-, és vasuton Cormons és Velenczébe. Indulás Kanizsáról Bécsbe: reggeli 12 óra 5 percz, Fiume és a többi városokba reggeli 4 óra 48 perczk. Menetárak 14 napig érvényes visszautazási jegyekkel.

Kanizsáról Bécsbe	II. oszt.	10 frt	10 kr.	III. oszt.	6 frt 80 kr.
„ Fiume vagy Triesztbe	II. „	14 „	40 „	III. „	10 „ 30 „
„ Triest és Velenczé e	II. „	26 „	40 „	III „	18 „ 80 „

Bővebbet a kimeritő és mindenütt látható falragaszok, továbbá minden vasutállomási portásnál műsorozatok ingyen kaphatók.

SCHROECKL G.
első bécsi utazási irodája, I. Kolowratring 9.
988 1—2.

1255. szám. 1883.

Árlejtési hirdetmény.

A pozsony-varasdi államuton levő 234, 235, (235 a) 236, (236 b) 226½, 237, 241 és 242 sz. fahidak javitási munkálatait a nagymélt. közm.- és közlek. magy. kir. miniszterium 1883. évi julius hó 28-án kelt 13172. számu magas rendeletével 9986 frt 24 krnyi összegel engedélyezte. Ezen munka biztositása tekintetéből alólirt hivatal irodájában folyó 1883. évi aug. hó 27-én reggeli 10 órakor irásbeli ajánlatok elfogadásával párosult nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árlejtésbeni résztvevés esetére, magukat a fent kitett összeg 5%-val mint bánatpénzzel ellásák, mely vállalkozás esetében 10% biztositékra lesz kiegészitendő.

Irásbeli ajánlatok fennebb kitett nap reggeli 10 óráig fogadtatnak el; ezekben az ajánlattevő neve, lakása és polgári állása pontosan kiteendő, továbbá számmal és szóval kiirandó azon száztóli elengedés, melyért ezen munkálatokat elvállalni szándékozik, világosan kifejezendő végre, hogy ajánlkozó a munkálatokat és feltételek tartalmát ismeri és elfogadja. Irásbeli ajánlatokhoz, melyek 50 kros bélyeggel ellátandók a vállalati összeg 10%-ja készpénz vagy elfogadható állampapirokban csatolandó.

A tervezetek, műszerelvények és feltételek alólirt hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Zala-Egerszegen, 1883. évi aug. hó 1-én.

Zalamegyei m. k. épitészeti hivatal.

HIRDETÉSEK.

SCHLÁMMÁDINGER ALAJOS

gazdasági gépgyáros

Székes-Fehérvárott, Budai-ut 29 szám saját házában.

Ajánlja nagy választékban levő kitünő jó szerkezetü téreju és gőz-cséplőgépeit, többféle rostákat, triesröket, szecskavágókat, répavágókat, kukoricamorzsolókat, darálókat, sómalmokat, mákdarálókat, ekéit, hármas ekéit, nemkülönben: kitünő szerkezetü szőlőmalmokat, borsajtókat, borsajtó-csavarokat, bor hordó emelők és mindennemü gazdasági gépeket. Ugyszintén kaphatók: finom gépolaj, gépszijak,

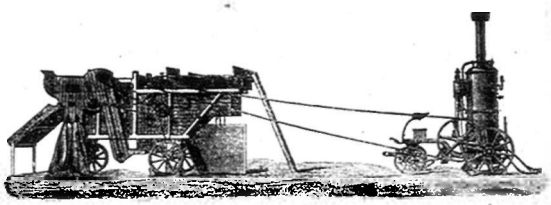

arófok, kulcsok, olajozó kannák, vörös réz-nit és mindenféle pót- és tartalék részek.

Mindennemü gépjavitások legolcsóbb àrban elvàllaltatnak.

968 3—13.

WIESE és TÁRSA,

cs. k. szab. pénzszekrény gyárosok,

Bécs, Budapesten, Prága.

Fiókraktár: Budapest, Sugár-ut 2 sz. (Fonczlére palota),

ajánlják a saját gyártmányu legkitünőbb szerkezetü tüzmentes és a betörés ellen biztos

pénzszekrényeiket,

kézi szekrény, másoló gép és múzárakat

a legnagyobb választékban, mérsékelt árakért.

Képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

U. i. A t. cz. közönség érdekében kérjük czimünket pontosan kitölteni, nehogy 20 év óta fennálló gyárunkat, egy Theodor Wiese & Comp; szintén hasonló és sokkal fiatalabb czéggel összetévesse. 967 5—20.

A Triesztben is kitünő elismerésben rèszesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti müegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuviz-forrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 984 2—9

Mindenkor friss töltés	Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

Haszonbéri hird.

Somogymegyében két vasuti állomás közelében egy tökéletesen felszerelt 1400 holdas birtok, mely körülbelül 750 hold szántóföld 100 hold rét és 550 hold legelő és erdőből áll — folyó évi augusztus hó végéig jelentkezőknek — 10 esetleg 12 évre haszonbérbe adatik. 983 3—3.

Bővebb értesités e lap kiadóhivatalánál kapható.

Mautner József

első pálinka főzöde és borkereskedése

924 12—13 **Szegszárdon.**

Ajánlja kitünő minőségü pálinkakészitményeit, ugymint:

kitünő törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	(hordó nélkül)	21 frt
kétszer égetett törköly átvonatot (Durchzug) 100 liter	„	23 frt
valódi törköly pálinkát	„	30 frt
Továbbá *szlavon* és *szirmiai* ó- és uj *szilvorium*ot bordóval együtt		38 frt.

Végül *szegszárdi* ó- és uj vörö s *borait* mérsékelt árak mellett.

Szives megrendelések a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve szállittatnak. A kiürült hordók, ha azok 4 hónap alatt a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve visszaszállittatnak, ugyanazon áron mint f-lszámittattak, visszafogadtatnak.

Szabadalm. Gőz-Mozdonyok.

Biztositja korunk legolcsóbb, legbiztosabb és legállandóbb munka ereje.

Előnyök:

Sem különös fütő, sem hatósági engedély, sem talpazat, sem különös kémény, nem szükséges, járása csendes, e szerint lakóházakban is bátran alkalmazható a műhelyekben.

E mozdonyok közül vagy számmal vannak malmok, czementgyárak, bányamüvelés, fürész, gépgyárak, szövőgyárak, könyvnyomdák, könyvnyomdák, villanyos készülékek, hentesműhely, kovácsműhely, pótkávé gyárak, szappanos műhely, keményitő gyár, esztergályos műhely, asztalos műhely, sörfőzdék, kalappgyárakban stb. 966 3—12.

Ajánló és elismerő levelekkel, valamint képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálunk.

SRANZ C. és RÖDINGER G.

Gép-gyár, Bécs, VI. Dominikanergasse 7.

Az első és legnagyobb

sirbolt és sirkő-üzlet

SOMMER és WENINGER Bécsben,

ajánlja, mint mindennemü kőfaragó munkák, szobrok, oltárok, az egész czintermet, a sírkeresztek és sírkövek, a sírhelyek és az egész czintermet szolgáló szerfölötti nagyobb bécsi kőfaragó gyár bécsi és finom, — drága és olcsó

Hirdetési pontos és finom.

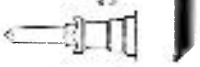

KRONDORFI

Savanyu-Kút

„STEFANIA Koronaherczegnő forrás."

Trieszt 1882 arany érem.

Szénsavdus természetes égy asztali viz, hathatásnak bizonyult a légzési szervek és gyomor bántalmainál.

900 9—10

Kut vállalat KAHL és társa Krondorfban Carlsbad mellett.

Főrakt. N.-Kanizsán: Rosenberg Jàn. és Welisch Józs. uraknál.

½ lit üveg 20 kr.	1 lit. 26 kr.	1½ lit. 30 kr.

1881-ik évben 295.000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszállitva.

A grázi 1880. évi orszagos kiállitásan elismerési okiratával nyert

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kivánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

862 12—12 **m. k. udvari szállitónál BUDAPESTEN, Erzsébettéren.**

Ugyszintén minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

A grázi 1880. évi orszagos kiállitásan elismerési okiratával nyert

1881-ik évben 295.000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett elszállitva.

Dr. Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigoruan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanácsban tartott jegyzéket a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért.

HARTMANN SCHUTZMARKE

Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: Prager Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.

U. i. Dr. Hartmann urrendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül. Syphilis és daganások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. I-levelileg is. 971 62—*.

Wien, Stadt, Seilergasse Nr. 11.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 9-én. 63-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 kért vétetnek fel. Bélyegdíj illeték minden egyes hirdetésert 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők.
NAGY-KANIZSA
Wassionház
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet"; a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Mire tanitsuk a népet?

Mikor a véres verejtékkel élő ember learatja, behordja, felmunkálja, csürbe gyűjti egyévi verejtékének, keserves munkájának gyümölcsét, akkor kezdődik a verejték nélkül élő, sehonnai tolvajnépnek szüretje; ilyenkor egy egy vidéken át lagosan minden napra esik magtárfölverés.

Sok jeles elme, igen sok jóakarattal, gondolkozott már affölött, hogy mikent lehetne a társadalmat megszabaditani efféle tolvajbandáktól és hogy lehetne a társadalmi közszellemmel szakitó dologtalanokat vagy élni nem birókat a társadalom részére megmenteni?

Legtöbben és igen helyesen a nevelés hiányában vagy ferdeségében keresték a forrást és ebben az irányban igyekeztek hatni . . . . .

De a szomoru tapasztalat azt igazolta és igazolja folyton, hogy némely vidéken — a népnevelés, az iskola-ügy kellő virágzása mellett is — még mindig nem apadt a tolvajlások, betörések száma.

Hát itt mindenesetre még másban is kell keresni az okot! És a mélyebben gondolkodó elme csakhamar rá is akad a másik nagyfontosságu okra.

A mi népünk müvelése u. i. ha — egyebekben — tagadhatatlan — kedvező lendületet nyert is, egy — téren igen-igen hátra van. És ez pedig a hazánkban legfontosabb tér: a gazdálkodás, a földmüvelés tere.

Aki édes hazánk dús kalászokat ringató, téjjel, mézzel folyó földjét látja, ismeri és összehasonlitja e földnek nagyságát, minőségét népének mennyiségével és anyagi állapotával: a viszonyok tüzetesebb tanulmányozása nélkül nagy talánynyal áll szemben és lelkében az a kérdés támad legelsőben is, hogy miként lehet ebben a „gazdag tartományban," hol egy-egy emberre átlagosan elég nagy földterület jut, — a nép mégis, oly földhöz tapadt szegény? Hisz vegyük csak p. Csehországot! Ennek területe 51924 klm. s e kis területen 5.141,000 ember él. A mi hazánk területe 322·220 klm. tehát Csehországhoz arányitva nem 15·418,000 léleknek kellene itt lakni, hanem még egyszer annyinak, 30 milliónak.

Erre természetesen legszokottabban az a felvilágositó szó, hogy: „ez mind ugy van, ez igaz; — de Csehországban szépen virágzik a gyári ipar, mely munkát, keresetet ad ezereknek; s a mellett a nép nincs ugy tulterhelve adóval."

Hát iszen ez a mentség már olyan bevett szokás; éppen azért nem hisz neki mindenki . . . . Mert igaz, hogy nagyok terheink, de nagy és erős az alap is, melyre azok fektetve vannak.

Hanem a mi népünk, a földmiveló nép, e gazdag alapon ugy van, mint a hajótört, kinek a tenger szinén, rengeteg vizben kell szomjan halnia. Megvan a nagy földterület, de népünk nem ismeri, nem tudja, nem is tanulja, nincs is módjaban tanulni azokat az eszközöket és módokat, mik nélkül okszerü gazdálkodás nem is képzelhető.

Ebben gyökeredzik a baj! Azon a kis cseh területen, — melynek különben is csak 50%-a szántóföld a terület függélyes tagozódásánál fogva — azért élhet 5 millió lélek, mert ott a mezei gazdálkodás a haladott kor szinvonalán áll. Ott az a földmives, kinek annyi földje van, mint nálunk egy negyedtelkes polgárnak, — jómódu ember. Csakhogy a cseh atyafi azt a kis földterületet, mely osztályrészül jut, ugy munkálja, hogy nálunk a leggondosabban vezetett kerti munka is mögötte marad. Ott azután produkál a gazda olyan buzakalászokat, melyeknek szárai ujnyi vastagok s egynek-egynek kalásza ad majdnem annyi szemet, mint nálunk egy „kötött" kéve. Igen csakhogy a cseh minden kalászt ugy gondoz, ugy mivel, mint ahogy nálunk a kukoriczával szokás.

Nálunk ellenben minden ugy van népünknél mint ahogy az „öregek" csinálták. Váltó-rendszer helyett most is csak ugarrendszert ismek és ütik, vétik, turják gyarló gazdasági eszközeiknél is gyarlóbb módon a trágyát ritkán látott földet. Az eredmény azután az, hogy igen sok a legjobb termés mellett is csak nagy nehezen él; az állam által reájok rótt terheket nem birják, eladósodnak összeroskadnak és átkozódnak.

Az ilyeneknek egy része azután az okszerübben gazdálkodók vagy a sors által vagyonilag bőven megáldottak szolgálatába kénytelen állani; ha pedig esetleg nem valami erős erkölcsi alappal rendelkezik, hozzá nyul a dolog könnyebb végéhez, megkezdi az éjszakai aratást. Ilyenekből alakulnak a tolvajbandák; ilyenek veszélyeztetik a verej tékező polgárok vagyon-biztonságát.

Hiába állitunk börtönöket, javitó, kényszer-dologházakat; az ily irányu jóakarat sohasem fogja megszüntetni a rendszeres lopást. Oda kell hatni, hogy minden polgár okszerü, a kor szinvonalán álló gazdálkodást folytasson, hogy birtoka kellő müvelés mellett oly tőkévé váljék, melynek kamataiból nyugodtan élhet és az állam iránti kötelezettségnek is eleget tehet.

Népnevelésünk, — értve a tulajdonképeni falusi népoktatást szép eredményeket vivott ki. A nép legnagyobb része irni, olvasni, számolni tud. Eddig ennek elérésére volt forditva fő figyelem és elég helyesen; mert e három nélkül a mai világban bizony bajos, szinte lehetetlen mozognia még a legkisebb társadalmi körben élő embernek is.

Miután az első czél el van érve, most tovább kell nézni!

Magyarország kiválóan — sőt a kivitelt tekintve, mondhatni — kizárólag földmiveló ország, ennélfogva a népoktatásnak a tulajdonképeni alap megadása után most másodsorban az a feladata, hogy megtanitsa népünket földjéből aranybányát csinálni.

Ez irányban kell az egyes, iskolai hatóságoknak hatni. Mert bizony, ha népiskoláinkat vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a tanulók a földrajzból, történetből, természetrajzból és természettanból, sőt magából a gazdászat elméleti részéből fényes feleleteket adnak, de a gyakorlati gazdászathói nagyon csekély vagy éppen semmi oktatást sem nyernek. —

Pedig józan felfogás szerint az emlitett tantárgyaknak annyiban van jogosultságuk és czéljok a népiskolában, amennyiben a gyakorlati gazdászathoz közhasznu ismeretet vagyis annak öntudatos alapra fektetéséhez módot nyujtanak. Ennélfogva azokból a tantárgyakból — falun — éppen azon részekre kell sulyt fektetni, melyek a mezei gazdálkodásnál szükségesek és a földmives által a maga körében czélszerűen alkalmazhatók.

Hogy tehát népünket megmentsük a végső bukástól, tegyük az irva-olvasás, szemléltetés és számolás után első tantárgyává a gazdászatot! Tanulja meg népünk, hogy miként kell az anyaföldben aranyat keresni!

A háziipar terén lábra kapott mozgalom nem menti meg a népet sem az erkölcsi, sem az anyagi bukástól. Ez csak olyan helyre, vidékre való, hol a föld nem termőképes, s ahol más megélhetési mód nincsen s igy az rendszeres iparágat képez. Ahol gazdag termőföld van, de annak gyümölcsöztetésére hiányzik csak a kellő szakismeret, ott üzheti népünk egész télszakon át a háziipart: egy évszak szorgalma nem ütheti helyre három évszaknak kellő szakértelem nélkül folytatott, sokszor bizony szomoruan meddő munkáját. Ezzel még egyátalán nem akarjuk a háziipari oktatást elitélni; csak azt állitjuk, hogy azzal pusztán a népnek jólétet teremteni nem lehet. Pedig az elismert és tapasztalaton nyugvó tény, hogy „a néperkölcs legszilárdabb alapja a jólét s a vele járó megelégedés."

És, hogy ezt a nép elérje, segiteni kell őt!

Egy időben — nem is régen — nagyon felkapott ügy volt a felnőttek oktatása. De akkor is mindenre inkább oktatták a népet, csak arra nem, ami legégetőbben szükséges neki.

Ez idő szerint is igen üdvös volna halottaiból feltámasztani a felnőttek oktatását s kiválóan azért, hogy a nép helyes, okszerü gazdálkodási elveket és módokat tanuljon: miként csináljon meglevő birtokából magának existentialis alapot? —

Mert, ha mi e téren a müködést nem a felnőttek között is, hanem csupán az iskolában kezdjük meg, — sokkal későbben jut eredményre jó törekvésünk. — A gyermek lelkébe hintett magvat el

---

TÁRCZA.

Véletlenül.

(Beszély.)

Irta: *Ballier Sándor.*

(Folytatás és vége.)

Laczi nagy világismerete mellett még nagy emberismerő volt. Elég volt neki valakivel egyszer beszélnie, tudta mindjárt, kivel van dolga. Gyuláról csak annyit jegyzett be kis könyvébe, hogy „veszedelmes egy ember; s a kéj, mely már népeket tett rabbá, arczain azokatlan sötét tekintettel jelentkezik, világfájdalmas nézeteit fennen hangoztatja, de azért belsejo a pokol minden ördögeit magába zárja — magam nemében még hozzá hasonlót nem ismertem."

S most már csak is férje miatt sajnálta Etelkát, másképen örült magában, hogy igy ütött ki a dolog; mert Etelka nem neki való lett volna, neki urnő kell. Azelőtt Etelka volt ideálja, de most a körülmények változtával, egészen kiábrándult.

Részvétet érzett iránta, mint a szerelem martyrja iránt, érte tán mindenre képes leendett; de ez csak lovagias érzelmei — s nem szerelmének kifolyása volt. —

S alig, hogy haza érkezett, megkérte egy gazdag fővárosi polgár leányát kezét, melyet meg is nyert

Hja! a szerelem nemes lelkesedésével, az ujabb kor tulanyagias gondolkozásával összefér egy kebelben az irigységgel teljes haszonvágy.

Laczi boldog volt; különben egész élete gondtalanul átélt idők láncsolata volt, tehát nála a boldogságérzet mintegy megszokott valami.

Amint nejével olvasgatják az esküvő utáni napon a mindenünnét érkezett üdvözlő leveleket, Laczi tekintete a Gyula irásán akadt meg, kinek levele a következőket tartalmazá:

„Tisztelt Barátom! Bocsásson meg amiért terhére vagyok; de a hozzánk mindenben tanuitott szivessége felbátorit, mikép ujólag kegyedhez forduljak. Családunkat nagy veszteség érte, s ezt másképen helyreállni nem vagyunk képesek, mint apósommal együtt kölcsönhöz folyamodni, lassankint majd csak letörlesztjük.

Apósomnak nehezen esnék, ha neki kellene őnt erre kérni; de hát kérem helyette én, hogy az ide csatolt s általunk aláirt váltót szíveskedjék girálni, mit ha megtesz, családunkat nagy veszélytől menti meg. Hálás tisztelője · Heleváry Gyula.

Mit elolvasván, neje kérdéseire Laczi a legjobb véleményt mondá a családról, és neje is biztatá őt, hogy az aláirás helyett küldjön pénzt; azonban Laczi mégis csak a váltótirta alá és visszaküldé Gyulának.

Alig mulik pár hét, hire érkezik, hogy Gyula rémitő módon költekezik, nagy kártyás, és a hivatalos pénzekkel nem tud leszámolni.

A vizsgálatra Laczi lett kiküldve, ki leutazván Alfayékhoz szállott. Ezek is tele beszélik a fejét, hogy Gyula néha hetekig nem jön haza, dorbézol stb. melyek után Laczi igen természetesen csakis elválást tanácsolhatott.

Etelka kértére, ki Gyulát forrón szerette, megtette Laczi, hogy sajátjából fizette ki a Gyula pénztári hiányát, s miután a békét közibük erőszakolta, hazatért családjához.

Gyula ekkor már a javithatlan szinben volt előtte, nem is kérdezősködött, midőn már nagy ideje nem irtak neki. —

Egyszer csak egy uri ember állitott be Laczihoz, kiben a kir. kösjegyző ismeré fel, ki ama váltótartozást jött szorgalmazni. Laczi a váltót szó nélkül kifizette; de táviratozott rögtön az öreg Alfaynak, hogy nem várta volna urabátyjától, mikép adóságát az ő nyakán hagyta, legalább az értesitést megvárta volna szivességeért. Mire annyit felelt az öreg, hogy ő semmiféle adósságról nem tud egyáltalán semmit. Nyilvánvaló lett ezkor Laczi előtt, hogy az öreg nevét Gyula irta a váltóra, mely már ekkor a Laczi kezében volt.

És mivel már régen tervezé, hogy Etelkát az elválásra rábirja, tudatta tehát Etelkával, hogy mit tett Gyula, s hahogy megfogadja tanácsát, ez elég leend arra, hogy őket a törvény is elválassza; mert férjét nem köteles követni oda, honnét már ő egyszer megmentette.

Válasz helyett maga Etelke állitott be egy reggel Laczihoz, s arczának feldult vonásai elárulták, mily viharok mehettek végbe belsejében.

Laczi éppen a reggelinél ült nejével, midőn Etelka villámként az asztalnál termett, s térdre hullva kérte Laczit, hogy legyen ismét lovagias és ne tegye tönkre férjét és ne hozson, szégyent ő reá is.

Laczi majd nejére, majd Etelkára tekintett és alig tudott a meglepetéstől magához jönni és alig halk hangon mondani.

— De Etelka, mit mivelt most!

A férje dolgában a kegyed akarata szent előttem, mint ezt levelemben is megirtam. —

És ekkor felemélé térdéről helyzetéből és egy késnél levő fauteillbe helyezé.

S mivel Etelka még egyszer meg akará kisérteni férjét a jó utra visszatérelni, táviratozott Lacziék tanácsára, hogy jöjjön érte, ki még másnap, csakugyan azót fogadván, megérkezett és a Lacziéknál eltöltött pár nap után ezek is azon hitben bocsátták őket utjokra, hogy végre valahára szent lesz a béke közöttük.

* * *

Minden öröm kösé egy rakás bú és tájdalom van keverve. Ugy látszott minden, hogy Gyula megjobbitá magát: hazajárt rendesen és tán a sok honntartózkodás által akarta magát unottá tenni; de Etelka egy valóságos angyal volt, folyvást körében volt s kedveskedett neki és nem vette észre Gyula elhidegülését, ki nejét csak türi, de nem szereti, legalább nem oly bensőleg, mint azelőtt, szeretme most mintegy megfontolt érszménynyé változott.

Egy szép reggelen sarkantyu pengés hallatszott végig a folyosón és ezen pengés okozója; egy városi hajdu egyenesen Gyulához nyitott be, átadván neki egy piros papirkát, melyet átfutván, Gyula elhalványodott.

Behivó-jegy volt a mozgositás alkalmából.

Huszonnégy órai idő volt hagyva a bucusására, melynél ennek minden kinjait átérzé a hű hitves, s ki tudja, vajjon fogják-e egymást látni, vajjon a szive alatt levő kis magzat fogja-e már apjára nevetgélni?

Titokteljes jövendő, mit rejtesz méhedben?!

A veszedelem perczében az ellenségek is megbarátkoznak; — igy Gyula is — most már a kedves jó Gyula — elindul oda, hol a golyók süvitenek, honnét talán a győzelem babéraival fog visszatérni, vagy talán ő is ott vész és akkor csakugyan áldozat lesz.

Egy megoldhatlan probléma az élet, egy szinháznak, egy a szomoruság hazájának tartja s hányan hány mindennek?! És valóban szinjátek az élet, meg van a fő mozgató erő: a sors, melynek engedelmeskedni vagyunk teremtve.

Gyulának tehát ott kellett hagyni a szeretett c aládót és mintha kicserélték volna, annyira más lett.

Aki az elválási jeleneteket látta, azt kell hinnie, hogy Gyula és neje közt soha a legkisebb félreértés sem volt.

Pesten utazott keresztül az ezred és innen hajón ment a harcs szinterére.

Egy napi idő maradt, melyet Laczi társaságában töltött el. Gyula igen sürün küldöste haza leveleit a táborból, telve voltak ezek a legnagyobb szeretet nyilvánulásaivel, mig egyszer megszünt es is. —

Etelka a legroszabbtól félt.

És csakugyan kérdezősködéseire tudtára adatott, hogy Gyula a legkegyetlenebb csatában Dobojnál hősileg elvérzett, utolsó szava is csak Etelka neve volt. —

Most lett Etelka vigasztalhatlan és könnyeivel öntöző férje legutolsó leve-

is ölheti a felnőttek hitetlensége vagy gunyja.

Az utak és módok megválasztása egyébként az arra hivatott egyénektől, a néptanitóktól, függ; csak az elvet tegyék magukévá ugy ők, mint az iskolai hatóságok.

Szent meggyőződésünk, hogy csak ily módon váltható meg népünk. Igy szünnek meg maguktól a betörések. Igy lesz képes minden polgár saját vagyonából tisztességesen élni, terheit viselni. Igy vergődhetik a nép arra a jólétre, mely neki szilárd erkölcsi alapot is biztosit. VASS ÁLMOS.

Nőnevelés.

Nem azon körülmény birt a czimezett tárgyról szóló czikk irására, mintha a nevelés terén oly téves alkalmazásban nyilvánult eddigi gyakorlatot, mely szerint a nőnevelés mint alárendelt tárgy, sokkal kevesebb figyelemben részesittetett a férfinevelésnél — helyeselni akarnók, hanem éppen azért teszszük ezt, hogy fontosságát annál inkább feltüntessük. A mult idők nevelészeti rendszere még azon nagy hibában is sinlődött, hogy a nemet a nevelészet czéljával szemben elválasztá egymástól, és egyiket a másik alá helyezte, de nem azért, mintha rendeltetésöket helyesen fölfogva, annak értelmében alkalmazta volna rendszerét, hanem, mert egyiknél a szellem életét — mely kiháto cselekvésben nyilatkozik — fölöslegesnek találta. Innét van az, hogy a mult a nők oktatás-nevelésére kevés figyelmet forditott; pedig ezzel nem bizonyitott kevesebbet, mintha nőknek, mint anyáknak, a társadalomra közvetve gyakorolt befolyását megtagadta. Ez téves hit volt. Az anya a gyermek legelső nevelője: az ő szivérzelme nyilatkozik a gyermekben először öntudatlanul, később a lélekkel összeforrva öntudatosan is; az ő szellemi tehetsége adja a első tápot a gyermeki léleknek, pedig, hogy a lélekre és szivre gyakorolt első behatások a későbbi életműködéseknél is befolyást gyakorolnak a lélekre, az elvitázhatlan. Már e körülmény is elég indoknak bizonyul be arra nézve, hogy a nőnevelést nem szabad másodrendű dolognak tekintenünk, hanem a jövő élethivatás tekintetbe vételével egyenjogositani kell azt a férfineveléssel. Hogy pedig a népiskolának a növendékek jövő élethivatását tekintetbe kell vennie, bebizonyitásra nem szorul, mert csakis igy felel meg a népiskola hivatásának. De, hogy mi a nő jövő élethivatása? — ez képezi ma a vita tárgyát. Korunk az eszmék kora. Nem mondhatjuk ugyan, hogy a most felszinre jutott eszmék mindenikének századunk lett volna bölcsője, mert a legtöbbnek már a rég mult viharos idők adtak életet; de akkor még szabad hangoztatására még nem nyilt alkalom. Most a politikai változások által a szabadabb munkásságra tér nyilván, egyes századokon át lappangó eszme, meg is kisérté uralmát, de éretlenségét és kivihetlenségét bebizonyitandó, a többség megvetésével saját vérébe fult. Igy bizonyult be élethű revalótlansága a communismusnak, és mint a szabadság és egyenlőség — ezen értelmezésében már annyi variation átment — demokratikus eszmék szégyenfoltja, sárba tiportatott. Az eszmék tulcsigázott vitatás és szőrszálhasogató bölcselkedések által gyakran elfajulttá lesznek, és kivitelükben mindannyiszor ellentétes következményeket szülnek, mint tulajdonképen szándékoltatott.

A nőnevelés eszméje is természetesen a demokratikus elvek fölszinre jutása által nyert uj életet. A szellemi és annyi jóknak a társadalom minden tagjával közössé tétele, a polgári teljes egyenlőség eszméje erre is felhivta a figyelmet. És ez eddig igen helyesen van. Életbeléptetése módjának vitatásánál azonban itt is a szélsőségek követelő fellépésével találkozunk. Ez különösen a nők élethivatásának kérdésénél nyilatkozik. Senkisem fogja vitatni, hogy a nő is tagja a társadalomnak. Azonban az is tagadhatlan, hogy cselekvési körük két irányra oszlik. A férfi teljesen a társadalomé, annak minden oldalra kihatóan működő tagja; a nő azonban visszavonul családi körébe és egészen annak élve végzi legszentebb hivatását, és ez üdvös és valóban magasztos működésében eleget tett egyszersmind mindazon követelményeknek, melyeket a társadalom vagy más rendeltetése eléje szab. A társadalommal szemben is elvégezte az anya ekkor kötelességet, befolyt annak intézkedéseibe, mert a társadalom számára gyermekében nemes érzelmű és csak a jót czélzó ismeretek el sajátitására fogékonynyá tett elméjű polgárt nevelt.

Azonban az eszme ujabb harczosai — kik korunk sokban téves irányu izgalmainak hatása alatt állanak — nem állapodnak itt meg. Ők a társadalommal szemben is ugyanazon munkásági körben óhajtják látni a nőt, mint a férfit. Akarják, hogy nők és férfiak egyenlő jogok és kötelességgel birjanak. Ők a nőt itt is a társadalom minden működésében, annak czéljait illető közvetlen munkásságban óhajtják látni, bedobni a társadalom munkás zajába, hogy itt a polgári kötelmek teljesitésében a férfival versenyt munkálkodva, küzdjön azon czél érdekében, mit a társadalom mindenha eléri törekedett.

Az elmélet sokszor olyan, mint a lefátyolozott nő. Szemléleténél ideált alkotunk fölöle magunknak és felcziczomázására összes képzelő erőnket munkásságba hozzuk, ugy hogy a képzeletben szemlélt kép elragad bennünket. De ha a fátyol föllebben, ha a gyakorlat kedvencz szemléneknek szemlélhető alakot ad, mily sokszor és mily nagy családással állunk szemben! Igy vagyunk ezzel is.

A nők ily értelmű egyenjogositásáért küzdők nem látják a teremtés ujjmutatását, melylyel már az alkotásban a nemek eltérő rendeltetésére utalt, és ép akkor, midőn a társadalom jóléteért látszanak küzdeni, megfeledkeznek annak alapjáról, a családról. De, hát adjuk át a nőt a társadalomnak, — a férfi már azé; engedjük, hogy megosztva jogot és kötelességet, vállvetve működjenek a jólét érdekében. De mig ők e munkában fáradnak tekintsük meg a családot, mely a jövő társadalmat lesz képezendő. A gyermeket letépi kebléről az anya és idegen karokra bizza, mert őt sokkal szélesebb körű munkásság szólitja ki e korlátolt körből. Az ébredő szellemi tápot óhajt és mosolyogva lesi a gyermek a szerető anya ajakát, és a hangok, melyeknek soha el nem haló visszhangja ugy boldogitja a gyermekkor édes emlékein merengő ifjut, életet adnak neki. Az anyai szavak a gyermeki kebelben rejlő nemes érzelmeket felköltendők, ápolandók és ugyanazzal gazdagitandók volnának, — de az anyát a társadalmi jót czélzó teendők szóllitják el, és a gyermek idegen ajkakról hall szavakat, melyek neki oly hidegek, melyek előtt szive zárva marad, mert kulcsát csak az anya birja. A gyermek szive hideg és érintetlen marad. A szivben rejlő nemes érzelmek, mint ápolót vesztett virágok, kihalnak vagy legtöbbször elfajulnak.

A legnemesebb érzemény, mely most a családot, később a társadalmat egybefüzendő vala, a szeretet, felköltetlen marad, és ebben hiányozni fog a láncz, mely majdan együvé fűzné, és mely nélkül a társadalom egy nemes czélért működő egésszé sohasem tömörülhet. Tehát épen a társadalmi czélok követelik, hogy az anya egészen a családé legyen, mert midőn a szerény körben szeretet által összefüzött kis társaságot nevelt a társadalom biztos alapjának megalkotásában fáradozott, mely üdvös intézkedése által a társadalom háláját kiérdemelte. Igen, de ki adni akar, kell, hogy először magának legyen. Ha tehát akarjuk, hogy az anya nemes érzelmekben gazdag honpolgárokat neveljen, ha azt akarjuk, hogy a felköltött szellemet a hasznos ismeretek felfogására képesitse, és ily ismeretekbe be is vezesse: legyünk azon, hogy mindenekelőtt az anya birjon e képességgel. Mert miként fogja az anya gyermeke szivébe a valódi jót beoltani, ha ő e jónak ismeretével vagy érzetével sem bir; ha az ő keble is üres, vagy ott épen a társadalmi élet ezeroldalu behatása által képzett érzelem, a chaos honol, melynek bizonytalan tömkelegében a jóakarat sem igazodhatik el; vagy keblében épen a tévesztett vagy elhanyagolt nevelés (korunk betegségei) következtében az ezer alaku csábak édes mérgei rágódnak? — miként fogja az anya gyermeke ébredő szellemét a hasznosat czélzó ismeretek iránt fogékonynyá tenni, ha még az övén itt a tudatlanság sötét éje ül, vagy a helyes nevelés, oktatás hiányában a rátapadt, sokszor nevetséges, de legtöbbször sajnálandó félszegségek vagy a babonák lidércznyomása alatt van?

LŐRINCZFY JÁNOS.

Fővárosi levél.

Budapest Szent István napján.

Kedves olvasó! Mielőtt e levél olvasásához fogsz, nyulj a zsebedbe, azoritsd a saját tárcsádat jól a markodba, mert a mit én itt neked ekép hegedüszóban elmondandó vagyok, az a körülforog, hogy miként lehet Budapesten egy-két napalatt fölötte könnyű módon egy csomó rongyos bankón tuladni.

Mint „minden szép és nemes iránt burgó“ emberről feltszam rólad, hogy Szent István napjára feljösz Budapestre; mint praktikus emberről pedig feltszem rólad, hogy ugy intézed dolgodat, miképen 19-én vagyis Szent István napjának előestéjén érkezel ide, egymár jó eleve értesitett szállodába szállsz és vigyázol, hogy ugy ne járj, mint egy derék hazánkfia Bécsben, kitől midőn reggel a szállodabeli pincsér azt találta németül kérdezni, hogy miként méltóztatott aludni? ékes németséggel és mélyen felsohajtva azt felelte, hogy „Hett ich schon schlafen, aber arme Wanzen gonzs Nocht nit schlafen.“

Szent István napján jó korán, 5 óra felé felkelsz és átmégy Budára, nem használva más alkalmatosságot, mint a mit az apostolok használtak. Ha utközben elhaladsz egy m. k. trafik előtt, oda bemész, de nem ám azért, hogy leszálltott áru Jara vagy Elegantes szivarokat végy (ne rontsd evvel a mulatságodat,) hanem kérsz egy felemelt áru 50 kros belépti jegyet az Orczi kerti nagy ünnepélyre, melyet a magyar gazdaasszonyok országos egyesülete a saját árva házára lét, mely igy végződött, hogy . . . csó kold majd meg helyettem kis gyermekemet; mert én holnap az ütközetbe megyek, Istenünk légy mi velünk!

* * *

Laczihoz is eljutott a vesztesége hire, mely a megszomorodott szivű nőt érte. Ő a legjobb tehetsége szerint iparkodott fájdalmait enyhiteni.

Az idő aztán a hallgatag évekkel folyt a maga utján és Etelka is elkivánkozott a kedves családi körből, el az idegen világba, ahol nem emlékezteté minden boldogtalan szeremére.

A fővárosba jött és Lacsiék házánál megnyugodott lassankint sorsában, végre egy franczia ország gazdag borkereskedőt meghóditott kedvességével, ki kezét megkérve, megesküdött vele és el utaztak — Bordeauxba.

Jóra fordult sorsa, férje imádta őt, és igen sok alkalommal fejezé ki Laczi előtt háláját, ki mai napig hiven őrzi Etelkától emlkül küldött selyemmel himzett albumot, melynek hátsó lapján szép allegoricus csoportozat alatt e szavak állanak: „Foi, Espérance, Charité.“

(Vége.)

---

ugyanis ölhet a felnőttek hitetlensége vagy gunyja.

Az utak és módok megválasztása egyébként az arra hivatott egyénektől, a néptanitóktól, függ; csak az elvet tegyék magukévá ugy ők, mint az iskolai hatóságok.

Szent meggyőződésünk, hogy csak ily módon váltható meg népünk. Igy szünnek meg maguktól a betörések. Igy lesz képes minden polgár saját vagyonából tisztességesen élni, terheit viselni. Igy vergődhetik a nép arra a jólétre, mely neki szilárd erkölcsi alapot is biztosit. VASS ÁLMOS.

Nőnevelés.

Nem azon körülmény birt a czimezett tárgyról szóló czikk irására, mintha a nevelés terén oly téves alkalmazásban nyilvánult eddigi gyakorlatot, mely szerint a nőnevelés mint alárendelt tárgy, sokkal kevesebb figyelemben részesittetett a férfinevelésnél — helyeselni akarnók, hanem éppen azért teszszük ezt, hogy fontosságát annál inkább feltüntessük. A mult idők nevelészeti rendszere még azon nagy hibában is sinlődött, hogy a nemet a nevelészet czéljával szemben elválasztá egymástól, és egyiket a másik alá helyezte, de nem azért, mintha rendeltetésöket helyesen fölfogva, annak értelmében alkalmazta volna rendszerét, hanem, mert egyiknél a szellem életét — mely kiháto cselekvésben nyilatkozik — fölöslegesnek találta. Innét van az, hogy a mult a nők oktatás-nevelésére kevés figyelmet forditott; pedig ezzel nem bizonyitott kevesebbet, mintha nőknek, mint anyáknak, a társadalomra közvetve gyakorolt befolyását megtagadta. Ez téves hit volt. Az anya a gyermek legelső nevelője: az ő szivérzelme nyilatkozik a gyermekben először öntudatlanul, később a lélekkel összeforrva öntudatosan is; az ő szellemi tehetsége adja a első tápot a gyermeki léleknek, pedig, hogy a lélekre és szivre gyakorolt első behatások a későbbi életműködéseknél is befolyást gyakorolnak a lélekre, az elvitázhatlan. Már e körülmény is elég indoknak bizonyul be arra nézve, hogy a nőnevelést nem szabad másodrendű dolognak tekintenünk, hanem a jövő élethivatás tekintetbe vételével egyenjogositani kell azt a férfineveléssel. Hogy pedig a népiskolának a növendékek jövő élethivatását tekintetbe kell vennie, bebizonyitásra nem szorul, mert csakis igy felel meg a népiskola hivatásának. De, hogy mi a nő jövő élethivatása? — ez képezi ma a vita tárgyát. Korunk az eszmék kora. Nem mondhatjuk ugyan, hogy a most felszinre jutott eszmék mindenikének századunk lett volna bölcsője, mert a legtöbbnek már a rég mult viharos idők adtak életet; de akkor még szabad hangoztatására még nem nyilt alkalom. Most a politikai változások által a szabadabb munkásságra tér nyilván, egyes századokon át lappangó eszme, meg is kisérté uralmát, de éretlenségét és kivihetlenségét bebizonyitandó, a többség megvetésével saját vérébe fult. Igy bizonyult be élethű revalótlansága a communismusnak, és mint a szabadság és egyenlőség — ezen értelmezésében már annyi variation átment — demokratikus eszmék szégyenfoltja, sárba tiportatott. Az eszmék tulcsigázott vitatás és szőrszálhasogató bölcselkedések által gyakran elfajulttá lesznek, és kivitelükben mindannyiszor ellentétes következményeket szülnek, mint tulajdonképen szándékoltatott.

A nőnevelés eszméje is természetesen a demokratikus elvek fölszinre jutása által nyert uj életet. A szellemi és annyi jóknak a társadalom minden tagjával közössé tétele, a polgári teljes egyenlőség eszméje erre is felhivta a figyelmet. És ez eddig igen helyesen van. Életbeléptetése módjának vitatásánál azonban itt is a szélsőségek követelő fellépésével találkozunk. Ez különösen a nők élethivatásának kérdésénél nyilatkozik. Senkisem fogja vitatni, hogy a nő is tagja a társadalomnak. Azonban az is tagadhatlan, hogy cselekvési körük két irányra oszlik. A férfi teljesen a társadalomé, annak minden oldalra kihatóan működő tagja; a nő azonban visszavonul családi körébe és egészen annak élve végzi legszentebb hivatását, és ez üdvös és valóban magasztos működésében eleget tett egyszersmind mindazon követelményeknek, melyeket a társadalom vagy más rendeltetése eléje szab. A társadalommal szemben is elvégezte az anya ekkor kötelességet, befolyt annak intézkedéseibe, mert a társadalom számára gyermekében nemes érzelmű és csak a jót czélzó ismeretek el sajátitására fogékonynyá tett elméjű polgárt nevelt.

Azonban az eszme ujabb harczosai — kik korunk sokban téves irányu izgalmainak hatása alatt állanak — nem állapodnak itt meg. Ők a társadalommal szemben is ugyanazon munkásági körben óhajtják látni a nőt, mint a férfit. Akarják, hogy nők és férfiak egyenlő jogok és kötelességgel birjanak. Ők a nőt itt is a társadalom minden működésében, annak czéljait illető közvetlen munkásságban óhajtják látni, bedobni a társadalom munkás zajába, hogy itt a polgári kötelmek teljesitésében a férfival versenyt munkálkodva, küzdjön azon czél érdekében, mit a társadalom mindenha eléri törekedett.

Az elmélet sokszor olyan, mint a lefátyolozott nő. Szemléleténél ideált alkotunk fölöle magunknak és felcziczomázására összes képzelő erőnket munkásságba hozzuk, ugy hogy a képzeletben szemlélt kép elragad bennünket. De ha a fátyol föllebben, ha a gyakorlat kedvencz szemléneknek szemlélhető alakot ad, mily sokszor és mily nagy családással állunk szemben! Igy vagyunk ezzel is.

A nők ily értelmű egyenjogositásáért küzdők nem látják a teremtés ujjmutatását, melylyel már az alkotásban a nemek eltérő rendeltetésére utalt, és ép akkor, midőn a társadalom jóléteért látszanak küzdeni, megfeledkeznek annak alapjáról, a családról. De, hát adjuk át a nőt a társadalomnak, — a férfi már azé; engedjük, hogy megosztva jogot és kötelességet, vállvetve működjenek a jólét érdekében. De mig ők e munkában fáradnak tekintsük meg a családot, mely a jövő társadalmat lesz képezendő. A gyermeket letépi kebléről az anya és idegen karokra bizza, mert őt sokkal szélesebb körű munkásság szólitja ki e korlátolt körből. Az ébredő szellemi tápot óhajt és mosolyogva lesi a gyermek a szerető anya ajakát, és a hangok, melyeknek soha el nem haló visszhangja ugy boldogitja a gyermekkor édes emlékein merengő ifjut, életet adnak neki. Az anyai szavak a gyermeki kebelben rejlő nemes érzelmeket felköltendők, ápolandók és ugyanazzal gazdagitandók volnának, — de az anyát a társadalmi jót czélzó teendők szóllitják el, és a gyermek idegen ajkakról hall szavakat, melyek neki oly hidegek, melyek előtt szive zárva marad, mert kulcsát csak az anya birja. A gyermek szive hideg és érintetlen marad. A szivben rejlő nemes érzelmek, mint ápolót vesztett virágok, kihalnak vagy legtöbbször elfajulnak.

A legnemesebb érzemény, mely most a családot, később a társadalmat egybefüzendő vala, a szeretet, felköltetlen marad, és ebben hiányozni fog a láncz, mely majdan együvé fűzné, és mely nélkül a társadalom egy nemes czélért működő egésszé sohasem tömörülhet. Tehát épen a társadalmi czélok követelik, hogy az anya egészen a családé legyen, mert midőn a szerény körben szeretet által összefüzött kis társaságot nevelt a társadalom biztos alapjának megalkotásában fáradozott, mely üdvös intézkedése által a társadalom háláját kiérdemelte. Igen, de ki adni akar, kell, hogy először magának legyen. Ha tehát akarjuk, hogy az anya nemes érzelmekben gazdag honpolgárokat neveljen, ha azt akarjuk, hogy a felköltött szellemet a hasznos ismeretek felfogására képesitse, és ily ismeretekbe be is vezesse: legyünk azon, hogy mindenekelőtt az anya birjon e képességgel. Mert miként fogja az anya gyermeke szivébe a valódi jót beoltani, ha ő e jónak ismeretével vagy érzetével sem bir; ha az ő keble is üres, vagy ott épen a társadalmi élet ezeroldalu behatása által képzett érzelem, a chaos honol, melynek bizonytalan tömkelegében a jóakarat sem igazodhatik el; vagy keblében épen a tévesztett vagy elhanyagolt nevelés (korunk betegségei) következtében az ezer alaku csábak édes mérgei rágódnak? — miként fogja az anya gyermeke ébredő szellemét a hasznosat czélzó ismeretek iránt fogékonynyá tenni, ha még az övén itt a tudatlanság sötét éje ül, vagy a helyes nevelés, oktatás hiányában a rátapadt, sokszor nevetséges, de legtöbbször sajnálandó félszegségek vagy a babonák lidércznyomása alatt van?

LŐRINCZFY JÁNOS.

Fővárosi levél.

Budapest Szent István napján.

Kedves olvasó! Mielőtt e levél olvasásához fogsz, nyulj a zsebedbe, azoritsd a saját tárcsádat jól a markodba, mert a mit én itt neked ekép hegedüszóban elmondandó vagyok, az a körülforog, hogy miként lehet Budapesten egy-két napalatt fölötte könnyű módon egy csomó rongyos bankón tuladni.

Mint „minden szép és nemes iránt burgó“ emberről feltszam rólad, hogy Szent István napjára feljösz Budapestre; mint praktikus emberről pedig feltszem rólad, hogy ugy intézed dolgodat, miképen 19-én vagyis Szent István napjának előestéjén érkezel ide, egymár jó eleve értesitett szállodába szállsz és vigyázol, hogy ugy ne járj, mint egy derék hazánkfia Bécsben, kitől midőn reggel a szállodabeli pincsér azt találta németül kérdezni, hogy miként méltóztatott aludni? ékes németséggel és mélyen felsohajtva azt felelte, hogy „Hett ich schon schlafen, aber arme Wanzen gonzs Nocht nit schlafen.“

Szent István napján jó korán, 5 óra felé felkelsz és átmégy Budára, nem használva más alkalmatosságot, mint a mit az apostolok használtak. Ha utközben elhaladsz egy m. k. trafik előtt, oda bemész, de nem ám azért, hogy leszálltott áru Jara vagy Elegantes szivarokat végy (ne rontsd evvel a mulatságodat,) hanem kérsz egy felemelt áru 50 kros belépti jegyet az Orczi kerti nagy ünnepélyre, melyet a magyar gazdaasszonyok országos egyesülete a saját árva házára

---

A soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

2309. szám. 1883. Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak folyó évi julius hó 14-én 24822. sz. a. kibocsátott rendelete szerint az alacsony foku szesz és szeszes folyadékok erejének meghatározására folyó évi szeptember hó 1-től kezdve uj hitelesitett szeszmérők használandók, melyeknek készitésénél a magas foku szesznél alapul vett elvek szolgálnak zsinórmértékül.

Ezen uj szeszmérők a most is használt magas foku szesznél csak annyiban különböznek, hogy szoknak skálája 0 foktól csak 60 fokig terjed. A skála hossza 16—20 czentimeter között, váltakozhatik. A látszólagos szeszfokoknak a valódi, vagyis 12° R. hőmérsékletnek megfelelő szeszfokokra való átváltoztatása uj táblázatok segitségével történik, a melyek az eddigi 100%—31%-ig terjedő táblázatokat egész 1 fokig kiegészitik és az állami központi mértékhitelesitési kir. bizottságnál, valamint a szeszmérők hitelesitésére felszerelt mértékhitelesitő hivataloknál kaphatók.

Ezen uj szeszmérők hitelesitése egészen azon módon eszközlendő, a mint az a magas foku szesznél volt van irva, azon megjegyzéssel, hogy a skála helyességének megvizsgálására a hitelesitő hivatalok birtokában lévő három különböző minta skála közül az használandó, melyen a beosztás 0%—78% terjed. A hitelesitési dijak változatlanul maradnak.

Sopron, 1883. julius 30-án.

2248 sz. 1883. *Hirdetmény.*

Budapesten f. évi szeptember hó 22-én, 23-án és 24 én dijazással egybekötött szarvasmarha- és sertéstenyész állatvásár fog tartatni, melynek rendezésével külön bizottság lett a magas földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium által megbizva.

A vásárra bocsájtatnak a korra való tekintet nélkül: magyar és nyugati fajta bikák, bikaborjuk. üszők és üszőborjuk, továbbá kan és kócza.

Hizlalt vagy tenyészkép elenitett, vagy egyéb okokból tenyésztési czélokra már nem alkalmas állatok a vásárra nem bocsájtatnak.

A bejelentések ezen vásárra a vásárrendező bizottság által szétküldött, illetőleg attól nyerhető mintak felhasználásával, két példányban, legkésőbb augusztus 27 ig a nevezett bizottsághoz czimezve, a köztelekre küldendők. A bejelentéshez a tenyészet egészségi állapotát igazoló bizonyitvány csatolandó.

Az állatok szállitására nézve a vasutak kedvezményeket engedélyeztek.

A bejelentett állatok szeptember 21-én estig okvetlenül beállitandók és azokat a vásár utolsó napja, szeptember 24 én délutánig elvinni nem szabad.

Az állatok takarmányozásáról és ápolásáról a kiállitók gondoskodnak.

A vásárra hozott tenyészállatok állása felett azok ára is kiteendő.

A kitett áron az állat az első jelentkező vevőnek mindenesetre eladandó.

A vásár utolsó napja, szeptember 24-ére reggeli 10 óraig elvan kelt állatok, az nap árverésre bocsátatnak.

A kioszlandó dijak a magyarfajtáju szarvasmarhánál: 100, 50, 40, 20, 10 és 5 darab, a nyugati fajtáknál: 80, 50, 40, 30, 20, 10 és 5 darab tiz frankos aranyban; a magyar fajtáju sertéseknél 20, 15, 10 és 8 darab, a nyugati fajtáknál 20 és 15 darab tizfrankos aranyban vannak megállapitva.

A vásár látogatása dijmentes.

Sopron, 1883. julius 30 án.

A kereskedelmi s iparkamara.

CSARNOK.

Kettőt egy csapásra,

vagy

a pálinkaivás veszélyes hatása.

(Folytatás.)

— „Enyje Bognár Ambrus uram — mondá Julcsa — mióta lettünk oly büszkék vagy oly szentesek, hogy az ember leányával még szóba sem állunk. Már régóta vágyom kegyelmeddel pár szót váltani; de nem esett alkalmam hozzá, hogy négyszem közt beszélhettem volna kegyelmeddel. Hatudná mennyit epedtem szivem érte, nem került volna engemet annyira, néha néha megörvendeztetett volna látogatásával, de én megbocsátok kegyelmednek, nelegyen házunktól oly idegen. Férjem is sokszor emlegeti kegyelmedet a mondogatja:

de na jól és kellemesen akarsz egy napot tölteni, el ne mulaszd az Orczy kerti mulatságot megnézni.

VIGADÓ.

„Milyen büszke ember lett az a te egykori csapodár szeretőd, még szóba sem áll az emberrel. — Kár neki oly büszkének lenni, nem harapná le senki sem az orrát, ha ellátogatna hozzánk, ugy szeretnék vele barátkozni, mert elég derék, okos ember, csak olyan rátartós ne lenne. Így beszél asszuram sokszor kegyelmedről, azért legrövidebb idő mulva meglátogasson bennünket. Szép is ám oly büszkének lenni. Én vagyok a megértett fél; mégis énnekem kell bocsánatot kérni! Nem is tenném én ezt, de szivemben meg-megdobban néha valami, mely kész még most is kigyelmed mellett szót emelni. Férjem, mint kegyelmed is jól tudja, marhával kereskedik, gyakrantább napra is távol van a háztól, mily jól esnék, ha kigyelmeddel tölthetnék pár órát!"

— „Éppen azért jobb nékünk Julcsa egymástól távol maradnunk, mint mondád: te belőled sem balt ki még iránt ami vonzalmad, de én sem állhatnék jót magamról, nem feledkezném-e meg a tartozó hűségről, melyre, mint férj kötelezve vagyok. És hát az én jó Annám mit szólna hozzá, ha én más asszonynál keresnék szórakozást."

— „Semmit. Hát nem lehet valami más azint adni a látogatásnak. Valami vállalkozásba kell magát férjem társaságába avatni s igy mindig lesz óka hozzánk való ellátogatásának. De majd később jobban megbecsüljük ezt a dolgot, ha nem tiltja fáradsága hozzánk ellátogatni. Azért egykori szerelmére kérem: ne vesse meg szép meghivásomat! Majd el fogok még a házához is menni, Anna bará né asszonyomat meglátogatni. Hiszem, hogy annak szivéről is le olvasztom a jeget, s nem fog hozzám mindig oly hideg maradni."

— „Nagy ördög vagy Julcsa, már látom kelepczédbe akarsz keriteni. Majd meglátom, hogy hogyan fogadtok, vagy az urad hogyan fog fogadni?"

— „Ugy édes Ambrusom! Ezt a szót már szeretem hallani. De most megyek, mert látom, hogy fél attól, hogy valaki igy beszélgetve talál bennünket."

— „Attól nem félek; ámbár kell az embernek arra is ügyelni, hogy nyelvek alá ne adja magát; hanem ökreim már nem akarnak maradni menni szeretnének. Isten veled Julcsa."

— „Isten kegyelmeddel is, a viszontlátásig," viszonzá Julcsa. Ezzel kezetszoritva egymástól elváltak. Ambrus — ment ökreivel tovább, — Julcsa pedig hazafelé.

— „A koczka el van vetve — mondá magában Julcsa. — Félben nem hagyom az elkezdett munkát. Boszumat végrehajtom akár mitörténjen is velem. De kérdés nem fog-e szivem meglágyulni, mert megvallva az igazat én még most is tudnám ő: szeretni, csak azt a szenteskedő feleségét nem szivelhetem, miért rabolta el tőlem Ambrust. Nem fogok ki engesztelődni addig iránta, még összeszuzni nem fogom mindkettőnek szivét. Hadd teljesüljön mit a vén jósné a Sátán Pozdorjája mondott: „Kettőt egy csapással." Most egyenesen elmegyek Bognárékhoz még fogom szeliditeni azt a vadgalambot és kalitkába csalom; most éppen jó alkalom szolgál, mert férje nem lesz oda haza."

A gondolatot tett követte; azonnal Bognárék háza felé irányozá lépéseit. Itt midőn beköszöntött Annát mintha valami ideges remegés fogta volna el, melyet alig tudott palástolni; a köszöntést is oly hidegen fogadta, hogy Julcsa is kiérthette belőle mit a nem szivesen látott vendégnek szoktak köpönyeg alól mondani. Annának Julcsa iránti hideg tartózkodó magatartását miokozta: nem tudjuk bizonyosan; mi azon különös előérzetnek tulajdonitjuk, melylyel némely egyén bir, melyre hallgatva a veszedelmet mely környezi mintegy előre sejditi s ki is kerüli. Anna is csak erős belső küzdelem után tudta ezen ideges reszketést legyőzni és Julcsa iránt nyájasabb magaviseletet mutatni. Anna azonban később helyre hozta az első hideg fogadást. De hagyjuk őket magukat beszélni.

— „Nem is kérdi Bognárné asszony, hogy mi jó szél hordoz engem itt a becsületes házánál, vagy mi járatban vagyok. Talán nem is jókor jöttem; valami szorgos dolga van, mit nem akar mulasztani, — mondja meg, — majd máskor jövök el hosszabb beszélgetés kedvéért, most röviden el mondom ide jövetelem okát. Hát látása én is sajnálom férjemet a takácsnak járó váltságért aggasztani, ugy is elég kiadása van nélküle is, melyet a mostani pénzszük világban alig tud gyűjni, azért egy kis fonalamat magam szeretném le szöni, de megvalva az igazat, nem igen értem a fonálnak megvetését, s a szövőfára való föltekerését, ha segitségemre lenni szivesednék, igen jót tenne velem s én is igyekeznék azt visszont megszolgálni. Maga igen ügyes az ilyen takácsmunkában. Ugy-e nem tagadja meg tőlem azt a sziveséget. De ugy e bizony nem ér most reá erre?"

— „Szivesen — mondá Anna, ki jóvá akará tenni előbbi hideg fogadását — mikor akarná föltenni a fonalat."

— „Ha dolgai engednék, én bizony szeretném mind előbb, akár már holnap."

— „Bármily szivesen kivánok is kérésének eleget tenni, de holnap vagy holnap után nem tehetem. Férjem nincs itthon, vásárra ment, csak holnap után tér haza. Mikor pedig férjem itthon nincs, nem szeretek a háztól messzebb távozni. Ha valami kár esnék addig házunknál, kit okozhatnék más-, mint magamat. Meg már régi bevett szokás, hogyha a férj a háztól távol van, akkor az asszonynak otthon a helye."

— „Bognárné asszony maga csupa lelkiismeret. Én is hű vagyok férjemhez, de oly szélsőségig mégsem viszem a dolgot. Nem kell minden dolgunkat a férjünk orrára kötni; hisz óksemadnak számot nekünk minden lépésünkről. Csak próbálnám megkérdezni férjemet hol s merre járt, majd kifizetne apró pénzzel. A férfiak eme szokásos rendre utasitásával:

„Asszony a főzőkanálra legyen gondod; ne avasd magadat a férfi dolgába." Na de azt mondja az irás: „fogat fogért, szemet szemért." Azért én sem szoktam minden apró-cseprő dolgaimat férjemmel közölni. Egyébiránt én nem azért mondom, mintha okvetetlen kivánnám, hogy most mindjárt. Majd mikor dolgai és házi körülményei engedik, ugy is tudom szives lesz hozzánk eljönni. Mikor reá érése lesz, adja tudtomra, hogy tudjam magamat ahoz alkalmazni. Most pedig ezer bocsánatot kérek, hogy dolgaiban fentartóztattam."

— „Szivessen el fogok menni és segitségére lenni, mihelyt férjem ide haza lesz; nem fogom várni, hogy igen reá érő időm legyen, hanem félre teszem egy kis időre a magam dolgát. Egy fél vagy egész nap is nem a világ."

— „Köszönöm, számitok reá. Addig hát békét hagyok fonalamnak, hátha elrontanám. De most már megyek, ugy is hosszu ideig fenntartóztattam, majd egyszer csak magában meg is szid."

— „Aztnem teszem édes Horváthné asszonyom, sem magamban, sem fenhangon, még ellenségemet sem szoktam szidni vagy átkozni, nem asszonybarátném', ki nékem nem vétett. De addig nem megy el, mig egy kis sovány ozsonnával nem szolgáltam. Itt van egy kis friss vaj és ma sült kenyér, ha tetszésére lenne sovány kenyerünket megizlelni."

— „Sovány, a mi nincs — mondá Julcsa — friss vaj és kenyer akármi kényes uri gyomornak is megjárná, nem nekem. Hogyne mondhassa Bognárné asszonyom, hogy én talán büszke vagyok, azért nem várok sok kinálgatást, hanem azonnal kész vagyok szót fogadni. Igyuni. Hanem elvárom ám én is, hogy nékem se adjon ám kosarat, ha szerény házamnál kinálni fogom."

Ezzel az asztalhoz ültek Bognárné és Horváthné a gyüstt ozsonnázták. Ennek végeztével barátságos kézaszoritások és csókok után Horváthné bucsut vett és haza ment.

Szegény Anna ő a szinlelt barátságot a legmelegebb és legőszintébb barátsággal viszonozta. Még önmagát vádolta azon ideges magaviseletért, melyet Julcsának első megjelenése okozott. Pedig ennek ő maga sem volt oka; valami belső ösztön vagy balsejtelem volt az. Sokszor tapasztaltuk ezt mi magunk is. Elégszer találkozunk egyénekkel, kikkel személyes ismeretségben nem vagyunk, még is az első találkozásnál vagy ellenszenvet vagy vonzalmat, legtöbb esetben pedig közönységeset veszünk észre magunkban az illető személyek iránt. Megmagyrázni azonban nem tudjuk magunknak; miért: egyik egyén iránt vonzalmat, másik iránt ellenszenvet, mig egy harmadik iránt közönységeset.

Julcsa haza érve házához, férjével közölte boszutervét. Férje, ki egy jellemtelen kapzsi ember volt, mikor neje előadta, mikép a boszuból meg hasznot is merithet, miként azt a kurusslónőtől tanulta, bámult neje leleményes tervén, s mondá: „Asszony kalapot emelek előtted, te nagyobb mester vagy a csesszölvésben, mint én, pompás tervet föstél ki egykori szeretőd megbuktatására, csak azt a megjegyzést teszem, hogy a szinlelt barátság czime alatt engemet meg be ne csapj. Beleegyezem ugyan tervedbe, de holmi sok tivornyát még sem szeretnék ám házamnál, nem azért, hogy féltenélek Ambrustól, hanem azért, mert az ily vig esték pénzbe kerülnek, azokat rendesen a pincze és kamara szokta megbánni. Tudod, hogy én minden pazarlásnak ellensége vagyok, mintha fogamat huznák, mikor egy-egy krajczárt is adok vagy kell adni oda, honnan vissza nem lehet várni."

(Folytatása következik.)

Hirek.

— **Országos vásár** lesz Nagy-Kanissán hétfőn azaz augustus hó 13-án.

— **Betörő tolvajok.** Ily czimmel hoztunk mult számunkban hirt, melyre nézve kissé elkésve a következő részletes és a valónak teljesen megfelelő tudósitást vettük: „A folyó augusztus hó 1-ről 2-ára átmenő éjjelen rendőrségünk jó fogást csinált, léprekeritette ugyanis Orosztony és Keresceny községekben lakozó és a vidékbeli urodalmi gabonaraktárakat már régóta vámolgató tolvaj banda két tagját. Az emlitett éjjelen éjfél után egy 3 rendőrből álló őrjárat a Kinizsi-utczába indulván, egyik rendőr társaitól elmaradva, a Löwingerház mellett kinyitott uj uczába ment, ott kis ideig egy sötét zugban állt, miközben látta, hogy a sarkon felépült még vakolatlan Sternféle uj épület ablaknyilásainak egyikében egy fej ide oda mozog, miért is egyik rendőrtársát oda szólitván, az épületet átvizsgálni kezdték. Közben az egyik ablaknyiláson egy egyén ugrott ki és futva menekült. Most hajsza kezdődött; a két rendőr utánafutott, a harmadik pedig ki már 25—30 lépesnyire előre volt, a futónak utját állta; de ezt a me nekülő térden rugva magát kiszakitotta és tovább szaladt. Ekkor jött Pais Géza illetékszabási fogalmazó a Magyar utczá ról, kinek a menekülő éppen szemközt futott, ez utját állva, a rendőrök segélyével elfogta. Ekkor figyelmeztette Pais az az őrjáratot, hogy ő előbb özvegy Scherczné gabonaraktár ajtaja körül embereket látott ólálkodni. A rendőrség az emlitett helyre sietett. A gabonaraktárt csakugyan nyitva találta, s abban már akkor 27 zsák tele merve, készen volt, de a tolvajok a raktár helyiségből már akkor odább állottak. Mig az egyik rendőr elment a raktár tulajdonost értesiteni, addig a másik kettő bekisérte az elfogott bujóadijátazót és ismét visszament a Magyarutczára, hol ekkor egy alakot a homályban elsurranni ésegy kapu mellett meghuzódni láttak. Ezt (három pár csizmával kötényében) nyakoncsipték. Erre volt bisva a mezitláb működő tolvajok csizmáinak őrzése, — ez is letartóztattatott. — A kocsi, melyen a betörő banda a gabonát továbbitani akarta, a „Magyar Király" vendéglőben gazdátlanul találtatott. Ezért harmadnapra bizonyos Tóber István nevü kereczenyi ember jelentkezett azzal a kijelentéssel, hogy azt tőle lovaival együtt úgy lopták el. A betörők közül elfogottak konokul tagadtak mindent, de rendőrségünk a nyomozást a legnagyobb erélylyel folytatta, a most minden gyanuokot és bizonyitékot össze tömöritve, kész anyagot adott át a kir. törvényszéknek.

— **Sajtóhiba.** Mult számunkban, a „Véletlenül" czimü tárczaközleményből (II. oldal 1 hasáb 10. sor) a „mint" szó után e részlet kimaradt: „a repkény a tölgyet és viszont ez"..

— **Rendőrségünk** igen éberen van. Egymás után következnek a jó fogások. Augusztus 4-éről 5-ére átmenő éjjelen egy hustolvajt fogott egy vasutmelléki téglás képében. Az őrjárat a nevezett éjjelen a Rákóczy utczán haladott éppen, midőn a téglás fütyörészve eléje jött. A jókedvű ficskót megállitották, megkérdezték utjának czéljáról Néhány szó váltásának ideje alatt észrevették, hogy valami csomagot tart; megnézték; hát friss, mintegy 12 kilónyi hus volt benne. Arra a kérdésre, hogy hol vette, megnevezte a legközelebbi korcsmárost. Erre azután oda vezették; de a korcsmáros kijelentette, hogy nála a kérdéses egyén nem is volt azon napon. Rendőrségünk most felhivta a korcsmárost, hogy nézze meg jégvermét. A korcsmáros annak megtekintésére menvén, visszajött, hogy azt feltörve találta a ott lévő huskészletéből hiányzik..... A hustolvajt letartóztatták s a jegyzőkönyv fölvétele után átadatott a kir. törvényszéknek.

— **Táncztanitás.** Kráusz Gyula táncz- és illemtanitó, t bbek általváromunkba hivatván, f. évi augusztus 20-án ide érkezik és a táncz- és illemtanban való oktatást megkezdi. Mire is a szülők s mindkét nembeli ifjuság figyelmét felhivjuk.

— **Öngyilkos őrült.** Nagy Kanissa város VI. és VII. kerületében (Kis-Kanissán) egy fiatal legényen mar régóta az elmei betegség jelei mutatkostak, minden raptus nélkül. A napokban azonban miért? miért nem? kiment a legelői kuthoz; levetközött a beleugrott a vizbe. A kut káván hagyott ruháról gyanitották tettét; a kutban kutatást eszközöltek s csakugyan megtalálták abban hulláját.

— **Magyarország legtöbb adófizető polgára:** galanthai Esterházy Miklós herczeg. A herczegi családnak Kis-Martonban székelő kösponti pénztárnoki hivatala által összeállitott adókimutatás szerint ugyanis, Miklós herczeg magyarországi birtokai után 299,500 forint $21^{2}/_{10}$ kr. egyenes adót fizet. Ebből sopronmegyei birtokai után 111.140 frt 96 kr. adó esik. Ha a herczeg adóját a valóságos jövedelem 10%-ának veszszük, akkor a herczegnek évenkint közel 3 millió forint jövedelme van.

— **Áthelyezés.** Rauscher Béla volt fűtőházi főnökhelyettes, aki jeles hegedőjátékáról általánosan ismeretes egyén, Fehérvárra helyeztetett át fűtőházi főnöknek. Gratulálunk.

— **Öngyilkosság.** „Valóban csodálkozhatik az ember — irja a „Zalamegye" — azon hidegvérüség és egykedvüségen, melylyel sokan tekintet nélkül az életkorra — az öngyilkosságot elkövetik; mintha csak a legkönnyebb dolgukat végeznék el, ugy válnak meg az élettől. — Hasonló szerencsétleneség történt julius hó 30-án Gétyén, ahol Talabér Elek földbirtokos József nevü fiával holmi csekélységért összeszólalkozván, midőn később az apa figyelmesteti a fiut, hogy menjen a cselédek után a kazalhoz, ez puskáért rohan és a kertben golyót röpit agyába a lövésre kifutók szétroncsolt fejjel élettelenül elterülve találják. — Ily szivetrázó jelenetek kétségkivül igazolják társadalmunk betegségét, melyen csak a józan nevelés van hivatva gyökeresen segiteni."

— **Gyászhir.** Langer József, a győri kath. tanitóképző intézet érdemekben gazdag igazgatótanára, aug. 2 án jobb létre szenderü t. Leverőleg hatott ez esemény a boldogult közvetlen környezőire; de sokan megdöbbenve veendik nálunk is, mert megyénkben sok jeles tanitványa működik az átasellemült derék tanférfiunak.

— A „**Hazánk**" czimü győri lapnak aug. 15-étől fogva — „Pannonia-nyomda" czimen önálló nyomdája lesz, hova azonban magán-munkákat is fel vesz. Bis ez igen szép tanuságot ad az ottani hirlapirodalmi viszonyokról.

— **Zászló-szentelés.** Marcsaliban e hó 5-én szentelték fel a „Polgári dalkör" zászlóját. Az ünepély délután 4 órakor vette kezdetét. Már jóval a kitűzött idő előtt zsufolva volt a templom kösönséggel s élénk érdeklődéssel vart a dalkör tagjainak megérkezésére. Pont 4 órakor három taracklövés tudatta a kösönséggel, hogy az ünnepély kezdetét vesz; nyomban erre bevonultak az ünneplő dalkör nemzeti szinü szalagokkal dekorált tagjai a templomba, elől a zászlóval, a zászló anyjával, a nyosolyó leányokkal. A zászló mintegy másfél öl magas, nemzeti szinü, fehér selyem szalagokkal, — felül hosszukás négy szögletben végződő; a szalagokon a dalkör czime olvasható. A szentelést Vogronica kanonok akadályoztatása miatt a helybeli plébános végezte. A dalárda az ünnepélyt a Hymnus elénekelésével nyitotta meg; ez után a helybeli káplán mondott egy hatásos beszédet, melyben kiemelte, hogy a dalkör nem csak világi, — de egyházi szenével is foglalkozik; czélja kiválóbb alkalmakkor az istentisztelet ünnepélyességét emelni és különösen a hangversenyekből befolyó jövedelemmel az iskola feszerelésére gondoskodni. (Ez minden esetre igen szép czél és követendő példa!) A felszentelés után a plébános, zászlónya (Tomcsányi urhölgy) egy dalárda tag és nyosolyó lány vert szeget a zászló nyelébe, miközben a dalkör egy alkalmi dalt énekelt. A szentelési ünnepély a káplán másodszori beszédével vége ért. — Este a „Korona" vendéglő kertjében hangversenyt rendezett a polgári dalkör, melyben tehetségének és kitartó szorgalmának fényes bizonyitékát adta, mikor a „Norma"-, és „Stradalla"-, „Lucsia"- és „A repülő hollandi" czimü operákból énekel szép sikerrel egyes befejezett részleteket. Elismerés illeti a dalkör fiatal karnagyát, Kovács tanitó urat. A hangverseny után táncz következett, melyben fesztelen jókedv uralkodott a vendégsereg felett. A mulatság a kora hajnali órákban ért véget.

— „**Előre!**" Tóth Kálmán nagy költőnk emlékére felállitandó szobor javára Pap Zoltán szerkesztése mellett a jeles ifju erők közreműködésével „Előre" czimmel egy 8—10 ivnyi tejedelemmel biró költemény-füzér fog kiadatni. A mú f. évi okt. elején fog megjelenni. Előfizetési ára 1 frt. Gyűjtők 9 példány után egy tiszteletpéldányban részesülnek. Az előfizatési pénzek Szathmára, Litteczki Endre nyomdatulajdonoshoz küldendők.

— **Mennyire hathat egy jó pap!!** — azt megmutatta Noszlopi Kálmán dori (Sopronm.) plébános, ki két izben oly hathatós egyházi beszédet tartott hiveinek a pálinkaivás ellen, hogy az ottani korcsmáros nyilatkozata szerint 52 oly egyén mondott le a pálinkaivásról teljesen, kik rendes fogyasztók voltak. Vajha több ily valódi boldogitó jutna népünk közé!

— **Uj megyei póstahivatal.** F. évi augusztus hó 1-én Alsó Domboru községben uj kir. póstahivatal lépett életbe, mely levél és kocsipóstai küldemények felvételével, továbbitásával és kézbesitésével foglalkozik. Esén póstahivatal a kottorii póstahivatallal naponként oda, vissza kétszer közlekedő kül dönczs kocsijárattal lesz összeköttetésben, kézbesitő kerületét pedig Alsó-Domboru és Alsó-Vidovecs község képezik.

— **A jul. 36-iki megyei rendkívüli közgyülésen** kimondatott, hogy Perlakon és Pacaán is szükséges járásbiróság felállitása. Igy azután minden közigazgatási kerület székhelyén lenne járásbiróság, kivéve a novait, mely magában ugy is kisterjedelmü. — Léteznek még ezenkivül a megyében néhány közigazgatási és járásbirósági kerület között kisebb nagyobb eltérések, melyek czélszerűen megszüntethetők az által, ha alapul a közigazgatási beosztás vétetik. Igy 1) a letenyei közigazgatási járás községe közül az alsó-lendvai járásbirósághoz tartozó Debri, Kerka-Szent-Miklós, Kerka-Szent-Király, Lovászi, Kerka-Teskánd, Kerka-Tóthfalu, Lendva Ujfalu, Pincze, Kutfej, Szécsi-Sziget, Tormaföld, Kislakos és Vétyem a letenyei járásbiróság területéhez; 2) a kanizsai járásbirósághoz tartozó Szent-László község a letenyei járásbirósághoz; 3) a sümegi járásbirósághoz és a keszthelyi közigazgatási járáshoz tartozó Zala-Szent-László község a keszthelyi járásbiróság területéhez; és végre 4) az alsó-lendvai járásbirósághoz és a zala-egerszegi közigazgatási járáshoz tartozó Pusta Szentpéter a zalaegerszegi járásbirósághoz lennének csatolandók. Ezek azon váltóztatások, melyek által a közgyülés Zalamegyében az 1883. évi XV. t. c. 16 §-át valósithatónak találta, minélfogva azok elrendelését a nmlgú igazságügyministeriumnál felirattal kérelmezni elhatározta. Végül olvasatott a nmlgú közmunka- és közlekedési m. kir. ministerium körrendelete, mely mellett Nagy-Kanizsa városnak a kövezetvám szedési engedély további meghosszabbitása iránt benyujtott folyamodványát tárgyalás végett beküldöttte. A kérvénybe felhozott indokok, ugy a város közérdekü közlekedési nagy forgalma, valamint a kereskedelem előnyösége nem kevésbbé a város anyagi helyzete szempontjából teljesen igazoltak levén, a közgyülés a város kérelmét teljes mérvben pártolva a szóban forgó folyamondványt mellékleteivel együtt azon jelentéssel határozta el a nmlgú közmunka és közlekedési ministeriumhoz felterjesztetni, hogy az 1879. évi julius hó 16-án engedélyezett és a folyó évben lejáró kövezetvám szedhetési engedély érvényét a magas ministerium további négy évre meghosszabitani kegyeskedjék.

— **A magyar nép józansága**, érettségét semmisem bizonyithatná fényesebben, mint a tisza-eszlári odiozus ügy lebonyolitása utáni magatartása. Még a dráma közvetlen szinterén sem történnek nagyobb zavargások; ellenben Pozsonyban — a szlávokkal és németekkel telitett magyar földön — ismét zsidóellenes izgatások vannak napirenden. Már a mi népünk amennyire kész komoly, szent czélért vérét is adni, annyira tartózkodik nemes önérzetét czélnélküli, hajszákkal sérteni. És ez jól is van igy!

— **Hagelmann Károly**, kaposvári könyvkiadó és nyomdatulajdonos, az ottani körökben kiváló tiszteletnek örvendett derék polgár, a mult héten meghalt. Nyugodjék csendesen!

— **A „Nógyülölet"** czimü egylet Veszprémben mind több tért hódit s a mint hét folyamán a veszprémi postahivatal utján az ország minden részéből özönével érkestek tagságra ajánlkozások, levelek. A küfiódiról is 18 levél érkezett, programmot kérve, tagajánlást bejelentve stb. E roppant érdeklődés folytán az egylet elhatározta magát 500 tagra kiegészitni, s e számmal alakul a kezdi meg szervezkedését. Az ezérdemben valófelhivás a hazai összes lapok utján legközelebb fog közzététetni. — Az ideigl. jegyző Bessenyey Gyula Veszprémben.

— **A felső-szemenyei** körjegyzőséghez egy, legalább némileg jártas segéd kerestetik. — Bővebbet ugyanott (postahely) szóval vagy irásban.

— **Scharf Józsefet** hir szerint a napokban Nagy-Mártonban látták kiszállani, hová Bécsből érkezett és hol szásakra mené hitfelei várakoztak reá.

— **Savanyu Józsit** — amint a kaposvári „Világosság" értesül — Nyirád vidékén megvakitva fócsendbiztosa elfogta. — Lehet, hogy ez való; vajha az volna! Mi még nem vettük e hir megerősitését.

— **Az ischiai** borzasztó földrengés áldozatait még egyre ásák. Már egy élő fiatal emberre akadtak, ki nem kevesebb, mint 116 órát töltött rettentő helyzetében és saját állitása szerint egy pillanatban sem hugyta el bátorsága. Még mindig 2700 hulla van eltemetve. — Budapesten az ottani napisajtó nagyszerü ünnepélyt készül rendezni a földrengés által károsultak javára.

— **A fiumei** m. kir. állami kereskedelmi akadémiában a jövő 1883—84. iskolai év nyilvános előadásai f. év szeptember hó 4-én vesszik kezdetüket. E három évi tanfolyammal összekötött intézetben az előadások olasz nyelven tartatnak. A kereskedelmi tantárgyakon kivül, mint kötelezett tárgyak előadatnak még a magyar, német és francia vagy angol nyelvek. Felvétetnek az első osztályba mindazok, kik valamely középiskola négy alsó osztályát kellő sikerrel végezték, vagy, akik valamely

felsőbb elemi iskola nyolcadik osztályából kielégitő eredménynyel kerültek ki. Ez intézet látogatása nagy előnyére válnék mindazon ifjaknak, kik a tengeri kereskedelemmel, egy tengeri kikötő közlekedési viszonyaival közelebbről megismerkedni óhajtanának. Ezenkivül még azért is ajánlandó volna a magyar kereskedelmi ifjuságnak ez intézet látogatása, mert abban a világ minden kikötőjében használatos olasz nyelvet szintén könnyen magukévá teheti.

— **Hogy Tisza Kálmánnak** a középtanodai törvényjavaslat letárgyalása alkalmával tanusitott dicsérendő elvi álláspontja minő visszatetszés: szült felekezeténél, bizonyitja az, hogy ellenébe Vállyi János aj tiszántuli ref. egyházkerület főgondnokává 41 szavazattöbbséggel megválasztattak. Ez biz egy kissé furcsa! Mert hogy Tisza Kálmán ki és mi, azt tudjuk; de Vállyiról különösen Tiszával szemben — csak annyit hallottunk, mint a csömendi czigány Máté evangelistáról.

— **Az ördög játéka.** A „Székel-Nemzet" a következő furcsa esetet közli: Málnás községben a mult héten egy naponkint ismétlődő furcsa esemény hozta izgatottságba a jó falusiakat. Egy család épen délebédjét töltötte el az asztalnál, midőn az ablakon egy kő repül a szobába s az egyik étkezőnek kezéből a kanalat kiüti. Nyomban rá egy másik kő zuzza be az ablaktáblát s a falon csendesen kettyegő órát töri szét. Harmadik, negyedik, tizedik darab követi az előbbeket, egyik a lámpát, másik a falon függő edényeket verték le. — A megrémült házbeliek az ajtóu kirohannak s keresik a helyet, a honnan a kövek repültek s a tettest, a ki azokat röpitette, de nem találják sehol. Erre sajt ütnek, mely elhat a második, harmadik szomszédba s csakhamar több mint kétszáz ember gyűlt össze, hogy e különös esemény tanui legyenek. A kövek ekkor is repültek, de honnan és kitől, annak ugyan nyomába nem juthatott senki. Hiába kutattak a csendőrök is, a talányt megfejteni ők se tudták. Ez eset ismétlődött a következő napokon is, de már nem csak az összerombolt ablakokon, hanem a padlóson a kéményen át pattogtak a sulyos kövek még pédig olyan módon — némelyek állitása szerint, — hogy a kéményen tető irányosan lefelé jövő kő a kályha nyilásán át irányt változtatva rohant a falnak, összetörve mindent a mi elébe akadt. Egy 10—11 éves lánykának a fejét ugy találta sujtani, hogy az elájult s ijedtében nyavalyatörést kapott. Elhivatták a megrémültek, a szomszéd ujfalusi oláh papot is, hogy varázstudományával elüzze a rosz lelket, mint a melynek müve nyilván az egész história, de biz az sem tudott semmire menni vele. A kövek azután is csak repültek s a háznépen akkora félelem vett erőt, hogya házba belépni ma sem mer senki. Ki is laknék olyan fedél alatt, hol a rossz szellemek ilyen gunyos játékot ünnek az emberrel.

Rövid hirek.

Himlőoltás folytán Nagy Lucskán (Szathmárm.) 16 gyermek megbetegedett, 12 meghalt, 3 felgyógyult s 1 még gyógykezelés alatt van. — **A barcsi Drávahidat** aug. 5-én adták mintegy 2000 főnyi nép jelenlétében a közforgalomnak. — **Scharf Móricz** Henter várnagytól elvétetvén, a csendőr kaszárnyába vitetett, a innen pedig szülei kérő szavára visszatért a családi körbe. — **A zsidók** ellen Pétervárott oly nagy zavargás volt, hogy a lázangók közé katonaságot kellett küldeni, mely 10 zavargót lelőtt, 13-at pedig megsebesitett. — **Gróf Eszterházy Miksa,** köszeretetben álló főur meghalt Patán. Még nem volt 30 éves. — **Államunknak** a tisza-eszlári pör jóval többe került 12,000 forintnál; de ezzel szemben a táviróí bevétel 27 ezer forintra rug. — **Ada mezővárosban** egy kövezési felügyelő jelentése folytán képviselő-ülést hivtak össze egy a repesztési munkálatoknál átfurt, a munkafelügyelő által kukaczosnak állitott kő feletti véleménymondásra. — **A walesi herczeg leányai** látogatást tettek a „Times" világlap szerkesztőségében s a helyiségeket mind megtekintették. — **Szeyffert** egy bécsi aranyműves által a tisza-eszlári ügy lebonyolódása alkalmára készitett remekműrű, nagy értéket képviselő melltűt visszautasitott.

Papirszeletek.

Egy sovány ember egy kövér barátjával vitatkozott, hogy ki magasabb?

Kövér: ugyan álj mellém, és mérjük össze magunkat.

Sovány: Hát eredj arább, mert a hasadtól nem térek.

—

A bakaéletből.

A templomban. Habtákk! Beifusz! Csumgebett! (Ne mozogj ám, aki porgatóriumos üdvösége van a jó szagu isten fádnak!) Fongebett!

— Olcsó mulatság. A világ valamennyi muzsikusa nem ér annyit, mint a csalogány mondá egy fukar. — Igen, viszonzá X. barátja, mert azok nem járnak tányérral a hallgatók között.

—

Egy őszi darázs betévedt egy szép nő boudoirjába megis szúta az árát, már t. i. a nő, mert hajtás közben nemcsak hogy port csinált, de több képet a tükröt összetört.

—

— Ah, jó napot, bankár ur! engedje, hogy megszoritsam kezét.

— Akár mind a kettőt; egyikben sincs semmi!

—

Három utas betér egy korcsmába s ebédelnek. Mikor a fizetésre kerül a sor, a korcsmáros mint egy husz forintra tart számot.

„Hogyan, kiáltott föl az egyik, egy kis omelette-ért, pecsenyéért és két üveg borért husz forint!"

A korcsmáros jó szivűen igy felel:

„Azt gondolja talán, hogy ez sok? Jól van, bát fizesen csak tiz forintot."

Elis. Mondd csak Emma, valóban igaz, férjhez mégy a fiatal B—hes?

Emma: Ha nincs ki fogádásod ellene, igen.

Elis: Hogy tehested azt? Hiszen lángvörös a haja.

Emma: A mamám azt mondja, hogy az nem baj, idővel vagy kihull, vagy megőszül a haja.

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Budapest, 1883. aug. hó 3-án.

Steiner József és társa termény gabona és bizom. czég jelentése.

Az üzlet roppant szilárd, az árak emelkedők. Élénk kereset ellenében, csekély kinálat észlelhető. Külföldről vannak vevők piacznnkon, de áru hiányában vásárlásaik nagy mérveket nem öltheteek.

Buza 50—60 krral emelkedett, Elsőrendű 81 kl. buzák 10.60-ig keltek, közepes 11.40, 78—79 kl. 11.30-ig. Sárgás buzák 76—81 kl. 10.60—11 frt, oláhországi 72—75 kl. 9—975. Roza hiányzik 20 krral emelkedett, 7.50—7 80 Hatvan 7.75, Pilis 7.55

Árpa. Takarmányáru 7.50, jobb égetni való 8 50. Sörfőrdei nem köttetett, állomásokon 10 frtra tartatnak.

Zab szilárd 6.20—6.30-ig kelt. Tengeri csendes, hibás 5.90—6 közepes 6.25, előrendű 6.45-ig kelt.

Repcze hiányzik 16.25-ig fizettetett. banasági 15.60-ig, vadrepcze 8 25 Bab törpe csendesb; aug.—szept. szállitásra állomásokon 12.50 kináltatott, 12—12.25 igértetett. Barna bab 11.75-ig köttetett szeptemberre.

Lencse szilárd, Váczon 14.50 kelt, felső-magyarországi állomásokon 16 50. Konkoly kivitelre nagy mennyiségekben köttetett. Későbbi szállitásra szákosztul 2.80—2,90 kelt.

Határidőüslet. Az irányzat szilárd, árak emelkedők. Buza őszre 10.80, tavaszra 11.35. Tengeri aug.—szept. 6.48. szept.—okt. 6.65. 1884. május—junius 6.51. Roza őszre 7.75. Tavaszra 8 frt. Káposzta-repcze aug.—szept. 11.25

Vasuti menetrend.

Erkezik Reggel. Indul.

		Ó.	P.			Ó.	P.
B Ujhely	P. v	4	8	Pragerhof	P. v.	4	48
Buda	P. v.	4	18	Barcs	P. v	5	10
Fiume	Gy. v	5	27	Buda	Gy. v	6	—
Pragerhof	Gy. v	5	46	B Ujhely	V. v	6	15
				Buda	V. v.	7	15

Délben.

Sopron	V. v.	12	16	Buda	P. v	2	—
Pragerhof	P. v.	1	15	Pragerhof	P. v.	2	45
Barcs	V. v	1	41	Sopron	V v	2	55
Buda	P. v.	1	59	Barcs	V. v.	3	—

Éjjel.

Buda	V. v	9	51	Pragerhof	Gy v	10	54
B. Ujhely	P. v	10	28	Fiume	Gy. v	11	4
Buda	Gy. v	10	38	Buda	P. v.	11	50
Pragerhof	P. v	11	19	B. Ujhely	P. v	12	5
Barcs	P. v.	11	3				

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

HIRDETESEK.

SCHLÁMMÁDINGER ALAJOS
gazdasági gépgyáros
Székes-Fehérvárott. Budai-ut 29 szám saját házában.

Ajánlja nagy választékban levő kitünő jó szerkezetü löer-ejü és gőz-cséplőgépeit, többféle rostákat, triesrőket, szecska vágókat, répavágókat, kukoricza morzsolókat, darálókat, sómalmokat, mákdarálókat, ekéit,

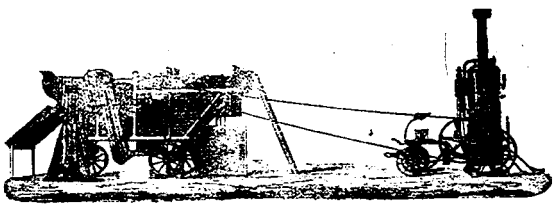

hármas ekéit, nemkülönben: kitünő szerkezetü szőlőmalmokat, borsajtókat, borsajtó-csavarokat, bor-bordó-emelők és mindennemü gazdasági gépeket Ugyszintén kapható: finom géporaj, gépszíjak, srófok, kulcsok, olajozó kannák, vörös réz-nit és mindenféle pót- és tartalék részek.

Mindennemü gépjavitások legolcsóbb árban elvállaltatnak.
962 11—12

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ásványvizek
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor- és hólyag huruttnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).
879 20—30

MATTONI'S GIESSHÜBLER
A név és dugaszjegy mint itt mellékelve feltüntetve van jól figyelembe veendő.

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola
(előbb HAMPEL ANTAL)
Budapest, V. Nagy korona-utcza 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrizve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitüzött czélunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitüzött czélunkat biztositani. **Tanodánkkal táp- és nevelőintézet is van egybekötve,** melyben a növendékek teljes ellátáson kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaiban gondos felügyelet alatt állnak. **Tanitványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat** letételére előkészitjük. Értesitőt kivánatra ingyen küldünk. **Beiratások a jövő 188³/₄-ik tanévre** augusztus 27 én veszik kezdetüket.

AZ IGAZGATÓSÁG:
992 1—6. *Prasszer József* igazgató. *Gross Gyula.*

1255. szám. 1883. 988 2—2.

Árlejtési hirdetmény.

A pozsony-varasdi államuton levő 234, 235, (235 a) 236, (236 b) 226½, 237, 241 és 242 sz. fahidak javitási munkálatait a nagymélt. közm. és kőzlek. magy. kir. miniszterium 1883. évi julius hó 28-án kelt 13172. számu magas rendeletével 9986 frt 24 krnyi összegel engedélyezte. Ezen munka biztositása tekintetéből alólirt hivatal irodájában folyó 1883. évi aug. hó 27-én reggeli 10 órakor irásbeli ajánlatok elfogadásával párosult nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árlejtésbeni résztvevés esetére, magukat a fent kitett összeg 5%-val mint bánatpénzzel ellásák, mely vállalkozás esetében 10% biztositékra lesz kiegészitendő.

Irásbeli ajánlatok fennebb kitett nap reggeli 10 óráig fogadtatnak el; ezekben az ajánlattevő neve, lakása és polgári állása pontosan kiteendő, továbbá számmal és szóval kiirandó azon száztóli elengedés, melyért ezen munkálatokat elvállalni szándékozik, világosan kifejezendő végre, hogy ajánlkozó a munkálatokat és feltételek tartalmát ismeri és elfogadja. Irásbeli ajánlatokhoz, melyek 50 kros bélyeggel ellátandók a vállalati összeg 10%-ja készpénz vagy elfogadható állampapirokban csatolandó.

A tervezetek, műszerelvények és feltételek alólirt hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Zala-Egerszegen, 1883. évi aug. hó 1-én.

Zalamegyei m. k. épitészeti hivatal.

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás"
Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések
a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánltatik.
Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva.
984 3—5.

Mindenkor friss töltés | Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve. | Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

In allen Buchhandlungen vorräthig.
Mit 20 Illustrationen!
(Porträ's der Angeklagten, Verteidiger, Richter etc.)
Preis 30 kr.

Der
Procesz von Tisza-Eszlár.
(Verhandelt zu Nyiregyháza im Jahre 1883.)
Eine actenmässige Darlegung des Thatbestandes, der Zeugenaussagen, der Vertheidigung, wie des Urtheils.
990 1—6. Preis 30 kr.
Mit 20 Illustrationen.
A. Hartleben's Verlag in Wien, I., Wallfischgasse 1.
Zu haben in Josef Wajdits's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

Egy már használt, de jó karban levő 8 ló erejü gőzgép, 1 kettős járásu daráló malom és az ehhez szükséges eszközök olcsó áron eladatnak.
Sebestény Lajosnál
Novigrád,
989 1—3. (Kaproncza mellett.)

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 12-én. 64-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel. Kiucstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdedneveló egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A tisza-eszlári itélet után.

I.

Tizenöt hónapja, hogy a tisza-eszlári eset felmerült, s kisértetkép járta be hazánkat, hol nagyobb, hol kisebb mérvben ijesztgetve a békes polgárokat, zavarva a csendes barátságos együttlétet. Mint lidércz nyomta a társadalmat; s nem volt előle menekvés!

Nem csodáljuk, hogy e fatális eset, hazánk lakosait nyugodni nem hagyá, hisz annyi leléményességgel volt e rémeset kigondolva, hogy, ki egész nyugodt akart maradni, annak többnek kellett lennie embernél.

Vérvád! csodálatos szó; annál csodálatosabb, mivel a 19. század végén, oly országban hangzék, hol vallási gyűlöletet, felekezeti szűkeblüséget, még a középkor sötét idejében sem ismertek, mikor pedig fanatismus, babonaság s ostobaság ülte aranykorát. Csodálatos szó, mely egy egész felekezetre a vadság és embertelenség Kain-bélyegét süti, mely egy vallástól, egy törvényesen elismert valásfelekezettől, a moralis alapot megtagadja, s ráfogja azon vallás felekezetre azt, hogy vért használ; embervért eledeléhez. És a vád azon felekezet ellen van, melynek szent könyvében majdnem az első lapon e szavak állanak: „Ne egyél vért," s melynek még az állatok vérének használata is el van tiltva.

De a vérvád nem uj! S előállanak az antisemiták, birdetvén a tant, hogy éppen mivel a vérvád nem uj, éppen mivel már a régi időben is leljük nyomait, azért van neki alapja. Ez ellenében felhozhatnók azt, hogy voltak boszorkánypörök; s a szegediek kimondották, hogy biz igaza volt Könyves Kálmán királynak; boszorkányok nincsenek, de azt az egyet, ki akkor a biróság előtt álla, még is elitélték. Antisemitikus logikával tehát boszorkányok még ma is léteznek; csak hozzá kell fogni azok kiirtásához.

A vérvád nem uj; sőt visszavihetjük eredetét 1800 évre. De akkor nem a zsidók, hanem kereszténység ellen lett felhozva; sőt nemcsak felhozva, hanem számoskeresztény e vád következtében mártyrhalállal mult ki. De daczára ezen történelmi igazságnak, kinek jutna eszébe, hogy a kereszténység magasztos, felebaráti szeretettől áthatott szent tanain kételkedjék? Ki merné állitani, hogy ama vád igaz vala? Ki merné állitani, hogy azok, kik megölettek, nem ártatlanul vérzének el? Senki! Én legalább ily embert képzelni sem tudok. De azt sem birom ám képzelni vagy elhinni, hogy azok, kik a vérvádat a zsidók ellen terjesztették, jóhiszeműleg jártak volna el, hogy ne az ádáz gyűlölet adta volna a hazugságot szájokba. Hirdették azon tant, melyet maguk sohasem hittek s harczoltak oly fegyverrel, melyről tudták, hogy igaztalan.

A czél: a rend felbontása, az indok: gyűlölet, az eszköz: hazugság vala, s igy diadalra nem juthatának, annak daczára, hogy a szenvedélyt felkorbácsolták azért, hogy a jogtalanságot uralkodóvá tehessék. De mivel a nép- s nemzetek életének van isteni óre, mivel az emberiség tévedésének is megvan az inditó oka, s a téves actioknak is megvan az üdvös következménye: az ily dolog erkölcsi vereséggel nem végződhetett. Oly actió, melynek sem moralis oka, sem erkölcsi czélja nincs, érvényre soha, de soha sem emelkedhetik. Ezt igazolta a lefolyt tisza-eszlári ügy.

De egy tanulságot még e szerencsétlen pörből is vonhatunk, hogy alkotmányos államban az igazságszolgáltatás oly magas fokon áll, oly szent s hozzáférhetetlen, hogy még a felkorbácsolt szenvedély sem hat szentélyébe, hogy annak itéle előtt minden polgár tisztelettel kell, hogy meghajoljon.

S mi magyarok kétszeres büszkességgel tekinthetünk igazságszolgáltatásunkra, igazságszolgáltatásunk ezen actusára, melyet a történelem bizonynyal aranybetükkel fog feljegyezni.

A nyiregyházi itélet, mely felmenté a vádlottakat, hallgatagon elitélte azokat, kik hitték, hogy a középkor ijesztő kisérteteit felidézni lehet a tizenkilenczedik század végén, kik hitték, hogy van hazánkban egyenlőség, de a zsidók számára nincs; van liberalismus, van törvény, van állami institutió, de a zsidók számára nincs.

Kik e hitben voltak, csalatkoztak.

A magyar nemzet tiszteli önalkotta törvényeit, s azokat érvényre juttatják hivatott őrei. S kell is, hogy tisztelje, mert a mely államnak közegei a nemzet törvényeit, akármely áramlat ellenében megvédelmezni nem tudják, ott a nemzet önkezeivel ássa sirját.

Mint emlitők a sértett, sárral dobált s rágalmazott zsidóvallásunk törvényes elégtételt nyertek a törvény által. Most azonban azon vallás hivőinek feladata, hogy teljes erejökből törekedjenek, miszerint elkerüljék még látszatát is annak, hogy van vallásuknak elve, vagy traditiója, mely a modern állammal, a tiszta felebaráti szeretettel összeegyezhető, összeférő nem volna. És e czél elérésére kell, hogy a zsidóvallás magyarositassék s reformáltassék, hogy ezáltal a vallás hivői mindinkább beleolvadjanak a nemzet testébe, felvegyék annak szokásait s nyelvét.

Legyen szabad e tárggyal bővebben foglalkozni!

Az egyes vallásoktól az idegenkedést mindig az szüli, hogy annak parancsait nem ismerjük.

Az ember, mielőtt egy vallásnak hive lesz, előbb már a házának gyermeke, a haza tehát többi joggal van gyermekéhez, mint a vallás hivéhez. A vallás hivének épségben kell tartani a hon jogait. A haza pedig joggal követeli, hogy gyermeke legszentebb érzelmeit a hon nyelvén fejezze ki. S van-e szentebb érzelem, mint az áhitat? S van-e magasztosb szózat, mint az ima? Miért ne fejezné a zsidó e magasztos szózatot, e szent érzelmet magyar nyelven ki, mikor a magyar hazának gyermeke? Miért használja a régi elhalt héber nyelvet, melyet sem nem ért, sem nem ismer?

Hisz a zsidóvallás nyiltan mondja: „Bármely nyelven, bármely helyen igazi áhitattal elmondt Istennek nevét, az örökkévaló ott leend s meghallgatandja imádat." Hangozzék a magyar-zsidó szájából magyar ima, ezáltal szoros kapocs fejlődik a honfiui s a vallási érzet között ugy, hogy egymástól elkülönithető sem lesz; s ha a más felekezetűek érteni fogják a zsidó imáját, ha látni fogják, hogy egy nyelven, egy értelemben, habár más ritusokkal imádja a zsidó is istenét, akkor önmagától fog fejlődni azon kapocs, mely a polgárt polgárhoz, az embert emberhez köti.

Őszinte örömmel ismerem el, hogy a zsidók a magyarosodás terén az utolsó tiz évben igen sokat, de igen sokat tettek, annyit, mint más nemzetiségek egy évszázad alatt sem tevének. Bevitték a magyar-nyelvet a családba, ugy, hogy a mostani ifju nemzedék a németnyelvet, vagy éppen nem vagy csak igen törve beszéli. De kell, hogy az állam nyelve az egyházba is uralkodó legyen, mintegy kitüntetve ezáltal, hogy a haza minden felett van, hogy a haza kivánatára még az évezredes usussal is hajlandók felhagyni.

Ha magyar szót hallunk a zsidócsaládban, ha magyar imát rebegnek a templomban; akkor mindenki tudni fogja, hogy a szivben a magyar érzet lakozik, hogy van szeretetünknek egy közös tárgya: a haza.

(Folyt. követk.)

LÖB IGNÁCZ.

A közönség megnyugtatására.

Az ázsiai kolerával szemben a t. cz. közönség megnyugtatására hozzuk e czikket, mert nem tartjuk elégségesnek tudni a közegészségi viszonyokat a hivatal falai közt, megilletőnek véljük köztudomásra is hozni azon kivül a közönség körében is és annyival inkább, mert az ügy tulajdonképen az övé, melyért közösen küzdünk.

Isten kegyéből járásom, illetőleg Zalamegye Kanizsajárása még eddig ment minden, aggodalmat szerezhető támadásoktól, tehát a kolerának sem hire, sem hamva, sőt mondhatom, hogy a lefolyt julius hóban a közegészségi viszonyok a gyakori időváltozás daczára is a legkedvezőbbek voltak.

A közegészségi állapot.

Julius hóban a közegészségi viszonyok minden tekintetben a legkedvezőbbek voltak. Figyelmet keltő egészség elleni hatányok nem keletkeztek, azért igen gyéren is fordultak elő betegtüneteek. A multhavi eseményekkel szemben kedvezően viszonylott minden mozzanat.

A kórokok.

Sajátos jellegű kórokok nem észleltettek. Járvány, ragály nem fordult elő és ebből megérthető, hogy még — Cholera nostras — kóreset sem merült fel. A hasmenések-

TÁRCZA.

Páris, 1883.

Egy diák városból.*)

Előszó mint részben egy kis excusatió. — Felforgató dal s a kik éneklik. — Sár az diner s ingyen ital. — Kisasszony mint mathematicus. — Père Violet.

Quartier latin s tudományos intézetei: Ecole de droit, Sorbone, Collége de France, Polytechnicum, Ecole des beaux arts, Ecole de pharmacie, Ecole des mines, Institutes de France, Bibliotheque Saint Genevieve.

Boulevard Saint Michel este és éjjel. — Szelid utonállók. — Brasserie és hölgyei. — Sára nénik. — A sokoldalu művész — Closerie des Lilas. Hazamenet onnét.

A nagy világba jöttem. Kissé korán ugyan, még csak 18 éves korral, de azért komoly szándékkal megismerni, tapasztalni, tanulmányozni — és hogy mindennek haszna legyen, megtanulni az életet, a mennyire korom és állásom szerint lehetséges hozzáférhető résszleteiben a rétegeiben, nemes irányában ugy, mint ferdeségeiben, követésére amast, óvakodásra emest. —

Hát meg kell fordulni némelykor ott is — de csak tanulmányozás okáért a hová bisonyára nem fogok menni

„Majd ha az időnek ónsulyai nyomnak
S vándor botját kezem fáradtanemeli."

Helyzetemnél fogva sokat érintkezem a fiatalsággal. Elég tágas tér, nagy anyag, a tán nem is hálátlan az empiriumra. Hiszen az ifjuság az élet tavasza, a miként a tavasz a lefolyandó évnek — az ifjuság a jövőnek reménye; — a jelen a jövő csirája —s azon jövendő az ifjuságé; nem érdektelen tehát azon ijuságó', mely egykor hivatva lesz Francsiaország sorsát inténi — ismerni komoly törekvéseiben s pezsgő vére kedv eléeiben már csak azért is, hogy összehasonlitást tehessünk ifjuságunkkal, mely a jövőben hazánk sorsát tartja intéző kezeiben.

Lássunk tehát egy pár ecset-vonást, nem akarván e beceses lapugy is szűk tervét szerénytelenül igénybe venni.

* * *

Mulatozánk solidan és sörözénk áhitattal barátom és én. A söröde hölgyei igen kétes értékű sopran hangon olvadoztak. Mind fiatalok vagyunk, senkit nem botránkoztatunk, de meg sem is szól bennünket senki. Jó lesz ha kicsit bele secundálunk:

Quand on n' a pas de tabac
On le fume des autres
Quand on n' a pas de cognac
On le prend des autres.

Jó kedvben azt is elmondhatná valaki, szép vers, vig a daliama, practicus az eszméje, illik a jelenlegi itteni társadalom „genius epidemicus"-ának: „Ha nincsen dohányod, szid el a — mását, ha nincsen cognacod idd meg a — mását" — de ha franciául nem volna, el sem hinné senki, hogy a szellemes franczáknak még ilyen dala is van.

Különben habár látszatra kissé communistikus, de nem valami felforgató eszmék. Felforditják a dohánytartót, hogy az utosó port is elszivják, fel a cognacos üveget, hogy az utolsó cseppet is hasznositták. Ennyi az egész felforgatás. A dalt jó barátok éneklik egymás kösött: rá senditjük mi is, meg az a fél tucsat jogász honfi, kik egymás kabátjának szélébe kapaszkodva a brasserie ajtaját berugva, a fenti nótát ugyan csak tele torokkal bőgve megjelentek rosszangyalokként a „paradicsom" angyalai között. A középen bókot csinálva széjjel oszoltak, az asztalon minden iha tót megittak, majd a dal végére érve sorompóba álltak és ugy, ahogy jöttek eltávoztak.

„Mi ez?" kérdé barátom bámulva, ki még ilyesmit soha sem látott és azon csudálkozott leginkább, hogy egyenkint ki nem dobálták őket az ajtón. Felvilágositám, hogy némely brasseriben a furfangos tulajdonos a vendégek csalogatása végett azt a furcsa szokást hozta be, hogy deáktörsvendégei egy hónapban egyszer, mikor azon mostoha napokhoz érnek, hogy tarékossági számitásból még pénzolvasására is vetemednének — csak volna — és mikor bisonyos Tantalus fále kellemetlen érzések megszüntetése czéljából a pékkel kell alkudozásokba bocsátkozni (miután meggyőződést szereztek arról, hogy kisasszony nincs ott benn) az ily száraz dinerhez szükséges italhoz ily módon juthassanak.

„Ejnye micsoda sehonnai népség lehet, ki ilyesmire vetemedik" — mondá barátom.

„Nem bisony. E jogát még az is fogja gyakorolni, kinek pénze a hónap vége felé el sem fogyott."

„Ez utóbbi feltevés nagyon is ingadozó lábon áll — vité ellen barátom jóformán tapasztalásból — és ép azért, mond csak, e manouvre miudig az esetleg itt lévő vendégek kárára megy?"

„Sőt inkább a feleméztett italt a vendégeknek megtéritik és a kárt a tulajdonos jobban mondva tulajdonosnő viseli. De annak sem kára, mert 30-szorosan assecurálva van ő már azon tűz ellen, melynek oltásával csak éppen elfoglalva voltak."

Barátomat megbékitém e haladási eszmékkel alig várta, hogy törzsvendég legyen, hogy mint mondá gyakorolhassa jogát. „Majd meglátod, elmegy a kedved tőle." Csakugyan! Fizetésre kerülvén a sor, jön egy kisasszony és számol megfoghatlan mathematikai ügyességgel, kihozván azon összegnek, a mely fizetendő lett volna, háromszorosát. Barátom oda ád egy Napoleon aranyat, mire a művelt hölgy elég serény volt bájos mosolyával felelni — hogy „ő ebből nem ád vissza semmit."

„És miért nem?"

„Oh! egy művelt ember megfeledkeznék magáról, ily udvariatlan lehet?"

Barátom erre nem tudott felelni nem sokat értvén belőle, de elég „műveletlen" volt pénzét követelni. Láttam hogy a dolognak még folytatása is lesz. A kisasszonynak ábrándozólag mosolygó szende arczimai azonnal a tükör segélyével idomitott hidegköszönöség és durczás komolyság glédájába sorakoztak. Mulattam magamat barátomon, ki nem tudta elgondolni, micsoda sziványbarlangba vesettem én őt. Először azok a lármázó diákok kiiszszák a sörét, majd pénzét nem adják vissza, ha kéri még nehezteltek és sértik. Kezdett nyughatatlan lenni és leirhatlan kérdő gyanus tekintetet vetett rám, azt hitte, valami balekkfogó hálójába került, mert notandum, nem rég jött Párizsba s csak néhány napja ismerkedtem meg vele a magyar-egyletben. Esésbe jutottak azok az otthon kapott intések, ha kinéz az utczára, mindjárt 5—6 gyilkos vesz körül, elcsalnak ezek a truandok valami coupe-gorgeba stb. stb. előtte állottak élő alakjai Ponson du Terrail rémregényeinek, mikből a sziványok tanulnak, az emberek idegesek, a nők regényhajhászók lesznek. Mindes meg fordulván agyában neki elég tragicus, nekem comicus arczot vágott. Örült azonban midőn látta, hogy a kisasszony belenyul kék táskájába és a pénzt átadja. Örömében „barbár" barátom azt szebre is dugta volna, ha oda nem kiáltok: „Megálj, mutasd csak azt a pénzt." Kinyitván markát, látám, hogy hamis frankosok. A vége a dolognak az lett, hogy a kisasszony pezsgőnt kivánván, mi meg a hamis pénztől akarván szabadulni, mindkéttő megtörtént az arany odavesszésével együtt.

Másnap kérdém megpumpolt bajtársomat „akar-e brasseriában törzsvendég lenni?" „Nem ő." „Ugy-e hogy nem igen proselyták a brasseriek törzsvedégei." „Na és végre mit szólsz a brasseriek dámáihoz?" — „Bisony barátom azok nagyon civilizáltak."

„Miután tehát megkezdted a létérti küzdelmet is, hogy ne te légy a gyengébb, aki ebben elvész, miután egy lecskét már kaptál és esentul az aranyakat

*) E czikk szerkesztője megyénk szülöttje, szép reményekre jogosító fiatal erő.

nek, vérhas és váltóláznak szórványos mutatkozása, egyedül a gyümölcsféléknek tulajdonitható. És daczára a közegészségi jóléteink, óvintézkedések történtek a járványkolera ellen, mert bárha messze állunk is egyelőre annak támadásától, mégis létrehozatalához untig elég tartósabb, rohamosabb alantjáró déliszél és a rossz magatartás.

A halálozás.

Julius hóban a népszaporulás és fogyatkozás közt helyes volt az arány. Jobbára az elaggodtakra és kis gyermekekre szoritkozott a fogyaték.

A védhimlőoltás.

E nagy horderejü munka teljesen és jó sikerrel bevégeztetett. Előzetesen annyit jelenthetek, hogy a folyó évben oltottak és visszoltottak száma nevezetesen felülhaladja a mult évi számot és ezt a nép nagyobb bizalmának tulajdonitom, mert tudom, hogy a mult évi járványhimlő alkalmával sokat okult és a kösbeejtett ojtás jó sikeréről teljesen meggyőződött, ide értem egyuttal a körorvosok buzgóságát, kitartó szorgalmát is.

A rendőri boncolások.

Rendőri haláleset 3 fordult elő, s minthogy a birói vizsgálatkor a halálokok boncolás nélkül is felderithetők voltak, azért is kielégitő volt a hullaszemle. Kettő hirtelen halt meg, hosszan tartó, előző gyengitő betegségből keletkezett hüdés által, a harmadik szivbeteg levén szivszélhüdésben halt meg. A természetes halál hitelt érdemlő bizonyitékok által lőn elfogadva.

A gyógyszertárok.

A járásban létező 2 gyógyszertár t. i. Légrádon és Kis-Komáromban változást nem szenvedett. —

A közegészségi személyzet.

A járásban 4 körorvos; 2 gyógyszerész; 4 okleveles 37 minősitett bába; 3 orvos, 36 nem orvos halottkém képezik a közegészségügyi személyzetet.

Egyebek.

1. A 4 egészségi körben csak 10 vagyontalan beteg részesült ingyen gyógyitásban, névleg Légrádon 8, Szepetneken 2.

2. A közfogyasztás alá tartozó mindennemü élelmi tárgyak egészségesek, kifogás alá nem helyezhetethetőknek találtattak, mégis N.-Récsén julius hó 1-én bucsu alkalmával egy, Somogyból érkezett bábsütőtől jelentékeny mennyiségü bábés czukorsütemény koboztatott el, mert azok anilin-nel voltak festve. Légrádon vád alá lőn helyheztetve egy egyén, ki gyufával 12 darab kacsát mérgezett meg anélkül azonban, hogy e merényletnek emberre terjedő hatása lett volna. És ugyan e községben kuruzsolás lett vádolva egy ottani lakós, tőle pedig holmi kontártárgyak koboztattak el.

3. Hon Ferencz 8 éves fiu, kit junius hó 15-én egy veszett eb megmart, megvérzett, 6 heti orvosi gondviselés után, ment maradt a veszély kitörésétől. Sebe a szülők által rögtön kimosatott, utóbb kiégettetett, genyedésbe hozatott, idő közben holmi nyugtalanság, levertség, álomtalanság, komoly tekintet mutatkoztak, mely aggodalmat szerző kórjelenetek csakhamar elenyésztek, részben a morphium, részben a Chloral hydrat, részben a Kali bramatum bevételére. Orvosa Glesinger Zsigmond szt.-balázsi körorvos volt. Jelenleg a fiu teljes egészségnek, jóléttnek örvend.

4. Járásomban nincs szokásban csecsemőket, kisgyermekeket idegenek gondviselésére bizni házon kivül, azért is e fontos tárgy nem képezheti jelentésem részletét.

5. Egészség elleni lakások, házak, házhelyiségek bejelentve nem lettek, ilyek a hatóság tudtával nem is léteznek.

6. Kéjhölgyek a járásban nincsenek, ilyek a szolgabiróí hivatal által el nem türetnek, s igy a tőlök eredhető fertőző betegek felügyelet tárgyát nem képezték.

7. A kanizsajárási szolgabiróí hivatal részéről rendkivüli intézkedések szükségessé nem váltak.

Mindezekről a megye tekintetes törvényhatósága hivatalból levén értesülve, szolgáljon megnyugtatásra elsősorban Kanizsa járása t. cz. közönségének is egyelőre mig szerencsénk leend hozni ezzel kapcsolatban a „közegészségügyi statistiskát."

Kelt Nagy-Kanizsán, 1883. augustus 8.

TERSANCZKY JÓZSEF,
járás orvos.

(Folyt. követk.)

óvatosabban fogod változtatni, jó lesz ha tégod, ki még csak nehány nap óta vagy itt, megismertetlek a deák várossal az ugy nevezett deáknegyeddel a „quartier latinnal."

E nevet a Szajna bal partján fekvő (la côté gauche c' est la côté du coeur) 5-ik és 6-ik azaz Pantheon és Luxembourg kerületeket magában foglaló városrésznek a szokás adta. Legjogosultabb név, hiszen itt van minden felsőbb tanintézet és mégis megtörtént velem, hogy midőn első napokban amint Párizsba jöttem egy munkástól a quartier latin felől kérdezősködtem azt kapám válaszul: „Ez a boulevard St. Michel, hogy melyik a quatier latin, azt nem tudom." Sőt, melleslleg megjegyezve, oly ember is van, a ki jobb partról a balra nem ment át. Es azután a phlegmaticus közönyöség.

„Tehát ha türelemmel végig hallgatsz, mondám barátomnak, megismertetlek itteni tapasztalataimmal, a menyiben azok „eszembe jutnak." Azonban jobb ma, ma elmenünk a jogi iskolába, mert tudod itt nincs divatban és magam sem praktizalom az órák mulasztását."

„És ha el mulasztod az órát?"

„Tőlem függ, vajjon a naponkinti 2 köteles tanórát hallgatom-e. A törvény megkivánja, hogy a ki beiratkozik, az az előadásokon jelen is legyen, de ellenőrzés nincs. Holmi catologus olvasással nem vesződnek. Az előadások nyilvánosak és dijmentesek. Bármely férfi látogathatja azokat. A beiratashoz érettségi szükségeltetik, keresztelő annak kimutatására, hogy 16 évnél idősebb, továbbá kisokurnál a szülő vagy gyám beleegyezése. Idegen országbeli érettségiket a francia közoktatásügyi minister egyenjogosit az itteni bechelier-és-lettres-rel, mely fél árkus papirosért 170 frank fizetendő a caisse des drots universitairesbe. Evenként négy beiratás van. Az előadások november elsejétől julius végéig tartanak. Évközben nincs más szünet, mint az ünnepnapokon és a nagy nemzeti ünnepélyen julius 14-én, karácsonykor 4, 7 napi szünet. Rendkivüli szünet volt január 6-án Gambetta temetése napján, mely napon, habár három királyok napja volt is, a temetés nélkül nem lett volna szünet, minthogy itt más ünnep nincs, mint husvét, pünkösd és karácsony. Továbbá áldozó csütörtök, aug. 15. nagyasszonynak napja és mindenszentek ünnepe. Végre az egész nemzet ünnepe julius 14 én a Bastille lerombolásának évfordulóján."

„Tehát menjünk az előadásra — mondám. As én órám ugyan még nem kezdődik, de mig oda érünk, nésegetünk, ép jókor lesz."

Hónom alá csapom fekete-bőrtáskámat, a milyennel az itteni étudiantok járnak és kimentünk a Boul' Michere a mint a diákok a Boulevard Sain Michelt hivják.

A január 15-iki „A mes concitoyens" „Polgártársaimhoz" czimü Plon-plon réclame utáni napokban volt. A boulevard igen é'énk. Érdekes a tömegben járó kellő emberek arczait látni, beszédeit hallani, utczai csődületeken mulatni, melyekhez csak az otthoni patertirozott auszterinas hiányzik. A párizsi nőknek jés ezek között nem utoló helyen a quartier leányainak különösen izlésea és csinos drága öltözetei, némelykor két szemközt jövő ember váratlan találkozása okosta meglepetésének és ebből kifolyó scénáknak, gunyos élcelődésnek fül- és szemtanuja lenni, — mindez a boulevaradokat folyton mulatságosá és ujjá teszi.

(Folytatása következik.)

CSARNOK.

Kettőt egy csapásra,
vagy
a pálinkalyás veszélyes hatása.

(Folytatás.)

„Már azt elnem kérülhetjük, ha tervünket kivinni akarjuk, hogy ne költsünk. Különösen jófele pálinkának mindig kell nálunk készen állni, mert hát a mézes madzagot meg kell husznunk, másképen nem jön be kalitkánkba az aranyos madár. Ne aggódjék férjem azon, hogy én Ambrus miatt nagy kőltséget okoszak. Még ha okoznék is, lesz férjem uramnak hozzá esze, hogy kereskedésök kösben a nyereséget Ambrus óra elől szebre rakja. Vagy elfeledte-e már a róka és macska meséjét, midőn a macska a parázsból a gesztenyét kikaparta a róka pedig szépen megette."

— „Kicsit veszedelmes a játék, mert ha tenéked egykor az jutna eszedbe, hogy válló pert inditanál ellene, akkor ugyan szépen járnék veled, ha már előre magamat mind-nemből kitörülteném. Pedig az töled, csapodár lelkem feleségem, könnyen kikerülhetne."

— „Minden csapodárságom mellett is volt-e titkom előtte? elég hibáimat is felfedeztem. Nem voltam e hű czimbora üzleti dolgaiban? Házastársi s asszonyi kötelességemnek nem feleltem-e meg hiven, vagy van-e elég panasza ellenem."

— „Ha kötelességednek megteleltél, magadnak is ugy használtál vele, mint nekem, csakhogy édes feleségecském az is az én érdemem, mert nem voltam-e elég okos és bölcs mindent elnézni és eltürni; s nem folytattam veled háborut, tudván, hogy a győzelem mindig a te részedre dőlt volna el; mert ki volna oly férfi, ki legyőzne tégedet, hatalmas fegyvereddel, éles nyelveddel szemben? Na hiszen én is elmondhattam volna, ha valamelyik kedvesednek az eszre megtágult volna és tőlem elrabolt volna: „szegény tatár!"

— „Szép dicséretet hallok magamra, hát ked es férjem uram csak rosz oldalaimat emlegeti, erényeimről pedig mélyen hallgat. Ilyenek a férfiak csak önmagokat szeretik és dicsőitik, a szegény nőnek erényeiről mit sem akarnak hallani. Egyik nagyobb önmagát bálványozó, mint a másik még férjem uramat sem veszem ki közülök. Csak az a vigasztalásom, hogy igy volt ez a világ teremtésétől fogva és igy lesz a világ végéig; a kié a hatalom és erő, azé az igazság, vagy a ki birja, az marja. Szegény nőknek csak akkor van igazságuk, mikor férjökkel egy véleményen vannak. De nem folytatom tovább Kukliné predikációját, hanem dologra térek. Ha férjem uram attól tart, hogy birtokának nevemre kebeleztetésével visszaélek, adhatok magamról egy adós-levelet, melyben elismerem, hogy a megvásárlott birtoknak árával, melyet férjem nevemre kebeleztetett, adós vagyok. Ezen adóslevél ugyhiszem elegendő fegyver leend férjem kezében ellenem. Csak arra kérem, hogy ezen adóslevelet, melyet én adok magamról, ne adja át rokonainak, mert azok még egykor használhatnák ellenem, hanem tartsa magánál, vagy rejtse el oly helyre hol senki más férjemen kivül meg ne találhassa!"

„Ugy lesz asszony minden, a hogy mondottad, legelső teendőm lesz minden ingatlanaimat nevedre kebeleztetni, csak azután fogunk hozzá a megbeszélt terv kiviteléhez, melyet bizony jól meggondolt uton és módon lehet kivinni, mert Ambrus sem esett a feje lágyára. Ne gondold ám, hogy Ambrus olyan könnyedén beleavassa magát a nagy borvételbe. Előbb egy kissebb szállitmányayal kell neki a kedvet és bátorságot adni."

E párbeszéd után nehány nap mulva végbevitték Horváték a telekkönyvi átkebeleztetést, a mi a köszégi birónak Horváttali egyetértése folytán oly titokban történt, hogy a birón kivül a község lakossága mit sem tudott ezen kebeleztetésről. Nem sok időre ott látjuk Julcsánál Ambrus nejét is a szövésre szánt fonalnak szövőszékrei felteker ésénél segédkezni. Es alkalommal Julcsa nem mulasztotta el az erényes és hű nőt jártassai. Sikerült is Anna bizalmát teljes mértékben megnyerni. Később Ambrus is elláttagatott Horvátékhos, hol mind a nő, mind a férj részéről szives fogadtatásban részesült. Jó magyaros izlésü eledelek mellett a jó bor sem hiányzott, melyből nem igen kellett kináli Ambrust, végre jó erős pálinkával végezték be a vacsorát. Es alkalommal reá beszélte Julcsa és férje Ambrust, hogy megpróbálnak a magyar tengerpartra egy pár száz akó bort kereskedés végett szállittatni, ha jólütne ki a szerencse, másodizben nagyobb vételbe is belevágnának. Nem sok idő mulva ezen barátságos összejövetel után össze is vásárolta Ambrus és Horvát vagy 200 akó bort a vidéki hegyek legjobb minőségü borából es vasuton utnak inditották Fiume felé. Helyszinére érve, a magyar boroknak több jó vevője találkozott, kik illő nyereségre megkérték Ambrus és Horvát borát, de egy sem igért érte annyit, mint az a kereskedő, kivel Ambrus egyet értett, vagy a mint a S—i tájszólás szerint szokták mondani, összestimmelt. Ambrus, kinek nem jutott eszébe, hogy e jó eladás csak kicsinált dolog, a jó nyereségnek megörülve, feltette magában, hogy másodizben nagyobb mennyiségben fognak borokat összevásárolni. Ambrus jó kedvét még fokozta a kereskedő felszólitása, ki arra kérte Ambrust és Horvátot, hogy ha még szállitanak bort, ne csak csekélységgel vesszőjenek, mely nem érdemli meg, hogy ilyen messze utra elkisérjék boraikat, hanem legkevesebb egy pár ezer akóval. Alig értek haza, Ambrus és Horvát a fiumei utból, Ambrus maga sürgette Horvátot a boroknak minél előbbi összevásárlására, a mi Ambrus szorgalmazása folytán nem is soká késett. Most ők a borokat, miután nagy mennyiségben vásároltak, csak lefoglalták, de a fizetést akkorra halasztották, ha már a borokat elárusithatták. As eladók beleegyeztek, mert Ambrus és Horvát fekvő birtokaiban elegendő biztositékot láttak. Mig az egy pár ezer akó bort összevásárolták, azokat utnak inditották a tengerpart felé, Ambrusnak elég alkalma volt Julcsával egyedül találkozni, ki nem mulasztotta el Ambrus szivében a tüzet feléleszteni, több bünös légyottot adott Ambrusnak. E találkákon történt párbeszédek minket nem érdekelnek, azért nem is foglaljuk azzal a tért. Egyebet ugy sem tanulhatnánk belőle, mint azt, hogy az embernek menyire lehet, kell kerülni a rosz alkalmakat és a bünre ingerlő kisértéseket. Ambrusnak jó neje mellett soha eszébe nem jutott volna más nőnél keresni szórakozást, de a sürü találkozások az szerelmesek közt olyanok, mint a hógörgetegek, minél tovább haladnak, annál nagyobbra nőnek. Es történt Ambrussal is. Julcsával többszöri találkozás és társalgás oly fokra emelte a bünös szenvedélyt, hogy neje iránt tartozó hűségről is megfeledkezett. Anna, kiben a gyanunak még csak árnyéka sem kelt fel, férjének éjjeli kimaradásából mi rosszat sem gyanitott. Egyedül csak az fájt neki, hogy férje több isbon ittas, még pedig pálinkától ittas állapotban tért haza. A könnyeket, miket férjének ily állapota és rosz utra térése miatt hullatott, nem látta egyéb, mint az Isten, kihez Anna oly burgón fohászkodott férjének jó utra leendő visszatérésére. Mert Ambrus ittas állapotában többször még sértő gunyos szavakkal is illette angyali jóságu nejét.

Megtörtént a második szállitás is a tengerpartra, mely ezer akón felül volt. Szállitásnál nem történt semmi baj, hanem az eladás. Na ez ugyan szerencsétlenül ütött ki. Pedig csak egy kis szemesség kellett volna, Ambrus könnyen átláthatott volna azután, a mit szeme elé tartottak. Ugyanis Horvát a bizonyos vevőjök utasitása szerint, kivel egyet értett, mikor a becsületes szándéku vevők jöttek a borokat megvétel végett megnézni, Horvát egy olyan fából készült hébért használt, melyet előbb olyan viszel öblitett ki, melyben gálica volt felolvasztva. Az ilyen gálicsos vissel öblitett lopóval (hébérrel) szivott bor, ha még olyan tiszta volt is, mihelyt a hébérből a pohárba eresztetett, azonnal kezdette szinét veszteni, nosszasabb állás után egészen törődött szint mutatott, mert a borban levő, bár kis mennyiségü csersav a gáliczczal vegyülve, sötét szinü csapadékot képezett. Látván a venni akaró kereskedők a zavaros szinü bort, azt meg venni féltek, s ott hagyták embereinket borokkal együtt. Hire menvén az ujra szállitott borok zavaros minőségének, a venni szándékozók lassankint elmaradoztak, csak Horvátnak czinkostársa jelent meg utoljára.

Ez is megnézvén a bort, annak törött szinén bosankodva, sajnálkozást szinlelve, azon ürügy alatt, hogy cognacgyártáshos felhasználhatná, de ehhez csak olcsó borokat használhat.

Megkéré a borokat, de oly potom árért, hogy Ambrust majd nem a guta ütötte meg mérgében; Horvát is tetette magát, tépte a haját, de végre mit tehetett mást Ambrus, mint hogy alkura leptek a Horváttal egyetértett kereskedővel, ki a borért alig adta meg annak valódi árának felét, s igy Ambrus és Horvátnak a boron való veszteség a fuvar és költségekkel együtt a kéteser forinto t meghaladta. Horvát azonban a szebre rakott alkusz dijjal, ezer forinttal, odább állott. Ambrus pedig, ki közel volt ahhoz, hogy magát főbe lövi, szomoru szivvel, könyteltszemekkel ült fel a vonatra a nálavelő borárral. Miután a kereskedőnek ugy adták el a borokat, hogy a hordókat a kereskedő tartozik a maga költségén haza állitani, azért Ambrusnak nem volt szükséges a hordók kiürítését megvárni. Ha megvárja, bizonyosan reá is jön a csalásra, melynek áldozatja lett, mert bisony nem volt azoknak a borokna semmi bajok sem. De volt is rá gondja a kereskedőnek, hogy Ambrusnak ne keljen bevárni a hordók kiürítését, azért inkább magára vállalta a kereskedő a hordók haza állittatását.

Ambrus nagyon sugolódott Horváta, hogy miért is keverte őtet ily szerencsétlen vállalatba, mely mindkettőjöket koldussá tette. Horvát nem akarván Ambrusnak sopánkodását egész uton hallgatni, azonnal indult a gyors vonattal haza felé. Ambrus pedig megvárta a vegyes vonatot s ezzel indult.

Horvátot azonban az Isten büntető keze uton érte. Horvát a sákányi vasuti állomáson kiszállván, kicait megkésett a felüléssel a már megindult vonatra s a mint felakart lépni, a vonat által megtaszittatván, elesett; egyik lába a vasuti sinre került, s a vonat lábát elszakitotta. Mikor Ambrus a vegyes vonaton sákányi állomásra ért, akkor hozták a vonatra a megcsonkitott Horvátot a hordárok, kit Ambrus megismervén, azonnal a hordárok által abba az osztályba szállittatta, a melyben ő volt. Félre téve haragját, a szerencsétlen Horvátot a lagszobába gonddal ápolta. Az utolsó állomásra érve, bérkocsira áthelyezve szállitotta haza. Azután orvosért sietett, ki bekötözvén Horvát megcsonkult lábát, nem sok remenyt kötött Horvát életben maradásához. Csakugyan Horvát egy pár nap mulva leszámolt a világgal és bűneivel. Volt azonban annyi ideig öntudattal, hogy feleségétől bucsut vett és az alkuszdijt, melylyel barátját megcsalta, feleségének kezére adhatta.

A hasadékesés után néhány napra megjöttek azok is, kiktől a borokat hitelre megvásárolták s Ambrust a borárért nyakon ragadták, miután a haza hozott bor árából felét is alig tudta kiégiteni a követelésnek. A kiknek pedig nem jutott a pénzből, azok beperelték Ambrust és Horvátot, de mivel Horvátné kimutatta, hogy minden ingatlan az ő nevén áll telekkönyvileg, azért az egész követelés most Ambrust terhelte. Ambrusnak minden ingatlan birtoka az egy lakóházán kivül elárveresztetett, csak is igy került ki a hitelezők követelése.

Meg volt rendülve Ambrus, midőn ily galádul megcsalatva s tönkre tétetve látta magát. Kétsége eseve egy borrasztó tettre, az öngyilkosságra határozta el magát. Elbucsuzott nejétől s gyermekeitől távozni készült hazulról; de angyali jósága neje sejtve férje szándékát, sietett sötét terve végrehajtásáról lebeszélni. A mint Ambrus a puskát vállára akasztva, a háztól távozni akart, neje ekép szólott hozzá nyájas hangon: „Hová akarsz menni kedves Ambrusóm azzal a fegyverrel? Nem jót sejtek sötét tekintetedből. Elkeseredett szived megint rossza veszet tégedet, te életednek akarsz véget vetni, bosszut akarsz magadon állni és minket, engem s gyermekeidet veted oda a nyomornak és kétségbeesésnek. Hát oly kis lélek lakoznék benned. Ne cselekedd ezt kedves férjem, ha szivedben még csak egy kis szikrácskája van azon hű szeretetnek, melylyel engem, nődet, szeretitél — halgass most szavamra és engedj esdő kéréseimnek. Vagy megbántottalak valaha téged, hogy megszüntel engem és gyermekeidet szeretni? „Ezzel nyakába borult férjének és gyermekei is körbe fogák.

(Folyt. követk.)

Hirek.

— **Hajgató Sándornak** lapunk jeles munkatársának, — ki a „Zalamegyei ált. tanitótestület által a Budapesten, e hó folytán tartandó országos tanitói gyűlésre képviselőül választatott meg, — a köszponti választmány már megküldte a meghivó levelet s ezzel kapcsolatban kérte többek között, hogy as országos gyűlésen a tanitó egyl. portómentes levelezhetésea a tanitók fizetési minimumának (300 frt) emelése tárgyában szóljaljon fel. Amint értesülünk — megyei tantestületünk képviselője ez alkalomból nagyszabásu felszólalásra készül. Sok sikert kivánunk szép feladatához!

— **A f. hó 5-ön** tartott tüsoltói mulatságról irt tudósitásunk véletlenül kimaradt, s most kénytelenek vagyunk elkésve röviden csak azt registrálni, hogy az szépen sikerült. A tüsoltói zenekar derék karmesterének, Knobloch urnak, vezetése mellett meglepő haladást tanusit időről időre. Ha a szorgalom ilyen lankadatlan marad mind végig, hova-tovább nagy dissére less a zenekar nem csak a n. kanizsai önk. tüzoltó egyletnek, hanem as egész dunántuli tüsoltói szövetségnek.

— **A tüzoltói zenekar** Somssich Lőrincz urat, a minden humanus intézményert buzgó derek hazafit, f. h. 9 én, nevestője alkalmából, zenével tisztelte meg. A megtisztelt nem volt hon.

— **Lapunk mai számához** melléklik Kirner József cs. kir. udvari puskaműves, az olasz király udvari szállitója (Budapesten, szervitatér 2. szám a.) árjegyzékét. Fölöslegesnek tartjuk a különben is kitünő hirnek örvendő czéget, mely kivivta már jeles kesztiményeivel a közönség elismerését, olvasóink figyelmébe különösen ajánlani.

— **Aradi Gerő szintársulata** aug. 20-ika után fog városunkba érkezni. Az igazgató személyesen jött le Esztergomból a f. hó 10-én körünkben időszött, hogy

az itteni viszonyokról közvetlen meggyőződést szerezzen. — Mi — ismerve egyrészről Aradinak tekintélyes számu, kitünő erőkkel és saját zenekarral rendelkező társulatát, másrészről köszönségünknek a magasabb igényeket is kielégitő szintársulatok iránti érdeklődését, hiszszük, hogy szinházunk folyton látogatott lesend. Jó is lesz a müélvezetre kedvező alkalmat ez uttal megragadni, mert egy ily tekintélyes társulatra a tél folyamán nem számithatunk, tudva, hogy a nagyobb társulatok téli állomás helyei oly városokban vannak, hol állandó szinház is van. Felhivjuk tehát köszönségünk jóakaratát e jeles társulat iránt! Legalább, ha szomorun jönnek is, vigan távoznak.

— **Somogyi csendélet.** Görgetegen f. hó 6-án este egy oda való lakó kivezette lovait éjjel legelőre; azonban szerencsétlenségére, mert ismeretlen tettesek által fejszével agyonvagdaltatott. A gyanu az, hogy lovait akarták tőle elvenni s ezért támadták meg, a verték agyon.

— **Nagy-Atádon** a napokban Császár Zsófi nevü 13 éves leánygyermek eltünt. Némelyek azt állitják, hogy Veszprémbe ment volna Kovács Zsigmond megyei püspökhöz őt tovább tanittatására kérendő. Annyi igaz, hogy a leány 6 osztályon át mindig 1-ső kitünő volt; szeretett volna tanulni, de szülői szegények, tovább nem tanittathatják. —

— **„Katona- és Pénzügy“** czimen uj társadalmi s szaklap indult meg Budapesten. Megjelen minden vasárnapon. Előfizetési ára egész évre 8 forint. Főszerkesztője **Hegedüs J. szerkesztője: Karsay István.** A lap köré több jónevü nyugalmazott katonai tehetség tömörült munkatársul.

— **A hit jutalma.** „Budapest. Tekintetes ur! Körülbelül egy hónapja, hogy megkezdtem a Brandt-féle svájczi lábdacsok használatát, azon hitben, hogy végre föltaláltam az engemet gyötrő székrekedések arcsanumát. E hitemet legfényesebb eredmény igazolta is, mert azok használata egészségemet teljesen helyreállitotta. Nem mellőzhetem, hogy önnek e szerért legmélyebb hálámat ki ne fejezem. Tisztelője: Potteri J, nyugalmazott honvédezredes. Nemzeti szálloda. (Brandt Richard gyógyszerész urnak Zürichben, Svájcz.)“ A Brandt R.-féle svájczi lapdacsok, mivel a vért tisztitják, a legtöbb krónikus betegségben a legjobb sikerrel használhatók. E mindnyájunk által nagyrabecsült szert illetőleg szükséges arra ügyelnünk, hogy használatra a valódi lábdacsokat szerezzük meg. Minden doboz czimlapján kell, hogy Brandt Richard nevaláirása, s a svájczi fehér kereszt vörös mezőben meglegyen. Egy doboz ára a gyógyszertárakban 70 krajczár.

Lapvezér és kiadó: **SZALAY SÁNDOR.**
Felelős szerkesztő: **VASS ÁLMOS.**
Laptulajdonos: **WAJDITS JÓZSEF.**

Nyilttér.*)

SALVATOR

első rangu vasmentes savasvizz, lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üditő-ital.

Kapható ásványviz-kereskedésekben és legtöbb gyógyszertárban

Salvator-forrás igazgatóság

906 15—20 **EPERJESEN.**

Bpesten főraktár Édesknthy L. urnál.

* E rovatban közlöttért sem alaki, sem tartalmi tekintetben felelősséget nem vállal a Szerk.

4425, tkvi 883. junius 19.

Árverési hirdetmény.

A n.-kanizsai kir. trvszék telekkvi osztálya részéről közhirrététetik, hogy özv. Tóth Józsefné szül. Kafka Erzse komárvárosi lakós végrehajtatónak özv. Öreg Tóth Józsefné szül. Mózsi Juli ugyis mint kom leánya Tóth Erzse t. t. szerint gyámja és Tóth József végre hajtást szenvedő komárvárosi lakós elleni 90 frt tőke 1875. évi január 1 ső napjától 1877. évi junius 30-ig 10% asontul 6% kamatok, 33 frt 40 kr. per, 9 frt 50 kr. jelenlegi. s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. trszék területéhes tartozó Csapi 419. sz. tkvben A † 665. h. sz. a. felvett váltság köteles 1532 frtra becsült ingatlan 1883. évi október 18-ik napján délután 3 órakor a Csapi községbiró házánál Győrffy János felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog azon megjegyzéssel, hogy özv. ör. Tóth Józsefné szül. Mózsi Juli holtiglani hasznonélvezeti szolgalmi joga a maga épségében marad.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árveresni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 1 hónap alatt, a másodikat ugyanattól 2 hónap alatt, a harmadikat ugyanattól 3 hónap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek a hivatalos órák alatt a n.-kanizsai kir. trszék. telekkönyvi osztályánál s a csapi község elöljáróságánál megtekinthetők. —

Az elrendelt árverés a fentirt telekkvben feljegyzendő. — Az árverési hirdetmény a telekkvi hatóságnál kifüggesztés, ugy Csapi s a szomszédos községben körözés és kifüggesztés s a Zalai Közlöny czimü hirlapban egyiben beiktatás által közzé tétetik. Az árverés teljesitésére Barta György végrehajtó küldetik ki. —

Kir. trszék mint telekkvi hatóság N.-Kanizán, 1883. junius 27 én.

993 1—1.

3577, tkvi 883. máj. 22.

I. Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. trvszék telekkönyvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy özv. Tóth Józsefnésül. Kafka Erzse komárvárosi lakós végrehajtatónak özv. ör. Tóth Józsefné szül. Mózsi Julianna ekoru Tóth Erzse leánya t. és t. gyámja és Tóth József végrehajtást szenvedő komárvárosi lakós elleni 90 frt tőke, 1875. évi január 1-t.l az évi julius hó 1-ig járó 10% kamatok, ez időtől a kielégitésig 8% kamatok, 27 frt 50 kr per, 6 frt 35 kr végrehajtás kérelmi, 10 frt 90 kr árverési, 3 frt 50 kr jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. törvényszék területéhes tartozó komárvárosi 75. sz. tkvben A II. 1—15 soras. a felvett ingatlanokból as A II. 1 sor. 99/a hsz. a. 419 frt 50 krra becsült ingatlan külön, ugyanazon tkvi A II 2—15 sor ss. a. 535 frt 50 krra becsült fekvőség külön, végre a Csapi 419. sz. tkvben † 667. hsz. a. felvett váltságköteles 796 frtra becsült ingatlan külön és pedig a komárvárosi ingatlanok 1883. évi október 18-án délelőtt 10 órakor, komárvárosi községbiró házánál, a Csapi fekvőség pedig 1883. évi október 18-án délután 3 órakor Csapiban a községbiró házánál Győrffy János felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak azon megjegyzéssel, hogy özv. Tóth Józsefné szül. Mózsi Juli holtiglani hasznonélvezeti szolgalmi joga épségben marad.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 1 hónap alatt, a 2 at ugyanattól 2 hónap alatt, a 3-at ugyanattól 3 hónap alatt minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint le fizetni.

Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek a hivatalos órák alatt a nagy-kanizsai kir. törvényszék telekkvi osztályánál s a komárvárosi és Csapi község elöljáróságánál megtekinthetők.

Az elrendelt árverés a fentirt telekkvben feljegyzendő.

Az árverési hirdetmény a telekkvi hatóságnál kifüggesztés, ugy Komárváros, Csapi s a szomszédos községekben körözés és kifüggesztés s a Zalai Közlöny czimü hirlapban egy izben beiktatás által közzététetik.

Az árverés teljesitésére Barta Gy. végrehajtó küldetik ki.

Kir. trvszék, mint telekkvi hatóság Nagy-Kanizsán 1883. május 30.

994 1—1.

Az első és legnagyobb

Sirbold és Sirkő-üzlet

SOMMER és WENIGER Bécsben,

Kapelle Csapi elkészenek bármiféle sirkő és kőfaragó munkák, mint: sírkövek, sírkeresztek, sírkövek, sírkőlapok, sírkőlábak és díszek, az utcaszélen levő kőlapok és más hasonlók.

Ehhez pontos és tisztes, — árak olcsók.

A legjobb

szivarka-papiros

a

LE HOUBLON

Francia gyártmány.

Utánzásoktól óvatik.

E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden karton az alant látható védjegygyel és aláirással van ellátva. 876 12—22

Cawley & Henry

Propté du Brevet

CAWLEY & HENRY, allizsep I kerülete, PARIS

WIESE és TÁRSA,

cs. k. szab. pénzszekrény gyárosok,

Bécs, Budapesten, Prága.

Fiókraktár: Budapest, Sugár-ut 2. sz. (Fonciére palota),

ajánlják a saját gyártmányu legkitünőbb szerkezetü tüzmentes és a betörés ellen biztos

pénzszekrényeiket,

kézi szekrény, másoló gép és müzárakat

a legnagyobb választékban, mérsékelt árakért.

Képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

☞ U. i. A t. cz. közönség érdekében kérjük czimünket pontosan kitölteni, nehogy 20 év óta fennálló gyárunkat, egy Theodor Wiese & Comp; szintén hasonló és sokkal fiatalabb czéggel összetévesse. 967 6—20.

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola

(előbb HAMPEL ANTAL)

Budapest, V. Nagy korona-utcza 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrizve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitüzött czélunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitüzött czélunkat biztositani. Tanodánkkal táp- és nevelőintézet is van egybekötve, melyben a növendékek teljes ellátáson kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaiban gondos felügyelet alatt állnak. Tanitványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat letételére előkészitjük. Értesitést kivánatra ingyen küldünk. Beiratások a jövő 188³/₄-ik tanévre augusztus 27 én vesszük kezdetőket.

AZ IGAZGATÓSÁG:

992 2—6. *Prasszer József* igazgató. *Gross Gyula.*

Ezennel van szerencsém a t. cz. közönség szives figyelmét felhivni legujabb **Telephon- és villanyvezetékelmre** — és szobák, szállodák és bányászati munkálathoz legjobban ajánlani.

Védelem rablók és tolvajok ellen!

Sok faradozásaim után végre sikerült **lakásokat** — szintugy **pénzszekrényeket villanyfolyammal** egybekötve, a gyakori **rablások ellen** ugy megvédeni, hogy az azokhoz hivatlanoknak — minden **faradozások** és **erőlködésük** daczára sem lehetséges a **lakásokba** illetve a **pénzszekrényekhez** ugy hozzáhatolni, hogy a csengetyükészülék mozgásba hozatalát kikerülhesse. A gyakori rablások és tolvajlások ellen, — hogy némileg is védve legyen a t. közönség — e készülékek beszerzését nagyon is ajánlhatom.

Továbbá fali- és zsebórák is egybeköttethetők a **villanyfolyammal**, oly formán, hogy azok megbizható **költőórákul** szolgálhatnak.

Egyidejüleg bátor vagyok nagy raktáramat optikailag jól csiszolt szemüvegek és csiptetőkből — gyenge, rövidlátó és beteges szemeknek, valamint jól berendezett **arany, ezüst és ékszeráru üzletemet** figyelmébe ajánlani.

Végül kérem a t. cz. közönséget becses megrendeléseikkel mielőbb szerencséltetni sziveskedjenek és vagyok azokat elvárva — jó hirnévnek örvendő üzletemet becses pártfogásukba ajánlva

teljes tisztelettel

HELFY B.

946 1—12. optikus, aranymüves és házi sürgöny készitő

Nagy-Kanizsán.

SCHLÁMMÁDINGER ALAJOS

gazdasági gépgyáros

Székes-Fehérvárott, Budai-ut 29 szám saját házában.

Ajánlja nagy választékban levő kitünő jó szerkezetü **lóerejü és gőz-cséplőgépeit**, többféle **rostákat, trieuröket, szecska vágókat, répavágókat, kukoricza morzsolókat, darálókat, sómalmokat, mákdarálókat, ekéit, hármas ekéit**, nemkülönben: kitünő szerkezetü **szélmalmokat, borsajtókat, borsajtó-csavarokat, bor-bordó-csolók** és **mindennemü gazdasági gépeket** Ugyszinte kapható: finom **gépolaj, gépszijak**

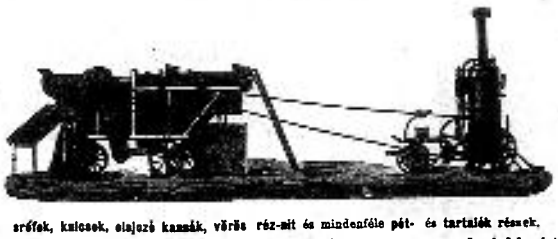

srófek, kulcsok, olajozó kannák, vörös réz-csö és mindenféle pót- és tartalék részek.

☞ **Mindennemü gépjavitások legolcsóbb árban elvállaltatnak.** ☜

992 12—12

Árverési hirdetmény.

Az alulirt főbérleti igazgatóság részéről közhirré tétetik miszerint folyó 1883. évi áugusztus hó 21-én a lentiu és áugusztus 22-én az alsó-lendvai gazdasági irodákban a reggeli órákban nyilvános árverés vagy ajánlat levél utján több rendbeli korcsmák, borárulási s halászat jogok vizi őrlő malmok, az alsó lendvai gőzmalom, továbbá nagyobb s kisebb területü földek, rétek és legelők, miatt nem különben az urodalmi erdőkben a makkoltatási és gubacsszedési jog ha szonbérbe adatnak.

Az árverési feltételek alsó Lendván a gazdasági irodában megtekinthetők. 996 1—2.

Az alsó Lendván, 1883. évi augusztus hó 10-én.

Az alsó-lendvai s Nempthy urodalmak főbérnökségének igazgatósága.

HIRDETESEK.

Dr. Hartmann
Auxiliumja
legjobb gyógyszer
Hugycsőbetegség
ellen urakuál és
folyadék nőknél,
szigoruan orvosi vény után készített gyógyszer — gyógyít bármiféle csőcsatornaés fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult bajt, alaposan és megfelelő gyorsan. Használtatott dr. Hartmann-Auxiliumja kérendő és egy ezt a mellékelt használati és gyógyítási könyvecske, melyben tartott, jegyzőkönyvileg igazolt és valóságban kapható minden nagyobb gyógyszertárban 80 krért.
Fő raktár: Twerdy W. gyógyszerész I. Kohlmarkt 11. Bécs.
Raktár: Prager Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.
U. i. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, minden nemű bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kivéndan kitünő mód ásztal, minden utókövetkezés elkerülése nélkül. Mikrskell 971 62—
jobban gyógyítatnak. Mikrskell 9—1 és 4—6-ig.
Wien, Stadt, Sellergasse Nr. 11.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égrényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult kőhögésnél, göge bajoknál, gyomor- és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).
679 21—30

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni
„Széchenyi-savanyuviz forrás"
Petánczon (Radein mellett.)
Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.
Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.
Megrendelések
a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.
Raktárak- és ismételadóknak különösen ajánlatik.
Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi" névvel leend ellátva. 984 4—5.
Mindenkor **friss töltés** | Árjegyzéket kivánatra ingyen és bármentve. | Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

„MARGIT" gyógyforrás.
Hazánk ezen, vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizét a **lélegzési, emésztési szervek ideült hurutos bántalmainál**, torok-, gége-, légcső- és hörghetegségekben kiváló sikerrel használják: Budapesten **Dr. Korányi Frigyes, Dr. Gebhárdt Lajos, Dr. Navratil Imre, Dr. Poór Imre, Dr. Kétly Károly, Dr. Barbás József.** — Bécsben **Dr. Bamberger Henrik, Dr. Duschek** egyetemi tanár és kórházi főorvos urak. — Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint a **Margit-forrás** mennyiben **méltó versenytársa** a **Soltorsi, — Gleichenberg. — Gleichenhübli, — Radeini, — Vichyi, — Emsi** s hason összetételü vizeknek, hanem **gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is multja.** — **A mellbetegek klimatikus gyógyintézetében**, különösen az **Görbersdorfban** a **Margit-forrás** otthonossá vált.
Bécsi világkiállitás — Érdem-érem. — Tiszteit kiállitás — Arany-érem.
Szándékos félrevezetések elkerülése tekintetéből kéretik a tekintetes orvosi kar, ugy a t. ez. közönség, hogy az eddig használt „Luhi" név mellőzésével ezentul csak a „Margit-forrás" elnevezést használni sziveskedjenek.
Budapesti kiállitás 1881 I. o. osztályú Diplomával.
Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.
KIZARÓLAGOS FŐRAKTÁR: ÉDESKUTY L.
magyar kir. udv. ásványviz-szállitónál
BUDAPESTEN, ERZSÉBET-TÉR.
964 12—12

Egy már használt, de jó karban levő 8 ló erejü gőzgép, 1 kettős járásu daráló malom és az ehhez szükséges eszközök olcsó áron eladatnak.
Sebestény Lajosnál
Novigrád,
(Kaproncza mellett.)
989 2-3.

BERGER orvosi
KÁTRÁNY-SZAPPANA
orvosi tekintélyek által ajánlva, a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik
mindennemü bőrkiütések ellen,
különösen idült és sömörök, rüh, ótvar és élődi kiütések, ugyszinte veres orr, fagydag, iszó láb, fej- és szakálypikkely, **Berger kátrányszappan 40% fakátrányt** tartalmaz és igen elkülönitendő a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A csalások elkerülése végett kéressék világosan Berger kátrány-szappana és ügyeltessék az ismert védjegyre.
Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik
Berger orvosi kátrány kén-szappana
és azon esetben, ha ez szükségeltetne, ugy kéressék **csakis a Berger** féle kátrány kén-szappanu, minthogy a külföldi utánzások eredménytelen készitmények. 902 10—24
Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésre minden
tisztátlanság a bőrön,
bőr- és fejkiütések gyermekeknél, valamint eddig elérhetetlen szépitő mosdás és fürdő-szappan minden napi használatra szolgál
BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA
mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva.
Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt.
Főszétküldés: HELL G. gyógyszerésznél Troppban. Raktárak: Készletben van minden európai gyógyszertárban. Főraktár Nagy-Kanizsa számára: PRÁGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő** Harkányi gyógyfürdő.
Magyarország, Baranyavármegyében,
fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.
Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézeteihez tartozik, hanem a külföld hason gyógyintézeteit mindenben felülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg **Dr. Than Károly** vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, bőzenyt és mindeddig ismeretlen szénéleg-kéneggőzt tartalmaz.
Kitünő gyógyitási hatással bir **csuzos, köszvény, görvély, idült bőrkiütegekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebzések, dagadatok** és higanyos gyógyszerek által okozott **mérgezésekre**, továbbá **máj-, lép, általános miriqy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembajok** és **ivarszervi bántalmak ellen.**
A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerű gyógyforrásnál ezerek és ezerek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasongyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit
Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: **Pécs**, alföldi vasut Ezéken át Villányig, Mohács-Pécsi vasut, állomás: **Villány.**
Posta- és távirda-állomás.
Bővebb tudósitást a legnagyobb készséggel **Dr. HELLER JÓZSEF** rendes fürdőorvos nyujt.
Harkány, 1883. junius 1. 940 10—12
Harkányi gyógyfürdő. **A fürdő igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

500
959 5-26
szép kifogástalan szivarkát lehet készíteni az én, a cs. kir. dohánygyárakban is használt
szivarka TÖLTŐ-GÉPEMMEL
mely érczből igen csinosan készitve, 3 különféle erősségben, vékony, közép, vastag, különbség nélkül, használati utasitással együtt **65 kr. Csak akkor valódi, ha czégem bele van véve.**
Az és szivarka hévelyem, szintén három erősségben, **csakis a valódi**
Franczia-bőrnélküli
„Le Horlion"-papirból (fehér) vagy Kaniczia-papirból (sárga) következő áraban kaphatók: frt
Szipka rész nélkül, sima 1000-re — 80
Szipka rész nélkül elegáns aranyjegygyel, 1000-re 1.30
Szipka részszel, sima 1 karton 500 drbbal 1.05
Szipka részszel elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1 karton 500 darabbal 1 50
II. **rendü minőség**, szintén fehér vagy sárga, melyet mások elsőrendüképen ajánlanak, ára:
Szipka rész nélkül, sima, 1000 db. —.50
Szipka rész nélkül, elegáns aranyjegygyel . . . . . —.90
Szipkával, sima, 1000 drb . . 1.80
Szipkával és elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1000 db. 2 20
Közönséges tömő gépecske hozzá —.10
Levélbeli megrendelések utánvétellel vagy az összeg beküldése mellett Ismételadók százalékot kapnak.
Belejegyzett védjegy.
Óvás! Hamisitásoktól megóvások czéljából minden karton a fenti keresk. törvényszékileg bejegyzett gyár-jegygyel van ellátva.
Cawley & Henry párisi franczia szivarka és gépecskék raktára:
Wlach Albert.
Bécs, Mariahilferstrasse 58.
(ezelőtt Praterstrasse 18.)

Szabadalm. Gőz-Mozdonyok.
Biztositja korunk legolcsóbb, legbiztosabb és legállandóbb munka ereje.
Előnyök:
Sem különös fűtő, sem hatósági engedély, sem talpazat, sem különös kémény, nem szükséges, járása sajtalan, e szerint lakóházakban is bátran alkalmazható a műhelyekben.
E mozdonyok közül nagy számmal vannak malmok, czementgyárak, bányaművelés, fűrész, géppgyárak, szövőgyárak, könyvnyomdák, könyvdák, villanyos készülékek, bentesműhely, kovácsműhely, pótkávé gyárak, szappanos műhely, keményitő gyár, esztergályos műhely, asztalos műhely, kőrőzdék, kalappgyárakban stb. 966 5—12.
Ajánló és elismerő levelekkel, valamint képes árjegyzékkel ingyen és bármentve szolgálunk:
SRANZ C. és RÖDINGER G.
Gép-gyár, Bécs, VI. Dominikanergasse 7.

In allen Buchhandlungen vorräthig.
Mit 20 Illustrationen!
(Porträts der Angeklagten, Verteidiger, Richter etc.)
Preis 30 kr.
Der
Procesz von Tisza-Eszlár.
(Verhandelt zu Nyiregyháza im Jahre 1883.)
Eine actenmässige Darlegung des Thatbestandes, der Zeugenaussagen, der Vertheidigung, wie des Urtheils.
990 2—6. Preis 30 kr.
Mit 20 Illustrationen.
A. Hartleben's Verlag in Wien, I., Wallfischgasse 1.
Zu haben in Josef Wajdits's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

Mautner József
első pálinka főzöde és borkereskedése
924 12—13
Szegszárdon.
Ajánlja kitünő minőségü pálinka készitményeit, ugyminit:

kitünő törköly átvonatot (Durchsug) 100 liter	(hordó nélkül)	21 frt
kétszer égetett törköly átvonatot (Durchsug) 100 liter	„	23 frt
valódi törköly pálinkát	„	30 frt
Továbbá *szlavon és szirmiai* ó- és uj *szilvorium*ot hordóval együtt		38 frt

Végül *szegszárdi* ó- és uj vörö s *borait* mérsékelt árak mellett.
Szives megrendelések a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve szállittatnak. A kiürült hordók, ha azok 4 hónap alatt a hidas-bonyhádi állomásig bérmentve visszaszállittatnak, ugyanazon áron mint felszámittattak, visszafogadatnak.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 16-án. 65-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
a hasáb petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel. Bélyegdíj minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők.
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitótestület“, a „nagy-kanizsai kisdedneveló egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti segélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“, s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A szent Istvánnapi népünnep.

Kétségtelen, hogy hazánkban a magyarság hegemoniaját s suprematioját hirdető általános polgári ünnepnek mielőbb való létesitése — felsőbb állami szempontból tekintve — felette nagy fontosságu. Kétségtelen továbbá, hogy ezen általános polgári ünnepet nem lehetne alkalmasabb napra tenni, mint első ap. királyunk: szent István napjára, ki a politikai és polgári ügyek és intézményeknek bölcs elrendezése, megállapitása és áldásos működése által a magyar nemzet örök hálját érdemelte ki, s kinek, mint honrendező- és megszilárditónak emléke örökké élni fog a nemzet szivében.

Nagyon sajnos, hogy mindezeknek daczára még a magyarok közt is vannak igen sokan, kik vallási szempontból — minek pedig ezen magyar polgári ünnephez vajmi kevés köze van — ellenzik, hogy hazánkban ezen ünnep mielőbb általánosittassék.

Pedig ezen polgári ünnepet hazánk minden gyermekének, ki magát a magyar állam hű polgárának vallja: megünnepelnie szent köte lessége volna; mert ezt hazánk érdeke kivánja, azon jó, édes hazáé, mely egyforma szeretettel öleli keblére minden gyermekét, mely mindnyájunkat ugyanazon közszabadság — ugyanazon közjóban részesit, egyformán kell őt ennélfogva szeretnünk is. Tehetsége szerint pedig tegyen meg mindenki annyit, mennyit tehet.

Félre tehát minden kicsinyes érdekkel; legelső s legszentebb legyen a haza érdeke! Hasson oda mindenki, hogy szent István napja mielőbb általános polgári ünneppé emeltessék, mely napot éppen azért, mert magyar, ünnepelje meg; szeme előtt tartva azt, mit egy jeles publicistánk mond: „Ha magyarnak születtél, légy magyar; magyarnak lenni dicső kötelesség, magyarnak nem lenni, szégyen magyarnak.... Magyarország nem lehet más, mint magyar. A magyarságot emelni legjobb és legkonservativabb politika. A magyarság ne hagyja el magát, dolgozzék és a nemzet fel fog virulni.“

A mult évben Budapest főváros — jó példát adandó — igen sikerült népünneppel ülte meg e napot, s teszi ezt ezen évben s a jövőben is. Példáját reméjhetőleg már az idén hazánk több városa követeudi. Nagy-Kanizsa r. t. városnak más jó hirneve is megkivánja, hogy e tekintetben is az elsők közt legyen.

Meg is indult e hó elején városunkban egy mozgalom, melynek czélja, hogy szent István napja polgárilag is megünnepeltessék.

Eleinte nagyobb szabásu népünnep terveztetett itt Nagy-Kanizsán; reggeli ébresztő zene, taraczklövések, hangverseny, különféle versenyek megtartása, fáklyás-menet, a városnak kivilágitása, disz-ebéd, diszgyakorlatok, tánczmulatság, tűzijáték stb. mellett. Mi keresztül vihető is lett volna nagyobb, ezen hazafias eszmét megérdemló lelkesedéssel. — A kezdeményezőknek azonban arról kellett csakhamar meg győződniök, hogy a város tehetősebb polgárai indifferensek ezen hazafias eszme iránt, s arra áldozni nem hajlandók, legalább ebbeli készségüknek még jelét sem adták.

Nem érthetünk ennélfogva ugyet a „Zala“ 64. számában „Nemzeti ünnepek“ czim alatt — különben nemes intentióból irt czikk azon passusával, mely azt mondja: „Ami a Kanizsán rendezendő ünnepélyt illeti, valamit még mindig nem késő tenni, de hogy képesek volnának nagyobb szabásu ünnepélyt rendezni, arra talán rövid az idő.“

A mi az időt illeti, időnk nem lett volna rövid, mert hiszen ezen ügyben a mozgalom már f. hó 2-án megindult s a kezdeményezők azonnal mindent elkövettek, hogy a népünnep iránt minél szélesebb körben minél nagyobb érdeklődést keltsenek. — De mit használt mindez, ha hiányzott a mérvadó körökben az ily hazafias, párt-, nemzetiség és valláskülönbség nélküli nagyobb népünnep rendezéséhez megkivánható igazi lelkesedés. Lelkesedés nélkül pedig a legkisebb dolog sem megy!

Ezen körülmény nem sajnálható eléggé, de hiszen nemcsak ezen ügynél s nálunk és napjainkban tapasztalható ez, igy volt a multban is; de ne adja a magyarok hatalmas Istene, hogy a jövőben is igy legyen. — Többször történt, hogy kicsinyes magán érdek, vagy megsértett hiuság s gőg, hazafias eszmét meghiusitani törekedett, s nem egyszer sikerült is meghiusitania! Különben ilyesmit a jelen esetben még föltételezni sem merünk.

Azonban jó volna, ha azok, kiket illet, fontolóra vennék Széchenyinek azon szavait: „Ha országunk nagyjai és tehetősebb birtokosai egy és más közhasznu czél végett egyetértenének, s közakaratal s közerővel törekednének a haza javát előmozditani, mi lenne nehány esztendő, mi fél század mulva hazánkból? Mi volna nehéz, mi ki nem vihető?“

Nem volnánk azonban igazságosak, ha ki nem mondanók, daczára a föntebb elmondottaknak, hogy számosan egész lelkesedéssel tették ma gukévá ezen hazafias eszmét, kik közül egy több tagu végrehajtó bizottság alakult f. évi aug. 11-én, mely bizottság saját erejére támaszkodva, de tekintetbe véve a föntebb elmondottakat is, elhatározta, hogy szent István napját párt, nemzetiség és vallás különbség nélkül polgárilag is megünnepli, a mint ezt a helyi viszonyok, s körülmények engedik. Egyuttal tisztviselőit következőkép választotta meg: Elnök: Tuboly Victor ügyvéd; jegyző: Dr. Kele Antal ügyvéd; pénztárnokok: Kracsz Vilmos illetékszabási kir. főnök és Szalay Lajos ügyvéd; a pénztárnai segédkezők: Árvay Lajos postatiszt és Vajda Ferencz tanitó; tánczrendezők: Halis István, Dr. Kele Antal és Pais Géza; tüzijáték rendező: Pongrácz Adolf torna tanár.

A népünnep programmja következő, megjegyezvén, hogy az ünnepélyből befolyó tiszta jövedelem a helybeli lelenczek, elaggodtak és árvák alaptőkéjének gyarapitására fórditattik.

1.) 1883. évi aug. hó 20-án reggeli öt órakor a szent Ferencziek kertjében elsütött 12 taraczklövés hirdeti az ünnep kezdetét. Ezután 5—6-ig a zenekarok körüljárják zeneszó mellett a várost, illetőleg azon utczákat és tereket, melyeket a bizottság nekik kijelöl.

2.) A nap folyamán 48 taraczklövés történik, még pedig 12 reggel 5 órakor, 6 sanctuskor, 12 urfelmutatáskor, 6 délben és 12 d. u. 6 órakor, midőn a tulajdonképeni mulatság a „Sörkert“-ben kezdetét veszi.

3.) D. e. 8 órakor a városi templom előtti téren ugy a végrehajtó bizottság, mint a hatóságok testületek és egyletek tagjainak gyülekezése. 8½ órakor indulás a Ferencziek templomába, hol d. e. 9 órakor a szent beszéd, 10 órakor nyilvános körmenet, ezután a nagy mise kezdődik, melynek végén egy több tagból álló négyes kar a „Hymnuszt“ elénekli.

4.) D. u. 6 órakor a „Sörkert“-ben, kedvezőtlen idő esetében pedig a „Szarvas“ vendégló nagy termében kezdetét veszi a mulatság. Kedvező idő esetén 6—7-ig a Sörkert mindkét tekepályáján verseny lesz.

5.) D. u. 7 órakor Györffy János és Hoffmann Mór alkalmi szónoklatot, Tuboly Viktor pedig alkalmi szavalatot tart a közönséghez.

6.) Esti 9 órától 12 óráig időközönkint a Sör-kertben tüzijáték tartatik, a táncz pedig reggelig tart. — Esti 10—10½ óráig csárdástáncz-verseny. A 3 legjobb tánczos és tánczosnő jutalomban részesül.

Belépti-dij, személyjegy: 40 kr., családjegy egy forint o. é. Fellülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

Mi biznunk Nagy-Kanizsa város és vidéke polgárságának hazafiságában, biznunk abban, hogy tőle telhetőleg támogatni fogja azon számos tagból álló bizottságot, mely ezen ügyet a kezébe vette, s igy bizonyos a siker.

Tegyen meg mindegyikünk annyit a mennyit az ünnepély emelésére csak megtehet!

Éljen a első nagy-kanizsai szentistvánnapi nép-ünnep!

N.-Kanizsán, 1883. aug. 12.

Dr. K.

200/883.

A zalamegyei ált. tanitótestület elnökségétől.

A „zalamegyei általános tanitótestület“ közgyülését f. évi aug. 27 én és 28-án Balaton Füreden fogja megtartani, melyre a t. cz. tanügybarátok és tagok tisztelettel meghivatnak.

Tárgyai:

1. Elnöki jelentés. 2. Mit vár a népiskola az ovodától? előadó: Erdőey Biba Kornélia Nagy-Kanizsáról. 3. A köspontosító módszer és ennek nagy hibája, előadó: Hoffmann M., N.-Kanizsáról. 4. A nyugdijtörvény revisiója, előadó: Udvardy Ignácz Z.-Egerszeg. 5. A járásköri segélypénztárak szervezése. 6. A megyei tanszermuseum, előadó: Löb Ignácz Csáb-Rendek. 7. Az orsz. tan. gyü-

---

TÁRCZA.

Egy diák városból.

(Folytatás.)

Barátom egyszer csak megállt és egy kék bársony ruhás emberre mutatott, ki egy csődület közepében ugrált és nevetett. Azon én is mulatám magamat eleinte. A világ szinpadán ugyan csak statiszta lehetett, de a quartierban elég nevezetességre tett szert. Neve—No 11763. Állása — commis-ionaire. Hivatása — meghalaványodott czipők kifényesitése. Műhelye — utczán, szabad ég alatt egy kis láda mellett. Jutalma — 4 sous. Kötelessége — ezt megköszönni. Életének multja — ? jövője — 0.

Az ismeretlen multú és életének határához elért embernek kevés változatosságot mutató jelenét vegyük szemügyre. A kövérségnek ritka példánya. Lábai egész teste hosszuságának egy harmadát teszik ki. Hogy arczát mi tette oly violaszinüvé, azt csak gyanithatom, életéről keveset tudván. Ő azonban büszke rá, mert feltűnés kedvéért teljesen kék bársony ruhát és kék sapkát visel. Szereti a deákokat ezek viszont védelmezik őt. Ha valami tárgyat akarsz megvenni, minek elárusitási helyét nem tudod, Violet bácsi megszerzi azt. Sőt delicaltabb és simább eljárást követelő dolgokat is jobban megold ő, mint diplomaták a keleti kérdést. Mily boldogság sugárzik kövér violaszinü borotvált arczáról, ha különösen az ő számára készitett kis vasszéken ülve tisztogathatja pére Violet egy deáknak czipőjét, mely elég nyájas volt tulajdonosa akaratából a ládára lépni. A czipő lelép, Violet bácsi felkél, sürün neki keménykedett szemöldökei alól kikandikálnak piczin szemei és levéve ősz fejéről kék süvegét, megköszöni a kapott dijat. Oda érünk.

„Bonjour, pére Violet. Ca va bien?“

„Merci monsieur; toujours bien.“

Mindig jó dolga van. Violet bácsi, mint őt a deákok épen violaszinü arczáról elnevették, mindig mosolyog, sokat nevet és sohasem haragszik. Ha más dolga nincs, gomblyukába akasztott, numerusát jelző réztábláját fényesiti. (Kinek milyen van, olyan érmet akasszt gomblyukába). Vagy pedig bal karát a szék támlájára helyezve, ujjait billegetve fumigálja a világot. Majd sunyoritva és mosolyogva gondolkozik és elmereng a — járda asphaltján.

Csak egy ellensége van. Ez a mellette levő kioszkban ujságot áruló néni, a quartierben e név alatt ismeretes „la marchande terrible.“ Rossz szavakkal nem illetik, csak passive bosszantják egymást. Violet bácsi nem jön ki phlegmájából, de a másik rikácsol és vörösödik mérgében. Több oka is van rá. Ha eső esik, a félszázados megaera kárörvendve nézi, valjon Violet bácsi hogy ázik. Ő okosabb és a szemközt levő kávéház kifeszitett árnyékponyvája alá megy. De ha jönnek a deákok és a „rettenetes ujságáruló nő“ egy kicsit szeliditeni akarják és ennek nincs hova menekülnie, akkor ő az, ki győzelmi mámorba esik. (Már tudniillik egy kis órával később valamelyik cabaretben.)

Most már tudom, miért nézi sokszor kárörvendő mosolyával az asphaltot. Czélszövényeket forral az ellen, kit a sorselég gonosz volt arra kárhoztatni, hogy még Violet bácsival is hadi lábon álljon. Miért? —

Valaha a marchande terrible kávéhástulajdonosnő volt, pére Violet pedig ott gargon.

E két élet meg meg ujuló tragi-komikus harcsának szinhelyénél befordultunk a tágas szép rue Souffiotba és szemünk előtt feltárult a nagyszerü Panthéon. Majd az erről nevezett téren elértünk az École de droithoz, jogi iskolához vagy ha ex furcsán hangzanék, a jogi egyetemhez. Az egyetemes tudományok azonban nincsenek egy épületben elhelyezve.

A jogi facultásnak külön 1771-ben emelt épülete van, mely azonban a többi facultás épületei között utolsó helyen áll. Nagyságra nésve is a legkisebb és akár épitészeti modorát, külső alakját, akár berendezését tekintjük, nem felel meg a városkozásnak.

Az orvosi facultásnak szintén külön épülete van. Ez sokkal nagyobb és különösen az uj rész nagyon szép lesz. Nem elégséges ez épület maga, van még külön amphitheatruma (nagy terem, hol előadásokat tartanak) és anatomia és sebészet számára. A theologiai facultas, faculté des Sciences (mathematika és természetudományok) és a faculté des Lettres (philologiai, philosophia, történelem és földrajz) a hires Sorbonneban, egy 1629-ben Richelieu által épittetett colossalis épületben vannak elhelyezve.

Sorbonne megett van a Collége de France, nem az egyetemhez tartozik, ha nem egyenesen a közoktatási ministerium alatt áll. Kiterjeszkedik az összes tudományokra. Előadásait nők is látogathatják és látogatják is, különösen az irodalmiakat. A Collége de France-beli tanárok között Europahirü tudósok vannak, kiknek munkái és neve Magyarországon is ismeretesek. Laboulaye, kit sajnálatomra nem hallgathattam, minthogy gyengélkedése miatt ez évben nem tartott előadást. Leroy-Beaulieu hires nemzetgazdász. Guizot nagyérdemü fáradhatlan Schakespeare magyarázó. Deschanel kellemes és humoros előadásu irodalomtanár. Boissier az ó kori, különösen római társadalmak alapos ismerője, ismertetője és magyarázója az idén in specie Horatius munkáinak nyomán. Végre Renan Ernő, ki elég réclameot csinált 7 kötetes munkájával „A kereszténység kutfőinek története“ (Histoire des origines du christianisme) és e 7 között különösen az elsővel Jésus életével (Vie de Jésus). Az idén a szoltárokat magyarázza, melyeket oly sokszor énekelt, mikor a Saint-Sulpicei seminárium kispapja volt. Különben ugy veszem észre, hogy a következetességet nem igen tartja meg. Neki szentel másfél évtizedet, hogy bizonyitgassa, melyek és milyenek a kereszténység kutfői, a munkát befejezi, legujabban azonban felfedesi és a St. Simon társulatban f. é. január 27-én „A judaismus mint faj és vallás“ (Le judaïsme comme race et religion) czimü felovasásában nyilvánitja, hogy a kereszténységet Isaias alapitá 725-ben Chr. e. Oh, oh! quo musa tendis?

Érdekes dolgokat lehet tehát e különböző tanitásetekben hallani és az egyetemi ifjuság nagyobb örömmel látogatja azokat, mint az egyetemi jogok pénztárát a caisse des droits universitairest. A vizsgára jelentkezéssel együtt fizeti az illető, mint a kőlcs az igen magas vizsgadijakat.

A tanintézek közül felemlitendő a polytechnikum, az école des beaux arts hires képzőművészeti iskola festészet, szobrászat, épitészet számára, az école de pharmcie, felsőbb gyógyszerészeti iskola és az école des mines, bányászati iskola.

A tudományok főszékhelye, a francsia tudósok Olympusa és egy ily franczia tudósó vágyainak netovábbja az Institute de France, Francsiarország tudományos akadémiája. 225 rendes tagja van, kik önmagukat választás utján egészitik ki. A többi félistenek ez Olympuson mint rendkivüli, levelező és külföldi tagok szintén meghatározott számban vannak. Az institute de France 5 akademiára van fölosztva. Academie Francaise az élő nyelvre ügyel fel, Academie des Inscriptions et Belles Lettres régiségtanal és a classikus nyelvekkel foglalkozik, Academie des Sciences, Academie des Beaux-Arts, Academie des sciences morales et politiques (történelem jog és államtudomány, nemzetgazdászat.)

A quartier többi nevezetes épületei: A Luxenbourg (senatusi) palota, azsor és képtárával. A hozzá tartozó parkirozott nagy kert, a quartier lakosságának kedvencz gyülhelye. Továbbá a Constantius Chlorus császár alatt 300 körül épitett érdékes római palota és a hozzátartozott thermák romjai, melyek a minket keletkezésétől elválasztó időt tekintve

lésre küldött képviselők Hajgató Sándor és Csathó Alajos beszámolója. 8. Indítványok. Indítványok gyülés előtt, irásban nyujtandók be.

Az előértekezlet, tekintettel a hajón érkező pályatársakra 27-én esti 7 órakor fog a fürdőintézet gyógytermében megtartatni, a közgyülés 28-án ugyanott reggel 9 órakor veszi kezdetét. — Tervbe vétetett még: a) a szeretetház megtekintése, b) kirándulás Tihanyba. — A cs. kir. déli vaspálya igazgatósága Zalamegyében fekvő valamennyi állomásról Siófokig és vissza a II. és III. osztályu árnak egy harmadát, a Kisfaludy gőzhajózási társulat elnöksége pedig, Siófoktól Balaton-Füredig és vissza, fél árelengedésben részesiti tagjainkat. — Igazolási-jegy — bejelentés után — Sümeghről küldetik szét. — Felhivatnak a járárkörök elnökei, hogy minderről a tagokat külön is értesitsék.

Sümegh, aug. 11. 1883.

BÁNFI ALAJOS
a megyei tantestüle elnöke.

Határ bejárások.

Az országgyülés legutolsó szakában gróf Cziráky interpellálta a kormányt különösen az erdélyrészi vitás határhelyek és határsértések tárgyában. Most az ige testté lőn és a határbejáró bizottság jelenleg folytatja működését és buzgón megkezdett feladatának teljesitését, eljárási alapul az 1793-iki törökszövegü határjáró-okmányt fogadta el a mindkét részről — t. i. a román és magyar részről — kiküldött nemzetközi vegyes bizottság.

Besztercze- Naszód megye vég helyeitől kezdve, Csik-, Háromszék-, Brassó-, Szeben és Hunyad megyékben mindenütt igen sok vitás terület van, részint olyanok, melyek az 1869-iki időleges szemle alkalmával semlegeseknek lettek ad hoc kijelentve és most fog eldöntetni, kinek a tulajdona, — részint pedig olyanok, mely határvillongások azóta merültek föl.

Az ujra összeülendő országgyülés előtt tehát valószinüleg az interpellációnak Erdélyre vonatkozó részében kedvező választ adhat a kormány.

Eltekintve azonban az erdélyrészi országos határvonal kiigazitásától, mely egyszersmind birodalmi határ is, melynek tekintetében igen természetes, hogy a Lajthántuli kormány is velünk vállvetve arra törekszik, hogy igényeinknek itt mindenáron érvény szereztessék, hisz' egy mészaki ezredest ép' a közös kormány rendelt a magyar bizottságba, tehát igy lehet reménlünk, hogy a válasz e tekintetben kedvező leend; de csakis e tekintetben.

De mily másképp vagyunk akkor, midőn az országos határvonal az örökös tartományok valamelyikével és igy Ausztriával szemben válik vitássá!?

Itt persze már — mint minden szentnek — maga felé hajlik a keze. A két ministerium levelez egy darabig, majd azután a „status quo"-ba, egy bizonytalan időre — majdnem mindig Magyarország hátrányára — belenyugosznak.

Mosony-, Sopron- és Vasmegyéből több helyről igen heves feljajdulásokat hallottunk magyar alattvalók részéről, hogy birtokaikban megháborittattak, aztán meg hogy ausztriai lakósok Magyarország területén birt földterületért Ausztriában adóznak; mert hát — beati possidentes lévén — a kormányok közti irka-firka még eddig csak azt eredményezé, hogy az adót továbbra is oda fizetik, ahová eddig, és sem a kedélyek megnyugtatva, sem az országos határ helyreállitása még csak megkezdve sem lett.

Van aztán még vitás terület Szakolcza város és Morvaország közt a Morva folyó mederváltozása miatt, hasonlókép Somogymegye és Horvátország már évek óta vitatkoznak egy gróf Festetich-féle erdő hovátartozandósága iránt, Pétervárad és Ujvidék is veszekednek egy állitólag helytelenül térképezett területért, persze asztán e viták ily jellegükben tárgyát képeznék az országos határigazitásnak. Olvastunk már Árva-Szepes- és Sárosmegye és Galiczia közti határvillongásokról, és csak a Felség személye körüli miniszterium irattára tudná kimutatni, hogy még honnét mint mely ministerium közvetité — szerepelvén ez esetben, mint Magyarország külügy ministeriuma — a két kormány közti elvi megállopodásokat; de melyek tényleg végrehajtva nem lettek, jobb időkre halasztatván a végleges megállapodás.

Leghelyesebb volna, ha midőn az Erdélyben működő bizottság feladatát teljesité, — ugy ezt, vagy esetleg egy más, hasonló jogkörrel felruházott bizottságot eme vitatott helyek és részek szemléjére kirendelni és a határvonalat végképpen megállapitani.

Hogy pedig ezt kormányunk tenni fogja, ha nem is erősen hiszszük; de legalább feltesszük; mert nemcsak az országlakók kapják viszsza mások által használt jogos birtokukat; de mindnyájan tudjuk aztán, hogy mi a miénk, valamint kormányunk is meg fogja mutatni, hogy tud lenni erélyes, még Ausztriával is, midőn jogainak védelmezéséről van szó.

BALLIER SÁNDOR.

CSARNOK.

Kettőt egy csapásra,
vagy
a pálinkaivás veszélyes hatása

(Folyt. és vége.)

— „Oh nem bántottál meg kedves Annám — mondá Ambrus a kebléből feltört érzelmektől fuldokolva — sőt változhatatlan tiszta szerelmed, melylyel most is engem érdemelnél szerettsz, gyengéd gondoskodásid, mind megannyi tőrszurások keblemben. Ha talán rosszabb lettél volna hozzám, könnyebben kitudnék békülni lelkiismeretemmel s nem vádolna ez annyira."

„Ne hidd kedves Ambrusom. Ha rosszabb volnék, akkor talán kérdőre vonnálak. Oh de ezt nem teszem, megbocsátok mindent szivesen, hiszen nem gonoszságodnak következménye az, a mi bennünket ért. Sőt hidd el, hogy az én könnyen hivőségemnek is része van szerencsételeségünkben. Hisz engemet is megbűvölt a családi asszony, midőn legbensőbb barátságomat adtam neki cserébe szinelelt álbarátságért. Még haragudtam ideges természetemre, midőn ötet valami belső ösztön sugallatára oly hidegen fogadtam. Téged sem ovtalak a családi asszony kelepcéjétől, mit tennem kellett volna. Azért magamat okorom legnagyobb mértékben, miért nem voltam óvatosabb, e családi asszonynyal szemben, most a balsors nem ért volna utol bennünket. Nyugtasd meg lelkiismeretedet s ne vádold magadat, lásd én nem vádollak tégedet. Légy ezután is oly jó férjem, mint eddig is voltál, ugy én soha szemedre nem vetem botlásodat."

— „Oh kedves Annám! Ily jóságot nem érdemlek tőled. Szidj, átkozz inkább, mert azt érdemlem és büntes előbb s azután békülj! Ha pedig te nem büntetsz, megbüntetem én magam magamat, de előbb annak a gonosz kigyónak zuzom össze koponyáját s csak azután az enyémet. Mert a szégyent a mit a világgal szemben éreznem kell, el viselni képes nem vagyok."

— „Hát nagyobb nálad a világ itélete, mint a szerete: hozzám és gyermekeidhez, akkor még is azt kell hinnem, hogy magadat szereted leginkább, mert különben nem tennéd a világ itéletétől való félelmet elébe a szeretetnek, melyet nőd és gyermekeid iránt érezsz. Ne légy oly kislelkü Ambrus. Nézz szembe a világ károrvendő csufolódó magaviseletével. Hiszen sem nem loptál, sem semmi gaságot vagy törvény ellenes vétséget vagy csalást nem követtél el, sőt tégedet csaltak meg mások. Mit szégyenelnél tehát? Azt e hogy vagyonilag tönkre vagyunk téve. Azt nem okosan tennéd. Hidd el, a jó emberek nem fognak megutálni, sem társaságukból kizárni azért, hogy szegényekké lettünk, csak az erény utjáról le ne terjünk. A jó emberek előtt sokkal kevesebb a becületes szegény, mint a becstelen gazdag Julcsán pedig ne álj boszut, mert nincs jegod boszut állni, hagyjad a büntetést és boszuállást arra, ki mindeneket legjobban tud. Különben is elég büntetése lehet Julcsának gonosz művének tudata és látása. De távol legyen tőlem, hogy átkozódjam, vagy Julcsának gonoszat kivánjak. És ennek is megtudnék bocsátani."

— „Hogy tudsz ily jó lenni megbocsátani annak, ki a földön néked legnagyobb ellenséged volt. Lemondok tehát mind magamon, ming Julcsán való boszuállásról, mert a te kérésednek ellent nem állhatok. De hát mond meg mitevők legyünk? Nincs egyebünk, mint kis lakháznak, hogyan tudlak én benneteket illőleg eltartani, ruházni, a kis Pistikát tanittatni, valami hasznos mesterségre, Annánkat pedig illőleg kiházasittani?"

— „Ne aggódjál azon Ambrus. — Jó az Isten; majd fog ő rólunk gondoskodni s nem fog ő rólunk megfeledkezni, megadja ő mindenkinek, a mit érdemel és üdvére szolgál. Sógorom, a tanitó beszélni fog az előljárókkal és tégedet valami községi szolgálatba alkalmazni fognak. Az egyházfi már öreg, s mint hallom, nyugalomba lépni óhajt s a gyülekezet régi szolgálatáért nyudijszni szándékozik, ennek helyére te beléphetnél."

— „Igazad van. De még az öreg elég jó erőben van, s nem hiszem, hogy mostanába kedve legyen a jó fizetésel járó szolgálatról lemondani. Valakinek kenyerét pedig elvenni mentsen Isten!"

— „Azt én sem gondoltam, csak fölléve, ha nyugalomba lépett volna az egyházfi — gondoltam azt a szolgálatot számodra jónak. Különben ne aggódjunk oly nagyon a jövő fölött, majd meg fog a jövő tanitani, mit tegyünk? Tudunk (hála Istennek) dolgozni. Fél ben veszünk ki földeket vagy haszonbérbe; megmunkáljuk és takarékoskodva majd valahogy csak megélünk."

— „Én is igy gondolom. Dolgozunk és az Isten majd megsegit, szorgalmas munkánk után."

— „E t már szeretem hallani. Látod, mint örülök, mintha enyém volna a fél világ. Csak azért, hogy szeretsz bennünket, ez többet ér nekem, mint a világ minden kincse. Hidd el, gazdagabb vagyok, mint bárki falunkban."

— „Ezt csak a te angyali szived és nyelved mondja, hanem a dolog másképp van, mint azt a te nyelved most az én megnyugtatásom kedvéért mondja. De valami jutott eszembe, ha te is helyben hagynád, igen szeretném. A községi erdőőrválasztás nem azokra meg fog történni, ha a közönség előtt a sógorom mellettem szót emelne, ugy hiszem nem volna nehéz az erdőőri szolgálatba bejutni. Kérd meg őt, meg majd én is személyesen megkérem, hogy tegye meg velem ezt a szivességet."

— „Bocsá s meg kedves Ambrusom, én az erdőőri szolgálatot nem igen tanácslom n-ked. Az a lőfegyver igen veszedelmes eszköz, könnyen szerencsétlenség eshetnék rajtad. Inkább dolgozzunk, a hogy kerül tőlünk, csak azt a csunya lőfegyvert ne lássam a kezedben!"

— „Hát gyermeknek tartasz és oly ügyetlennek, kire nem lehet még egy fegyvert sem bizni," — mondá Ambrus némi nehezteléssel.

— „Oh de hogy, csak valami gyermekies félelem vagy ellenszenv, a mit nem tudok palástolni. Atyám is, ki urodalmi erdőőr volt, eleget bánt puskával, még sem esett rajta semmi baj, még is leánykoromban mindig intőztam a lőfegyvertől, mig a vadászkést elégszer használtam a konyhán. Én nem tudom; micsoda gyermekies felelem uralkodik rajtam egyedül a lőfegyver iránt. Azonban nem hallgatok többé — erre a nevetséges félelemre, melyet valami gyermekkori mese kelthetett fel bennem. Ha éppen sikerülne a meg választás én nem mondanék ellent egy feltét alatt. Ez a feltétel pedig abból áll, hogy kedves férjem megigéri nekem, hogy az öngyilkosságnak még csak gondolatától is óvakodni fog, továbbá, hogy a bor és pálinkának nagy mértékbeni ivásától óvakodni fog."

— „Nagy dolgokat kivánsz tőlem kedves Annám, azonban férfiszavamra fogadom, hogy mind a két feltételnek eugedni fogok, kivéve oly esetet, midőn a véletlen oly társaságba hoz, hol el nem kerülhető, hogy ne igyék az ember a társaság kedvéért. Tudod, hogy az ember jó barátja kedvéért még a méregből is iszik."

— „A pálinka is méreg, csak hogy kis mértékben élvezve, nem veszi az ember észre rosz hatását. De ismertem és ismerek sokat, kiknek rendes italuk a bor és pálinka, de a kiknek egészségét magamének schogyasem kivánom. Petyhüdt arczbőrük gyenge szint mutat ugyan, potrohos hasuk is reng a hájtól, de sajnálkozást kelt az emberben szemeiknek elgyengülése, szüntelen könnyezése, kezeik, lábaik reszketegsége a munkától való irtózása. Én a pálinkaivást csak oly rendkivüli esetekben vélem megengedhetőnek, midőn az ember valami nagyon farasztó munkában erejéből kimerült és a munkát kár nélkül

---

bámulatos ép állapotban maradtak fel. 360-ban Juliánt itt kiállottak ki a katonák császárrá. A palota azon részének helyére, mely elpusztult a XVI-ik században a Cluny-apátok emeltették a Hotel de Cluny, egy igen csinos góth stylü kastély. Az apátok a királyoknak ajándékozák, a nagy forradalom alatt pedig mind nemzeti tulajdon eladatván, külömböző kezeken át Sommerarg birtokába jutott, ki középkori és renaissance tárgyakat gyüjtött. Halála után az állam megvette azt, Párizs városa oda ajándékozá a római fürdőket, minek folytán az egész egyesitetvén, a museum nagyobbittatván, jelenleg a legérdekesebb és legnagyobbszerü ritkaságokat tartalmazza fa- és csontfaragványokbol, üveg, edény és faïence tárgyakból, drága curiositásokat, ékszereket, szőnyegeket, butorokat, kocsikat és — Molière álkapcsáját. Továbbá két szinház is van a quartierben. Az Odéon és az u. n. quartier szinház Théâtre de Cluny.

Nevezetes dolgok mindenesetre (legalább a deákoknak) a kávéházak, brasseriek (söröldék), étkezdék, bormérések, izleldék*), melyeknek száma megfelel egy deákvárosbor kötött városozásainknak.

És általános leirások után szemügyre vehetjük az École de droit előadásait. Midőn barátommal bementünk, az első évesek amphitheatruma még nem volt tele. A legmagasabb helyen, az utolsó padban foglaltunk helyet, minthogy onan az egészet belehetősége van látni és minthogy tudja egyik a másiknak helyét és nem szereti, ha azt elfoglalva találja. Lassankénti jöttek a jogászok kisebb nagyobb lármával. Táskájukból füzetüket, a szükséges törvénykönyveket kivére, jegyzetek készitésére magukat előkészitve, némelyek sétálva, mások beszédbe eresztkedve, sokan olvasva várták a tanárt. Érdekes megfigyelni hány meg hány féle ujságot olvasnak; mert az ujságnak itt van özöne. Most olvasom az „Annuaire des journeauxde Paris" ban (Párizsi ujságok évi jelentésében,) hogy itt 1291. ujság jelenik meg és pedig: 59 vallás, 110 jog.udomány, 240 nemzetgazdászat, kereskedelem, pénzügy, 22 földrajz és történelem, 128 társadalom és ismeretterjesztő, 48 közoktatás, 62 irodalom, nyelvészet, könyvészet (bibliographia,) 11 szépmüvészet, 3 photographia, 9 épitészet, 3 régiségtan, 15 zene, 29 szinház, 70 divat, 3 fodrászat (borbély,) 138 kézművészet és különböző ipar, 92 orvos és gyógyszerészet, 51 természettudomány és mennyiségtani, 24 hadi és tengerészeti, 28 földmivelési, 18 lovászati, 23 különféle s mindennap megjelenő 67 politikai tárgyu. A jogászok politikai pár nézet szerint is annyirészre vannak feloszolva, mint maga a képviselőház; Párizs 67 politikai lapja közül utcunque mindenik képviselve van. És e politikai pártküzlömbség is mindenesetre oka annak, hogy a legutóbbi, egy egyetemi társaskör megalkotását czélzó törekvésért ismét meghimsult Belekukantok ugy véletlenül egy Figaro olvasó ujságába. Egy czikknek czime volt: „Lorque" magyarul: „Az mikoron valaha réges-régen." A Figaro királypárti lap, czikkében elmélkedett a fölött, milyen volt Franczia ország állapota a királyság alatt, — az én ujságom a „Radical" a kiützetést kivánta. Az en ujságom vezérczikkének czime volt „Adieu" magyarul: „Isten hirével." Most csak azt szeretném tudni, azért nézett-e oly csunyán rám, mert belekukkantottam az ő „félhivatalosukba" (in partibus fidelium miadenesetre,) vagy mivel azt az ominosás czimet látta?

Reflexioim megszűntek, midőn tapsivihar között megjelent a tanár. Előtte jött a huisier, teljesen saloniasan öltözve, nyakában a huisier láncczal. Előadásait a tanár egyenruhában végzi, mely oly szabásu egészen, mint milyenben Franciaországban az ügyvédek végzik hivatalos functióikat. Azon különbség van csak, hogy az ügyvédeké teljesen fekete, de a fehér prémdiszités mindkettőnél meg van. Áll pedig az egyenruha egy, a kézcsuklók felé folyton szélesedő kézujakkal biró fekete talárból, továbbá egyszerü széles fehér nyakkendőből. Bal vállhoz két, körülbelül egy-egy méter hosszu széles selyemszalag van varrva. A talárnak vörös, az ügyvédoké fekete. A kereszterzési pontnál egy szintén selyem szalagba varrt cast van. A vállról hátra lelógó szár végére fehér prém van varrva diszitésül. A tanár vörös birretben jön be, melyet előadása megkezdésekor levesz. Lassan, érthető moderban adja elő tárgyát ugy, hogy utána lehet irni. Mindenki jegyez, némelyek gyorsirászatilag az egészet utána irják és megtakaritják a drága könyvek árát. Barátomnak, ki azt a megjegyzést tette, hogy nem tetszik neki az az utánirás, kis iskolás, mint mondá, azt felelém, hogy különböző a felfogás, meg a — na meg a szokás. Ő az előadás alatt a hassicrin mulatá magát, ki elég furcsa arcsokat szokott vágni. Véleménye szerint az orvosi egyetemre lett volna jó. Darwin tana etc. magyarázatához, mindjárt jó élő exemplum.

Előadás után átmentünk egy szintén a Phanthéon téren fekvő könyvtárba a bibliothéque Saint Genoviévebe. A nemseti könyvtár és bibliothéque Mazarine után következik rangfokozatban. Egy emeletes hosszu épület. Földszinten van a concierge (házmester) laka, a kézirat tára, mely XI—XVII. századokbeli 35000 kéziratot tartalmaz és curiositásokat; azonkivül a részletszetek tára, melyben 6000 remek rézmetszet van, Első emeleten van a 100 méter hosszu, 20, m. széles, 13 m. magas dolgozó terem körüskörül vagy 120.000 könyvvel. Mellesleg felemlitem, hogy Párizs legnagyobb könyvtára, a Bibl. Nationale, mely 4 részre van osztva. Könyvek és földrajzi szerek, kéziratok, részmetszetek, pénzek és érmek. Tartalmaz 2 milliónál több könyvet. Tesszék egy könyv vastagságát átlag csak 1 czentimeterre venni, a könyveket egymás mellé állitva képzelni — hány kilometernyi hosszuságra terjedn e sor.

Van tehát gondoskodva a tanügyről minden tekintetben, sőt azok számára, kik hétköznen elvannak foglalva, vasárnapokint tartatnak különféle tárgyu ingyenes felolvasások.

Este kimentünk a Boul' Michere a balparton a legszebb, a legélénkebb és in specie diákboulevardra. A forgalom itt legnagyobb este 7-től 11-ig. A mi különösen feltünik idegen embernek a boulevard St. Michelen, (mert másut a városban ezt nem látni) az a deákok hangosan való nyilvanitása. 40—50 egy csoméban végig énekel, illetőleg végig ordit lesöpörve a járdáról a járó-kelőket. Össze vissza lökdösés, hátba verés, komoly pardon kérés, nem adás, ebből kifolyó verekedés, rendőr ott termés, ezalatt ismét egy orditó tömeg megérkezése, ez a napirend. A tanuláag, hogy este 10 órakor minden kellemetlenség kikerülése végett ne menj végig solidan e boulevardon, hanem tégy ugy, mint a többi, bőgj és orditsd azt, amit tudsz, hogy vadabbnak tartsanak, mint ők maguk. Ha minden praktikus ember e tanácsot követi, képzelhető, micsoda brouhaha van ott. Van is oly mértékben, hogy Camescasse ur és egész f-kete serege sem mer ellene tenni semmit. Jó volna azután bizonyos szolid utonállóktól is megtisztitani e vásrészt, kik a járó-kelők és különösen a hölgyek nem legnagyobb épülésére üléket fel itt leshelyeiket.

A deákságnak összejövési helyei d. u. déjouner után a solid kávéivás Mellette billardozás, sakkozás. Kártyanem divik, pénzben egyáltalán még nem láttam itt játasani. Tehát dejeuner után a kávéház. Ebéd után este a brasserie Ez tulajdonképen annyit jelent, mint söröde, kapni azonban minden italt és hideg ételeket. Éppen a sör a legrosszabb ilyen helyeken. Mint egyáltalán a franciák, nagyon szüken mérik az. Kiirják, hogy 8 sous egy bock. Ez azonban oly általános fogalom, hogy mindenik brasserieben más a mennyiség, két decinél azonban nem több. Sajátságos a brasseriek berendezése. Nincs több, mint egy garçon, alsóbb readü munkák elvégésére. A szolgálatot ugyancsak felesiczomázott hölgyek végzik az u. n. brasserie dámák. Megjelennek délután 5 kor és éjfél után 2 óráig kötelesek maradni. Többnyire egy macskával vagy kalitkában levő fehér egerekkel, ölebbel és ilyen hasonló kedvelt specializitásokkal jönnek meg. Leteszi kalapját, szegre akasztja felöltőjét, kötényét felköti, csinos bársony pénztárkáját szines szalaggal derekára köti s megkezdi működését. Mindeniknek ki vannak jelelve asztala. A megrendeléseket saját nevén teszi, mert a végén számolnia kell. A mit a rendes áron fölül kiprésel a vendégektől, az az övé. Ha bemész a brasseriebe, hol 5—8 sőt 15—20 ily amazon epedes, lelüsz egy asztalhoz, az illető hölgyike kezdi a discursust, hogy hát igy és ugy stb. stb. kinál, felbi, hogy hát tesszék ez és az. Ha megtesszed és rendelsz a szokás szerint megkinálod, ő meg kecsesen elfogadja — majd fizess meg egyet, majd fizess pezsgőt, akkor absinthot, megint kávét, majd eszébe jut cognac, közbe szivarzik, megint sörőz, ugy, hogy elbámulsz és kérdezed, melyik férfi tud ennyit inni össze-vissza délután 5-től éjfél után 2-ig és birja. Ha többet nem fogyasztasz s nem fizetsz, megy másikhoz, czélja lévén a' vendégekkel minél többet elköltetni. Hogy a számadásánál hogy tekintenek saját zsebökre, azt ele jén láttuk már.

(Vége következik.)

*) Bocsánat e szó-szörnyért, de nem tudom másképp egy szóval adni a „dégustation" kiirata boltok magyar nevét. E bormérésekben a sonsért „eredeti" spanyol borokat kóstolhatunk, miután kis poharunkat a fiordó czappa alá tartva teleeresztettük. A lehetőség azonban nincs kizárva, hogy igy kóstolgatva be szmatoljunk.

félbe nem hagyhatja; ilyenkor a, pálinka az idegek tevékenységét fokozza s a munkát, melyet a nélkül félbe kellett volna hagyni, a pálinka okozta melegség- és erő által tovább folytathatja. De a pálinkaivás még ily kivételes esetekben is mindig az erő rovására történik. Olyan a pálinkának ezen használata is, mint a közlhséges életben a váltóé. Ez is ideiglenesen kisegíti a megszorult embert a hiányból, de azért a váltóteher marad, az azt használónak vagyoni állapotán s a váltónak többszöri igénybe vétele pedig az egész vagyont is felemésztheti. Így a pálinkának sokszori élvezete végre is alássa az erőt és egészséget. Igy hallottam én ezt még gyermekkorumban atyámtól, ki szép hosszu életet élt s öregségében is mindig vidám és egészséges volt. Nem emlékszem, hogy pálinkát inni láttam volna, bort is csak evés közben. De nem akarok kedves Ambrusom fölötted uralkodni, igen örülnék azonban, ha szavamra hallgatnál és a pálinkaivásról végképpen is lemondanál."

— „Kedves Annám, ha te akarod, azt is megteszem, ámbár nem fog az egy könnyen menni, mert már igen hozzá szoktam ezen italhoz. Ha nem iszom, mindjárt ugy érzem, mintha nem jó lábon álna egészségem. De azért jobbomat adom, hogy nem fogom inni e gonosz italt, csak kivételes esetekben, mint orvosságot, vagy ha oly társaságba kerülök, a hol el nem kerülhetem."

— „Köszönöm kedves Ambrusom eddeli igéretedet, a hiszem, hogy nem is fogod meghánni, ha megtartod igéretedet, mert én is igérem neked, hogy azon időmet, melyet kedves gyermekeink nevelése, oktatása és a házkörüli teendők engednek a te felvidámításodra, rólad való gondoskodásra fogom forditani. Bármily terhes foglalatosságok és napok nehezüljenek reám, mindig fog számodra nyájas szavam készen lenni. Szegénységünk miatti nélkülözések között panaszimat hallani, vagy e miatti könyeimet látni nem fogod. Meglátod, ha most tani igéretedet megtartod, minden szegénységünk daczára is, mily vidám és megelégedett életet fogsz élni."

— „Ah kedves angyalom feleségem, mily jó vagy hozzám, és vagyok a bűnös, ki ellened és gyermekeim ellen a halálos bünt elkövettem, mégis te nyujtod a békére jobbodat, mennyire megrendítetted szivemet igazsággoddal, semmivé tétted férfui kouok álszégyenemet a kevélységemet. Győztél — meggyőztél a jósággal. Engedjed, hogy szerető kebleme öleljelek."

Ambrus szemeiből omlottak a könyek, az őt gyengéden átkaroló Anna nyakára. Nem titkolta a nem szégyenlette e könnyeket, mert a bünbánás és kibékülés könnyei voltak ezek. E könnyek mint egy gyógyirként hatottak Ambrus keblére. Egészen átváltoztatva, mint egy ujra születve fogott napi teendőihez. Lelkiismerete megszabadult az öldöző vádtól, erősen hitte, hogy egészen más életet fog élni, hogy ő még helyre fogja hozni elkövetett hibáját az ezutáni szorgalommel és józansággal.

Szégyenkedve megkérte sógorát, hogy legyen pártfogója és szószólója a leendő erdős választásnál, mit á tanitó nemcsak, hogy megigért, de teljesitett is, mert e községi gyűlésen a tanitó ajánlására, kit a nép nagyon tisztelt és szeretett, Ambrust megválasztották erdőőrnek, melylyel meglehetős fizetés is járt, miből egy családot könnyen eltarthatott.

Mint erdőőr Ambrus három évet töltött a község szolgálatában, józan becsületes magaviselete és igazságszeretete által megnyerte a közönség szeretetét, negyedik évre is megválasztatott és felfogadtatott erdőőrnek. Férfiasan tartá igéretét pálinkát, mióta lemondott róla nem ivott; bor: is csak igen ritkán. Annának nem adott okot könnyekre, gyermekeit szerette, azokat a legjobb nevelésben részesité. Anna leányuk, ki már a gyermeki kort átlépve, szépen serdülő leány volt, a szülők örömét és büszkeségét képezte, az élénk s vidám természetű Pista fiuk pedig már egy ügyes kovácsnál nye te kiképeztetését. Mind a mellett, hogy gyermekeik gondos nevelésére sokat áldoztak, még is takarékos háztartás mellett az erdősi fizetésből szépen éltek, még tőkét is szereztek.

Ambrusnak előmenetelét a faluban senki sem irigyelte. Még Virág Julcsa is lemondott Ambrus további üldözéséről, sőt kereste az alkalmat, hogy előbbi hibáját jóvá tehesse. Virág Julcsa is tapasztalá önmagán azt az igazságot, hogy: „ki másnak vermet ás, maga esik bele." Ő is Ambrust akarta megrontani s egészségét ennek alásási és őt magát érte első sorban a kivetett hálló, mert egészségét a kicsapongó élet által, melyhez még járult a lelkiismeret mardosása, annyira alázta; hogy huzamosb betegsége által az egykor oly szép és deli testalkat egészen oda volt.

Egy ember azonban meg is volt a faluban, kinek Ambrus megváltoztatott józan és erkölcsös élete sehogy sem tetszett. És ez az egyedüli ember a korcsmáros volt; kinél Ambrus az előbbi években a szerencsétlen kereskedés előtt sűrűn megfordult és sok szép idejét és pénzét pazarolta. Nagyon rossz néven vette, hogy Ambrus hében, korban el nem látogat hozzá. Tudtára is adatta Ambrusnak, hogy nem szereti ha valaki oly büszke, hogy ő hozzá el nem látogat, de biz' oda se hederitett Ambrus a korcsmáros üzeneteinek, hanem maradott a jó uton. Utóbb már arra fakadott a korcsmáros, hogy maga ment el Ambrushoz és kérte Ambrust, hogy néha, néha nézzen be hozzá, nem azért, mint ha tán a pénzét szeretné látni, mint inkább azért, mertióta Ambrus korcsmáját nem látogatja több ivópajtásai is Ambrusnak elpártoltak korcsmájából, csak nagy ritkaság ezeket is látni. Mintán a kérés nem használt, — a fenyegetéshez fogott. Azt mondotta Ambrusnak, hogy ha még tovább is makacskodik és hozzá el nem látogat vendégképen, hát megteszi azt, hogy a jövőre nem fogadják vissza kösségi erdőőrnek, mert ő tud még annyit tenni, hogy legjobb akaróit is elidegenité tőle és mást fognak erdőőt választani. Azonban még erre sem hajolt Ambrus, hanem azt válaszolta, hogy ő senki kedvéért jó feltételeiről le nem mond. Ha helyette mást fogadnak is erdőőrnek meg azért sem megy el a korcsmába. Inkább kész vagyok szolgálatomat abbahagyni; mint ismét a gonoszuak rabjává lenni. Igy felsült a korcsmáros, mert sem kérelmesem fenyegetése nem használt semmit. Ambrus maradt jó feltételei mellett. Azonban a korcsmáros nem oly ember volt, ki egyhamar felhagyna tervével. Dühös volt Ambrusra, egyre mondogatta magában: „Azért is megkell alázzam e büszke embert, ha mindjárt a pokolnak minden ördögeit kell is segitségemre hivnom, de azért abban nem hagyom."

Egy napon nagy falragaszok és kidoboltatás által tudatta az egész falu közönségével, hogy a következő vasárnap, mint május 1-én majálist fog tartani. Lesz zene és táncmulatság. A költségeken felül bejövő összeg a szegedi árvizkárosultaknak lesz elküldve. Gondoskodva lesz jó ételek- és italokról is. De elvárja, hogy a falu érdemes közönsége e jótékonycélra rendezett táncmulatságban résztvenni sziveskedik. Gondja volt a korcsmárosnak arra is, hogy Ambrusnak legmeghittebb jó barátait felkereste, hogy szokat reá kérje Ambrus felkeresésére, ha másképp nem akarna, még erőszakkal is a mulatságbani részvétre magokkal vinni. Kik, mint a korcsmáros nékik meghagyta, fel is kereské Ambrust, a miután Ambrus még most is csak szabadkozott, de barátai nem tágitottak; hanem Ambrust erőszakosan magukkal vitték a korcsmába, hol már akkor javában folyt a táncmulatság. Voltak elegen a nők közül is, de mivel Ambrusnak neje ott nem volt, Ambrus a táncban részt nem vett. Miután Ambrus nem táncolt, barátjai is abba hagyták a táncot. Ambrust maguk közé ültették és hordták a finom borokat az asztalra, és étkeket is. A korcsmáros különös gondot és figyelmet fordított Ambrusra és ennek barátira. Egyre bistatgatta őket, az ivásra, mondogatva az ismeretes korcsmai biztatást csakhogy megfordítva: „Ma ingyen holnap pénzért." A vig czimborák között hamar mult az idő. Éjfél felé kezdettek oszolni a vendégek, Ambrus is haza készült, de barátai visszatartóztatták, nem hagytak neki távozni addig, mig ők is nem mennek. As idő már éjfélen tul járt s igy a bor már nem izlett nekik, erősebb italra vágytak, ekkor hozta elő a korcsmáros a pálinkát, még pedig a javából, melyet Ambrus sokáig nem akart megiszlelni, de végre barátainak hosszas erőltető kinalgatásaira megizlelt. De alig hogy ivott Ambrus a gonosz italból, megfeledkezett nejének tett igéretéről egyre jobban izlett neki a pálinka, s csakhamar azon vette észre magát, hogy nem bir a labán megállni. A pálinkát is elfogyasztva, hazafelé botorkált Ambrus és többi részeg czimboráival. Ambrust jó neje aggódva várta haza, ki megtudva hogy férje a korcsmában mulat, valami kényszeritő belső érzelem tőt ösztönöztetve felkészül, hogy elmegy a férjéért a korcsmába, s azt haza kiséri. E perczben sörgést hall az utczasajtón, elébe siett férjének, mert ki lehetett volna más, mint az ő, várva várt férje. Csakugyan ő volt. Ambrus, kit neje karonfogva vezetett befelé. De szerencsétlen percz, férje valamibe megbotolva elesett, nejét is magával rántotta, — a puska, mely Ambrus vállán volt, esés közben valahogy elsült és Anna mellébe hatolt a töltés. — Egy sikoltás és eszméletlét nélkül feküdt a földön. Az ittas Ambrus az ijedelemtől kijózanodva felvette nejét a földről, bevitte a szobába és az ágyra helyezé, hol Anna sikoltozó gyermekei hangjára magához tért, férje pedig Anna mellén a ruhát feldiván a vérző sebet kendővel elkötötte, hogy a vérfolyást meggátolja. A magához tért, a lármára összeseregletteknek, maga beszélte el gyenge elhaló hangon, mikép történt a szerencsétlen eset. Hogy férjét mennyire lehet, kimélje a gonoszuyelvektől, az eseményt ugy adta elő, hogy az ő lába botlott meg s igy rántotta meg férjét is magával, melyre a puska elsült szerencsétlenül a mellét érte a lövés, — de nem veszélyes a lövés, hogy megegyül arról ké ségé sincs. Ambrus pedig azonnal küldött orvosért, vigasztalhatatlan volt, sirt, mint a gyermek. Átkozta czimboráit, kik nem hagytak neki békét, átkozta a korcsmárost, gonosz italával a pálinkával együtt, mert belátta, hogy e szerencsétlen esetet egyedül a pálinka bódító ereje okozta.

Az orvos megérkezvén, a sebet kimosta és bekötötte, veszélyesnek találta de mivel a lövés csontot nem szozott, a töltés, — amely csontot surolva hasitotta meg a húst, állitotta, hogy a seb halált nem fog okozni. Anna az orvosnak sebészeti műtéte alatt oly nyugottan és béke türően viselte magát, hogy még az orvosnak is feltünt, e gyenge idegzetü nőnek oly nagy fájdalmakat okozó sebek kimosása közbeni türelmes magaviselete, mely az orvosban ugy szintén férjében is reményt keltett a meggyógyulás iránt.

Midőn Annának nénje és ennek férje meghalva a szomoru hirt, azonnal megjöttek a szenvedő rokonjuk látogatára. Megértve a szerencsétlen esetet, kezdették Ambrust kárhoztatni. Anna meghalván est magához intette sogorát és nénjét est mondá neki:

— „Kedves Sógor és néném! Ne kárhoztassátok férjemet ő nem oka esen szerencsétlenségemnek. Okozzátok azokat, kik férjemnek nem hagytak békét s erővel magukkal vonták a korcsmába, a még a puskát sem engedték a válláról letenni, hanem a mint találkoztak vele az uton, azonnal vitték magokkal. Meg egyrészt magamat is okozom, miért mentem elébe férjemnek; ha itt a szobában az ágyban várom be férjemet, most semmi bajom sem volna. Saját magam botlottam meg valami kőben a Ambrust is magammal rántottam s igy mindketten elestünk, e kőben ült el véletlenül a puska, mely szerencsétlenül engemet talált. Kedvesim az Isten szerelmire kérlek benneteket ne haragudjatok Ambrusra és ne keseritsétek őt, ugyis elég neki a bánat, higyjétek el, jobbban táj néki sebem, mint saját magamnak."

— „Kedves Annám! — mondá ennek nénje, — ha te megbocsátasz férjednek, mi is megbocsájtunk neki, nem segitenénk azzal rajtad, ha őtet kárhoztatnánk. De, hogy tudsz kedves testvérem ily nyugodt kedélylyel birni, mikor oly nagy veszélyben van életed és te most is nem magadról, hanem férjedről aggódsz."

— „Hát kiért aggódnám, ha nem ő érte, ki házasi életemet oly boldoggá tette, ha voltak is elhibázott lépései nem rosz szándékból származtak. Most pedig kérdés melyiknek szenved többet, én e vagy ő. Azután mégha megtalálnék halni nem leend e gyermekeimnek szülőségök egy szerető jó atyára Ambrus pedig e tekintetben is megérdemli a dicséretet. Nem volt-e ő gyermekeimnek szerető atyjok, ki soha nem panaszkodott a nap fáradalmi miatt, hanem minden teendőt örömmel tett, mert szeretett engemet és gyermekeimet. Azért ajánlom őt és gyermekeimet figyelmetekbe. Ugy-e bár nem tagadjátok meg tőlem kedves néném és sógorom est a szivességet. Legyetek elnézők férjem iránt. Ugy-e megigéritek?"

Zokogó sirás közt igérték meg est Annának.

A tanitó pedig meghivta az előljáróságot, hogy Ambrusnak ártatlansága a törvény előtt is igazolva legyen. Ezek előtt mondta el Annával a szerencsétlen eseményt.

Másnap midőn Virág Julcsa is, ki szinte fekvő beteg volt, — megtudta a szomoru hirt, szivből megsiratta Annát, kit ő tett szerencsétlenné, de a kinek ily gyászos véget még sem óhajtott. Felöltözködött és elment Ambrusékhoz. — S ott a szenvedő Anna ágyánál térdre esve, esedezett bocsánatért.

— „Kedves angyalom Anna barátnőm, bocásss meg nekem, én nagyot vétettem ellened, mit te magad is tudsz, nem a karom gyermekeid előtt elmondani, de ha rosz voltam is hozzád és csalárd, ezt a szerencsétlen esetedet mégis megtört szivvel hallottam. Hidd el nem kivántalak minden rosz akaratom mellett is ily szenvedő állapotban látni. Bocásss meg kedves Anna barátném, hidd el, köszelgetni érzem életem végét, csak alig tudtam idáig elvánszorogni. Könnyebbitsd meg leendő halálomat azzal a tudattal, hogy te megbocsájtottál, ki ellen a földi halandók közül legtöbbet vétettem. Ha te megbocsáttasz, ugy akkor hiszem, az isten is megfog bocsájtani. Ugy-e meg bocsátasz és nem tasztasz el magadtól, midőn előtted ily szégyentől pirult arczczal kérek bocsánatot. Egykor szerencsés voltam hű barátságodat, s a barátságnak jelvényét csókot nyerni tőled szégben az én hűtlenségemért légy most szives adjad a kiengesztelődés csókját. Engedjed, hogy égő könyeim huljanak reád?

Ekkor Julcsa Anna kezét megfogta s azt összecsókolta, könnyeivel öntötte, Anna pedig szelidan mennyire karja engedte magához ölelte Julcsát és megcsókolta és mondá:

— „Oh . . . Julcsa nekem nem vétettél oly nagyot, hogy meg ne tudnék bocsátani. Én szivesen megbocsátok néked. Legyen feledve minden meghántás a mivel egymást valamiben megbántottuk. Hiszen téged is értek szerencsétlenségek. Férjed meghalt, a kora özvegységre jutottál, sokat betegeskedtél, s ha volna is vétked, megszenvedtél már érte. És nem kárhoztatlak, szivesen nyujtom kezemet bocsánatra."

— „Kedves Annám! az isten ezerszer áldjon meg angyali jóságodért, mily nagy jót tettél velem, mázsás követ vettél le szivemről, mily könnyüré tetted halálomat, mely tudom, hogy nincs már messze. Isten veled, ha tul élsz, ne feledd büneit megbánt jóságod által megtért barátnődet. Szándékom van, miután magzatok nem maradna te gyermekeidet nevezni ki minden vagyonaim örökösévé, hissen titeket meg is kárositott férjem azzal a meggondolatlan s rosszul számitott borszállitással. Én jóvá akarom tenni azon vétkemet, azzal, hogy vagyonom örökösevé gyermekeidet teszem végrendeletileg. Ugy e nem lesz ellenedre. Ekkor Ambrus felé fordulva, Julcsa annak kezét megfogva mondá, Ambrus ne haragudjék reám, vagy legalább átkot ne szórjon reám, hamár a sirban nyugszom bocásszon meg ön is. S ne legyen ellenére azon ajánlatom, mit előbb Annának mondottam, s ne akadályozza gyermekeit majd a végrendeletileg reájok hagyott vagyonomnak birásában, miattam való haragjában."

— „Ha Kedvés Annám megbocsátott, én is, megbocsátok, s ha Annám is beleegyez és szem ellenkesem, ha végrendeletében megemlékezik gyermekeimről."

— „Most még tőletek veszek bucsut kedves gyermekeim Anna és Pista. Legyetek álldottak istentől ezerszer. Ha meghalok, — imádkozzatok néhányszor az én bünös lelkemért is, látogassátok meg néha néha az én fejfámat is a temetőben, isten veletek!" — Ezzel bucsut vett Julcsa Ambrustól, Annától és gyermekeitől és távozott.

A mint nagy nehesen haza vánszorgott azonnal meghivatta magához az összes előljáróságot és azok jelenlétében megiratta végrendeletét, melyben meglehetős összeget hagyott a szentegyházra és az iskolára, s ezután minden ingó a ingatlan vagyonának örökösévé Ambrusnak és Annának gyermekeit Annát és Pistát nevezte ki . . . . Ezután meggyónt, s ehez harmadnapra már meg is halt Julcsa.

Midőn meghallotta Anna Julcsának halálát e részvé: könyeit hulatva ő is készült a halálhoz, mert érezte, hogy órái magvannak már számlálva. Meggyónt . . . . Gyermekeitől bucsut vett azoknak sok szép intéseket adott, melyek szép lelkének megannyi kifolyásai hű tükrei voltak. Többek között igy szólt gyermekeihez:

— „Kedves gyermekeim! Annám és Pistám, én érzem közeledni halálomat, minek előtte meghainék, vegyétek anyai áldásomat. Az isten tegyen benneteket boldogokká. Nevelkedjetek föl és váljon belőletek vallásos kereztény, hazát szerető honpolgár. Legyen részetek az örömben, boldogságban, de legyen részetek a megpróbálás keserü könnyeiben is mert csak igy nevekedtek az igas keresztényi erényekben, ha ismeritek a bánatnak keserü érzelmeit, igy fogtok meg érni majd az örök boldogságra, melyet a földnek minden kincsei sem pótolhatnak. Legyetek mindenki iránt emberség tudók s tiszteletadók, jóltevőitek iránt hálatadosak kőrnyezetetek; különösen barátaitok és rokonaitak iránt hivek; szerencsétlenek iránt szánakodók. Midőn kötelességtek hű teljesitése; a szegényekkel való jó tettek, vagy más isteni és felebaráti szeretetből származott jó cselekedetek után örőm érzet szálja meg kebleteket, tekintatétek magatok körül, egy árnyékot fogtok látni előttetek vagy hátatok mögött, es árnyék az én néktek megjelenő szellemem leend. Néked kedves Annám különösen lelkedre kötöm, hogy atyádnak hű engedelmes és szerető leánya légy. Ha elöregednék atyád vagy betegeskednék légy nékie hű gondviselője. Az mit isten az én életemből kora halálom által elvess, adja azt nektek megokszoritott mértékben. Nem panaszkodom Istenem szent végzése ellen, ha igy akarta halálom, legyen meg az ő szent akaratja."

Ezután megcsókolva gyermekeit, mellékszobába küldé őket. Ekkor férjét intette magához, kinek szemeiből záporként hullottak a könnyek.

— „Kedves férjem látom megört szivedet. De uralkodj magad felett s ne enged magadat a bánatnak. Légy férfi és ne csüggedj el. Látod gyermekeinknek még ezután még nagyobb szükségök lesz a jó atyára, mint eddig, még én is köztök voltam, szeresd ezután egyedül őket. Ruházd azokra szeretelmedet, melylyel engemet szerettél. Én köszönöm hozzám mutatott hü szeretetedet. Nehezemre esik tőled és gyermekeimtől megválnom, mert igazán sok szép boldog napokat és órákat töltöttem veled. Igazán boldog voltam melletted. Magammal viszem, azon nemes magaviseleted, hü szereteted által megédesitett házasi életünk emlékeit a jobblétre. Láttam odadó szorgalmadat munkásságodat, ha bár sokszor erődből a munkában kimerülve fáradtan tértél haza mégis mindig találtál nyájas szót nőd és gyermekeid számára. Köszönöm ezen hü szeretetedet.

Hajolj reám, had csókoljalak meg utoljára.

Igyni! Szeresd gyermekeimet. Isten veled . . .

Uram istenem mennyei atyám kezedbe ajánlom bünös lelkemet Amen."

Ezek voltak utolsó szavai. Végleheltetét férje csókjai között lehelte ki. Kiszenvedett.

Az üdvözultnak mosolya az arczáról, még halála után sem tünt el. Mosolygott még a halotti ágyán, a ravatalon is.

Minek irjam le a férjnek, gyermekeknek szerető, rokonok mély keservőket, képzelheti azt az olvasó, minden leirás nélkül is.

Egy napon haltak meg Anna és Julcsa is egyszerre esett temetésök is, a temetőben sirhalmaik is egymásmellé kerültek. A falunak örege és apraja elkisérte hallottainkat a nyugalom helyére. Midőn a temetési szertartás végeztével a nép már a temetőről elszéledt, én és a tanitó hátrább maradtunk a kesergő férjet, ki egésen meg volt törve és az árvákat vigasztalni. Ugy kellett Ambrust és gyermekeit a sirtól erővel elvonnunk. Midőn haza felé mentünk közel hozzánk egy kendővel bepongyolált nő magával érthető fenhangon igy beszélt: „Mégis beteljesült szavam kettőt egy csapással küldök a másvilágra, czakhogy azzal a különbséggel, hogy egyikének a kettő közül nem Julcsát, hanem Ambrust szántam oda. Na de az sem fog sokáig kéani a kettő után, már is a halál néz ki szemeiből, sápadt arczából." Szemügyre vettem a nőt, ki e gem nem vett észre, s meg ismertem, hogy a bepongyolált nő Sánta Polona volt, ki még a szomszéd faluból is eljött a temetésre.

Sánta Polonának annyiba igaza volt; hogy csakugyan Ambrus és neje eltemetése után lázba esett, később vizibetegséget kapott, melyből kinem tudott gyógyulni, még két évig élt neje halála után, de ezt az időt többnyire az ágyban szenvedve töltötte.

Jó leánya atyjának betegsége ideje alatt a legszeretettelteljesebben ápolta, soha csak egy napra sem távozott beteg atyja ágyától. Meg kell még emlitenem, hogy a szenvedő apát gyermekei és rokonok rábeszélése folytán át vitette magát egy darab időre Virág Julcsa által nékik hagyott csinosabb és világosabb házba, de midőn közeledni érezte halálát vissza vitette magát abba a házba, hol nejével annyi boldog napot töltött. Abba szobában akarja ő is szemeit a vég álomra bezárni, hol kedves neje is kimult.

Idáig szólt jegyző barátomnak leirása a felavasása. Ehez én csak annyit adok, hogy megsugom az olvasóknak mikép, Ambrus sok szenvedés után meghalt, s én még életében megkértem leánya kezét, az apa nem is tagadta meg kérésemet. S a leány sem vonakodott kezét adni, de oly feltét alatt, hogy mig atyja él addig annak mindig ő viselhesse gondját, de atyja még minek előtte összekelhettünk volna, meghalt. Atyja halálát pedig egy egész évig meggyászolta. Jaj be hosszu év volt ez a gyász év. Három sirkő áll egymáshoz közel a S . . . . . temetőben az első Virág Julcsáé, második Fehér Annáé, a harmadik Bognár Ambrusé . . . . E három sirkőnél es sirhalomnál hárman hullatjuk gyermeki kegyelet könnyeit, én Anna és István.

Nem mulik el tavasz, hogy a tavasz első virágaiból koszorut nem fonnánk a földben porladozóknak sirköveire. A három sirhalom egymás mellett. — Sok szép virágot nevelt minden tavaszon. Én ugy hiszem, hogy e virágok a benporladozók testrészeik oszladékából és mi gyermeki kegyelet könnyeinknek melyeket e sirhalmokra hullatunk, vegyületéből nevekedett.

PATAKI GÉZA.

Hirek.

— **A király születésnapja** alkalmával — aug. 18-án — a szent Ferencziek templomában ünnepélyes isteni tisztelet fog tartatni, mely alkalommal a katonaság teljes diszben fog kivonulni.

— **Tűz volt Kis-Kanizsán** aug. 12-én; melynek azonban — annak daczára, hogy tüzoltóink legnagyobb része akkor épen Keszthelyen volt a „Dunántuli önk. tüzoltói szövetség" nagy gyűlésén — csakis egy épület lett martalékává.

— **Wajdits József könnyomdá-**

jába egy, a beüszedéshez alkalmazható, írni, olvasni hibátlanul tudó fiú jó feltételek mellett felvétetik.

— **Nyugta előtt dicsértük** a napot, mikor egyik közelebbi számunkban népünknek a tiszaeszlári ügy lebonyolítása utáni józan magatartását kiemeltük. Azóta nagymérvű zavargás volt Budapesten. Az ország más vidékén is volt itt — ott holmi büntetés, de csak kismérvű. Nagy-Kanizsán a rossz példa daczára is nyugtou alhatnak a zsidó-polgártársak, mert városi hatóságunk itt nem tűr fog lalkozásnélküli egyéneket, akik az afféle hajszákat inszczenírozni szokták.

— **Városunkban** rendezett lótenyésztés jutalomkiosztás Br. Puthyányi Géza elnöklete alatt alakult bizottság által N. Kanizsa város főpiaczán rendezett kiállításon f. hó 12-én foganatosíttatván, elővezettetett 43 anyakancza kiscsikóval és 27 db. 3 éves kanczacsikó. A 60 dr. arany jutalomból 14 anyakancza és 5 kanczacsikó után lett a kiosztás foganatosítva, azon felül a kis-komáromi uradalom arany disz oklevelet, Inkey László úr szintén egy aranyés egy ezüst disz oklevelet és Kreiner család Fakoson szintén egy ezüst disz okiratot kaptak, — elismerés és köszönet illeti ezen urakat kik a nyert jutalom helyett a disz okiratot fogadták, mert ezzel csak is az alsóbb nép osztálynak tekintését mozditották elő, innét van es, hogy 2 db. aranynyal 6 anyakancza tulajdonosa lett légyen jutalmazva. — Tekintve az előállított anyag reális értékét, fájdalommal kell tapasztalni mikép az évről évre csökken, az mindig kevesebb és kevesebb értéket képviisel, egyes kiváló anyakanczákat kivéve. Nagy-Kanizsán, 1883. augusztus 13-án. Kovács.

— **Balaton-Füreden** a legutóbbi kimutatás szerint julius 28-ig 1556 vendég fordult meg.

— **Katholikus kaszinó** is van Szatmáron. Mint az egylet czime is mutatja, csakis katholikusok lehetnek tagjai. Érdekesnek tartjuk megemliteni, hogy Schlauch Lőrincz szatmári püspök e kasznót évi 500 frttal segélyzi.

— A **„Dunántuli önk. tüzoltószövetség“** Keszthelyen tartott közgyűlése igen nagy ünnepélyességgel folyt le. A tüzoltók igen nagy szamban gyültek egybe messze vidékről is. Részletes és kiméritő tudósitást hely szüke miatt jelen számunkban nem hozhatunk, de legközelebb e mulasztást helyre fogjuk ütni.

— **Tanitói jubileum.** A „Zalamegye“ irja, hogy Rózsavölgyi Antal, városunk egyik érdemes veterán-tanitója szeptember 1 én tartja jubileumát. — Erre nézve mi semminemü hirt nem vettünk; a nem is hiszszük, hogy az akkor tartassek meg Több ok van amellett, hogy később tartassék meg Különben is — ugy hiszszük — abban az időben, mikor érdemes veteránunk működését megkezdte, nem szeptember hanem október elején kezdődött a tanév s igy 50. évét október elején fogja teljesen betölteni.

— **Az aradi vértanuk** emlékszobra hovatovább a megvalósulás stádiumába jut. A szoborbizottság elnöke legutóbb felkérte az aradi szinház pályaterveinek megbirálását eszközlő bizottság szaktérfiait u. m. Czigler Győző, Gerster Kálmán budapesti, Jiraszek Lajos aradi épitész, Pallfy József kir. mérnök és Kövér Gábor urakat, hogy nyilatkozzanak Huszár Adolf ujabb költségvetése felett. — A szakférfiak egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy tekintettel a tervezett szobormű 37 láb magasságára, az azon elhelyezett szobrok, érmek, czimerek nagyságára, az anyagok minőségére, szállitására, azok kidolgozására, öntésére és felállitására a tekintettel a szobor költői s művészi becsére, 117.000 frt, melyért Huszár Adolf a szobormüvet teljesen elkészíteni és felállitani hajlandó, oly méltányos, minden tulsástól mentes és kiérdemelt összeg, melyben a szobor bizottság teljesen megnyugodhatik és azt elfogadás végett a város közönségének közgyülése elé terjesztheti. A szobor-mű teljes elkészitése 1884. évi január 1-től kezdve 5 évet igényel, ugy, hogy a szobor leleplezése 1889. évi október havában megtörténhetik.

— **Az erdélyi ferenczrendiek** Csiksomlyóban egybehivott capituluma, melyen a tartomány főnök választást kellett megejteni, a minap fejeződött be. Simon Jukundiánnal szemközt — ki kilencz évig volt tartományfőnök s ki a tanügy és az egyházi terén szerzett érdemeiért érdemkeresztlel is ki lett tüntetve, először ismételt szavazás után, László Polikárp hittanár nyert szavazattöbbséget. Szép tehetségü a képzettségü — alig 33 éves — szerzetesre esett a választás; sok teendő néz elébe a választói — mint a „M. Áll.“ irja — bölcs, tapintatos, mérsékletes kormányzást várnak tőle, olyat, mely minden tekintetben a szerzet szellemi és anyagi virágozását előmozditaudja. Tartományőrnek (custos) megválasztatott főt: Simon Jukundian; első tanácsosnak: Kozma Döme; másodiknak: Lakatos Kornél; harmadiknak: Simon Eugen; negyediknek: Bodó Miklós.

— **Dömötör László** méhészeti vándortanár jul. 28 án Vasadi Balogh Lajos társaságában megjelent Vérten (Fehérm.) a megvizsgálta a Parti-féle méhkasok gyakorlati kezelését s az kitünőnek bisonyult be. A törzsméhészet erősitésére felette alkalmas mert alkalmas összeczatolással 4—5 kast tesz egy anyaméh uralma alá. A mézelés oly nagyszerű, hogy több kas jul. 28-án nyomott 40—45 kilót. Ezen kasok elterjedése a méhészetnek uj irányt ád s azt oly hasznos iparágga teszi, melylyel ezután nemcsak kedvességéért foglalkozunk, de bőven nyujtó hasznáért is.

— **A tanügy nagy barátja.** — Kisovics József spátkanonok a akinek jóformán minden léptét egy-egy jótétemény jelzi, a veszprémi ipariskolára, addig, mig él, évenkint 100 azaz száz forintot ajánlott fel.

— **A világ legrégibb lapja** kétségkivül az „Acta populi romani diurna,“ melyből egy szám a Kr. e. 168. évből fen maradt. Szószerint forditva ily szól: „Márczius 29-én.“ Licinius consul a hivatalban volt. Nagyszivatar düböngött ma és a villám közel a Velisi határőrség jegenyét zuzott össze. Egy vendéglőben közel a Janus hegy lábához verekedés volt, mely alkalommal a „Medvéhez“ czimzett korcsma vendéglőse igen sulyosan megsebesiltetett. — Titinius ma megbünteté a mészárosokat, kik hatósági vizsgálat nélkül adtak el hust. A büntetés pénzből az Istennőnek kápolna épittetik. A „czimbriai czimbes“ bankház pénzváltója nagy összeggel megszökött. De szökésében utóleretvén a hány nélküli lopott összeget elverék tőle és Fontejus praetor a kár feltétlen fedezésére itélte el. Deniphon rablókapitány, ki Nerva követeitől elfogatott, kereszttre feszitetett. A karthagi flotta ma az ostiai kiöltőbe ért.“

— **Antisemita zsidóasszony.** Özv. W.-né, Veszprémben általánosan ismert hóbortos zsidóasszony a heti vásáron a legélénkebb helyen a legélesebb kifejezésekkel támadta meg egy hitsorsosát, mint csaló és uzsorás zsidót. Megjövendölte neki, hogy „téged nem fognak fölmentani, mint az eszlári zsidókat; a jbirót nem fogják megvesztegetni, mint a nyiregyházi birókat“ stb — A zsidónő el is ment rögtön panaszra a helyi kir. jbirósághoz, hol azonban nem a jbiró, hanem a jbiróság érdemes szolgája, Mihály, hallgatta meg a kihallgatás után itéletileg azonnal ki is deportálta — az utczára a panaszost.

— **Gyilkos szerelem.** Kaposvárott egy Burger nevü közös hadseregbeli hadnagy egy ottani roszbirü hárban levő kedvesét ennek beleegyezésével megölte. — majd önmaga ellen intézett három lövést, egy forgópisztolyból. Az egymás: ily hiven szerető pár nem halt meg, a nem sokára mindketten felépülnek. Burger testéből két golyót eltávolitottak az orvosok, — egyet azonban nem találnak Schörl Ferencz őrnagy, a sz.-fehérvári 42 ik számu hadbiróság habirója Kaposvárra utazott az előzetes vizsgálat megtétele végett, honnan már vissza is tért. Burgert, mihelyt állapota engedi, Székesfehérvárra viszik a hadbiróság elé állitják, a nőt pedig hazatolonczozák illető sége helyére, Fehértemplomba.

— **A czángók egészségi állapotáról** kimeritő jelentés erkezett a kormányhoz, melynek értelmében a betelepitettek közöttegyetlenegy cholera nostras eset sem fordult elő. A betegek 80 százaléka váltólázban szenved, a többi gyomor- és bélhurutban; hogy kellő ápolásban részesülhessenek, barakk-kórházat létesitettek számukra. Ragályos betegségek egyáltalában nem fordultak elő a czángók közt.

— **Bő istenáldás.** Debreczenben egy szegény asszony, a burgundia-utczán lakó Kis Andrásné, négy gyermeket hozott a világra. Legnevezetesebb a dologban az, hogy mind a négy gyermek fiu. Az anya és az ujszülöttek igen jól érzik magukat.

— **A margitszigeti** fürdőről a következő adatokat jelentik: A sziget állandó fürdővendégeinek száma augusztus hó 10-től augusztus 1 ig 190 volt. Ehhez a már kimutatott 612 fürdővendéget hozzászámitva, az állandó vendégek száma összesen 802 volt, még pedig Budapestről 500, a vidékről 236 és a külföldről 66. Ezek közt volt 290 férfi, 347 nő, 98 gyermek, továbbá 6 férfiseléd és 60 nőseléd. Ez idő alatt a fürdőt és a szigetet 13,225 személy látogatta. E számhoz a már kimutatott 53.248-at hozzáadva, az összes látogatók száma 66,483 volt.

— **A veszprémi kath. fögymnasium ügye.** — Kalmár Endre kir. tanácsos és kegyes-tanitórendi főnök augusztus 6 án érkezett Fekete Endre úr kárjával Veszprémbe. Még az nap délután s orra vizsgálta azon helyiségeket, a melyek a fögymnasium 7. és 8. osztályra szánvák. Az osztálytermek annyira megnyerték a tudós szakférfiu tetszését, hogy nagy elismeréssel nyilatkozott azoknak czélszerű voltáról. Másnap augusztus 7-én fogadta a rom. kat. gymnasiumi bizottság küldöttségét, melylyel még egyszer megtekintette az ösz-s helyiségeket és véleményét közölte a küldöttség tagjaival. Hogy tettel is megmutassa, mily nagy rokonszenvvel viseltetik ezen fontos culturalis ügy iránt, a gymnasiumi bizottság küldöttei előtt kijelentette, hogy a természetrajzi szertárt egy teljes és igen értékes lepkegyüjteményével fogja megnjándékozni. Alig ejtette ki e lekötelező szavakat és a küldöttség jalig, hogy megköszönte a nemeslelkü ajándékot, Kisovics József spátkanonok a leendő fögymnasium könyvtárának ajándékozta saját, több száz, talán több ezer kötetet tartalmazó magánkönyvtárát. A küldöttség kellemesen megilletődve állott a két derék főpap előtt, akik egymást multák felül az ügy iránti rokonszenvükben. A gymnasiumi bizottság megértvén a rendfőnök szándékát, aug. 13-án nyomban megkezdette a munkát a leendő fögymnasiumon.

— **Komoly hangok.** „Altenfelden. Tekintetes ur! Kérem legyen szives, a makacs székrekedés ellen igen hasznosnak tapasztalt, ugynevezett svájczi ladacsaiból nekem küldeni. Grüll Ferencz községi orvos.“ — „Én már sokféle kisérletet tettem az ön, ugy nevezett svájczi ladacsaival, s örömmel kostetálom, hogy azok az illető bajokban, kitünő hatásának bisonyultak. Dornbach. Bécs mellett. Dr. Felder Engelbert, községi orvos s a hg. Schwarzenberg család házi orvosa.“ — „Tekintetes ur! Az ön ladacsaival kisérleteket tettem s azok hatását nagyon dicsérték nekem stb. Tisztelettel. Weber F. gyakorló orvos. Uzsenoich, u. p. Tt. Martin.“ — „Wöllau, Cill mellett. Tekintetes ur! A küldött ladacsok hatásával minden tekintetben teljesen meg levén elégedve, kérem stb. Tisztelettel, Kulue F. gyakorló orvos. (Brandt Richard gyógyszerész urnak. Zürichben. Svájcz.) Egy doboz ára a gyógyszertárban 70 krajczár.

Rövid hirek.

— **A spanyolok** forrongnak; már néhány helyen kikiáltották a köztársaságot. — **A Scharf család** — hir szerint Somogy Csurgóra ment, ott élő testvérének látogatására. — **Solymosi Eszter** historiájának is akadt már poétája. Bizonyos Löki nevü uriember irt belőle egy 5 felvonásos szindarabot. — **A német** trónörököspár az ezüstlakodalma alkalmával kapott 830,000 márkányi ajándékot alapitványokra forditotta. — **Az allspánválasztásra** már erősen folyt a korteskedés Szombathelyen. — **Rohonczon** alt. ipartársulat alakult. **Mulatságos.** A pórgölini körjegyző az iránt folyamodott, hogy a „Földmivelési Ministerium Értesitője“ német nyelven is adassék ki. — **A székes-fehérvári** bertalani országos vásár nem aug. 19-én és 20 án, hanem 26-án és 27-én tartatik meg. — **A szombathelyi** orth. hitközség „Temech Delim“ névvel szegény-alap és segély-egyletet alakit. — **A szabadságharczszobor** javára Szombathelyen 140 frt 70 krnyi összeg folyt be. — **Z.-Egerszegre** legközelebb Jakab Lajos szin társulata megy. — **A kolera** eddigi tudósitások sz-rint 12.636 egyént ragadott el. — **Veszprémben** tanitóképzőintézet felállitása iránt buzgólkodnak az irányadó körökben. — **A budapesti** zavargások még mindig tartanak az erélyes intézkedések daczára.

Papirszeletek.

— Mi baja van a Móricskának, doktor ur?

— Én biztosra veszem, hogy birkahimlője lesz.

— Lehetetlen! Hogy esnék birkahimlőbe egy ilyen okos gyerek?

—

Gazda: Megnézted, milyen idő van odakint Csillagos e vagy borult?

Kisbéres: Nem tom én, mert amint felnéztem, a szemembe csöppent az eső.

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Steiner József és társa terménygabona és bizom. czég jelentése.

Bpest, 1883. aug. hó 10-én.

Az üzlet szilárd, külföld nagy menynyiségeket vásárolt. Sajátságos, hogy külföld Magyarországban megvásárolt árukat Bécsben raktároztatja be és mellőzi a fővárosi közraktárakat az itteni roppant magas fekbérek és illetékek miatt.

Buza szilárd. Elsőrendű 81 kl. piros czéllos 11 60, uj 77—78 kl. 11.25, 76 kl. 11.— sárgás 10.40—11 frtig kelt. Gyertyámosson 9.85, Hódmező-Vásárhelyen uj 10.15.

Rozs szilárd. Elsőrendű 7.85, közönsé 7.60, Debrecsen 7.20, Félegyháza 7.40.

Árpa takarmányáru 7.60, finomabb Szobosslon 7.20. Berettyó-Ujfalu 8 frt. Vácz 9.25, Apcz, Szántón, Chervalicz 7.25.

Tengeri hibás 6.—6 20, jó min ségü 6.45—6.55.

Zab régi 7 frtig. Uj 6.50.—6.70.

Repcse hibás 15 50, elsőrendű 16.50.

Konkoly 2.50 kelt zsákostul.

Bab törpe aug. szállitásra állomásokon 12.40—12.73-ig kötetett.

Határidőüzlet. Szilárd hangulat mellett árak folyton emelkednek. Buza őszre 10.90, tavaszra 11.54. Zab őszre 6.67, tavaszra 7.10. Rozs őszre 7.80. Tengeri 1884. maj.—jun. 6.65. Káposztarepcse aug. szept. 16⅔.

Lapvezér és kiadó: **SZALAY SÁNDOR.**
Felelős szerkesztő: **VASS ÁLMOS.**
Laptulajdonos: **WAJDITS JÓZSEF.**

HIRDETÉSEK.

Magyarország ifjuságának!

KATONAI TANODA BUDAPESTEN

V. ker., nagy korona-utcza 13. sz

1883. szeptember 16-án kezdi meg 14-ik iskolai évét előkészitő tanfolyamokkal minden ez. kir. katonai képző intézet és kadaprédiskolába, valamint tényleges kadaprédi vizsgára való felvételre. 972 2—4

Az intézet tápintézettel van összekötve. Feltételek mérsékeltek. Értesités ingyen.

Az igazgatóság: **FISSINGER E. ny. kapitány.**

A Triesztben is kitünő elismerésben részesült jeles magyarhoni

„Széchenyi-savanyuviz forrás“

Petánczon (Radein mellett.)

Rendkivül szénsavdús savanyuviz-forrás, mely a budapesti műegyetem vegyészeti osztálya és a bécsi egyetem vegyelemzései szerint fölülmul minden hozzá hasonló savanyuvizforrást és fölötte hathatós alkatrészeinek összetételénél fogva orvosi tekintetben kiváló figyelemre méltó.

Mint kellemes üditő ital különösen borral vegyitve, minden hozzá hasonlót fölülmul.

Megrendelések

a forrás igazgatóságához Petánczra (u. p. Muraszombat) intézendők.

Raktárak- és ismételadókat különösen ajánlatik.

Hogy mindennemü hamisitásnak eleje vétessék, a dugó „Széchenyi“ névvel leend ellátva. 984 5—5.

Mindenkor friss töltés	Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.	Sürgöny: Vogler Regede, Radein.

500

szép kifogástalan szivarkát lehet készitení az én, a cs. kir. dohánygyárakban is használt

szivarka

TÖLTŐ-GÉPEMMEL

mely érczből igen czinosan készitve, 3 különféle erősségben, vék ny, középfaj, vastag, különbség nélkül, használati utasitással együtt 65 kr. **Csak akkor valódi, ha czégem bele van vésve.**

Az és szivarka hüvelyem, szintén három erősségben, **csakis a valódi**

franczia-bőrnélküli

„Le Heubien“-papirból (fehér) vagy Kukoricza-papirból (sárga) következő árakon kaphatók: ft

Szipka rész nélkül, sima 1000-re	—.80
Szipka rész nélkül elegáns aranyjegygyel. 1000-re	1.30
Szipka részszel, sima 1 karton 500 darbbal	1.05
Szipka részszel elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1 karton 500 darabbal	1.50
II. rendű minőség, szintén fehér vagy sárga, melyet mások elsőrendűképen ajánlanak, ára:	
Szipka rész nélkül, sima, 1000 db.	—.50
Szipka rész nélkül, elegáns aranyjegygyel	—.90
Szipkával, sima, 1000 drb . .	1.80
Szipkával és elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1000 db.	2.20
Közönséges tömő gépecske hozzá	—.10

Levélbeli megrendelések utánvétellel vagy az összeg beküldése mellett Ismételadók százalékot kapnak.

Belejegyzett védjegy.

Óvás! Hamisitásoktól megóvások czéljából minden karton a fenti kéresk. törvényszékileg bejegyzett gyár-jegygyel van ellátva.

Cawley & Henry párisi franczia szivarka és gépecskék raktára:

Wlach Albert.

Bécs, Mariahilferstrasse 58.

(ezelőtt Praterstrasse 18.)

Egy már használt, de jó karban levő 8 ló erejü gőzgép, 1 kettős járásu daráló malom és az ehhez szükséges eszközök olcsó áron eladatnak.

Sebestény Lajosnál

Novigrád,

989 3—3. (Kapronczа mellett.)

Árverési hirdetmény.

Az alulirt főbérleti igazgatóság részéről közhirré tétetik miszerint folyó 883. évi augusztus hó 21-én a lentiiés augusztus 22 én az alsó-lendvai gazdasági irodákban a reggeli órákban nyilvános árverés vagy ajánlat levél utján több rendbeli korcsmák, borárulási s halászat jogok vizi őrlő malmok, az alsó lendvai gőzmalom, továbbá nagyobb s kisebb területü földek, rétek és legelők, miatt nem különben az urodalmi erdőkben a makkoltatási és gubacsszedési jog hasznosbérbe adatnak.

Az árverési feltételek alsó Lendván a gazdasági irodában megtekinthetők. 996 2—2.

Az alsó Lendván, 1883. évi augusztus hó 10-én.

Az alsó-lendvai s Nempthy urodalmak főbérnökségének Igazgatósága.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 19-én. 66-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel; hirsztári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassics-ház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitótestület“, a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“, s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Hol van a baj?

Ezen nagybecsü lapban ugyanezen felirat alatt közzétett czikkeim alkalmából számosan üdvözöltek; de vannak olyanok is, kik föllépésemet és elfoglalt álláspontomat nem értik vagy érteni nem akarják, miért is szükségét látom azon kijelentésemnek, hogy a közügyek iránti érdeklődés és küzdelem nem kenyérkeresetem és hogy engem nem vezérel personalis érdek, hanem pusztán a szép, jó és igaz elvek iránt való lelkesedés és valamint eddig volt bátorságom megmondani az igazat azoknak, akik azt megtámadták; ugy ennek himezetlen kimondásától semmiféle befolyás által magam visszariasztatni ezután sem engedem, hanem a hol igaztalan elnyomás ellen vagy a közjó érdekében kell szót emelnem, tenni fogom azt erélyesen, bátran, ha mindjárt önfeláldozással is.

Legutóbbi közleményemben bátorságot vettem a gymnasium, reál és polgári iskolákról elmondani nézetemet egyes nagynevü férfiak szavaival illustrálva, ami korántsem azt jelenti, mint ha önálló itéletem hiányoznék, hanem csak meg akartam győzni mindenkit álláspontom és állításaim helyességéről: ránmutattam a polgári iskola hiányos szervezetére, melynek olyannak kellene lenni, (de az a baj, hogy nem olyan), mely megtanitaná növendékeit becsülni a kézi munkát, az őt jogosan megilletö helyre emelné az iparügyet s becsültté tenné a polgári életpályákat. De ezen hivatásának megfelelni nem képes, mert mire az ifju elvégzi ezen iskolát, a mesterség tanulásából testileg már kinótt; a magasabb szellemiségre pedig nem eléggé fejlett s ezért lesz belőle proletár.

Már a mult alkalommal felemlitettem azon kinos tapasztalatomat, hogy az évi értesitőben évről-évre szokásosan hirdetve van, hogy aki ezen intézetet elvégezte, alkalmaztathatja magát kezelői szolgálatra és ilyen meg amolyan állomásokra. Erre vonatkozólag állja nak itt egy polgári iskolai igazgató urnak emez intő szavai: „mi, a kik évek óta figyelemmel kisérjük ezen intézet sorsát és a kik tisztában vagyunk ennek eredeti hivatása felől, s oha sekecsegtettük magunkat azon biztató reménynyel, hogy ezen kedvezmények által ezen iskolák virágzásra emeltetnek“ s ennek a kedvezménynek hirdetését mintegy helytelenitve, igy folytatja: „mert a növendékek ezen pályákra gravitálnak a helyett, hogy az intézet intentiójának megfelelőleg művelt és értelmes iparosokká képezvén magokat, magvát képeznék az ezen iskolák által megteremteni szándékozott polgári középosztálynak.“

Gönczy Pál miniszteri tanácsos ur szavaival én is azt mondom, hogy „Nagy-Kanizsa büszke lehet a derék tanári testületre“ s különösen az igazgatóságra, melynek nemes törekvése ismeretes előttünk, azonban sajnos, a hiányos szervezet következtében működésüket kivánt siker nem koronázza, tehát annál inkább nagy azon javaslat jogosultsága, hogy ipartanműhelyekkel kapcsoltassék össze ezen intézet, amely tanműhelyben a vezető és oktató alkalmaztatásánál a szakismeret és ügybuzgalom legyenek az egyedül ajánló tulajdonok. Ily kiegészitéssel ezen intézet meg fog felelni a közszükségletnek és a gyakorlati élet követelményeinek s főleg a kitünő tanerők által olyanná válik, melyben gondoskodva lesz az ipari foglalkozás értelmi niveaujának emeléséről, s melynek falai közt: „hazafiságot, műveltséget és szaktudományt tanulhat az ifju nemzedék.“

A bünös mulasztás és menthetetlen közöny bélyegét ne engedjük magunkra rásütni, mert ha megalkothattuk a középiskolai törvényt, akkor most a logicai rend. és reformszükség alapján hallogatás nélkül kell a polgári iskolákról is országosan intézkedni, mert ma már általános meggyőződés, hogy ezen intézet szervezete hibás, hiányos és rossz s mint ilyen természetesen szükségtelen, főleg oly helyeken, hol gymnasiumok vannak, mert az állam „ezekből is kényelmesen szedhet kezelőket“ anélkül, hogy oly iskola fentartásával terheltetnék, mely a vallasügyi minister már emlitett szavaival élvé „a tanügy kára nélkül beszüntethető.“ De ettől eltekintve a qualificationalis törvény alapján ezen intézetből az ifju soha sem lehet az, ami a gymnasiumban mindenkor lehet, mi a polgári iskolából s épen ezért a gyermek jövője érdekében áldozni és óvatosan eljárni köteles szülők, goudolják és fontolják meg jól, hogy a nemsokára megkezdődő tanévre hova iratják be gyermekeiket, mert ha a választás balul tőrténik, azt később keserüen megbánhatják, de meg nem változtathatják. És ha esetleg majdan polgári iskolai okmányokkal kibizonyitványozva a jelen örőme, a jövő reménye nélkül fellenève látják gyermekeiket, akkor jelen czikkemet — de már késő lesz — tudom nem fogják elnevezni népszerütlennek és personalis érdeknek, — hanem beismerik, hogy meggyőződésen alapuló szabad véleménymondás volt az — és igaz!*)

WEBER PÁL.

*) Helyt adtunk e czikknek, mert tiszteljük a szabad véleménynyilvánitást. Igen sok tekintetben helyeslijük is czikkiró urnak véleményét, de azt a prófétai részletet, mely a szülők elrettentésére szól, éppen nem. A polgáriskolai intézmény még nem forrott ki teljesen, s annak hazai viszonyaink szerint való rendezése: a jövő munkája. És azért, mert most még versenyt nem tarthat a régi gymnasiumi intézményével, — egyszerre eltörölni Magyarország földjének sziszérő: culturalis fejlettségünk jelen álláspontján indokolatlan a kissé barbár munka volna. Pedig a szülők elrettentése ezzel azonos czélu munka. Szerk.

A soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

2083. szám.
1883.

Hirdetmény.

A német birodalom és Olaszország közt ujabb időben kereskedelmi szerződés köttetett, mely által a fris szőlőnek vámja a német birodalomba való bevitelnél 100 kilogrammonként 15 márkáról 10 márkára leszállittatott; a komló pedig, mely az olasz általános vámtarifa szerint 100 kilogrammonként; 1 franc vám alá esik, Olaszországban a szerződés értelmében vámmentes.

Mi azon megjegyzéssel hozatik általános tudomásra, hogy miután az Osztrák magyar monarchiának a Német birodalommal és Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződések kereskedelmünk részére a legnagyobb kedvezményben való bánásmódot biztositják, bevivőink szintén igényt tarthatnak az emlitett vámmérséklésre, illetőleg vámmentességre.

Sopron, 1883. julius 31.

2357 sz.
1883.

Hirdetmény.

A nagy mélt. magy. kir. földmivelési, ipar- és kereskedelemügyi miniszternek a varasdhidi, ugy a [illegible] barcsi, dárdai, gombosi és palii belépő államási biztossághoz f. évi julius 23-án 33.157. sz. a. intézett rendeletével a megállapitott vizsgálati dijakat f. évi augusztus 1-étől teljesen megszüntette és ezen dijak beszedését egyáltalán elrendelte; megemlitve azonban, hogy esen betiltás csak is az emlitett határszéli belépő állomásokon kivül az egyes vasuti állomásokon szervezett állategészségügyi szemlélő bizottságok az 1874. évi XX. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott utasitásban megállapitott dijak élvezetében maradnak esentul is.

Sopron, 1883. julius 31.

A kereskedelmi s iparkamara.

Elkorcsosodtunk volna?

Napjainkban sokan szeretik emlegetni a „régi jó időket“ s vitatják szörnyen, hogy a régi korban mennyivel különbek voltak az emberek, ugy erkölcsileg, mint testi erő tekintetében. Ősapáink szerintök valóságos Herkulesek és termetre nézve is óriások valának elpuhult korunk korcsszülötteihez képest.

A londoni „Spectator“ czimü lap kegyetlenül megleczkézteti a mostani nemzedék e tulheves ócsárlóit. Szerinte épen semmiféle bizonyiték sem szól amellett, hogy a régiek akár nagyobb termetűek, akár erőteljesebbek, gyorsabbak, ügyesebbek, avagy kitartóbbak lettek volna, mint a mostani kor emberei, föltéve, hogy ugyanazon természeti körülmények közt ugyanazon égöv alatt és ugyanazon tápláló eledelekkel élnek, mint amaz. A fiú a termet nagyságat illeti, erre nézve fölhozza például az egyiptomi mumiákat, melyek mikor éltek, hatalmas és harczias hóditók valának, de azért a mostani egyiptomiak egy hüvelyknyivel sem kisebbek, mint ők voltak, sőt az angolok még jóval nagyobbak is. A régi kardokat mostani emberek azért nem használhatnák, mert markolataik nagyon kicsinyek.

A régi rómaiak mily tömérdek pénzt költöttek gladiátorok nevelésére s mégis több, mint valószinü, hogy ama hős viadorok egy perczig sem állták meg a sarat mosa-

TÁRCZA.

Nyugalomvágy.

Itt heverr az üres lap fehéren,
Mig agyamban sötét gondolatok
Tépik széjjel éji álmaimat,
S mint elitélt hosszan virrasztgatok

Miért jöttök lelkemet kisértni
Sötét multam siró magzatjai,
Emlékeim? Elég volt már addig
Oly sok fájó könnyet elhullatni.

Menjetek hát, nincsen számotokra,
Nincsen hely a sorszaklatta szivben.
Igy kergettek engem is világgá,
A miért az embereknek hittem.

Te üres lap heverj csak fehéren
Ne irjon rád sötét gyászt a bánat.
Hadd halljon meg minden gondolat, mely
Dúlt agyamban még gyötörni támad.

Lant helyett e remegő kezekbe
Sorsomtól a vándorbbtot várom,
Melylyel majd a görögországban
A békét, a szük sirt, megtaláljon

* * *

Egy diák városból.

(Folytatás és vége.)

Tiz óra felé jönnek a virágot árulóvén asszonyok, kik közül nem egy valaha biztosan itt czücsült szép selyem ruhában valamelyik bársony pamlagon aszivattyuzás hasznot hajtó mestersége mellett. Midőn igy láttam őket rég elvirágzott, tönkrement női kellemekkel, önkénytelenül eszembe jutott Petőfi:

„Sára néni hej mikor kendet még
„Sárikámnak, hugomnak nevezték.„

Majd bejön egy halavány fiatal ember meglehetős „polizeiwidrig“ öltözetben. Először is leveszi kalapját, mely talán már harmadik, de mindenesetre utolsó urát szolgálja. Végre leveti kabátját, lehurza nadrágját és előtünk áll aranyozott és ezüstözött costumban a komédiás, harmadik, monologizáló szinész, egy személyben a sokoldalu művész. Először is keresztül bujik egy szék alatt, majd vaskarikán, azután felugrik egy szék támlájának peremére. Egyet köhint — e művészet megérdemli, hogy szedjen. Ezüst tálcza vagy 5 kapitulációs kalap, qu' importe? megjutalmazom egy ujonnan vert sonsval. Megköszöni, mert más annyit sem ad neki. Kezdődik a második sorozat, különféle bűvészetek. Majd elkezd monologizálni, de a századokat annyira tulhaladó eszmékről, hogy a garçon tanácsosnak tarja őt kimenesztení, ruháját telepitvén utánna. Hozzá van már szokva. Csak felső ruháit várta, — tapsban ő ugyisem akart részesülni! Azt számitja még meg, mennyit szedett össze? 6 sous! Elég arra, hogy holnap valamelyik külváros zugában alvó helyet kaphasson. Most elmegy egy másik helyre, ott összeszed annyit, hogy éhen ne haljon! La jeunnée! — Oh te fényes világváros Páris!

Fellép most egy egész társaság. Egyik guitáros, a másik tenorista, harmadik fujja a bassust. Ezek népénekesek és tiszteségesen vannak öltözve. A guitáros hurra teszi művészi kezeit, a tenorista kitátja száját; a bassista bőg egyet — ez a jel — megkezdődik a konczert. Hogy mik ők most, de mig szeretnének lenni — arról azól az ének, guitáros spanyol hidalgóvá és egy donna imádójává. . . Hadd el, rövid idő alatt meginé csak guitárossá tenné az a donnácska. A tenorista persze operaról álmodozik. . . Nem felaz most még az impresarióktól ugy-e. Hanem majdha idegen országba mész vendégszerepre. Vigyazz! A bassista hatalmas despota lenne. . . No lám! XIX-ik század! Respublika, ez mind semmi? — Elmentek ezek is.

Nyilik az ajtó. Deákok jönnek. Na ezek csak nem produkálják magukat. Nem. Hanem hoznak egy 6—7 éves kis szegény fiut. Behozták az uczáról, a mint ott kin fagyoskodni látták; itt megetetik, egy kis pénzt adnak neki és elereszti. Kérdőre vonják, kicsoda micsoda Hallotta a fiu, hogy anyja ugy kéreget; 19 fiam van. Tiz ócsém van mondja a fiu — Hány éves vagy? Hat. A fiu a derültség okát, a mi erre következett, nem tudta, nem is fürkészett utána; jobban örült annak, hogy jól lakhatott.

Ilyen és hasonféle jeleneteket látni a brasseriekben, de melyeket rendesen ugy meg kell fizetni, mintha szinházat látogatnánk.

Belvélemények távoltartása végett a nők iránti tisztelet és igazság érdekében kell jelenteni, hogy tévedne, ki azt hinné, hogy a brasseriek hölgyeinek női erénye általában kifogás vagy kétely alá vonható! Nem! Az ő brasserie foglalkozásuk éppen oly keresetmód, mint nálunk a piucséréké, vagy a kávéházi czukrázda pénztárnoknőké, pedig nagyon téves hit volna, ezeket a foglalkozásuk miatt női erényükben gyanusitani.

Vasárnap, csütörtök és szombat esti gyülhelye a deákságnak a deákbál, „Bullier“ költői néven „Cioseirie des Lilas.“ Az egész éven keresztül tartatik itt bál a meghatározott napokon. Belőle belépni dij nélkül mehetnek, férfiak is csak egy frankot fizetnek. Az egész nem valami salon bál és azért nők körül csak a quartier latinyai az u. n. étudiant-ok. „Ős anlős“ nők látogatják, továbbá idegenek el a sem mulasztják azt megnézni.

A Bullier kiállitása csinos. Kivülről is szépen van világitva, belül azon ban egész fényar világitja meg a vig arcokat. Az egész két részre van osztva. A roppant nagyságu negyszegletes terem ek ugyanakkora, forrásokkal sziklagödörülve tekkel, virágokkal diszitett kert, mely elé, télen természetesen tükörfal van vonva. Körösörül a teremben 5—6 lépcső magasságnyi széles karzat az étkezők és ivók számára. Egyik részen a karzaton van a zene

Játszik a zene, harsog a terem, táncolnak a párok, járják a quadrillet azaz cancant lábficamitó módon oly szenvedélyivel a tüzzel, miként csakis a francia felheviilt vérrel és szilaj kedvcsapongással képes utánozhatlan eredetiséggel táncolni. Legnagyobb művész ebben magának Boujiernek 55 éves felvigyázója. —

„Monsieur! magának igen öreg a vére, ne táncsoljon annyit. Ha csontját töri, nem lehet majd összeragasztani.“

Micsoda? monsieur! Ha az ön vére oly mértékben tüzesedik is, mint a hogy öregedni fog, akkor sem lesz olyan fürge cancan táncos belőle, mint most én vagyok.

Parblen!

Hát fiatal koromban! — És bisonyitékul rugta világba lábait és izzad mellette, mint egy cancan táncos izzadhat.

Érdekes a Bullierbőli elvonulás. Mikor egy kis sápor jön és hüti le a felhevült vért. A fiakkerok perzse tele lesznek azonnal. Se baj, kettő fölül a lóra, egy a kocsis mellé, három a kocsi tetejére, kettő háttul rácsimbolva odik, (mint Göcsejben moadják) ötön már a kocsiban izzadnak és megindul a menet, kurjongnak, lármásnak hajjják a szegény gebét, mint akár a Novabol haza jövő egerszegi vásárosok

Másnap reggel a deák megy előadásra, az étudiante boltjba, a mint varrónő, virágcsinálló vagy függöny tisztitó kisasszony, szóval dolgozni; a deák megnézi, hogy mi is van tovább Gajus commentarjaiban.

A quartier latinbeli élet ebben elegváltozatos, vig és mulatságos. Hogy is ne, hisz a franciának amugy is vig kedélye lenne, tetőpontján, mint épen a fiataloságnál. Képviselve van minden világrész, minden nemzet, minden nyelv, mélán lett hires a quartier latin, miről énekelik a deákok, hogy „Vo mon viex quartier latin, vivent les étudian s.“

SZIGETHY ZOLTÁN.

tani athletáink és erőművészeink előtt. Sem csontváz, sem szobor, sem kép nem bizonyit a mellett, hogy az ember valamikor nagyobb termetű lett volna, mint jelenleg.

A mai zsidók épen oly nagy termetűek, mint Egyiptomban élt őseik, sőt talán még nagyobbak. Romania népe most is teljesen hasonlit a régi római harczosokhoz. de minden oda mutat, hogy termetre nézve nagyobb amazoknál.

Nincs oly meztelen, vad néptörzs, — irja a „Spectator" — mint hason számu s hasonlóan meztelen cornwallisi vagy yorkskirei emberek biztosan le nem győznének. Nincs oly emberfaj, melyből ezer jól fegyverzett férfi ugyanannyi számu és ugyanoly fegyverzetü európait meg tudna verni. — A legpolgárosultabb s leginkább elfinomodott családok, milyek valaha léteztek, t. i. az európai fejedelmi családok testileg ma is oly erőteljesek, oly egészségek és oly hatalmasak, mint bárminő más emberek, akiknek a tulságos elkényeztetettséget bajosan vethetnők szemükre; Thiers francziái, testalkat és természeti minőség tekintetében ugyanazok, amik Caesar gallusai voltak, sőt annyiban életerősebbek, amennyiben a megjavult életmódból természetszerüleg származott életrevalóság inkább kifejlődhetett nálok, mint amazoknál.

Még arra sincsen példa, hogy a gyöngébb emberfajok ma gyengébbeknek látszanának, mint amilyenek mindjárt első megjelenésök idején voltak. Például a hinduk ma is épen olyanok, mint ezelőtt 1200 évvel, mikor a műveltebb nyugati népek ismerni kezdették őket s a khinaiakat épen olyanoknak tüntetik föl jóval Krisztus születése előtt készült porczellánfestményeik, amilyeneknek ma ismerjük őket. Alig volt valaha népfaj, mely annyira és oly hamar elszaporodott volna, mint az angol szász, pedig elszaporodását tulságos táplálék — a legujabb kort nem számitva — elő nem mozditotta.

Talán azért satnyulna el az emberiség, hogy ez idő szerint jobb körülmények közt él, jobban ruházkodik, jobban táplálkozik? Azért hogy ma gyökerek és vadbogyók helyett gabonával, kenyérrel él? A beszármazott kaliforniai ember csupán azért, hogy tisztességes öltözetben jár, hitványabb lenne a testben, lélekben állatias bányász-indiánnál? A ruhaviselés, ha terhes és alkalmatlan — mit azonban az indiai hadsereg orvosai saját tapasztalataik nyomán határozottan kétségbe vontak, mert mindnyájan egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy a nadrágot nem viselő katonák közül sokkal számosabban szenvednek vérérdaganatokban, mint azok közül, kik rendesen vannak öltözve — de mégis föltéve, hogy a ruhaviselés terhes és alkalmatlan, akkor is még inkább gyakorolja és erősiti az illetőt, nem hogy elpuhitaná. Megszokjuk a teherviselest s az is csak testünk edzésére szolgál. Vagy tán azért satnyulnánk el, hogy házakban, födél alatt lakunk? Hasonlitsuk össze a Van-Diemen szigetén lakó angol hivatalnokokat és katonákat az ottani bőszülött, de szabad ég alatt élő tasmánokkal és az összehasonlitás mindeneseire az előbbiek előnyére fog kiütni. A polgárosultság mai állapota nem akadályozna egy uj Webb kapitányt abban, hogy akár gyaloglásban, akár uszásban, akár birkózásban túl ne tegyen akármelyik germánon azok közül, kikről Tacitus oly hatalmat képet hagyott az utókornak.

Hogy egyes népfajok ugynevezett physikai-moralis tulajdonaik tekintetében itt-ott elfajultak, kétségtelen, legalább mi nem akarjuk kétségbe vonni — folytatja tovább a „Spectator" irója — bár nem hiszszük, hogy egy mai korbeli görög harczos alább állana bátorság dolgában Spárta fiainál, vagy pedig azok a hinduk, kik Bhurtporet védelmezték, gyarlóbbak lettek volna Porus királyi indusainál; de arra nézve, hogy a táplálkozás vagy égalj megváltoztatása nélkül teljes phisikai elfajulás állt volna elő valahol, nincs elfogadható példa. E tévhiedelem csupán elégületlenség szülemény s inkább olyanoknál található, kik a tényeket ama ködön keresztül, melybe az idő burkolja be azokat, nem képesek tisztán megkülönböztetni, annál kevésbé világosan látni. Hogy az emberi nem a legkedvezőbb természeti körülmények vagy viszonyok közt is csak keveset halad elő természetadta tehetségeinek tovább fejlesztésében, bizonyos, de azért bátran merjük állitani, hogy észrevehető haladás mégis történt e téren. Kérdjük, hogy vajjon egy görög uszó képes lett volna-e átuszni a Csatornát Dovertől Calaisig, s még inkább kérdjük, hogy vajjon a hajdankorban volt-e csak egyetlen olyan ló is, mely az epsomi gyepen a mai korbeliekkel e versenyt kiállotta volna? Miért lennének a polgárosultság és műveltség eme korszakában elkorcsosultabbak és elsatnyultabbak az emberek, mint a lovak?...

SZ—I N—R.

Balaton-egylet.

Sport-szakosztály.

A Balaton-egylet sport-szakosztálya által a balaton-füredi nemzetközi amateur, vitorla-, evezési-, uszó- és galamblövészeti versenyt rendezésére kiküldött bizottság által Balaton-Füreden, 1883. évi augusztus 22—26-ik napjain megtartandó verseny

programmja *)

Versenyrendező-bizottság:

Balogh Kálmán, Eszterházy Mihály gróf, Dr. Fenyvessy Ferencz, Gaál Ödön, Hentaller Lajos, Jalsovich Aladár, Mihálkovics Tivadar, Nádasdy Ferencz gróf, Salamon Ádám Szarvassy Sándor, Thaisz Elek, Vécsey József báró, Young Richard és a budapesti „Nemzeti Hajózó-egylet egy-egy tagja.

Versenybiró: Vécsey József báró.
Inditó: Balog Kálmán.
Jury: Elnök: Vécsey József báró.
Tagok: Thaisz Elek és Young Richárd.

Pálya és boyfelügyelő: Salamon Ádám.

Idő-ütem- és sulymérő: Gaál Ödön.
Pénztárnok: Jalsovich Aladár.

A) Vitorla-verseny.

I. Öt tonnán felüli yachtok.

Pálya 10 kilométer háromszögben. Dij: 200 forint készpénzben és emlékérem 50 forint értékben.

I. Hableány.
Nádasdy Ferencz gróf tulajdona.
Vezeti a tulajdonos.
18½ tonnás schooner.
Zászló: kék-vörös fehér grofi koronával.

II. Királyné.
Ádám Károly, Hausmann Alajos, Perlaky Kálmán és Szarvassy Sándor tulajdona.
Vezeti: Szarvassy Sándor.
8 tonnás schooner.
Zászló: sárga középen vörös kereszt, négy kék négyszöggel.

II Öt tonnán aluli yachtok.

Pálya 10 kilométer háromszögben. Dij: 200 forint készpénzben és emlékérem 50 frt értékben.

I. Sárga-rózsa.
Eszterházy Mihály gróf tulajdona.
Vezeti: a tulajdonos.
4 tonnás cutter.
Zászló: sötét-violaszin családi arany czimerrel.

II. Szélvész.
Nádasdy Ferencz grót tulajdona.
Vezeti: a tulajdonos.
2¾ tonnás cutter.
Zászló: vörös-kék.

III. Yachtok hat méter hosszuságig.

Pálya 5 kilométer háromszögben. Dij: 150 forint készpénzben és 50 frt értékü emlékérem.

I. Blue-rock.
Eszterházy Mihály gróf tulajdona
Vezeti: a tulajdonos.
1 tonnás lugger.
Zászló: sötét-violaszin családi arany czimerrel.

II. Sirály,
Meszlényi Pál tulajdona.
Vezeti: a tulajdonos.
1 tonnás sliding gunter.
Zászló: Nincs jelezve.

B) Evező-verseny.

I. Skiffek (legjobb párevezős hajók.) Harcz a bajnokságért Magyarországon. Védi Mihálkovics Tivadar bajnok. a győri csónakázó egylet tagja. A győző 70 forint értékü bajnoki emlékérmet és a „Magyarország evező-bajnoka" czimet nyeri. A czim évenként megvédelmezendő. Táv: 2500 méterfordulás nélkül:

I. Sirály.
Mihálkovics Tivadar tulajdona.
Zászló: vörös, családi czimerrel. Egyenruha: kék-fehér, sipka fehér, kék szegélylyel.

Evesi: Mihálkovics Tivadar, a győri csónakázó egylet tagja.

E versenyre több nevezés nem érkezvén, nevező tartosik a pályát a versenybizottság által meghatározandó idő alatt megevezni, mire a bajnoki czim és érem kiadatik.

II. Sandolinok.

Nyitva áll mindenkinek és bármely méretü és épitési idomu, kettős lapátu evezővel szabadon hajlott hajó számára. Dij: 5 arany értékü emléktárgy és ezenkivül emlékérem. Pálya 500 méter fordulás nélkül. Nevezés nem érkezett.

III. Négyevezős, belső villás, külföre épült, palánkos hajók versenye kormányossal.

Legkisebb szélesség 90 czentiméter. Fedett hajók megengedve. Csak magyar honi egyletek és juniorok számára. Pálya: 2500 méter fordulás nélkül. Dij: 30 arany értékü tiszteletdij. A győzők 5 emlékérmet kapnak.

I. Sirály.

A „Hunnia" budapesti csónakázó egyesület tulajdona:

Zászló: vörös kék.
Egyenruha: vörös-kék.
Kormányos: Dr. Lisznyay Elemér.
Evezők: Pálfy Viktor (4), Payr Vilmos (3), Podmaniczky Andor (2), Csabay Béla (1).
Pótevezős: Dr. Kosztka Emil, a „Hunnia" tagjai.

2. Balaton.

A „Hunnia" budapesti csónakázóegyesület tulajdona.

Zászló: vörös.
Egyenruha: vörös-kék.
Kormányos: Planer Gyula.
Evezők; Kubik Béla (4), Dr. Nyevicskey Antal (3,) Bethlen Béla gróf (2). Prökl Leo (1).
Pótevezős: Szabó Sándor, Hamra Géza, Lisznyay Tihamér.

IV. Két egyes evezős (pair-oared) külső villás, palánkos, külső töre épült hajók versenye kormányos nélkül.

Legkisebb szélesség 62 czentiméter. Fedett hajók megengedve. Csak juniorok számára. Dij: 20 arany értékü emléktárgy: 2000 méter fordulás nélkül. A győzők 2 emlékérmet kapnak. E számra nevezés nem érkezett.

V. Négyevezős, külső villás, legjobb hajók versenye kormányos nélkül.

Vándordij 250 forint értékben. Védő: a győri csónakázó-egylet 4 tagja. A dij csak 3 egymásutáni évben való megnyerés után megy át a győzők tulajdonába, kik annak addig csak tetivény melletti birlalói. A győzők 4 emlékérmet nyernek. Pálya: 2500 méter fordulás nélkül.

I. Villám.

A budapesti „Nemzeti Hajós-Egylet" tulajdona. Zászló: nemzeti. Egyenruha: fekete-fehér. Evezők: Mészáros Ferencz (4), Magyarevics Ljubomir (3), ifju Ádám Károly (2). Fischer József (1). Pótevezős: Czizik Béla: „Nemzeti hajóegylet" tagjai.

E számra több nevezés nem érkezvén, a nevező csapat tartozik a pályát a versenybizottság által meghatározandó időben megevezni, mire a dij és érmek ki adatnak.

VI. Yachtok gig-versenye, ezek legénysége számára.

Párevező kormányos nélkül. A versenyben csak a Balatonon jövő yachtok gigjei és ezek legénysége vehet részt. Dij: az elsőnek — ha legalább ketten indulnak: 30 frt, ha legalább hárman indulnak: a másodiknak 20 frt, ha legalább öten indulnak a harmadiknak 10 frt. Adják: Nádasdy Ferencz és Eszterházy Mihály grófok. Pálya: 500 méter. Tét nincs. Nevezések a verseny napjáig fogadtatnak el.

VII. Balatoni halászok, molnárok, révészek és kertészek versenye 3 alosztályban. 1. 10 evezős hajók versenye kormányossal. Pálya: 1 kilométer Dij: 50 frt az elsőnek, ha legalább ketten indulnak. Ha legalább hárman indulnak: a másodiknak 15 frt. Ha legalább öten indulnak a harmadiknak: 5 forint.

2. egyes párevezős hajók versenye kormánnyossal. Pálya: 500 méter. Dij: 20 frt, az elsőnek, ha legalább ketten indulnak. Ha legalább hárman indulnak: 10 frt, a másodiknak. Ha legalább öten indulnak 5 frt, a harmadiknak.

3. egy törzsből készült hajók versenye kettős pár- vagy két egyes evező és kormánnyossal. Pálya: 500 méter. Dij: 10 frt, az elsőnek, ha legalább ketten indulnak. Ha legalább hárman indulnak 5 frt, a másodiknak. Ha legalább öten indulnak: 3 frt, a harmadiknak.

A VI. és VII. alatti versenyekre tét nincs és a nevezések a verseny napjáig irásban vagy szóval a szakosztályi titkárságnál történnek B. Füreden.

C) Uszóverseny.

I. Seniorok versenye.

Táv: 6000 méter háromszögben. A győző emlékérmet kap. Két indulás, vagy nincs verseny.

1. Komlódy Gyula,
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös-kék.
2. Kubik Béla,
a m. athl. club tagja.
Szin: kék.
3. Tóth Mihály,
a m. athl. club tagja.
Szin: kék-fehér.

II. Juniorok versenye.

Táv: 3000 méter háromszögben. A győző emlékérmet kap. Ha legalább hárman indulnak a második szintén emlékérmet nyer. Két indulás, vagy nincs verseny.

1. Komlódy Gyula,
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös-kék.
2. Rohonczy Aladár,
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös.
3. Kubik Béla,
a m. athl. club tagja.
Szin: kék.
4. Tóth Mihály,
a m. athl. club tagja.
Szin: kék-fehér.
5. Prökl Leo,
a. m. athl. club tagja.
Szin: sárga.
6. Pálfy Viktor,
a m. athl. club tagja.
Szin: zöld.

III. Akadály-uszóverseny.

Táv: fél kilométer akadályokkal. A győző emlékérmet kap Két indulás vagy nincs verseny. Ha legalább hárman indulnak, a második szintén emlékérmet nyer.

1. Rohonczy Aladár.
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös.
Sapka: vörös.
2. Kubik Béla,
a m. athl. club tagja,
Szin: kék.
Sapka: kék.
3 Csabay Béla,
a m. athl. club. tagja.
Szin: kék-fehér.
Sapka: fehér.
4. Dr. Lisznyay Elemér,
a m. athl. club. tagja.
Szin: sárga fehér.
Sapka: sárga.
5. Lisznyay Tihamér,
a m. athl. club. tagja.
Szin: kék.
Sapka: fehér.
6. Palfy Viktor,
a. m. athl. club tagja.
Szin: zöld.
Sapka: zöld.
7. Prökl Leo,
a m. athl. club tagja.
Szin: sárga.
Sapka: sárga.
8. Bethlen Béla gróf,
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös.
Sapka: vörös-kék.
9. Hamra Gása,
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös kék.
Sapka: vörös.
10. Planer Gyula,
a m. athl. club tagja.
Szin: zöld.
Sapka: zöld-fehér.
11. Tóth Mihály.
a. m. athl. club tagja.
Szin: kék-fehér.
Sapka: kék.
12. Dr. Nyevicskey Antal,
a m. athl. club tagja.
Szin: vörös.
Sapka: sárga.

D) Galamblövészeti-verseny.

Programmja, ugy megtartásának napja utóbb fog külön közhirré tétetni. E versenyre külön belépti jegyek váltandók.

A verseny vize álló. Az evezőverseny — ha az időjárás engedi — az első napon tartatik meg.

A versenyek 22-én d. u. 2 órakor kezdődnek.

További folytatások és a sorrend a helyszinén hirdettetnek meg.

A versenyek egymásutánjának a viszonyok szerinti meghatározását a rendező-bizottság magának fenntartotta.

A versenyszabályok a titkárságnál, ugy a pénztárnál kaphatók.

A vitorla-evező- és uszóversenyre váltott jegy mindhárom verseny bármely naponi megnézésére jogosit.

Plaque ára 5 frt, női uszodai sártaszék ára 2 frt, férfi uszodai sártaszék ára 1 frt.

Jegyek előre válthatók B.-Füreden a fürdő-igazgatósági irodában, valamint Jalsovich Aladár plébános, mint főpénztárnok urnái. A mindenkori verseny kezdete előtt pedig a helyszini pénztárnál, hol programmok is kaphatók.

Ára 10 kr.

*) Most időszerüleg is közöljük e programmot, hogy a részt venni óhajtók tájékozva legyenek.

Hirek.

— **A Nádor-utcza** városunknak egyik legszebb és leggondozottabb utczája, kivéve azt az üres telekrészt, mely Ledofszky tulajdonát képezi. Ez előtt a járó teljesen elhanyagolt állapotban van; egyik-másik helyen 4—5 tégla hiányzik. Nem csoda tehát; ha a napokban egy szegény koldus-asszony ugy a földre botolt rajta, hogy ugy kellett onnét ölben elszállitani. A telkeik előtti járót ily hanyagul gondozó tulajdonosokra felhivjuk az illetékes hivatal szives figyelmét!

— **Elgázolt vasuti napszámos.** Csernecski Antal 18 éves nőtlen kocsi vizgáló lakatos f. augusztus hó 14-ről 15-re átmenő éjjel 11 órakor, midőn az Eszékről jövő postavonat a csarnokba berobogott, a mozdony előtt szándékolt áthaladni, azonban oly szerencsétlenül, hogy a mozdony által elkapatott és a vonat alá került. — A vonat mozdonya és három kocsi át ment rajta, minek következtében rögtön meghalt. — Beszállittatott a városi kórházba hol a rendőrvosi boncolás májrepedésből eredő belső nagymérvben való elvérzést constatált a halál okául. — Tehát a kerekek nem mentek át a szerencsétlenen, de a lökés oly erős volt hogy a halál mégis rögtön bekövetkezett.

— **A közbiztonságot** most már holmi éjjeli lövöldözések is veszélyeztetik városunkban. U. i. a f. hó 14-ről 15-re átmenő éjjelen W. I. bathyány-utczai lakós felhevült állapotában fivérével összekapott a midőn az előle az utczára menekült, oda is üldözte s ott forgópisztolylyal utána lőtt. Rendőrségünk az ügyről értesülvén, kihallgatást eszközölt s asután a kihallgatási jegyzőkönyvet áttette az illetékes biróséghoz.

— **Gyümölcs** az idén töméntelen mennyiségben lesz; hacsak a kedvezőtlen időjárás miatt idő előtt le nem hullik. A városunk körül fekvő szőlőhegyeken, különösen Szabadhegyen majdnem minden fa meg van támogatva, mert önerejével nem birja tartani a bő istenáldást.

— A **„Fekete sas" vendéglőt,** — miután eddigi bérlője: Horváth József, az „Oroszlánt" bérelte ki — Dávid István vette át és f. é. szeptember 2-án fogja ünnepélyesen megnyitani.

— **Hirlik,** hogy városunkba dragonyosok jönnek; továbbá, hogy 600 honvéd fog beruházkolni fegyvergyakorlatra. Nagy népesedési mozgalmat e kettős körülmény sem csinai, mert ugyanoszon idő alatt az itt állomásozó közös gyalogezredek nagy gyakorlatra távoznak.

— **Azon ovodás gyermek,** kiről a „Zala" azt irta, hogy „elgázolta a kocsi", — mindössze is csak parányi karczolást kapva, teljes egészségnek örvend. Más nap ovodába akart menni erővel s csak is a tapintatos nevelő tanácsára tartották hona. Harmadnapra azonban minden áron elment és jó kedvvel töltötte idejét gyermektársai körében.

— **Nyilatkozat.** A „Zalai Közlöny" augusztus 16-ki számának vezérczikkében nevem is előfordul a szt. István ünnepen szereplők nevei között. Ennek ellenében tisztelettel jelentem, hogy felszólittatván szónoklat tartására, a végrehajtó bizottság elnökéhez intézett levélben sajnálattal tudattam, hogy a reám ruházni szándékolt tisztet el nem fogadhatom, nevem tehát csak tévedésből kerülhetett oda. Hoffmann Mór.

— **A gyermekek** feltünően halnak városunkban, de ez nem is csoda; mert naponkint tapasztaljuk, hogy az éretlen gyümölcs nagy mennyiségben árultatik piacznukon.

— **Zenemű-kereskedést** nyitottak aug. 15 én Szegeden „Menner és Schleuning" czégbejegyzéssel. A vállalkozók nagy lelkesültséggel fogtak munkához; adja az ég, hogy sikere is legyen!

— **Nagy-Kanizsán** ezentul nem lesz sommi „k i k i á l t á s" utján közhirré téve, hanem minden oly dolog, mely köztudomásra hozatalt kiván, a városház kapuja alatt és egyéb nyilvános helyen falragaszokon „adatik tudtára mindenkinek."

— **Választókerületünkből** — amint Z.-Egerszegről irják — 800-an szóltak fel a választási névjegyzékből történt kihagyás miatt.

— **A sertéstelepek** ellen több oldalról érkeznek be hozzánk mérges felszólalások. Hát erre néve megjegyezzük, hogy az ügy még mindig folyamatban van; mert az érdekeltek a miniszteriumhoz felebbestek. A tanács tehát jogerőre emelkedett itélet nélkül végre nem hajthat.

— **A szentistvánnapi** népünnepre vonatkozólag a következő levelet kaptuk: „Tekintetes szerkesztő ur! A szentistvánnapi népünnep Nagy-Kanizsán való rendezését hirdető itteni falragaszokon és is szereplő egyénisége és levén megnevezve, becses lapja utján kivánom kijelenteni, hogy es tudtom, beleegyezésem és hozzájárulásom nélkül történt. Szent István napját én is nemzeti ünnepnek tartom, a ha szükség van reám, az ünne-

pélyesség emelését elmondani kötelességemnek ismerem; de a kivitel azon módja, a mint az a nagy-kanizsai falragaszok által kezdeményeztetett, az én természetemmel és véralkatommal nem egyez meg, azért én semmiféle beszédet ezuttal nem mondok s az ünnepélyben részt nem veszek. Nagy-Kanizsán, 1883. aug. 16-án. Tisztelettel: Györffy János.

— **A kórház** gyorsan épül; s hiszszük, hogy nemsokára tető alá jut. Az építést figyelemmel kisérők közül néhany azt állitotta, hogy rossz, harmad-, negyed rendü téglát használnak. Mi megtekintettük s részünkről a tégla minösége iránt minden aggály elosslott; de annál több támadt bennünk a belső vakolat minősége és mennyiségének elégsége iránt. Egyébiránt ennek megbirálása annak idején szakértők dolga lesz.

— **Arady Gerö** szintársulata f. hó 23 án érkezik városunkba és 25-én már megkezdi eloadását az „Arany Szarvas" vendéglőben. Repertoireja igen választékos. Eloadatnak: operettek: „Angot", „Fortunio bájdala", „Bőregér", „Üdvöske", „Furcsa háboru", „Dragonyosok", „Nap és Hold", „Olivette lakodalma", „Boccaccio", „Fatiniza", „Varázs hegedü", „Kornevilli harangok", „Kis herczeg", „Szép Galathea", „Koldus diák". — Szinmüvek: „Boróti Márta", „Stomfay család", „Anna" Csikitől. — „Zalamesei biró", „Rantzauk", „Türöl pattant leány", „Száraz malom", „Marcsa és Mariska", „Vörös sapka", „Milimári", „Bagdadi herczegnő", „Tót leány", „Király házasodik", „Csók", „Két árva", „Szeleburdi", „Varázsfátyol", „Fedora", „Párisi regény" sat. A szintársulat tagjai: Aradi Emilia és Reiner Antónia első énekesnők, Litzenmayer Szidi másod énekesnő, Bodrogi Lina drámai szendeszerepekre, Somogyiné társalgási és anyaszerepekre, Litzenmayer Poldi soubrette szerepekre, Arányiné vigjátéki szende szerepekre, Könyves Mari komikáné, Litzenmayer nővérek ballettáncznőnök, Dánátiné, Csekő Aranka, Kovács Ilka, Kölcsei Elvira, Kissné, Szigeti Izabella. Kertész Mari különféle segédszerepekre és kardalokrá. Férfiak: Somogyi Károly hős szerelmes, Ércsi Ferencz tenor soló énekes, Demidor Imre hős jellem szerepekre Juhász Sándor operette bariton és népszinmüénekes, Doránd Gyula komikus és operette buffó énekes, Bodrogi Dénes kedélyes apa szerepekre, Cserny József karmester Arányi Dezső komikus és operette buffóénekes, Csiszér Kálmán lyrai szerelmes és bonvivánt szerepekre, Komlósi József intrikus szerepekre, Gireth Károly másodszerelmes szerepekre, Kömlei Gyula másod komikus, Halász Albert és Torday Károly apa szerepekre, Réti István másod csalaszövő szerepekre, Dánáti Ede, Gulyás Mihály, Tóth Mihály, Zombori Imre segédszerepekre és kardalokra, Dugáthi Medárd sugó, két ruhatáros, pénztáros, két szinlaposztó, szertáros, hét szenész s több mellék személy. Tudomásunk szerint Aradi Gerö október 1-ére Pécsre van szerződve, a onnélfogvaználunk alig ötheti időt tölthet csupán. Hiszük, hogy mű pártoló közönségünk e rövid időt felfogja használni hazai művészetünk emelésére!

— **Valami rejtözik a levegőben.** Alig zajlott le a budapesti zavargás, uj hirek érkeznek, hogy Zágrábban a magyarok, Prágában a zsidók ellen volt nagyobbmérvü zavargás. Bis ezek na gyon szomoru jelei az időnek!

— **Tüzoltó egyletek ünnepélye Keszthelyen.** Megtartatott a „dunántuli önk. tüzoltó-egyletek kerületi szövetségének" közgyülése. Keszthely ünnepet ült, főbb utczain a nemseti zászlókat lebegtette a szél s a Széchenyi-utcza bejáratánál egy zászlókkal és söld galyakkal diszitett diadalkapu hirdette a város ünnepét. A diadalkapu 3 egymás mellé helyezett ivből állott. A késő széles ivenek zepén zászlókkal körülvéve, a magyar czimer volt a alatta e felirás: „Isten hozott", a másik oldalon „Isten veled", mig a két kisebb iv közepén tüzoltó jelvények diszlettek. A vidéki tüzoltó egyesületek képviselői sonczó kisérete mellett részben 11 én d. u. ½5 és ½7-kor érkeztek, részben kora reggel. — Képviselve voltak a következő vidéki egyletek: Nagy-Kanizsa, Pápa, Csurgó, Barcs, Sőjtör, Bucsu-Szent-László és vidéke, Csorna, Sopron, Mura-Szerdahely, Zala-Egerszeg, Szombathely, Alcsut, Csáktornya, Jánosháza, Kapuvár, Kaposvár, Rábczavidék, Zala-Szent-Gróth. — Minden tüzoltó, községének nevét egy mellére tűzött fehér szalagon viselte. 11-én d. u. 6 órakor előértekezlet volt a városháza tanácstermében, este 8 órakor ismerkedési estély az Amazon szállodában a végre disseloádasul a szinházban a „Bőregér" (Fledermaus) operette adatott elő. — Az előadást egy allegoriai képlet előzte meg, melyben a tüzoltó emberbaráti intésmény volt feltüntetve. 12-én reggel 5 órakor a tüzoltók szenekara ébresztette fel a városi lakókat. — 9 óra után gyülekeztek össze a tüzoltók az örtanyán, a honnét 10 óra felé, élükön zenekarukkal indultak a Deák Ferencz és a Georgikon utcákon át a főutczában levő városházára, hol őket a város nevében Lénárd Ernő városi tiszti ügyész üdvözölte pár szóval. Innét a menet a főtéren fekvő gazdasági intézet elé vonult, a hol dr. Lipp Vilmos egyleti elnök rövid szavakkal üdvözölve a messze földről egybegyűlt barátságnak és egyetértésnek tényleges bebizonyitása. Erre következett a tűz oltói — ezen emberbaráti intésmény diszérete. Elmondta, hogy ezen intésmény az, mely nem tekint rangra, műveltségre képzettségre, születésre, melynek tagjai a vész helyén testvériesen közelednek egymáshoz. Kiemelte önzetlen buzgóságukat. Ti vagytok azok, kik nem kiméive fáradságot, egészséget, sőt életet sem, az első vészjelre siettek gátot vetni a romboló elemnek, a szegénynek egyszerü kunyhóját ép ugy kötelességtoknek tartván megmenteni, mint a dusgazdag fényes palotát. Épon oly önfeláldozással mentitek ki a lángokból a szegény, rongyokba burkolt gyermekét, mint a gazdagnak selyembe pólyázott magzatát. Végül köszönetét mondott szives látogatásukért. Lelkes éljenekkel fogadott beszéde után a gazdasági intézet helyiségében megtartatott a közgyülés. 1 órakor a Niessner-féle szállodában diszebéd tartatott. Délután 5 órakor nagy diszgyakorlat volt az elemi iskolai épületen, a mely gyakorlat befejezése után vendégeink levonultak a Balatonhoz, a hol is a csónakázó-egylet csónakjain, zenekaruk vidám nótái mellett kirándulást rendestek a magyar tengeren. — Csónakázás után a balatoni vendéglőben nyugodták ki napi fáradalmaikat kedélyes ozsonna mellett itt gyüjtöttek ujult erőt (a kiknek netán szükségük volt rá) az esti táncvigalomra, mely szintén igen jól sikerült. Kivánjuk, hogy a Keszthelyen töltött nap, az emlékezés kedves napja legyen.

— **A csáktornyai** állami tanitóképezdében megtartott hatheti magyar nyelvi póttanfolyam e hó 11-én ért végett. A berendelt tanitók általában szép igyekezettel fejtették ki, s a magyar nyelv elsajátitására minden tőlünk kitelhetőt elkövettek; és ebbeli törekvésüket a legszebb siker koronázta, amit igazolnak a tanfolyam befejezésül megtartatott záróvizsgálatok is, melyek Krób Pál kir. tanfelügyelő elnöklete alatt folytak le. A póttantolyamot időközben meglátogatta, Vuchetich István zágrábi kanonok és oraz. képviselő is, aki egyuttal egyházmegyei tanfelügyelő. A tapasztalt siker ő nagyságát is meglepte. Nem anyagi, de erkölcsi értéknél fogva annál becsesebb áldozattal — és tegyük hozzá: hazafias áldozattal kell fölemlitenünk és hálával konstatálnunk azon tiz frankos aranyat, melyet főt. Csáronesija Máté kottorii plébános ur küldött be a póttanfolyam tanárainak, Margitai József és Belányi Tivadar képzdei tanároknak, hogy azt azon muraközi tanitó kapja elismerésül, aki a magyar nyelv elsajátitása körüljja legnagyobb szorgalmat fejté ki. E jutalmat Kocz Jakab szent-mariai tanitó nyerte el, mint aki a sok szorgalmas között viszonlag legszorgalmasabb volt. A magyar nyelvi póttanfolyammal Muraköz magyarosodása egy jókora lépéssel előbbre haladt. Csak előre!

— **A „Mailáth-család tragoediája"** szerzőjétől a következő sorokat vettük: „Tekintetes szerkesztőség! Hogy jelen szerény helyzetemben a felebaráti részvét magasztos forrásához néhány csepp el is járulhassak; kijelentem ezennel, hogy „Mailáth család tragoediája" czimü röpiratom összes szétküldendő példányai tiszta jövedelmét a Lipió-Sz.-Mártoni tüzkárosultak leginségesebbjeinek engedem át. Tiszteletttel kérem a tekintetes szerkesztőséget, sziveskedjék nagyra becsült lapjában erről a t. közönséget értesiteni. Kiváló tisztelettel gróf Mailáth S."

— **A balatoni halászat** hanyatiásáról, megdübbentő hirt olvasunk; s ezerint a földmiv. ipar- és kereskedelem. min. által gyüjtött adatok bizonyossá teszik, hogy az 1870—1879 közötti 9 évben a halászat ⅚ ával megfogyott. A „H.-Lapok" tudósitója a bajt ellen jövőre elégséges óvszernek gondolja, ha a hálók csomói megállapittatnak s ha április és május hóban a fogas halászata akként lesz korlátozva, hogy azt piacra hozni szabad legyen. Ezen óvszerekkel a haltenyésztés is oltalomban részesül, — a halászattal iparszerüleg foglalkozók pedig nem lesznek mindennapi kenyerüktől megfosztva.

— **Mozgó posta az alföldi vasuton.** Az alföld fiumei vasut szeged-eszéki vonalán aug. 15 én mindkét irányban naponkint kétszer közlekedő mozgó-posta lépett élethe, mely az egyes vasutállomásokon átvett levélpostai anyagot menetközben megfelelően berendesett kocsikban feldolgozza. Erről a közönséget oly honzádassal értesiti a postaigazgatóság, hogy közönséges, (nem ajánlott) levélpostai küldemények a vonat megállapodási tartama alatt a mozgó-postakocsin alkalmazott gyüjtő-szekrényben adhatók föl.

— **Küzdelem egy orvvadászszal.** Krajnából irják: Moser Ferencz, az érsek vadásza a Buttererbergen körutját járta, a az alsó alpok köst egy öreg emberre akadt, ki előadta, hogy elétvedett juhait keresi. A vadász ésrevett az öreg-nél egy puskát s elakarta venni. Az orvvadász — mert es volt az öreg — nem engedett, sőt dulakodás közben Moert meglőtte s elmenekült. A meglőtt vadász nagy nehezen elvánszorgott egy majorig, hol ápolás alá vették. A csendőrség értesülvén az esetről, Moser leirása után nyomosni kezdte az orvvadászt, a másnap kora hajnalban Reinawalder Gáspár személyében el is fogta. Ez tagadott mindent, de megmozgatván. különböző vadászati eszközt találtak nála. Szembesitették Moserrel, a ki rögtön rásimert megtámadójára. Moser állapota, az orvosok véleménye szerint, reménytelen, mert a golyó tüdejét sértette meg.

— **Egyenruha az egyetemen** Mint a varsói lapok irják, az ottani egyetem tábláin egy hird-tést függesztettek ki, mely kötelességévé tessi a tanulóknak bisonyos előirt szabályok szerint készült egyenruhát viselni. Egyenruha nélkül a tanulókat nem bocsátják sem az egyetemi épületbe, sem a beiratási szobába, sem az előadásokra.

— **Uj posta.** Kerka-Szt.-Miklóson augusztus 16-ika óta postahivatal lépett élethe.

— **Emlékoszlop Szécsi Máriának.** Murány várban, mint Jolsaváról irják, Coburg Ágost hg. Szécsy Mária emlékére emlékoszlopot állittatott fel. Az oszlop 4000 frtba került a jelenleg Gömörmegyének egyik ékességét képezi. A leleplezési ünnepélyen, mely egy később meghatározandó napon fog megtartatni, több arisztokrata család is jelen lesz. Az ünnepély alkalmából, mely nagy fényenyel fog végbemenni, bankett és táncznulataság is lesz. Az emlékoszlopot Kolla Gésa rimaszombati fiatal épitész készitette.

— **Pikáns házassági történet.** Az amerikai lelkészek nem riadnak vissza a legközönségesebb reclame-esskösöktől sem, csak hogy prédikációikra nagy közönséget gyüjthessenek egybe. Nemrég egy newyorki lelkész ekkép végezte szentbeszédét: „Kedves hiveim! tudtotokra adom, hogy a jövő vasárnapon pikáns házassági történetről fogok nektek beszélni." A mondott vasárnapon szufolásig megtelt a templom. A lelkész fölment a szószékre és a hallgatóság óriási fesültsége mellett elkezdett beszélni — Ádám és Éva történetéről. Es volt az a pikáns házassági történet.

— **A vadak jogos szerzését bizonyitó igazalványok bélyegmentessége.** Az 1883. XX. t. cz 38. § tudvalevőleg azt a rendelkezést is magában foglalja, hogy ha valamely vidéken az orvvadászat, a a vadaknak tilalmi időben való lövetése igen gyakoriakká válnék, a belügyminister indokolt javaslat folytán elrendelheti, hogy azon vidéken, va lamint azokon is, ahol az orozva lőtt vad eladatni szokott, a vadak eladása, szállitása vagy vásárlása a vad jogos szerzését bisonyitó igazolvány előmutatása mellett történjék. — Miután ezen igazolványok bélyegköteles avagy bélyegmentes volta iránt kétség merült fel, a m. kir. pénzügyminister, kimondotta, hogy ezen igazolványok, tekintettel arra, hogy azoknak kötelező használata, törvény alapján az orvvadászat, illetőleg a tilalmi időben való vadászat megelőzése és a hatósági ellenőrzésnek e részben könnyitése czéljából rendeltetik el, addig, mig e részben használtatnak, az illetéki dijj-gyzék 79. tételének C) pontja értelmében bélyegmentesen állithatók ki.

— **Kutyák a humanitás szolgálatában.** Wight szigetén, a southseai hajóállásaon egy „Brake" nevü fekete, középnagyságu pincs szokott ülni, melynek nyakán egy perselyfüggött a következő felirattal: „Arváknak és betegeknek." Az eb oly esdőleg néz a hajóra szálló utasokra s a járókelőkre, hogy mégazok is megállanak s pénzdarabot vetnek a perselybe, kiknek sietős a dolguk; a perselyben különben shillingeken sixpence darabokon és ércpénzen kivül aranyokat is találnak a kinyitákor. Az egész összeg, melyet „Brake" a mult évben gyüjtött, mintegy 350 frtra rug. A pénzt több jótékony egylet köst osztották fel. — „Help," egy a kót kutya az angol vasutmunkások árva- és betegsegélyző intézetének legszorgalmasabb segélygyüjtője; perselylyel nyakán bekalandozva az egész egyesült királyságot, sőt nemrég francia területre is kivándorolt, Dieppebe, honnan 70 frt összeggel tért haza egyletéhez, arra még nem volt eset, hogy a kutyát valaki megtisztotta volna a gyüjtött pénztől.

— **Prókátor kisasszony.** E hó 12 ére igtatták be Poór Lydia kisasszony kös- és váltó ügyvéd nevét a turini ügyvédi kamara tiszt.jába. A fiatal hölgy tanulmányai: nagy sikerrel végezte a turini egyetemen; hivatalos kinevezetése azonban csak heves küzdelmek után történt meg.

— **Schroeckel G.** első becsi utazási irodája kirándulást rendez a f. é. augusztus hó 27 én és 28-án a cs. k. Praterben tartandó XI-ik nemsetkösi gabona- és magvásárra és a nemsetkösi villanykiállitás megtekintésére szombaton f. é. augusztus 25-én esti 11 óra 35 perczkor külön kéjvonat indul igen mérsékelt árak mellett, Nagy-Kanizsáról Becsbe. Menetárak 14 napig érvényes visszautazási jegyekkel: Nagy-Kanizsáról Becsbe 11. oszt. 10 frt 10 kr. III. oszt. 6 frt 80 kr. Erkezés Becsbe vasarnap augusztus 26. reggel 7 óra 52 perczkor. Minden kőzelebbit különösen a kedvezményekvet stb. a mindenütt található falragaszok tartalmaznak.

— **Jó fiuk.** A becsi fiatórvárosi járásbiróság tárgyaló termébe egy galambősz ember állit be. A biró megkérdezi mit keres? — Hát azt a lumpot, a fiamat; a kölyök elopta az óramat. Mióvoltam a többi biróságnál is; tudom hogy valahol be van csukva. Ugyan nézzék meg nem-e itt van? Biró: Hogy hivják a fiát, — Kobl Antalnak kérem. — A tisztviselők utána nésnek, egy Kobl nevezetű fogolyra akadnak s elővezetik. Az öreg rátámad: — Te semmirekelló, hát te is bevagy csukva; no majd elláttak ha hazajösz; (a biróhoz:) nem est keresem, es a József, os a másik fiam. Es még valóságos angyal az Antalhos képest. Hanem megkeresem én amazt is, akárhol találom; (a fogolyhoz;) azán nenyire vagy te mihassna becsukva? — A fogoly: Három napra — Az öreg: No csak gyere haza, majd megrázlak; (a biróhos) kösönöm a szivességét nagyságos uram, ajánlom magamat; megyek a másik után.

— **Küzdelem a kigyókkal.** — Smith W., Withe György és Mac Gough Thomas Koloradoban érczbányák után kutattak. Sóráczásból időközben hazásztak is Cottonwood folyóban. Torkolatától kilencz mértföldnyire kietlen sivatagon találták magukat; a kötörmelékek köst a növényzet szomorun vegetált. Egy kiálló szikla fokot puha mohszat fedett; a sok gyaloglástól kifáradt három férfiu a szikla tövében ütötte fel tanyáját. Hatalmas tüzet gyujtottak és sovány ebéd után aludni tértek. Alig aludtak néhány órát, midőn Mac Gough nedves hideget érzett nyakán. Félálmosan oda nyult és ugyan abban a pillanatban borzasztó kiáltással dobot egy kigyótt félre. Társai [illegible] a hold [illegible] azt. Szereted a Petőfinek merész szabadságdalait? a világköltészet legvakmerőbb szabadsághymnusai gyönge gyermekszáró e költemények mellett. Szereted a szerelmes lyrát, nem veted meg a Petrarkákat? tekintad a Patriarkák korát, a mi Romeo- és Juliának minden érzelmei együtt véve sem nyujtanak oly szerelmet, csodálatot és kéjt czázetet, mint az egyetlen Ének Éneke. Szereted Lochlin leányát fájdalom-dalával, az ősi bárdokat kódös homályos énekökkel? csak Sion leánya, csak Babylon szomoru füszének hárfái mulják azt felül. Szereted a nagyot s az istenit? Homer legistenibb magassága oly alant marad a szaltárok költészetétől, mint az ember szelleme az Isten szellemétől. Mondja La Harpe. A szaltár költészet multban és jelenben, gyönyörben és keserveben, szabadságban és rabfájdalomban, téjben és homályban, mennyben és pokolban felülmul minden emberit, pedig megérti még a kiadod is, a megisteniti a lángelméket is. Im egy indoka az embermilliók azon nitének, mely szerint, e költemények szerzője nem emberi erő, hanem isteni lélek. Irói az emberiség legelső látnokai, költői, királyai. Legtöbbjét Dávid irta. Minden századok s müveltebb nemzetek óhajtják saját költészetöknek megszeresni. Os Izrael halhatatlan büszkesége, Róma rituásnak legdrágabb gyöngyszeme, az uj reformationak paratlan ékessége. Leghiresebb, legmagasztosabb mű, mely a századok folyamában, a nemzetek költészetében vala megjelenhet. Hazánk a szaltárszetünk szerdévés ostárainál ki nem óhajtana az örökét e költészetét birni a látni mint kelenk fél négyszerdéves árnyaikból az őskor lelkei latnokai, félistenei, hogy költészetünk ifjabb Geniusával kezet szorithassak. Főnt jeiszett mű, David király neve alatt összegyüjtött mind a százötven zsoltár magyar veres fordittása a m. tud. Akadémia f. évi febr. hó szépirodalmi osztály-gyülésén kifejezett óh.j szerint sajió alá rendesteiven, legközelebb meg tog jelenni. Nem idéshetem szerénytelenség nélkül azon birálóim magasztalásait, kik e fordittát a leghiresebb francia fordittás fölé, sőt mi még egy nemzetbeli verses zsoltárfordittát sem ért, teljesen az eredeti mellé helyezik, dalamas verseiben az eddigiesknél müvészibben-k, költészetünk dissének, irodalmunk valódi nyereségének tartják, miért is csak röviden utalok a kiüntetésére, melyben fordittásomat egy Gregusa Ágost Grulai Pál, Szász Károly, Tárkányi Béla, Tumor

felé, élükön zenekarukkal indultak a Deák Ferencz és a Georgikon utcákon át a főutczában levő városházára, hol őket a város nevében Lénárd Ernő városi tiszti ügyész üdvözölte pár szóval. Innét a menet a főtéren fekvő gazdasági intézet elé vonult, a hol dr. Lipp Vilmos egyleti elnök rövid szavakkal üdvözölve a messze földről egybegyűlt baráisságnak és egyetértésnek tényleges bebizonyitása. Erre következett a tűz oltói — ezen emberbaráti intésmény diszérete. Elmondta, hogy ezen intésmény az, mely nem tekint rangra, műveltségre képzettségre, születésre, melynek tagjai a vész helyén testvériesen közelednek egymáshoz. Kiemelte önzetlen buzgóságukat. Ti vagytok azok, kik nem kiméive fáradságot, egészséget, sőt életet sem, az első vészjelre siettek gátot vetni a romboló elemnek, a szegénynek egyszerü kunyhóját ép ugy kötelességtoknek tartván megmenteni, mint a dusgazdag fényes palotát. Épon oly önfeláldozással mentitek ki a lángokból a szegény, rongyokba burkolt gyermekét, mint a gazdagnak selyembe pólyázott magzatát. Végül köszönetét mondott szives látogatásukért. Lelkes éljenekkel fogadott beszéde után a gazdasági intézet helyiségében megtartatott a közgyülés. 1 órakor a Niessner-féle szállodában diszebéd tartatott. Délután 5 órakor nagy diszgyakorlat volt az elemi iskolai épületen, a mely gyakorlat befejezése után vendégeink levonultak a Balatonhoz, a hol is a csónakázó-egylet csónakjain, zenekaruk vidám nótái mellett kirándulást rendestek a magyar tengeron. — Csónakázás után a balatoni vendéglőben nyugodták ki napi fáradalmaikat kedélyes ozsonna mellett itt gyüjtöttek ujult erőt (a kiknek netán szükségük volt rá) az esti táncvigalomra, mely szintén igen jól sikerült. Kivánjuk, hogy a Keszthelyen töltött nap, az emlékezés kedves napja legyen.

— **A csáktornyai** állami tanitóképezdében megtartott hatheti magyar nyelvi póttanfolyam e hó 11-én ért végett. A berendelt tanitók általában szép igyekezettel fejtették ki, s a magyar nyelv elsajátitására minden tőlünk kitelhetőt elkövettek; és ebbeli törekvésüket a legszebb siker koronázta, amit igazolnak a tanfolyam befejezésül megtartatott záróvizsgálatok is, melyek Krób Pál kir. tanfelügyelő elnöklete alatt folytak le. A póttantolyamot időközben meglátogatta, Vuchetich István zágrábi kanonok és oraz. képviselő is, aki egyuttal egyházmegyei tanfelügyelő. A tapasztalt siker ő nagyságát is meglepte. Nem anyagi, de erkölcsi értéknél fogva annál becsesebb áldozattal — és tegyük hozzá: hazafias áldozattal kell fölemlitenünk és hálával konstatálnunk azon tiz frankos aranyat, melyet főt. Csáronesija Máté kottorii plébános ur küldött be a póttanfolyam tanárainak, Margitai József és Belányi Tivadar képzdei tanároknak, hogy azt azon muraközi tanitó kapja elismerésül, aki a magyar nyelv elsajátitása körüljja legnagyobb szorgalmat fejté ki. E jutalmat Kocz Jakab szent-mariai tanitó nyerte el, mint aki a sok szorgalmas között viszonlag legszorgalmasabb volt. A magyar nyelvi póttanfolyammal Muraköz magyarosodása egy jókora lépéssel előbbre haladt. Csak előre!

— **A „Mailáth-család tragoediája"** szerzőjétől a következő sorokat vettük: „Tekintetes szerkesztőség! Hogy jelen szerény helyzetemben a felebaráti részvét magasztos forrásához néhány csepp el is járulhassak; kijelentem ezennel, hogy „Mailáth család tragoediája" czimü röpiratom összes szétküldendő példányai tiszta jövedelmét a Lipió-Sz.-Mártoni tüzkárosultak leginségesebbjeinek engedem át. Tiszteletttel kérem a tekintetes szerkesztőséget, sziveskedjék nagyra becsült lapjában erről a t. közönséget értesiteni. Kiváló tisztelettel gróf Mailáth S."

— **A balatoni halászat** hanyatiásáról, megdübbentő hirt olvasunk; s ezerint a földmiv. ipar- és kereskedelem. min. által gyüjtött adatok bizonyossá teszik, hogy az 1870—1879 közötti 9 évben a halászat ⅚ ával megfogyott. A „H.-Lapok" tudósitója a baj ellen jövőre elégséges óvszernek gondolja, ha a hálók csomói megállapittatnak s ha április és május hóban a fogas halászata akként lesz korlátozva, hogy azt piacra hozni szabad legyen. Ezen óvszerekkel a haltenyésztés is oltalomban részesül, — a halászattal iparszerüleg foglalkozók pedig nem lesznek mindennapi kenyerüktől megfosztva.

— **Mozgó posta az alföldi vasuton.** Az alföld fiumei vasut szeged-eszéki vonalán aug. 15 én mindkét irányban naponkint kétszer közlekedő mozgó-posta lépett élethe, mely az egyes vasutállomásokon átvett levélpostai anyagot menetközben megfelelően berendesett kocsikban feldolgozza. Erről a közönséget oly

dolgozik. — **Meyerbeer** „Ördög Robert"-je 50 éves jubeleumot ül e hó végén. Félmázad alatt 403-szor került szinre. — **Timár János**, Nyiregyházán elhunyt jeles szinésznek a Csóka-féle kassai szintársulat és Nyiregyháza közönsége siremléket állitanak. — **Moóron** (Fehérm.) egy negyvenéves diófa középső és mellékágai ugy megvannak rakva dióval, hogy a teher alatt a fa ketté reped t; mi azonban a diók kifejlődését nem gátolja. **Földrengés** tette tönkre Ometepec asigetet is (a Nicaragua-tavon.) A veszélyi vulcanikus kitörés folytán álott be. — **Serajevoban** 5 perczig tartó, erős földrengés volt aug. 14 én. — **Titkos** nihilista gyülőhelyet fedezett fel ujabban a pétervári rendőrség Éppen gyülés volt; a jelen voltak mind elfogattak. — **A csángók** nagyon elégedetlenek-dnek. Intézkedés tétetett hajaik orvosiása iránt. — **A bibornok-primást** Nagy-Szombat városa diszpolgárává az ottani tüzoltóság pedig tiszteletbeli tagjává vá asztotta az ott tett nagy alapitványokért való hálából. — **A fővárosi állatkert** igazgatósága a szentistvánnapi országos ünnep alkalmára tekintettel a nagy számban felrándulóvidéki közönsége több nevezetes állatot szerzett be. — **Tolvaj doktor.** Bécsben egy dr. H... nevü fiatalember zsebtolvajlason kaptak. — **Viz helyett** karbolsavat ivott éjnek idején egy budapesti háztulajdonos neje a pár perez multva meghalt. — **A szemcsés kőhártyalombu** járványos szembaj uralkodik Torontálmegyében. Már történt miniszteri intézkedés. — **Kutya-operáció** eszközöltetett szent bernáthegyi kutyajon egy frankfurti polgár, Berlinben. Ecer markába került.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésben kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **A költészet kedvelőinek.** A világirodalom kritikája szerint, a nemzetek legnagyobb költői sem képesek utolérni, sőt még csak meg sem közelíteni a zsoltárköltészetet. Különösen, vagy tán természetes, ha utol nem érthető magasból ered a ránk maradt költemények e legrégibb gyüjteménye, a költészet legelső forrása! s mint mondják, örökké üde forrás, kimeríthetellen kincse életünknek, gyógyerejü balzsamos kötés, sebeinkre legalkalmazabb; költészet, melyben a kellem és fönség elsőségért vetélkedik; könyv, melynek olvasásával más könyve föl nem ér. De hol a szó és azt. Szereted a Petőfinek merész szabadságdalait? a világköltészet legvakmerőbb szabadsághymnusai gyönge gyermekszáró e költemények mellett. Szereted a szerelmes lyrát, nem veted meg a Petrarkákat? tekintad a Patriarkák korát, a mi Romeo- és Juliának minden érzelmei együtt véve sem nyujtanak oly szerelmet, csodálatot és kéjt czázetet, mint az egyetlen Ének Éneke. Szereted Lochlin leányát fájdalom-dalával, az ősi bárdokat kódös homályos énekökkel? csak Sion leánya, csak Babylon szomoru füszének hárfái mulják azt felül. Szereted a nagyot s az istenit? Homer legistenibb magassága oly alant marad a zsoltárok költészetétől, mint az ember szelleme az Isten szellemétől. Mondja La Harpe. A zsoltár költészet multban és jelenben, gyönyörben és keserveben, szabadságban és rabfájdalomban, téjben és homályban, mennyben és pokolban felülmul minden emberit, pedig megérti még a kiadod is, a megisteniti a lángelméket is. Im egy indoka az embermilliók azon nitének, mely szerint, e költemények szerzője nem emberi erő, hanem isteni lélek. Irói az emberiség legelső látnokai, költői, királyai. Legtöbbjét Dávid irta. Minden századok s müveltebb nemzetek óhajtják saját költészetöknek megszeresni. Os Izrael halhatatlan büszkesége, Róma rituásnak legdrágabb gyöngyszeme, az uj reformationak paratlan ékessége. Leghiresebb, legmagasztosabb mű, mely a századok folyamában, a nemzetek költészetében vala megjelenhet. Hazánk a szaltárszetünk szerdévés ostárainál ki nem óhajtana az örökét e költészetét birni a látni mint kelenk fél négyszerdéves árnyaikból az őskor lelkei latnokai, félistenei, hogy költészetünk ifjabb Geniusával kezet szorithassak. Főnt jeiszett mű, David király neve alatt összegyüjtött mind a százötven zsoltár magyar veres fordittása a m. tud. Akadémia f. évi febr. hó szépirodalmi osztály-gyülésén kifejezett óh.j szerint sajió alá rendesteiven, legközelebb meg tog jelenni. Nem idéshetem szerénytelenség nélkül azon birálóim magasztalásait, kik e fordittát a leghiresebb francia fordittás fölé, sőt mi még egy nemzetbeli verses zsoltárfordittát sem ért, teljesen az eredeti mellé helyezik, dalamas verseiben az eddigiesknél müvészibben-k, költészetünk dissének, irodalmunk valódi nyereségének tartják, miért is csak röviden utalok a kiüntetésére, melyben fordittásomat egy Gregusa Ágost Grulai Pál, Szász Károly, Tárkányi Béla, Tumor

Rövid hirek.

— **3000 orosz katona** dolgozik a dunatorkolat Kilia-ágnak hajóskatóvá tételén, hogy cs.-p.-szallitásra is alkalmaszható legyen. **Munkász-vargás** vol Bécsben. — **A pécsi dalárda** minden felé diadallal járt kuifoto uj ban a mar visszatért pénz nélkül, de rengeteg sok babérral. — **P Imay Ilka** egy 40 000 frt értékü házat szándeznak venni Budapesten (Az - gonosz Borsom Janko!) — **Liszt Ferencz** jelenleg „Stanisztaus" czimü nagy oratoriumának befejezésén

Ferenc, legjelesebb kritikusainak, szépészeinek, műfordítóinak, szakavatottak, egyesek és társulatok, élükön maga a magy. tud. Akadémia részesítték. Ezredévi ünnepünk előtt mint ünnepi áldozatot fogadd hát Nyájas Olvasóm a költészet első és négyezredéves forrásából az örökkévalót! Hogy pedig e mű mielőbb mint ünnepi, már mint ujévi ajándék megjelenhessen, a megrendelést mielőbb, a gyűjtőiveket f. évi szeptember hó végéig, a a kb. 20 ivnyi kötet árát, 2 frtot a könyv utánvételével kérem beküldeni. Gyűjtőknek tiz után tiszteletpéldány küldetik. D. Ádony, Fehér m. 1883. augusztus havában. Kálmán Károly. —.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ásványvíz
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult kőhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.
EDECSEK (az emésztés elősegitésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

MATTONI'S GIESSHÜBLER
A név és dugaszjegy mint itt mellékelve feltüntetve van jól figyelembe vétetik.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

Nyilttér.*)

SALVATOR
első rangu vasmentes savanyuvíz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes üdítő ital.
legtöbb gyógyszertárban
Salvator-forrás igazgatóság
906 16—20 EPERJESEN.
Budapesten forráskút Édesvíz-kutyu L. utnál.

* E rovatban közlöttek [illegible] tartalmi tekintetben felelősséget [illegible] Szerk.

Estragon Mustár
szab. csomagolás
Schmidt Viktor és fiai
bécsi különlegessági üzlete,
belföldi hitelesitéssel valódi minőségben a gyári védjegygyel ellátva 1/8, 1/4 és 1/2 kilós üvegekben kaphatók minden füszer- és különlegességi üzletekben.
963 4—26

Dr. Hartmann
Auxiliumja
legjobb gyógyszer
Hugycsőbetegség
ellen uraknál és
folyadék nőknél,
szigorúan orvosi vény után készített gyógyszer — gyógyít befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult bajoknál aposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt is egy a dr. Hartmann intézetében tanácsban tartott jegyzőjegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 kr.
Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt II. Bécs.
Raktár: Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.
U. I. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemű bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemű betegségek legjobban gyógyitatnak. Mérsékelt díj. Levélileg is. 971 64—*.
Wien, Stadt, Sellergasse Nr. II.

BERGER
KATRÁNY-SZAPPANA
orvosi tekintélyek által ajánlva, a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik
mindennemű bőrkiütések ellen,
különösen idült és sömörök, rüh, övtar és eldi kiütések, ugyszinte veres orr, fagydag, izzó láb, fej- és szakálypikkely, Berger kátrányszappan 40% fakátrányt tartalmaz és igen elkülöníteni a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A csalások elkerülése végett kérjük a vásárlókat a Berger kátrány-szappanra és ügyeljenek az ismert védjegyre.
Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik
Berger orvosi kátrány kén-szappana
és azon esetben, ha ez szükséges, ugy kérjük csakis a Berger féle kátrány kén-szappan, minthogy a külföldi utánzás k eredménytelen készitmények.
902 11—24
Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésre minden
tisztátlanság a bőrön,
bőr- és fejkiütések gyermekeknél, valamint eddig elérhetetlen szépitő mozdás és fürdő-szappan mindennapi használatra szolgál
BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA
mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva.
Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt
Főszétküldés: HELL G. gyógyszerésznél Troppban. Raktárak: Készletben van minden európai gyógyszertárban. Főraktár: Nagy-Kanizsa számára: PRÁGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

Szabadalm. Gőz-Mozdonyok.

Biztositja korunk legolcsóbb, leghiztosabb és legállandóbb munka ereje.
Előnyök:
Sem különös fűtő, sem hatósági engedély, sem talpazat, sem különös kémény, nem szükséges, járása zajtalan, e szerint lakóházakban is bátran alkalmazható a műhelyekben.
E mozdonyok közül nagy számmal vannak malmok, czementgyárak, bányaművelés, fűrész, gépgyárak, szövőgyárak, könyvnyomdák, könyvkötő [illegible] vasmühely, korácsmühely, pótkávé [illegible] hely, keményitő gyár, esztergályos [illegible] hely, sörfőzdék, kalapgyárakban stb.
966 5—12
Ajánló és elismerő levelekkel, valamint képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálunk.
SRANZ C és RÖDINGER G.
Gép-gyár, Bécs, VI. Dominikanergasse 7.

Harkányi gyógyfürdő — Harkányi gyógyfürdő
Harkányi gyógyfürdő
Magyarország, Baranyavármegyében,
fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.
Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézetéhez tartozik, hanem a külföld hasonlóan gyógyintézeteit mindenben felülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg Dr. Than Károly vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, bőzenyt és mindeddig ismeretlen szénelegkeneggőzt tartalmaz.
Kitünő gyógyitási hatással bir csuzos, köszvény, görvély idült bőrkiütegekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebzések, dagadatok és higanyos gyógyszerek által okozott mérgezésekre, továbbá máj-, lép, ágyalján mirigy-dagadatokra, nehéz halálos, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.
A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerű gyógyforrásnál eszerek és ezerek a legmakacsabb és legnehezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli. E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasongyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit.
Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: Pécs, alföldi vasut Ercsén át Villányig, Mohács-Pécsi vasut, állomás: Villány.
Posta- és távirda-állomás.
Bővebb tudósitást a legnagyobb készséggel Dr. HELLER JÓZSEF rendes fürdőorvos nyujt.
Harkány, 1883. junius 1. 940 11—12
Harkányi gyógyfürd. — A fürdő igazgatóság. — Harkányi gyógyfürdő.

KRONDORFI
Savanyu-Kút
„STEFANIA
Koronaherczegnő forrás."
Trieszt 1882 arany érem.
Szénsavdus természetes égv. asztali vis, hathatásnak bizonyult a légzés szervek és gyomor bántalmainál.
900 10—10
Kutvállalat KAHL és társa Krondorfban Carlsbad mellett.
Főrakt. N.-Kanizsán: Rosenberg Ján. és Wellisch Józs. uraknál.
1/2 lit. üveg 20 kr. 1 lit. 26 kr. 1 1/2 lit. 30 kr.

In allen Buchhandlungen vorräthig.
Mit 20 Illustrationen!
(Porträts der Angeklagten, Vertheidiger, Richter etc.)
Preis 30 kr.
Der
Procesz von Tisza-Eszlár.
(Verhandelt zu Nyiregyháza im Jahre 1883.)
Eine actenmässige Darlegung des Thatbestandes, der Zeugenaussagen, der Vertheidigung, wie des Urtheils.
990 3—6. Preis 30 kr.
Mit 20 Illustrationen.
A. Hartleben's Verlag in Wien, I., Wallfischgasse 1.
Zu haben in Josef Wajdits's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola
(előbb HAMPEL ANTAL)
Budapest, V. Nagy korona-utcza 13. szám.
Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrizve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitűzött czélunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitűzött czélunkat biztositani. Tanodánkkal táp- és nevelőintézet is van egybekötve, melyben a növendékek teljes ellátáson kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaiban gondos felügyelet alatt állnak. Tanitványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat letételére előkészitjük. Értesitőt kivánatra ingyen küldünk. Beiratások a jövő 188 3/4-ik tanévre augusztus 27 én veszik kezdetüket.
AZ IGAZGATÓSÁG:
992 3—6. *Prasszer József* igazgató. *Gross Gyula.*

WIESE és TÁRSA,
cs. k. szab. pénzszekrény gyárosok,
Bécs, Budapesten, Prága.
Fiókraktár: Budapest, Sugár-ut 2. sz. (Fonciére palota),
ajánlják a saját gyártmányu legkitünőbb szerkezetü tűrmentes és a betörés ellen biztos
pénzszekrényeiket,
kézi szekrény, másoló gép és múzárakat
a legnagyobb választékban, mérsékelt árakért.
Képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.
U. i. A t. cz. közönség érdekében kérjük czimünket pontosan kitölteni, nehogy 20 év óta fennálló gyárunkat, egy Theodor Wiese & Comp; szintén hasonló és sokkal fiatalabb czéggel összetévessze. 967 7—20.

A legjobb
szivarka-papiros
a
LE HOUBLON
Francia gyártmány.
Utánzásoktól óvatik.
E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden karton az alant látható védjegygyel és aláirással van ellátva. 876 12—22
CAWLEY & HENRY, alleinige Fabrikanten, PARIS
878 9—20
Az első és legnagyobb
sirbolt és sirkő-üzlet.
SOMMER és WENIGER Bécsben,
ajánlja magát mindennemű képfaragó és kővágó munkák elkészitésére is, m. teljes családi sirboltok és sirkövek stb. az osztrák-magyar birodalom minden helyére.
Kivitel pontos és finom, — árak olcsók.

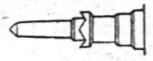

A f. évi augusztus hó 27-én és 28-án a cs. kir. Pesterben tartandó XI-ik nemzetközi gabona- és magvásárra és a nemzetközi villanykiállitás megtekintésére, szombaton f. évi augusztus 25-én esti 11 óra 35 perczkor
külön kéjvonat indul
igen mérsékelt árak mellett NAGY-KANIZSÁRÓL BÉCSBE.
Menetárak 14 napig érvényes visszautazási jegyekkel.
Nagy-Kanizsáról Bécsbe II. osztály 10 frt 10 kr. III. osztály 6 frt 80 kr.
Erkezés Bécsbe vasárnap augusztus 26-án reggel 7 óra 52 perczkor.
Minden közelebbit, különösen a kedvezményeket stb. a mindenütt található falragaszok tartalmazák.
998 1—1.
Schroeckl G.
első bécsi utazási irodája, I. Kolowratring 9. szám.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 23-án. 67-ik szám Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár
egész évre . . . . . 8 frt.
fél évre . . . . . 4 „
az ved évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETÉSEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további szorít 5 kr

NYILTTÉRREN
soronként 10 krért vétetnek fel kiucstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wissinskaház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitótestület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A tanitók megyei közgyülése előtt.

Bámulatos a haladás, melyet egy évtized után, az előbb oly annyira lenézett tanitói osztály ez idő szerint felmutathat.

Ez biztos jele annak, hogy tanügyünk nagy reformatora megtalálta, ismerte és biztos kézzel ragadta meg azon intensiv tényezőket, melyektől tanférfiaink szellemi emelkedése s ennélfogva a tanügy jobbléte függött.

E tényezőknek legfontosabbika a hivatalos testületekké tömörités eszméje. Ismerjük el, hogy tanerők tekintetében hazánk nem volt előbb sem oly roppant szegény, mint azt igen sok — a multat sötét, a jelent rózsás szemüvegen néző — többnyire elkapatott vagy elfogult tanférfiu hirdeti sok ékes szóval, de kevés igazsággal és jóakarattal.

Igen is voltak mindenkor a tanitói pályán tehetségek, éppen mint jelenleg vannak és mint a jövőben lesznek. De azok az erők tér, buzditás, méltánylás, elismerés hiányában a tollés könyv forgatása helyett harangkötél forgatása mellett züllöttek el.

Nem csuda, hogy igy történt!

Ezen a szomoru korszakon tul vagyunk. Az egyletekké tömörülés utat, tért nyitott a tehetségeknek ismereteik és tapasztalataik tökésitésére, s a tanulni, haladni vágyóknak alkalmat adott ismeretek szerzésére és a már meglevők gyarapitására.

Ez adott tanügyi állapotunknak oly hatalmas lendületet. Mióta tanférfiaink együtt, egyetértve, tömörülve, nyilvános üléseken mutatják be, hogy amit róluk egy-egy jóakaró tanügybarát megir vagy elmond, nem csupán „hegedü szóban elmondott szép mese," — hanem tény: azóta határozottan nagyobb az elismerés, őszintébb a tisztelet irántunk.

És az a körülmény, hogy a társadalom figyelme élénkebb, itélete elfogulatlanabb, tisztelete erősebb, szóval, hogy az emberi nemes célokért küzdők táborában már nem csupán „valamik", hanem nélkülözhetlen bajnokok vagyunk: ez nagyban elősegitette, hogy magasztos hivatásunkhoz méltó bajtársakat nyersünk.

Ma már ott állunk, hogy a folyton növekedő tisztelet egyetlen társadalmi osztály ajtaját sem zárja el előttünk.

És nem ok nélkül!

Tekintsük a hazai általános hirlapirodalmat! Mit tápasztalunk? Azt, hogy egyetlen társadalmi osztály sincs azon a téren oly szép számban képviselve, mint a tanitói osztály.

Vegyük például megyénket! Itt megjelen 1 politikai, 3 társadalmi hetilap és 1 tanügyi szaklap; összesen: 5. Ezen 5 lapnál — eltekintve a dolgozótársakat — névleg négy tanitó szerepel, mint szerkesztő. Ez minden esetre oly örvendetes jelenség, melyre nemcsupán mi tanitók, de a közvetlenül érdekelt megyei közönség is büszke lehet. És az örömet e részben teljessé teszi az a tudat, hogy hazánkban ez nem csupán Zalamegyében van igy.

Legujabban különösen nagy tért hóditott a megyei tantestületeknél és tanitói egyleteknél azon eszme is, hogy minden megyének legyen egy — a megyei hivatalos tantestület által fentartott, teljesen független szaklapja; e függetlenség alatt értvén, hogy az ugy anyagilag, mint szellemileg a tanitótestület által tartassék fenn.

Ezen eszmét megvalósuva látjuk már közvetlen közelünkben: Somogy- és Vasmegyékben..... És igen helyesen!

A politika a politikusnak, az orvositudomány az orvosnak, a jogi tudomány az ügyvédnek, a tanügyi szak pedig csak a tanitónak kezében nyerhet igazán erős ápolást.

A mi ügyeink, bajaink, érdekeink teljesen hozzánk vannak nőve. Mi tudjuk: hol fáj? Azt is csak mi tudjuk legjobban, hogy miként és mivel enyhichetők és gyógyithatók sebjeink? Jogainkkal, kötelességeinkkel senki sem lehet annyira tisztában, mint éppen magunk.

Sok küzdelembe, rengeteg verejtékbe került az nekünk, mig oda vergődtünk, ahol most állunk. Igen sok jó szív némult el a hosszu küzdelemben. Nem segitett minket ide — ahol vagyunk — senki, csak az Isten és önerőnk.

Éppen azért a helyet, melyet oly hosszu és küzdelmes uton értünk el, meg kell őriznünk és lelkünk minden erejével erősitenünk, hogy az utódok már teljesen megszilárditott talajra léphessenek.

Megyei tantestületünk administrationja jeles és lelkes erők kezében van jelenleg; ez tagadhatatlan. Rövid egy évi működésük alatt — a ritka buzgalmu testületi elnökkel, Bánfi Alajossal élükön — határozottan beigazolták, hogy tisztában vannak a czéllal, mely után lankadatlanul küzdenünk kell, és hogy a földadatot, mely nekik e küzdelemből elég bőven kijutott, valóban fényes eredménynyel oldották meg.

De éppen mivel oly igazi lelkesültséggel végezték és végzik nehéz munkájokat, lehetetlen volt nem érizniök, hogy nincs megyénk tantestületének egy oly közös villamtelepe, mely folytonos delejes rezgésben tartaná a testület idegszálait.

Egy ilyen villamtelep hiányzik még a mi megyénkből: nincs közvetlenül kezeinkben egy szaklap.

És ez napról napra érezhetőbben válik szükségessé! Mert a mi érdekeinket igaz, hogy olyan irodalmi erő is legyezheti, ki nem egy födél alatt dicséri velünk az Istent, de azokat kiküzdeni, megvédeni csak magunk birjuk igazán.

Aki ezzel tisztában van — (és ki ne volna tisztában?) el fogja ismerni, hogy az eszmét nem kaptam a légből, sőt nem is az én agyamban fogamzott meg; mert hisz — mint fölebb emlitém — már több megyei tantestület emelte azt érvényre.

Itt az alkalom, hogy mi is hasonlókép tegyünk!

Abban nem is kételkedem, hogy el is szempontból, minden tanférfiu egyetért velem, hacsak lelkében a közérdek rovására az egyéni érdek tulsulyra nem vergődött. — Hanem annál többen fogják azt kérdezni, hogy miként tartsuk azt fenn saját anyagi erőnkből? Hát igaz, hogy ez a „nervus rerum gerendarum;" de nem akadály.

Egy havonkint kétszer megjelenő szaklap kiállitása minden hónapban 22 forintba, tehát egész évre 264 forintba kerül. Számitsunk a bélyeg- és egyéb költségekre 36 forintot! Igy lesz a kiadás 300 forint. Megyénkben van összesen 400 tanitó; ebből 300-at lehet előfizetőül számitani. Az előfizetési pénzből (egy évre 2 forintjával) bejöhet ezerint 600 forint. Ezen összegből — a kiadást leszámitva — maradna a tantestület rendelkezésére 300 forint. Ebből szerkesztői tiszteletdijra lehet számitani 200 forintot; s még akkor — az esetleges hirdetési dijak bevételén kivül is — maradna a testületi pénztárban 100 forint bevétel.

Egyébként a részletekre nem terjeszkedem annyira ki. Az ügy inditványként ugy is a f. hó 28 án, Balaton-Füreden tartandó megyei közgyülés asztalára kerül; érdemleges megvitatásának ott leend helye. E helyen csupán ennyit tartottam szükségesnek az ügy érdekében elmondani. — Oly nélkülözhetlen dolog ez, mely szépitgetésre nem szorul. A kivitel fog legfényesebben tanuskodni arról, hogy ezen eszme érvényre emelésére bizony megyénkben is nagyon megértaz idők teljessége.

Isten velünk!

SZALAY SÁNDOR.

Közegészségi statisztika.

Zalamegye Kanizsa-járásában az 1880. évben.

(Folytatás.)

Közegészségi viszonyaink alapos ismerete az állami munka- és erkölcsi erő emelésének főtényezője. E viszonyok beható ismerete által tudjuk meg, hogy mely intézkedések foganatositását követelik a közegészségügyi érdekek, s hogy melyek azon káros befolyások, melyeknek megszüntetésére kell törekedni annak érdekében. S igy e viszo-

TÁRCZA.

Emlék-vers

a Wajdits czég 50 éves jubileumára.

Fél század vihara zugott el ime fölötted
S benned a békének ünnepi csendje honolt. —
Fél század nagy idő — — s átéltéd azt be-
csülettel
Művészet s tudomány, ünnepi csarnoka te
Néma rögök közt lent pihen ámbár már ala-
pitód,
Szent kegyelettel adós néki ma a jubilans —
S mig a pohár cseng a vig dal utánfelzeng,
riad, ujjong
Vizzahangzik a terem, — „Éljen a Wajdits
czég!"

NEUSZIDLER JÓZSEF.

A szentgyörgyvári Hippocrene és a „Pál"

„Miről nem zengett már az ének,
Mióta lant és duda szól?!"

Tuboly Viktor Zalavármegye „hites" ügyvédje és koszorus poétája, mihelyt kicsiráztak nála a „költészet csirái" (Növényországi csirákat méltóztassanak érteni!) azonnal lantjára akasztotta „Török csapást" „Pogányvárt." Pedig ezek a nyugalmas képü szőlőhegyek sohasem álmodták, hogy a jégverésnél egyéb sanyaru csapás érje őket. Éppen ugy nem, mint „Szentgyörgyvár" ast, hogy és valamikor prózában ejtsek ásságyat rajta.

Igen, hogy „in illo tempore" mikor Hajgató barátom oly kegyetlenül kinálgatott a levével, rámondtam az anathemát, hogy kinjaim ára keserves zöngedelem lesz; de hát akkorra büntetést még se akartam rá szabni, megondolva, hogy voltak életemnek boldog napjai is, mikor t. i. szentgyörgyvári bort .... nem ittam,

Szóljon hát a szomoru prósa!

*

Szentgyörgyvárt a terméseet a somogyi bicskások és a zalai tariasnyások közé határul tette, ekként igyekezvén tisztes távolban tartani ezt a két nevezetes magyarországi államot. A somogyiak azonban a puszta hegyet nem tartották elég erősségnek, hát beülletették kadarkával, és eszel asután megtették a municipium végvárának.

Nagyon tudták: mit cselekeszenek; mert az szent igaz, hogy nagyon szelid lehetett az a „musskaklima," — melytől Napoleon serege megretirált, ennek a kadarkának a levéhez képest. Nincs oly veszedelmes mikrokokkus vagy bakterion, nem oly elrettentő a tiphusrecurrens, a tubercolis vagy a mindennapi kenyerünket képező marhahurban a bacilus anthracis, mint Szentgyörgyvárnak az ő leve.

Ez a hegy csak vakanduráa a Mons-Pyrenaeus vagy a Mons-Alpeshez képest, de nem támadhat a municipiumnak olyan erős, ellenséges Hamnibalja, ki ezen a részen hadat vezessen Somogyvármegye autonomiája ellen. Tisza Kálmán már igen sokszor meggyőzte ellenségeit; nem régen fényes diadalt aratott a saját kálomista lelkén is; de ide még ő is gyenge volna. Rettegett hegy ez, kérem! Mióta én ismerem még a jó Isten se látogatta meg; egyetlen egyszer se verte el a jég. —

Hogy milyen nagyhatásu a bora arról „száll az ének szájról szájra"

*

Bátorfi Lajost, mikor még a „Zalai Közlöny"t szerkesztette éhes hollókként lepték meg a füzfa-poéták, mindegyik „alázattal esedezve," hogy versét a „legközelebbiszámban hozni méltóztassék." Bátorfi minden curát megpróbált; nem volt foganatja egyiknek sem. Végre elmés ötlete támadt. Még akkor ő is szentgyörgyvári szőllőbirtokos levén, jól ismerte a martyriumot. Fogta magát, kijelentette, hogy ezentul minden beküldött verset 1 akó as.-györgyvári termésel honorál. Ésuramfia — nem történt meg az a csuda hogy a rosez poéták közül valaki csak egyetlen verset is küldött volna be! Nem éreztek kedvet a martyriumra!

*

Görffy János előbb ismert puplicistánknak a közügyekkel és a politikával szembenavaló visszavonulása, melylyel most már valóságos civilkarthausivá lett, onnan ered, hogy sokat jár Szentgyörgyvárra. — Ré azonban időnkint más-más hatással van e hegy leve. Arról is szól u. i. az ének, hogy mikor ő ujkori Cato akart lenni és Karthagóul szerette volna a Babochay-hásá..... szentgyörgyvári bort kináltak neki kamat fejébe.

*

Valahány agglegény van Nagy-Kanizsán, az mind szentgyörgyvári bort iszik. Az a keserü hang, az a rettenetesen epés tinta, melylyel Baboss László korunk nőit ostorozza, ... mind szentgyörgyvári termés.

*

Hajgató Sándor mindazon költeményeinek eredete, melyekben sötét világgyülölet van, a szentgyörgyvári termésre vezethető vissza.

*

Annak, hogy a kormánypárt már két ізben megbukott Nagy-Kanizsán, se Unger, se a nagy balpárti lelkesültség nem oka, hanem a szentgyörgyvári bor. Tuboly Viktor meg Remete Géza a tudója, hay miképen csempészetek a jobbpárti borba ebből a kormány buktató „aqua purgationis"-ból... és Sebestény Lajos szólhatna róla (mert akkor még nőtlen ember volt) hogy milyen epidemicus jelleget öltött a jobbpárti táborban a „cholera nostras."

*

Smettana Ferencz ugyan legjobban elbujt a hegyháton, hogy a világ ne lássa martyriumát. Azért a világ még is tudja, hol fáj neki a borától! A legutóbbi termések őt Amor birodalmában olyan sérthetlenné tették, mint Achilleset a Styx, és ez rajta a mult reminiscentiáival szemben nagy átok.

*

A szentgyörgyvári termés minőségére nésve az sem utolsó adut, hogy még Juhász Péter barátunkon is kifogott. Kingjsitól szabadulandó, eladta ottani birtokát. Nem is csuda! Furcsa nagyon e hegy leve. Éppen, mint a szép, de gonosz asszony; csak ugy ragyog. Aki nem ismeri, kap rajta; de egybekelés után fut is tőle.

*

Hanem, aki idáig elolvasta est a karcsolatot, az már roppant életunt ember lehet. Se Hippocrene, se Pál! Annál keserveseb adalékok egy kriesztusi szenvedésecket inscenirozni küldetett hogy ecsetnek is átkosott levéről!

De ugy kell annak, akinek vékony a türelme fonala!

Ez a bevezetés azok részére iródott, akik még Tuboly Viktor alkalmi költeményeinek is csak az első versszakát szokták elolvasni. Akik nem kiváncsiak a csattanóra, rémittessenek el a dolgok végétől, ahol t. i. csattanni szokott az ostor.

Te azonban k. olvasó, ki a fenti sorokon velem izadtál és szenvedtél, tudd meg, hogy mi az a „Szentgyörgyvári Hippocrene és a Pál?"

Egyszer egy Lexicon került kezembe, amely korára nésve igen tisztességes ősapja lehetne a „Karthigam kisasszony historiája"-nak" is. Az a kopott öregast mondta a Hippoxreneről, hogy az „fons Musarum in Boeotia, ungula Pegosi equi factus." Aki körülményesebben szeretné megismerni, annak azt is megmondhatjuk, hogy „Helicon" tetején van. Tessék utána nézni! —

Na most meg már Helikon is!

Igen kérem! Értük meg egymást!

Van, könyörgöm, Nagy-Kanizsán egy jóravaló, becsületes ember (nekem

nyok ismerete mintegy irányttt ad kezünkbe, melylyel tájékozhatjuk magunkat a közegészségügynek gyakran páratlan utvesztőiben. Azonban sajnálattal tapasztaljuk, hogy nálunk a közegészségügy nem részesül oly felkarolásban mint aminőt, nagy fontosságánál fogva megérdemel. Pedig ez az egész állami létnek alapköve, — épen az, mi a fának a gyökere, mely ha nem ápoltatik, nem gondviseltetik, elcsenevészedik, elhervad, s elhervad vele együtt az egész fa is. Az állami existenciának e gyökerét tehát ápolni erkölcsi kötelessége mindnyájunknak, ugy saját egyéni, mint hozzátartozóink érdekében. Szükséges ennélfogva, hogy a nagy közönség is birtokában legyen közegészségi viszonyaink ismeretének, mert ez oly kötelesség, mely alól a társadalomnak egy tagja sem vonhatja ki magát erkölcsi felelősség terhe nélkül, ugy egyéni, mint az állam magasabb érdeke szempontjából. E nagyhorderejű czél elérése, — illetőleg elősegithetése végett nem tartom elégségesnek csak hivatalos jelentéseket tenni a hatósághoz a közegészségügyi állapotokról, mert csupán hivatalos rendeletekkel nem lehet a közegészségügy érdekeit előmozditani és megvédeni, annak örvendetes lendületet adni; az ily rendeleteknek is csak akkor van meg a kivánt foganatja, ha a közönség előzetesen körülményesen megismerkedett a kezegészség viszonyaival. Szükséges tehát, es hivatásommal járó kötelességemnek tartottam és tartom ezért ismételve a közönségnek alkalmat és módot nyitani, hogy az annyira életbevágó fontosságu közegészségügy mozzanataival megismerkedhessék, ennek alapján egészségének megőrizhetésében és annak fentarthatásában jobban tudja magát mihez alkalmazni. Ezen előrebocsájtottak szolgáljanak indokul a következő statisztikai kimutatások közlésére.

I. számu népmozgalmi közegészségügyi statisztika 1883. év első felében.

Egészségi körök	Lélekszám	Született			Meghalt			Nem orvosoltatott		
		Törvényes	Törvénytelen	Összesen	7 éven alul	7 éven felül	Összesen	7 éven alul	7 éven felül	Összesen
Légrád	2705	43	11	54	20	21	41	21	15	36
Szepetnek	9465	184	23	207	75	59	134	74	57	131
Szt. Balázs	6795	156	19	175	48	43	91	43	39	82
Kis Komárom	11 570	261	15	276	114	106	220	104	100	204
4.	30715	644	68	712	257	229	486	242	211	453

Nevezetesebb halálokok.

Agybántalom gyermekeknél	18	Typhus	3
Tüdőgyulladás	7	Természetes himlő	19
Tüdővész	72	Vörheny gyermekeknél	15
Torokgyulladás gyermekeknél	48	Vérhas, hasmenés	18
Viszkór	19	Öröklött bujakór	1
Béllob gyermekeknél	5	Szerencsétlen szülés	8
Sorvadás gyermekeknél	4	Skarlát gyermekeknél	3
Szélhüdés.	7	Természet elleni halálozat	5

E statisztikai kimutatásból kitünik:

1. Hogy Kanizza járása (Nagy-Kanizsa kivételével) 4 egészségi körre van beosztva 4 körorvos alatt. Kitünik továbbá:

2. a körök lélekszáma és azon körülmény, hogy a 4 egészségi körben a kis-komáromi körorvos van leginkább megterhelve lélekszámmal, sőt az 1876. évi 14. közegészségi t. cz. 142. § ával szemben 1570 lélekszámmal tul is van terhelve, amennyiben egy egészségi körre 6000 – 10000 lélekszám számitható. Kitünik továbbá:

3. hogy hány született minden egészségi körben törvényes és tőrvénytelen gyermek, hány halt meg 7 éven alul és hány 7 éven felül, de kitünik az is, hogy hányan nem részesültek gyógysegélyben 7 éven alul és 7 éven felül a megholtak közül és kitünik:

4. a törvénytelen gyermékek létszámából az erkölcsi magatartásbani könnyelműség mérvfoka, végre kitünik:

5. a nevezetesebb halálokok. Szomoru képe e kimutatás a járás közegészségi viszonyainak, első sorban azért, mert még mindig nincs helyes arány a szülöttek és elhaltak közt. Midőn 712 szülöttre 486 haláleset kerül, akkor ‰-nál több esik áldozatul, ennyinek pedig rendes viszonyok közt csnie nem lenne szabad. Aggasztónak mondhatni még inkább azon körülményt, hogy a 486 meghalt közül 257 van hét éven aluli, 289 pedig hét éven felüli és mindent felülmulo aggályt keltő azon körülmény, hogy a 486 halott közül 483 nem is részesült gyógykezelésben a betegságynál, s enélkül halt meg hét éven alul 242, hét éven felül 2 1. Orvost látott tehát csak 33, — jobbára csak látott, mert az alsóbbrendű osztály megbetegülési esetekben egyszernél többször nem igen kér orvost és igy is első a pap, utána következik az orvos, többire nézve Isten akaratában megnyugodva várja a fordulatot.

Ily közönyös magatartás mellett nem lehet csodálkozni a népmozgalom aránytalanságán, nem lehet csodálkozni a vezteség felett, és pedig azért nem, mert ahol az erkölcsi érzületet még a törvények sem képesek felkelteni, alig marad egyéb hátra és kivánni is kell, hogy az 1876. évi 14. közegészségi t. cz. 21. és 42. §§-ai elengedhetlenül foganatositassanak.

Gondoskodott is azirán az idézett t. cz. 21. §-a olykép, hogy a 7 évnél fiatalabb gyermekek megbetegülés esetén orvosi segélyben részesittessenek, mert a korosabbaknak ugyis erkölcsi kötelességükben áll saját egészségi jólétük elómozditására és megőrzésére mindent elkövetni. Amikép gondoskodott azon t. cz. 42. § a, hogy általában az egészségügy szempontjából a főfigyelmet érdemlő szabályok a népiskolákban tanittassanak, s ezáltal szivébe, lelkébe oltassék a törvények iránti tisztelet, azon erkölcsi érzület, mely szükséges ahoz, hogy a betegnek gyógyitására orvosi segély vétessék igénybe.

Tekintettel a jelen szorongatott anyagi viszonyokra, tekintvén azt, hogy falu helyeken vajmi sok család van pénz és kellő müveltség hiányában, méltán lehet indokolni a törvényhatóságoknak elnézését az idézett t. cz. 21. §-ának foganatositásában, de nem lehet indokolni a 42. §-ban körülirt kötelezettségek iránti mulasztást, mert ez tekinthető azon egyetlen orvoslási módnak, mely képes az egészség és az élet fenntarthatásának feltételei iránt tudvágyat gerjeszteni, és az erkölcsi érzületet arra kiművelni, hogy mindenki becsülni, szeretni tudja saját egészségét, életét, és ebből kiindulva mások egészsége és élete iránt is érdeklődéssel viseltethessék. Ily módon hinni, reményleni lehet, hogy évtizedenként fog fokozódni a népek jobb gondolkodása, egészségi állapotuk iránti érdeklődésük, mely által biztosabban elérhető leend a czél, mint büntetésekkel.

Ha a körorvosok időközönként megjelenhetnének vagy köteleztetének a népiskolákban a néptanitók által tartandó egészségügyi oktatásokat támogatni, ugy igen könnyen lehetne eleget tenni az idézett 42. §-ban körülirt kötelességnek és bizonyára lenne is fényes sikere, mert az orvos szakismerete folytán sokkal nagyobb lendületet adhatna az ügynek, mint az a néptanitó, kinek épen nem szakmája a közegészségügy. Éven át egy tavaszi és egy őszi tanfolyamot nyitni épen nem volna terhelő, de czélszerű lenne az év e szakáit megválasztani, mert a tavasz és az ősz hoz legtöbbrendbeli betegséget, melyek ellen feltétlenül szüségesek az egészségi óvintézkedések.

Az igy szoktatott gyermek nemcsak, hogy ragaszkodással fog viseltetni orvosa iránt, sőt eszköz leend abban, hogy megbetegülés esetében a háznál orvos soha ne hiányozzék. A gyermek csacakassága által bőven elbeszéli az iskolában hallottakat; igy juthat a szülő is gyermeke által ismerethez, igy nyerhet bizalmat a körorvos községében a néptől, mert akarva, nem akarva tanulságos dolgokat fog hallani, melyekért mindig elismerésnek leend, mert alig van szülő, ki gyermekét nem szeretné és szeretni nem tudná azt, ki gyermekét szeretetreméltóvá teszi.

TERSÁNCZKY JÓZSEF,
Kanizsajárás orvosa.

(Folyt. követk.)

Nyilt levél a letenyei kerület t. választóihoz.

Mint minden esztendőben, ugy a mult évben is szándékom volt a választókerületben megjelenni, hogy t. választóimnak a jelen országgyülés első ülésszakának a működéséről jelentést tegyek. Ezt nemcsak azért volt szándékom tenni, mert azzal adott igéretemet váltottam volna be, hanem azért is, mert jól esik azokkal közvetetlenül érintkeznem, a kiknek bizalmából a képviselőházban helyemet elfoglalom. Fájdalom, hosszasabb betegeskedésem ezen szándékomat a mult esztendőben meghiusitotta.

Hogy jelenleg e levél utján és nem élő szóval kivánok kötelességemnek megfelelni, annak oka hasonlóan nem rég kiállott hosszu és súlyos betegségem, melyből fellábadva, nem érzek magamban jelenleg még annyi erőt, hogy a szóbali előadást csak meg is kisérthessem. Ez szolgáljon mentségül, hogy az országgyülésnek eddigi két ülésszakáról e sorokban teszem meg kötelességszerű jelenté semet.

Az 1881. évi szeptember 28-án Ő cs. és apostoli kir. Felsége által ünnepélyesen megnyitott országgyülés eddigi ülésszakai, a közjóra nézve több tekintetben nevezetesnek mondhatók; több oly törvény alkottatván, melyek az ország jóllétének és szellemi folvirágzásának kétségtelen előnyére lesznek. Legyen szabad ezen törvények közül a következőket kiemelnem:

I. A köztisztviselők minősitéséről szóló (1883. I.) törvénycikket, mely szerintem nemcsak azért bir fontossággal, mert a helyes közigazgatásnak egyik alapföltételét teremtette meg azáltal, hogy a közigazgatási hivatalok viselését, a joggal megkövetelhető elméleti és gyakorlati képzettségtől tesni függővé; hanem azért is, mert félreismerhetlen előkészitésül szolgál az előbb utóbb létesitendő állami igazgatásnak. E mellett az érintett törvény figyelemmel van azokra is, a kik jelenleg a közigazgatási pályán működnek és erre való hivatottságukat tényleges szolgálat által igazolták. Ezek ujabbi alkalmazása az esetben sem lévén kizárva, ha az érintett törvény által megkivánt elméleti képzettséggel nem is birnának.

II. Az 1881. IV. t. cz. hatályának a kávéfogyasztási adóra nézve megszüntetéséről és a czukor- és sörfogyasztás megadóztatására vonatkozó határozatai-

---

jó barátom!) akit ugy vert meg az Isten, hogy poétának teremtette. Mert, hogy annak teremtette azt még Bátorfi Lajos sem tagadja. Hoffmann Mór, se fog rá mást mondani, minthogy: „de csak vélelten ül!“

És azt hiszik önök, hogy beérte ezzel az istenverással? Nem!

Megverte a maga elméje: tanitóvá lett.

Volt ő azonban mindig olyan széles válla, hogy még a dupla-átok alatt se esett össze; a költői szárnyakat nem huzhatta rőgre a mindennapi sár; Pegazusa szorgalmasan eljárt Heliconra, inni a Hippocrenéből. De az én Sanyi barátom (daczára hogy poéta) practicus elméjü ember, csakhamar belátta, hogy neki, illetőleg a szárnyaslovának igen nagy ut mindennapon esetleg minden másod-,-vagy harmadnapon Boeotiaig járni a Parnassusra.

Ebbéli belátásának az lett az eredménye, hogy Szentgyörgyvárt megtette Heliconnak; vett ott egy szőllőbirtokot, amelyiken pincse is volt. Ez a pincse lett a Hippocrene.

Hejh sok édes óra emléke füződik ahhoz a savanyu forráshoz.

Itt asztán már tudnék arról a helyről verset irni. Talán nem is pirulna el miatta?

Oda jártunk mi annak idején négyen öten felejteni, örülni, remélni. — Annyi nyilt szivet, annyi szeretetet nem láthatott sem az előtt, sem azóta az a kisded forrás, az a szerény hajlék. Nem volt annak olyan savanyu bora, mely meg ne édesült volna ajkainkon a szeretettől. —

Beh szép verőfényes napok, beh ábrándos holdvilágos estek voltak azok! Csak kedvünk volt azoknál néha verőfényesebb. Csak lelkünk volt néha ábrándosabb, mikor el-elmerengtünk a gyönyörű táj fölött.

A távol ködéből a varasdi hegyek néztek merőn a nagy messzeség pannorámájába, komoly képpel, némán, mint nyitott könyvébe a ránczolt homloku, öreg tudós.

Idább a Mura völgye simult el gazdag füzeseivel, itt-ott szabad utat hagyva a szemnek, mint a gondatlanul álmadó Ártatlanság.

Jobbra és előttünk a gócsaji hegyek szakadatlan láncsolata húzódott; itt ott egy-egy csendes falucskát sejtetve az onnét kifehérlő torony.

A hegy aljában futó patak sietett a Mura völgyébe; megfürösztve a „Potyli“ malom szomjas kerekét. Olyan kedves zene volt az nekünk, mikor a táncsra kerekedett malomkerék zugó-bugó dalára megrezdült a völgy szendergő levegője a vitte a felölelt hangokat tovább a csendes táj fölött. Milyen szépon olvadott egybe ezzel a mi dalunk, mikor rá szendiitettük, hogy

„Zug az erdő, zug a malom“...

Olyan jó, olyan édes volt az a csendes mámor! El lehetett attól feljeteni mindent!

Még a negyvennyolcas álom is csak akkor vonult át leikünkön csábos, kábulatba ejtő képeivel, mikor a kedv lángja keresztül-kasul nyaldosá idegeinket és ajkainkra a dal, hogy:

„Fiuk az Isten áldjon meg,
Én is iszom, igyatok

Mikor asztán oda értünk, hogy:

„Bár örökké kéne élnem,
Fiuk nem láthatna engem
Soha, senki józanan“ ....

... akkor mindnyájunk szemében ott ragyogott az a csudás fényü csepp, a bánatos honszeretet, a honfi vérrel, kinos verejtékkel áztatott föld iránt lángoló honszerelem könye ....

Soha vissza nem térő napok azok! Négy, üt kedvben fürdött aziv a lelkesültség tüzénél! Én Istenem mért mulott az el? Vagyha elmulott mért nem melegiti a szivet a sirig? Mért hül ki a szív? Mért fagynak meg emlékeink?!

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Volt abban a boldog időben bámulatunknak és érdeklődésünknek egy közös tárgya .... a „Pál.“

Ez a Pál volt a Heliconunk pásztora. Tulajdonképen csak a Hippocrene pásztora; mert egyéb helyen az ő védnöksége mellett szabadon lopott minden tisztességes tolvaj; de a Sanyi barátom birtokát hűen védte a szőlőpásztori osztatlan ragaszkodás.

Eredeti kiadás volt ez a mi Pálunk. Egy járaváló lélek, tele az életesemények szerváltozatu emlékével .... de durva kötésben. Aki rá nézett, megesküdött volna rá, hogy országos gazember, rabló, szivány. Aki meg beszélt vele; akinek ő azzal a minden nyelvészeti tudományt cserben hagyó dialectussal és a puszták fiainak soha ki nem tanulható észjárásával beszél boldogemlékü fiatal koráról, Patkó Pistáról, annak vitézi dolgairól, neki gyulva, üszkös szemekkel, mintegy regélő oroszlán, az meg arra tett volna hitet, hogy teljes életében becsületes ember volt.

És én szentül hiszem, hogy az utóbbi igaz!

Különben akár mint áll a dolog, annyi bizonyos, hogy a „szentgyörgyvári Hippocrene“ és a „Pál“ elválaszthatlanná lettek mielőtt ünk.

Mikor a nap álomra dőlt a horvát országi bérczek kőzé, olyankor szokott ő közénk toppanni. Sanyi barátomnak volt ott egy kegyelettel őrzött tilinkója; ezzel kezében volt Pál a mi gyönyörüségünk. Az a szokatlan tempo, az a vadontermészetes tüz, melylyel a tilinkójátékot a dalolással vegyitette, ... nem volt mindennapi. A „Beszegődtem Tarnóczára“ volt az ő bravoúrdarabja.

Elkezdte tilinkóval:

„Beszegődtem Tarnóczára bojtárnak.
(dalolva) Jólegelője van ottan a birkának.

Fizetésem huszforint tiz karajczár.
(tilinkóval) Megél abból egy bojtár.“

Igen sokszor az öreg este vetett haza bennünket. A Pál hű kisérőnk volt a hegyaljáig: onnan nézett utánunk, mig üszkös, fekete szemeivel átvághatta az éjszakát.

Egy-egy bucusó lövés dördült el olyankor.

Mintha mind annyiszor egy-egy csillag is futott volna le az ég ivéről .....

Vagy talán több is; mert bizonybisony azok a csillagok már nincsenek az égen. —

Más csillagok, más emberek!

Szegény Pál — az ég tudja: — merre jár kopott szürével, vasott tarisznyájával?! Uti lapot kötött labára a nagy feleburáti szeretet.

És a heliconi czimborák?!

Más emberek, más csillagok!

Még a pincse is más.

A régi leégett, uj épült helyébe.

A hozzá nőtt édes emlékek legnagyobb része pedig fagyos virága az egykor lelkesülő czimborák kihült szivének. —

Minden megváltozott.

Csak a „Potyli“ malom zug most is oly álomban ringatón, mint egykor. De a dal, mely oly szépen olvadt egybe vele, az nem zendül fel többé. —

Nagy néha kettesben hallgatjuk Sanyi barátommal a malom zugását. Beszélgetünk a multról .... Nagyokat hallgatunk .... Egyet-egyet iszunk.

Sanyi szokta mondani:

— „Látód duruzsám az előbbi években mégis csak istenesebb borom termett; el-elmulatunk mellette; jó kedvet is adott.“

Igazat asoktam neki adni, hogy most savanyubb a szentgyörgyvári termés. —

Hejh pedig a szentgyörgyvári bor most se savanyubb mint egykor; hanem a lángoló kedv, mely megédesitette, az hült ki belőlünk.

A néma táj fölött is most már
„Szomorúan zúg-búg a szél ....
Csendről, nyugalomról beszél.“

VASS ÁLMOS.

nak módosításáról szóló (1883. V.) törvénycikket. Midőn az 1881. IV. t. cz. megalkottatott, annak üdvös hatása iránt azonnal kételyek nyilvánultak. Általában az volt a vélemény, hogy ezen törvény, amig egyrészről a kereskedést épugy, mint a fogyasztókat kiszámithatatlan saklatásoknak teszi ki; másrészről az anyagi eredmény tekintetében nem fog megfelelni a várakozásoknak. Két évi tapasztalás ezen véleményt teljesen igazolta és a törvényhozás nem késett a bajon azáltal segiteni, hogy az érintett törvény határozatait részben megszüntette, részben pedig a tett tapasztalásoknak megfelelően módositotta.

III. A hadmentességi dijról szóló 1880. XXVII. t. cz. módositását tárgyazó (1883. IX.) törvénycikket. Beszámoló beszédem alkalmával szerencsém volt reámutatni azon czélra, mely az érintett törvény megalkotásakor a törvényhozást vezérelte. A czélt általában mindenki helyeselte, mert senki sem vonhatta kétségbe azt, hogy a jognak és méltányosságnak egyaránt megfelelő az, ha a háboruban munkaképtelenné vált harczosok ellátására szükséges alaphoz első sorban azok járulnak, akik testi fogyatkozásuk miatt, a honvédelmi kötelezettség alól fölmentettnek. A megadóztatás módja azonban, melyet e végre az érintett törvény megállapitott, több tekintetben aránytalannak mutatkozott; és én beszámoló beszédem alkalmával nem mulasztathattam el jelezni azt, hogy az országgyülésnek egyik legsürgősebb kötelessége lesend, az emlitett aránytalanságot megszüntetni. A jelen országgyülés e kötelezettségnek meg is felelt, a mennyiben a hadmentességi adóról szóló 1880. XXVII. t. cz.-ket akkép módositotta, hogy annak intézkedései az ország szegényebb sorsu és különösen földmivelő osztályára nézve is igazságosakká és elviselhetőkké váltak.

IV. A napszámosok adómentességéről szóló (1883. X) törvénycikket. A jog és igazság egyaránt azt követeli, hogy azok, kik a földi javak minden nemétől megfosztva, egyedül napi keresetükből tengetik életüket, a kösterhek viselésére ne kényszerittessenek. Bármilyen fontos legyen is az állam lételének és fennállásának a kérdése, mindig embertelen dolog marad az, ha az állam azok filléreit szedi el, a kiknek keserü keresetükön kivül nincs mire támaszkodniok. Ezt valják a művelt államok mindenütt és a magyar országgyülés csak az előrehaladottabb országok példáját követte, midőn a napszámosnak keresetét mindenféle közteher alól fölszabaditotta.

(Vége következik.)

Évi jelentés

Batizfalvi Sámuel tr., a testegyenészet egyetemi magántanárának budapesti orvos-sebészeti és testegyenészeti magángyógyintézete XXIV. évi működéséről.

A budapesti orvos sebészeti és orthopaediai magángyógyintézet fennállásának XXIV-ik évében (1882-ik évi január 1-től 1882-ik decz. 31-ig) összesen 595 beteg vette igénybe annak gyógyszerészét.

Ezek közül 530 járólag, 65 pedig az intézet helyiségében kezeltetett.

Az intézetben kezeltek közül a testegyenészeti osztályon ápoltatott 23; az elkülönitett orvos sebészeti osztályon pedig 42.

A bennápoltak korát tekintve volt: —

1—5 éves = 1, 6—10 éves = 3, 11—15 éves = 10, 16—20 éves = 5, 21—30 éves = 22, 31—40 éves = 10, 41—50 éves = 3, 51—60 éves = 6, 61—70 éves = 5, összesen 65.

A tulajdonképeni betegeken kivül több szülő, rokon és kisérő nyert rövidebb, vagy hosszabb idejig ellátást a gyógyintézetben.

A betegek hazák következő megyéiből voltak: Alsó-Fehér, Bácz-Bodrogh, Baranya, Bars, Bereg, Békés, Bihar, Borsod, Csongrád, Esztergom, Fehér, Gömör, Kishont, Hajdu, Háromszék, Heves, Hont, Hunyad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Krassó, Maros, Torda, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Szathmár, Szepes, Tolna, Vas, Veszprém Zemplén; ezenkivül egy Karinthiából, egy Morvaországból, egy Szerbiából.

Az intézetben ápolt betegek a következő bajokban szenvedtek.

A) Az elkülönitett orvos-sebészeti osztályon:

Bárzaingsor 1, *bordaszu 1, buborkütteg 1, bujakór 7, *csontüszök 1, dob 2, *emlőrák 2, hangszálag 1, hólyagburut 2, *husdag 1, *idegszába 1, *káporcolob 1, *kásadag 1, * lágyékserv 1, léplob 1, májlob 1, *méhhabarcs 1, *méhrák 2, *méhrepedés 3, méhvérzés 1, *orrhabarcs 1, pikkelysömör 1, *pofarák 1, tüdőgyümökör 1, tüdőhurut 1, *végbélsipoly 3, *utóhályog 1, vérhas 1.

B) A testegyenészeti osztályon:

Gerincsoldalgörnye 9, gerincspup 4, izomgyengeség 7, konok-nyak 1, térdizlob 2.

A csillaggal jelölt kóresetek műtét által gyógyittattak.

A mult évről maradt 7 beteg, 1882. jan. 1-től decz. 31-ig felvétetett 65: összeszeg 72. Ezek közül gyógyultan távozott 42, javultan 16, nem javultan 2, meghalt: 3, további gyógykezelés alatt maradt 9.

Az intézet betegeit a legjobb sikerrel gyógyitották:

Antal Géza, Elischer Gyula, Kétli Károly, Kécsmárssky Tivadar, Kovács József, Löri Ede, Lumniczer Sándor, Navratil Imre, Poór Imre, Puky Ákos, Reinitz József, Schulek Vilmos, Schwimmer Ernő, Takács Endre, Tauffer Vilmos tudorok és tanárok, valamint az intézet igazgató főorvosa.

Mult évi május 15-dikén lépett az intézet, működésének 24-ik évébe; s igy 1884 diki május 15-kén üli meg az intézet negyedszázados jubileumát.

Az intézet uj helyisége 1870-ben a tudomány igényei szerint épitetett, a városligeti fasor 51-ik száma alatt fekvő sarokkertben. Távol fekszik a főváros gőztellegétől és zajától 1000 □ ölnyi szabad, száraz és magas téren, lombos park közepén, a télen nyáron folytonosan közlekedő kösuti paspálya- és társaskocsik állomásával szemben.

I. Az emelet képezi az orvos-sebészeti osztályt, 12 külön bejárásu betegszobával, s ezek mellett van az intézeti segéd orvos lakása is.

A kórszobák és az évenkint kimutatott betegek számával a rendelő- és műtő-orvosok nagy számához és a gyógyszerészethez képest kitünik, hogy az intézetben minden megtörténik, mi az orvosi tudomány mai fejlődése mellett embrilegleheteséges. Az intézet soha sincs orvos nélkül.

Minden beteg számára külön bejárásu egyes vagy kettős szobák vannak berendezve, melyek időnkint üresen állanak szellőztettetnek, s általában minden beteg távozása után gondosan tisztogattatnak.

Fertőző betegségek minő a typhus, himlő skarlát, az intézetből kizárvák, nemkülönben az őrültek is.

Ez osztályon rövid időt igénybevevő esetek mellett szoba, ápolás élelmezés, fütés, világitás, szóval teljes ellátás 4, 5, 6 frtjával számittatnak naponkint. Könnyü, vagy egy bónál hosszabb ideig tartó esetek mellett pedig 3, 4, 5 frtjával.

Vidéki ügyfeleinknek a beküldött beteg állapotáról pontos értesités küldetik, valamint az utókezelés iránt az orvostanárok által javasolt eljárásról is.

II. A testegyenészeti osztály a magas földszintet foglalja el. Itt van az igazgató főorvos lakosztálya, a testegyenészeti ambulatorium is.

A tudomány jelen álláspontja szerint felszerelt svéd-gyógytestgyakorló és fürdőszobák az orthopaedikus betegek részére a souterrain-ban vannak elhelyezve.

A testegyenészeti osztályon bennlakó betegek havonkint 60 frtert nyernek teljes ellátást, beleszámitva az orvosi gyógykezelést is; de külön kell az esetleg gyógyszerekért járó összeget és a szükségelt gépek árát lefizetni.

III. A intézet gyógyczéljaira felhasználja a közelében fekvő városligeti artézi kut hévvizét, s a fürdés a betegszobákban történik.

Ezen artézi kut mélysége 970 meter. Vegyi összetétele a budai és a margitszigeti hévforrásokéval megegyezik (a szilárd alkatrészek összege, és a szénsav mennyisége nagyobb is,) de hőfoka jelentékenyen magasabb † 73° C, minélfogva 3—4 órai hütést igényel, mi az intézetben történik. Az artézi kut kénes hévvize, melynek szabadon kiáramló gázában 40% szénsav foglaltatik, 24 óránkint 7600 hektoliter = 15000 akó kitünő hatásu gyógyvizet szolgáltat.

Eddigelé sikerrel használtuk azt idült csuzos és köszvényes bajokban, bőrbántalmak, hegek és heges strictorák és contracturák eseteiben, nemkülönben higany-gyógymód közben és után fürdők alakjában.

A főváros 5000 frtot szavazott meg ideiglenes fürdők létrehozására, melyek 1881-iki julius havában a közhasználatnak adattak át. Az intézet helyiségeinek egy része bizonyos szamu fürdővendégeknek szintén rendelkezésére bocsáttatik.

Az artézi kut vise emésztési bántalmaknál, idült hökburutban stb. belsőleg már is naponkint számak által jó eredménynyel használtatik.

A fentebbi három pontozat a bennlakó betegekre vonatkosott; járóbetegek, kik a városban laknak és kiknek csupán a svéd gyógygyakorlatot kell használniok, szintén elfogadtatnak az intézetben mérsékelt, 12—14 frt, havi dijért. A gyógyitás ezen módja az intézet fennállása óta használatban van.

V. A testegyenészeti előadások a nyári félévben a mult évben is megtartattak.

VI. A budapesti gyógyszerész segédek betegápoló egyletének — a közgyülés határozata folytán az egyleti alapszabályok 5-ik szakasza értelmében — Batizfalvi Sámuel tr. ur magángyógyintézete, hol az egyleti tagok már 1860. óta gondosan ápoltatnak, tovább is ápoló-intézete marad. A közgyülés köszönetet szavazott az intézet igazgatójának, az egylet iránt annyi éven keresztül tanusitott buzgalmáért és jóakaratáért.

50 éves jubilium.

Wajdita József, nagy-kanizsai könyvkereskedő és könyvkiadó, aug 19-én ünnepelte a „Wajdita czég" 50 éves fennállását. E czégnek tagadhatatlanul szép érdemei vannak s igy méltó, hogy róla — ha mindjárt röviden is — megemlékezünk. — A harmincsza években Zala-, Somogy-, Vas- és Veszprém-megyékben — dacsára az ujraébredés korszakának — a kiadványok terjesztése iránt semmisem történt. 1833-ban alapittatott a Wajdita czég s csakhamar uj lendületet adott ezen vidéken a könyvpiacznak. Szép jelét adta hazafias irányának, midőn a kinosemlekü Bach és Schmerling-korszakban Zala-, Somogy-, Vas- és Sopron megyék részére „Zalai Somogyi-Közlöny"(jelenleg „Zalai Közlöny") czimen az első társadalmi lapot megalapitotta; melyet nem kis áldozattal és küzdelemmel a mai napig fenntart. Kiadványai közül megemlitjük: a széles körben ismert „Wajdita nagy képes naptár"; — továbbá szép kellendőségnek örvendő népies kiadványait, névszerint: a „Hallja a szép szót!" (felkösöntő könyv). „Rajta fiuk vigadjunk!" (magyar dalkönyv). „Rajta lányok mulassunk!" (mulatókönyv hölgyek számára). „Rajta párok táncoljunk!" czimü kiadványokat. Ezenkivül még vagy 50 kisebb, nagyobb s folyton uj és bővitett kiadást érő kiadványa van forgalomban. — A czég es idő szerinti vezetője Wajdis József, ki ismét három fiugyermeket nevel könyvkereskedői pályára s igy remélhető, hogy a jubilált czég még tovább is fenn fog állani, á melyre sok szerencsét kivánunk.

A közönség köréből.

Czáfolat.

E lapok f. augusztus hó 19-iki számában Győrffy János ur a szentistvánnapi ünnepélyeket egy nappal megelőzőleg oly természetü nyilatkozatot tétetett közzé, melyre nem csak az igazság érdekében, de az ügy szentségénél fogva is alulirt mint a szentistvánnapi ünnepélyeket rendező bizottság elnöke első sorban érsem magamat hivatva és ugyancsak e becses lapok utján — válaszolni, kijelentvén, hogy Győrffy János ur nem volt jogositott — egy a rendező bizottságot oly nagy mérvben compromittáló nyilatkozat közlésére, nem pedig azért; mert Győrffy János urnak társadalmi állása és müveltsége megköveteli, hogy ha már valamely ügyet a nyilvánosság elé hurczol, tehát akkor igazat irjon és mondjon, nem pedig valótlanokat és ne compromittáljon az egész nagy közönségnek szeme láttára egy nemes czélu és becsületes emberekből s jó hazafiakból álló egész testülletet olyan vakmerő hebehurgya és tisztességtelen módon, mint a hogy azt nyilatkozatában tette. Azt mondja ugyanis abban „hogy tudta, akarata és hozzá járulása nélkül történt szerepló egyéniségképeni megnevezése, — a falragaszokban". — Hát én meg erre azt felelem; „hogy ez nem igas!" Én Győrffy urnak saját kezüleg irt levelével tudom igazolni — ha tetszik, igenis nekem egy isben személyesen megigérte azt, hogy fog beszédet tartani okvetlenül, a népünnepen! Ha tehát én ez iránt — már Győrffy urnak adott szavával biztositva voltam — azt a bizottság elé terjesztem — kétségtelen, hogy nevét a müsorba az illető bizottsági jegyző Dr. Kele Antal ur — aki azt szerkesztő — jogosultan irta be és nyomatta ki.

A nemes ambitionak arra a magasabb nivosujára peisze mi rendezők még nem emelkedtünk, hogy megértsük, miszerint azzal, ha valaki más tisztességes nevek kiséretében, kivált egy általános nagynemzeti ünnepet hirdető minden politikai irányitó távolálló plakátban szereplő egyéniségképen van kitüntetve, hogy az rea nézve sértő legyen! valamint azzal a társadalmi müveltséggel sem birunk, hogy megértheszük, miszerint Győrffy ur „természetét" és „vérala kát" a helyes kivitel módjára nézve" elszajtitani birnánk

Mi láttunk már közjóért buzgólkodó főuri neveket is ugyanilyen plakátokon s legyen meggyőződve Győrffy ur hogy neki épen nem derogáltvolna sem a „szerep sem a „falragasz" a mint ezt a következés is teljesen igazolta, mely szerint Győrffy ur szónoklata és résztvéte nélkül is, de igen a jozan és lelkes közönség óriási résztvétte mellett, az ünnepély oly fényesen sikerült, mely Nagy-Kanizsának az egész ország előtt csak dicsőségére szolgált — is igy bármit akarta is Győrffy ur mistificalni az ügyet, az neki nem sikerült és legfeljebb ilyen a rendező bizottsággal s nagy közönséggel szemben, tanusitott tapintatlan eljárás folytán; hogy t. i. ép az ünnepély előtt szép napon, nem tartózkodott az ünnepély szavavalására czélszerü nyilatkozatokat mind a két helyi lapban közétenni; azt érte el egyedül, a azt nyerte vele, hogy a nyilatkozat szavai szerint nem csak „ezuttal" nem mondott Győrffy ur beszédet, hanem ezentul sem mondhat, vagyha mond is; nem lesz aki ilyen fellépés után beszédjét a nyilvánosság és nagy közönség forumának részrehajlatlan itélőszéke előtt meghallgassa.

Nagy-Kanizsán 1883. augusztus 21-én.

TUBOLY VIKTOR
mint a szentistvánnapi ünnepélyeket rendező bizottság elnöke.

Hirek.

— **A szentistvánnapi népünnep** városunkban is szépen sikerült. A programmban jelzett dolgok nagy részét mellett történtek meg. A délelőtti istentisztelet alatt a honvédség teljes diszben állott a templom-téren és teljesité a szokásos diszlövéseket. Ez mindenesetre oly szép és hazafias dolog volt, mely — habár tulajdonképen kötelesség teljesitésnek tekinthető — megdobogtatta a szemlélők szivét. — Este a „Sörkert" szinte szufolásig megtelt. A tüzoltók zenekara és Szalóky bandája egymást felváltva mulatták a közönseget. — Tuboly Viktor az alábbi alkalmi költeményt szavalta óriási tetszés kiséretében:

A legelső magyar király
Szent Istvánnak napjára
Büszkén gondol minden magyar
Ősi alkotmányára.
Szent Istvánnal kezdődik,
S ha Isten is ugy akarja,
Soha el nem végződik...
Ezer éve! és ime most mégma is áll:
Hogy legelső magyar ember a király!

Nom magyar az, aki meg nem
Tartja e szent ünnepet!
Alkotmányunk ősfája ez
Mit szent István ültetett;
De szükséges, hogy a fában
Bent legyen az öserő,
Koszoruzza egyetértés,
Akarat és tetterő!
Igy szuttan rendületlen, a csak igy áll:
Hogy legelső magyar ember a király!

Nincsen vallás, nemzetiség,
S pártkülönbség e napon;
Ma mindnyájan álluuk egy szent,
Sérthetetlen alapon.
A nagy király alapita
E nemzeti egységet,
Ebből folyó szabadaságot
Es a testvériséget.
Es a három nagy hatalom a ebből áll:
Hogy legelső magyar ember a király.

Ki merné azt állitani,
Hogy a magyar hazában
A nemzet köztisztelete
Nem él a szent királyban?!
Os apáink áldották őt,
S tisztelik az unokák:
Ő rendezte — és állammá
Ő teremté Hunniát
S azután az egész világ tudta már:
Hogy legelső magyar ember a király!

Tudta midőn Nagy Lajos és
Mátyás király udvara
Kárpátoktól Adriáig,
S asontul is ur vala!
S tudta midőn negy vennzolcsban
Az északi óriás,
Nem volt képes győzni, győzött
Egyedül az árulás!
S azóta — hogy lezajlott a pártviszály:
Ismét első magyar ember a király!

Ünnepeljük hát e napot,
Mint a nemzet ünnepét!
Legyen e nap szent, a melyen
Minden ember egyetert!
Szent Istvánnak koronája
Legyen e nap sugára,
A mely áldás gyanánt szálljon
Hazára és királyra!
S es áldásnál mig magyar él, vele jár:
Hogy legelső magyar ember a király!

Később Remete Géza, majd Földy Ferencz, dr. Kele Antal és Tuboly Viktor tartottak beszédeket. Igen érdekes részét képezte a müsornak a czárdás-verseny, mely alkalommal a nők közöl az első dijat: Tuboly Aranka, a másodikat: Lenkey Emma, a harmadikat: Kosma Mariska kisasszonyok nyerték; a férfiak közöl az első dij: Pais Géza, a második: Dóry Miklóné, a harmadik: Dobrovicsé lett. Versenybirák voltak: Tuboly Viktor, Remete Géza és Baboss László ... Nagy gyönyörűséget szerzett a tüzijáték, mely valóban ritka szerencsével sikerült és aratta Pongrácz Adolf részére a fényes sen megérdemelt tapsokat. Minden igen jól folyt; meg volt elégedve mindenki; csupán a korcsmaiszolgálat, az ételek és italok állóttak mindenben tisztességen alul. Hiszszük is, hogy — ha még valamely ünnepély rendeztetik — a rendezőbizottság el fog az efféle helytől fordulni. — Az ünnepély — amint hallyuk — 220 forint jövedelmet hozott. Az első siker mindenesetre kedvező befolyással leend a jövőben tartandó ünnepélyre.

— **Hirdetmény.** A nagy-kanizsai hat osztályu polgári fiu iskolában az 1883—84-iki tanévre a beiratások f. évi szeptember hó 1-től egész 4-ig, mindig 9—12 és délután 3—5 óráig eszközöltetnek a polgári iskola épületében (I. emelet) az igazgatói irodában, ugyanekkor tartatnak a felvételi-, javitó- és magánvizsgálatok is. Nagy-Kanizsán, 1883. augusztus 20. Morgenbesser János igazgató.

— **Hirdetmény.** A nagy-kanizsai polgári iskolai tantestület által miniszteri engedélyivel,— felserdült leányok számára rendesett tanfolyamra a beiratások f. évi szeptember hó 1-étől egész 4-ig délelőtti 9—11, délutáni 3—5-ig eszközöltetnek a polgári iskola igazgató irodájában. Nagy-Kanizsa, 1883. augusztus 20 án A tantestület nevében: Morgenbesser János, polg. isk. igazgató.

— **Különféleképen** festették mindépolgártársaink elé a szentistvánnapi ünnepély alkalmával megjelenendő ördögöt; de bis az nem jelent meg. — Ebből megtanulhatják, hogy holmi alaptalan mende-monda miatt kár elszalasztani oly kedvező alkalmat, mikorra mindenki azt várta tőlük, hogy tömeges résztvétel által fognak az ellenök támadt közvélménynyel szemben tüntetni. — De — sajnos! — nem tették. Egyébként — mi hiszszük — hogy helyre fogják e mulasztást tüni. Addig is köszöttünk — Nagy-Kanizsán — nyugton alhatnak. Már megmondtuk egy isben, hogy itt nincs talaja a szidódüldözésnek.

— **Többen panaszkodtak** már uton utfélen, hogy megrendeléare többnyire olyan szemüveget kaptak, mely szemökhöz nem való. Es különben nem is csuda és tulajdonképen mindig a megrendelő hibás; mért fordul idegen város optikusaihoz, mikor városunkban van Helfy B. látszerész, kinél bármiféle szemüveghez — gyökeres vizsgálat és kipróbálás mellett — kapható különféle szemüveg. És nála a kicserélés is könnyebben és gyorsabban eszközölhető.

— **Gyászhir.** Horváth Pál a maga, ugy ipa falkusfalvi Lacsny Miklós és napa Szvatko Anna nevében mélyen szomorodott szivvel jelentik forrón szeretett és felejthetlen neje illetőleg leányuk falkusfalvi Lacsny Margitnak, folyó hó 19 én hosszas szenvedés után életének 22-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halottnak bült testemei f. hó 20-án délután 4 órakor tétettek az első nagy-kanizsai temetkezési vállalat által a helybeli rom. kath. sirkertben örök nyugalomra. Az engesztelő sz. miseáldozat f. hó 21-én délelőtt 10 órakor mutattatott be a szent Ferencsrendü plébánia templomban a Mindenhatónak. Áldás és béke hamvain.

— **Az országos tanitói gyülés** előértekezlete kimondotta, hogy a tanitók fizetésének emelése még szóba sem hosható a gyüléseen. Hajgató Sándor, megyei tantestületünk képviselője ugyan mindent elkövetett, hogy tárgysorozatba vétessék, de jókarata nem vezetett eredményhes. Ennek folytán felszólalása is, melyet lapunkban előre jeleztünk, tárgytalanná vált.

— **Egy leányka** teljes ellátásra felvétetik. Egy vidéki, de helyben iskolát látogató leányka egy jómódu családnál hol szongora is van, teljes ellátásra jutányos árért felvétetik. Minden közelebbi e lapok kiadóhivatalában tudható meg.

— **Táncz folyamát** már megkezdte városunkban Krausz Gy. ismert táncsmester. A tanulni óhajtók bővebb értesitést a kölcsey-utcai Wágner-féle házban nyerhetnek, hol egyuttal a fölvétel is eszközöltetik.

— **Szent Istvánnapja** Sümeghen is ünnepélyi el tartatott meg. Reggel, délelőtt, délben ágyu durrogtás — a boltok mind zárva, azt. mise, szt. beszéd, körmenet, áhitatos ima emelék a nap fontosságot. A polgári „Önképző-kör" érdemdus elnöke Eitner Sándor ur a kör tagjait az isteni tisztelete tömeges megjelenésre hivta fel, ezután a kör saját helyiségében emlékünnepély tartatott. Elnök érzésteljes megnyitójában fölbozza, hogy a mai alkalomra diszbeszéd tartására Bánfi Alajos tanár urat szólitotta fel; ezután Exner Alajos karnagy vezetése alatt a dalárda „Haráduak rendületlenül" dalt zengé. Az elénekelt három dal tetszésben résesült; a szónok és elnök beszédei megéljenezettek. Magyarosodjunk ne csak szóban, hanem érzelem és tettekben is. Ugy legyen!

— **Az oroszlánok kalitkájában.** Braunschweigban a mult hó utolsó nap-

ján feltünést keltő eset történt. Egy Hakman nevü angol ur 100 márkába fogadott valakivel, hogy ő Batti oroszlán-szelidítővel belép az ennek birtokában levő oroszlán ketreczbe. A mondott napon csakugyan végre is hajtotta e vakmerő tettet. Reggel hat órakor belépett a kalitba, melyben hat oroszlán tartózkodott. Batty a fogukat vicsorgató bestiákat oly ügyesen dirigálta, hogy azok egész csöndben engedték a rács mellett elhaladni Hakmant is, akit Batty karjánál fogva vezetett. Körülbelül két perczig voltak a veszélyes helyen. A rendőrség megakarta akadályozni a dolgot, de mikor megjelent a menagerisben, már Hakman megnyerte volt a fogadást.

— A **statáriumos megyéből.** Hogy Somogy megyében statárium van, azt mindenki tudja. De hogy ennek daczára mennyi tolvajlás van ott, azt más megyékben tán nem is sejtik. Rövid pár nap alatt egymást érik a tolvajlási hirek. Alig egy héttel előbb Visvárott a vasut melletti korcsmába ismeretlen tettesek éjnek idején bementek, s onnan egy hizó ludat a récsét, továbbá számos ruhanemüt elvittek. Utána Bélavárott egy kereskedőnek két lovát az istálóból kivezették, s a kocsiba befogva, elhajtották. A tulajdonos nyomosta ugyan őket, de nem volt egyébb haszna fáradozásának, minthogy a sráglyalánczot megtalálta. — Aug. 20-kára viradóra pedig egy vizvári czipész Zsiffáról haza jöve, két emberrel találkozott, kik egy egész fóka disznót hajtottak. Rájok kiáltott, hogy mi járatban vannak? Erre a két tolvaj kereket oldott, ott hagyván a harmincsháromdarab disznót a czipésznek, ki is a biróhoz hajtotta őket, hol tulajdonosuk átvette a már megsiratottakat.

— **Drága levelező lap.** Egy voralbergi kereskedő, aki egy göngyölet komlót várt a postán, levelező lapot irt a bryenzi postának, kérve azt, hogy továbbitsa a komlót gyorsan. És ime mi történt? A levelezőlapot, mint bélyeggel el nem látott beadványt, megleletezték és most a föladónak 1 frt 50 kr. büntetést kell fizetnie.

— **Királysértő paraszt.** A zágrábi kir. törvényszék előtt aug. 13-án egy Brezovics Lovro nevü sisljaviczi parasztállott, a kit azzal vádoltak, hogy a királyt és uralkodó családo szóval sértette s emellett hatóság elleni kihágást követett el. A dolog abból került ki, hogy Brezovics Lovrán a hadmentességi díjat végrehajtás utján követelték, a mikor is ő a „császár" és családja ellen különféle tiszteletlen kitételekkel élt s mikor e miatt feleletre vonták, az adóvégrehajtónak 3 frtot igért, hogy az egész dolgot valahogyan nyomja el békességesen. A zágrábi törvényszék Brezovics Lovrót három havi sulyos börtönre s emellet minden két hétben egy napi koplalásra itélte.

— **A vad gyöngy-tyukokról** igen érdekes közlemény jelent meg a „Forest and Steeam"-ban, melyet bizonyos Clarry tesz közzé. Szerinte Éjszak-Amerikában gyakran találkozhatni vad-gyöngytyukkal a buza tarlókon, hol foglyokhoz hasonlóan lánczokban élnek, s csak akkor szállnak fel, ha egészen megközelittettek. A farmerek háztyukok helyett tartják, ámbár egész nap nem láthatók az udvaron, miután napközben a közeli erdőségben vagy mézőn tartózkodnak, s csak az esti etetéshez jönnek haza. Éjjeli tanyáikat a fák ágain keresik, s annyira elvannak vadulva, hogy a farmerek, ha esetleg néhányat konyhára akarnak hozni, vadászni kényszerülnek rájok. Sulyukhoz képest a gyöngytyukok elég gyorsan repülnek, a röptükben némely fogolyfajhoz hasonlitanak, csakhogy eltérőleg ezektől, nem csapatban repülnek, hanem sorban egymás után, hasonlóan a ludak és kácsákhoz. Felszáltukkor rikácsoló hangjokat hallatják, ép ugy leszállásokor. Röptükben — miután egyenes vonalban repülnek — ha rájuk lövünk, rendesen több darab esik szákmányul. — „Egy fürj-vadászat alkalmával — irja tovább Clarry — felkért egy ismerős farmer, hogy lőnék számára pár gyöngytyukot. Ezeket egy erdőszélén fekvő magas füvel borított réten nyomoztuk ki. Odaérve, kutyám csakhamar husni kezdett s megállott. Közeledtemre e csapat felszállott s a közeli erdő felé röpült. Első lövésemre 7 darab esett le, a másodikra pedig 3, s ezzel a láncznak több mint fele elesett. Életemben ez volt a legsikerültebb duplázás." Ha a gyöngytyukot egészen elvadulni hagynák, ezekből szép szárnyas vad keletkeznék, s miután husuk is igen ízletes, ugy okvetlen jó kereslet ek is örvendenének.

— **A budapesti állami középipartanoda igazgatóságától.** A budapesti állami középipartanodában (VIII. ker. bodzafa utcza 28. szám) a beiratások szeptember hó elsején kezdődnek és 15-ig tartanak. Az intézetbe rendes tanulókul fölvétetnek: 1. azok, kik az iparos tanulók számára szervezett iskola három évi tanfolyamát befejezték s legalább is jó osztályzatu bizonyitványuk van, 2. a polgári iskola, gymnasium vagy reáliskola négy alsó osztályából jó sikerű bizonyitványt nyertek. 3 iparos segédek és mindazok a kik a kivánt előkészülséget felvételi vizsgálat utján bizonyitják. Azon tanulók, a kik valamelyik közép iskola négy alsó osztályának elvégzése után lépnek az intézetbe jogositva vannak az egyévi önkéntességre.

— **Ehhez kell magyarázat!** „E... 1883. junius 15. Nyolcz évig szenvedtem nehéz légzés és meli-vértódulásban egész az elviselhetetlenségig. Daczára a nekem nyujtott minden segélynek, daczára minden kigondolható s megszerezhető u. n. háni szereknek, melyeket használtam; daczára a sok hiresztelt gyógyszernek, melyekkel nagy bajomban s kétségbeejtő állapotomban, azon reményben hogy talán elvégre ha csak némi javulást is eszközlendnek, szintén kisérleteket tettem: az én állapotom nem csak, hogy makacsul megmaradt, de szemlátomást rosszabbra fordul, ugy annyira, hogy ismerőseim már a közel jövőben a legrosszabb fordulat biztos bekövetkezésétől tartottak; magam is végre nagyon jól tudtam, hogyan fog ez végződni s csendes megadással belenyugodtem sorsomba. Ekkor értesültem az ön labdacsairól, melyek iránt, ép ugy mint a korábbi szerek iránt, könnyen megfogható bizalmatlansággal viseltettem; mind a mellett mégis bátor kodtam egy kisérletet tenni a gyógyszertárból megrendeltem egy dobozzal. Ennek már több mint másfél éve, s ez idő alatt az ön labdacsai nekem a képzelhető légjobb szolgálatot tették; miután azokat hosszasabb idő ig rendesen használtam, fájdalmaimtól már annyira megszabadultam, hogy a ladacsok használatát egyidőre abbahagyni elhatároztam. De rövid szünetelés után az én, ismét jelentkező fájdalmaim, a labdacsok ujabb használatára serkentett s most, midőn csekély adatokban, de rendesen szedem azokat, hála legyen istennek! olyannyira egészséges a jó erőben vagyok, hogy majdnem ugy érzem magam, mint ezelőtt a legjobb s legegészségesebb éveimben; még tö b óráig tartó nehéz testi munkára is képes vagyok, a nélkül, hogy légzési nehézségek bántanának. Azért arra inditattva érzem magamat, hogy örvendetes tapasztalataimat ezennel Brand Richard urral közöljem, megjegyezve, hogy a tisztelt ur engem sem egyenesen, sem közvetve nem kért fel arra, hogy labdacsairól bizonyitványt állitsak ki, hanem csakis egyszerűen emberi kötelességemet tartom, minden szenvedő felebarátomnak melegen ajánlani e ki ünő gyógyszert. Tisztelettel. Önnek hálára kötelezettje H . . . J . . . szobrász. (Brand Richard gyógyszerész urnak Zürichben.) A svájczi labdacsok dobozának ára a gyógyszertárakban 70 kr.

Papirszeletek.

— Andor, szól a mama ebéd közben, remélem tudod, hogy ma nem kapsz pecsenyét?

— És miért nem, mama?

— Három összeszámlálási feladatot kaptál reggel, és egyet sem készitettél el belőlök.

— Oh kérlek!

— Vagy kettőt?

— Persze, hogy kettőt, . . . csak . . . összeg kell őket adni.

—

A nő-neveldéből. Igazgatónő: Ugyan Hedvig hová gondolt? egy óra helyett két óráig elmaradni!

Hedvig: Hát nagyságod megengedte, hogy én és Ida egy óráig sétáljunk — minthogy pedig Idának nagyon fájt a feje, 5 átengedte nekem az 5 óráját.

—

Fogadásból. Biró: Ön azzal van vádolva, hogy megverte X. urat. Miért tette azt? —

Vádlott: X. ur a legjobb sakkozó.

Biró: Aztán?

Vádlott: Hát én arra fogadtam, hogy — megverem a legjobb sakkozót.

—

Az iskolából.

Tanár: Ki volt Herodotus?

Tanuló: Herodotus hires történész volt.

Tanár: Volt-e Herodotusnak felesége?

Tanuló: Igenis.

Tanár: Nohát ha volt, hogy hivták.

Tanuló: Hát — hát — Frau von Odotus.

—

Erzsi öt éves, de máris nagyon bántja valami. Micsoda?

— Hát szeretném, ha volna egy kis öcsém, mint szomszédék kis Mariskájának.

— Hja fiam, felelt a mama, már ezt hiába szeretnéd.

— Miért?

— Mert a kis fiuk most nagyon drágák.

— Drágák?

— Aztán apa sincs itthon, hogy pénzt adjon rá.

— Mamám hát nem lehetne kölcsön kérni Luczi bácsitól?

Vasuti menetrend.

Erkezik		Ó.	P.	Reggel Indul.		Ó.	P.
B. Ujhely	P. v.	4	8	Pragerhof	P. v.	4	48
Buda	P. v.	4	18	Barcs	P. v.	5	10
Fiume	Gy. v.	6	27	Buda	Gy. v.	6	—
Pragerhof	Gy. v.	6	46	B. Ujhely	V. v.	6	16
				Buda	V. v.	7	15
Délben.							
Sopron	V. v.	12	16	Buda	P. v.	2	—
Pragerhof	P. v.	1	15	Pragerhof	P. v.	2	45
Barcs	V. v.	1	41	Sopron	V. v.	2	55
Buda	P. v.	1	59	Barcs	V. v.	3	—
Éjjel.							
Buda	V. v.	9	51	Pragerhof	Gy. v.	10	54
B. Ujhely	P. v.	10	28	Fiume	Gy. v.	11	4
Buda	Gy. v.	10	38	Buda	P. v.	11	50
Pragerhof	P. v.	11	19	B. Ujhely	P. v.	12	5
Barcs	P. v.	11	3				

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

500 958 7-26

szép kifogástalan szivarkát lehet készíteni az én, a cs. kir. dohánygyárakban is használt

szivarka

TÖLTŐ-GÉPEMMEL

mely érczből igen csinosan készitve, 3 különféle erősségben, vék ny, köz-pfaj, vastag, különböző nélkül, használati utasitással együtt 65 kr. Csak akkor valódi, ha czégem bele van véve.

Az én szivarka-hüvelyim, szintén három erősségben, csakis a valódi

franczia-bőznélküli

„Le Heshion"-papiból (fehér) vagy Ka karicza-papiból (sárga) következő árakon kaphatók: frt

Szipka rész nélkül, sima 1000-re — 80
Szipka rész nélkül elegáns arany-jegygyel, 1000-re 1 30
Szipka résszel, sima 1 karton 500 drbbal 1.05
Szipka résszel elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1 karton 500 darabbal 1 50
Igazodó ablakocska, szintén fehér vagy sárga, melyet mások elő-rendűképen ajánlanak, ára:
Szipka rész nélkül, sima, 1000 db. —.50
Szipka rész nélkül, elegáns arany-jegygyel . . . . . — 90
Szipkával, sima, 1000 drb. . . 1.80
Szipkával és elegáns arany, kék vagy fekete jegygyel, 1000 db. 2 20
Közönséges tömő gépecske hozzá —.10

Levélbeli megrendelések utánvétellel vagy az összeg beküldése mellett ismételadók százalékot kapnak.

Belejegyzett védjegy.

Óvás! Hamisitásoktól megóvások czéljából minden karton a fenti kerek. törvényszékileg bejegyzett gyár-jegygyel van ellátva.

Cawley & Henry párisi franczia szivarka és gépecskék raktára:

Wlach Albert.
Béca, M-riahilferstrasse 58.
(vezelőtt Praterstrasse 18.)

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola
(előbb HAMPEL ANTAL)
Budapest, V. Nagy korona-utcza 13. szám.

Ezen tanoda, melyet eszelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrisve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitüntett czélunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitüntett czélunkat biztositani. **Tanodánkkal táp- és nevelőintézet is van egybekötve,** melyben a növendékek teljes ellátáson kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaiban gondos felügyelet alatt álnnak. **Tanitványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat** letételére előkészitjük. Értesitést kivánatra ingyen küldünk. **Beiratások a jövő 188³/₄-ik** tanévre augusztus 27 én vessik kezdetöket.

AZ IGAZGATÓSÁG:
992 4—6. *Prasser József* igazgató. *Gross Gyula.*

HIRDETESEK.

HELL JÁNOS
uri- és női czipész.

Alulirott ezennel van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, miszerint helyben, **fő-utcza, Babóchay György** ur ujonépült **házában**

CZIPÉSZ-ÜZLETET

nyitottam.

Évek hosszu során keresztül Keller Ignácz ur üzletében mint első munkás, az utóbbi 3 évben pedig a belső üzletbe alkalmazva voltam.

Ajánlóképen bátor vagyok a n. é. közönségnek felhozni, hogy **1879-ben a székesfehérvári és linczi kiállításokon** Keller ur munkámmal kitüntetve lett,

Kérem a n. é. közönséget, hogy engem, mint kezdő embert szives megrendeléseivel támogatni sziveskedjék, én viszont igyekezni fogok pontos és jó munka, valamint jutányos árak mellett a n. é. közönség minden igényeinek legjobban megfelelhetni.

Nagy-Kanizsa, 1883. augusztus hó.

950 1—2 Tisztelettel

HELL JÁNOS
uri- és női czipész.

Meghivó.

A csáktornyai takarékpénztár részvénytársulattal egyesült önsegélyző szövetkezet t. cz. tagjai folyó évi szeptember hó 6-án d. u. 5 órakor Csáktarnyán a városi elemi iskola termében tartandó

rendkivüli közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

NAPIREND:

a.) Az alapszabályok 3. és 22-ik §-a módositása,

b.) a jegyzőkönyvet hitelesitő két tagnak megválasztása.

Csáktornyán, 1883. augusztus hó 19-én.

A csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat elnöksége.

BERGER orvosi

KATRÁNY-SZAPPANA

orvosi tekintélyek által ajánlva, a legtöbb európai államokban a legnagyobb hatással használtatik

mindennemü bőrkiütések ellen,

különösen idült és sömörök, rüh, ótvar és élődi kiütések, ugyszinte veres orr, fagydag, izzó láb, fej- és szakálypikkely, **Berger kátrányszappan 40% fakátrányt** tartalmaz és igen elkülönitendő a más forgalomban levő kátrányszappanoktól. A csalások elkerülése végett kéressék világosan Berger kátrány-szappana és ügyeltessék az ismert védjegyre.

Makacs bőrszenvedéseknél a kátrány-szappan helyett hatással használtatik

Berger orvosi kátrány kén-szappana

és azon esetben, ha ez szükségeltetnék, ugy kéressék **csakis a Berger féle** kátrány kén-szappan, minthogy a külföldi utánzások eredménytelen **kösitmények.**

Mint gyengébb kátrány-szappan mellőzésre minden

tisztátlanság a bőrön,

bőr és fejkiütések gyermekeknél, valamint oddig elérhetetlen szépitő mosdás és fürdő-szappan minden napi használatra szolgál

BERGER GLYCERIN KÁTRÁNY-SZAPPANA

mely 35% Glycerint tartalmaz és finoman van illatositva.

Minden fajtának darabja 35 kr. utasitással együtt

Fő-raktárak: HELL G. gyógyszerészénél Troppában. Raktárak: Készletben van minden európai gyógyszertárban. Föraktár Nagy-Kanizsa szám alatt: PRÁGER BÉLA és BELUS JÓZSEF gyógyszerészeknél.

In allen Buchhandlungen vorräthig.

Mit 20 Illustrationen!

(Porträts der Angekl-gten, Verteidiger, Richter etc.)

Preis 30 kr.

Der

Procesz von Tisza-Eszlár.

(Verhandelt zu Nyiregyháza im Jahre 1883.)

Eine actenmässige Darlegung des Thatbestandes, der Zeugenaussagen, der Vertheidigung, wie des Urtheils.

990 4—6. **Preis 30 kr.**

Mit 20 Illustrationen.

A. Hartleben's Verlag in Wien, I., Wallfischgasse 1.

Zu haben in Josef Wajdits's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 26-án. 68-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr

HIRDETESEK
egy hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további szorért 5 kr
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel s kiucstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet", a „zalamegyei általános tanitóegyület", a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya", s több megyei és városi egyesület hivatalos értesítője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A tisza-eszlári itélet után.

II.

Pius valent boni mores, quam bonae leges, tartja a latin. „Többet ér a jó erkölcs mint a jó törvény" és ebben a példaszónak tökéletes igaza van, mert ott, hol az erkölcs a nép szivében él, ott hol az erény a legfőbbnek tartatik, ott, hol a moralitás az emberek cselekményeit vezérli, ott a törvény nemcsak, hogy nem szükséges, hanem felesleges. Felesleges azért, mert a törvény is nem egyéb, mint óre az erkölcsnek; mely ha a népben testté és vérré vált, órre nem szorult. —

Ámde az erkölcs egymagában abstrakt fogalom s igy csak bizonyosfoku, magasfoku, müveltségnél fogható tisztán fel; ezért kell, hogy bizonyos mértékben érzékivé változtassék, s ezt semmi egyéb által elnem érhetjük, mint a vallás által. A vallás tehát az erkölcsnek szülőanyja, s az államnak legfontosb támasza.

De a mily szükséges a vallás az államnak, ép oly nélkülözhetlen az egyednek. A legfőbb boldogságot, a legnagyobb örömet az emberiség vallásának köszönheti. A legvészesb időben, a legszomorubb napokban, vallás vala az emberiségnek vigasza. Mivel a vallás oly szent, oly magasztos, mivel az embernek oly annyira tölti el egész lényét, könnyen felfogható, hogy miért valának a vallási háborok, a legdühöngőbb s legvérengzőbbek. Ezt aztán sokan a vallás terhére róták, mi pedig csak az emberek gyarlóságára s arra mutat, hogy nem birták a vallás magasztos eszméjét felfogni.

A vallás az emberiséggel kezdődik; s ha az emberiség gyermekkorában nem is aethikai alakban, hanem inkább balhiedelemben mutatkozék; mégis emlékezve egy jeles bölcsész szavaira: „Der Aberglaube ist das ärgste nicht; denn es ist doch ein Glaube" mondhatjuk; hogy az emberiség soha vallás nélkül nem vala. Az atheismus csak korunknak, mely sajnos oly gazdag a kórtünetekben — fattyu hajtása. Az emberek a véghetlen lényt akar Zoroaster, Confutche vagy Budha tana szerint tisztelték, a vallás idegen előttük soha sem volt.

Csakhogy egy sötétkornak sötét a cultusa is. Amint az emberiség fejlődött, ugy a vallás fogalma, illetve annak cultusa is fejlődött. S valóban látjuk, is, hogy a sok istenimádás, Hátsó-Ázsiából kiindulva mindig tisztább s tisztább fogalmakkal terjedett Elő-Ázsia felé; mig végre a zsidók az egy istenimádást, megalapitották vala, kiragadták az emberiséget a sötétség posványából; előkésziték az emberiséget a kereszténység felvételére; melynek magasztos hivatását, rendkivüli fontosságát tagadni ki merné, ki akarná?

Ha a zsidóvallásnak egyébb érdeme nem is volna, mint csak az, hogy a kereszténységet szülte; ez már elég ok volna arra, hogy tisztelve, türve legyen.

S mégis mit látunk? Látjuk azt, hogy nincs egy vallás sem melyet annyira üldöznének, mint a szidó vallást; nincsenek egy felekezetnek hivői is oly sok gyülöletnek kitéve, mint a zsidófelekezetűek. E felekezettel szemben feljogositva érzi magát mindenki, hogy a legocsmányabb vádat ellene szórja. Emberek, kik a tudomány legelemibb kivánalmainak is alig birnak megfelelni; felkapva egy tendenciosus hazugságot, tudományos arczczal hirdetik és hol a tendenciosus tudomány elfogy vagy hivőre nem talál, ott ökölbel kivánják a tudománynukat vagyis tudatlanságukat az emberbe verni.

Oh csak most birom felfogni Spinózának. e nagy gondolkozó fának szavait, ki mondá, hogy Mózes törvényeit büntetésnek tekinti, melyet Isten a zsidókra mért vala. De nem azért tekintem annak, mert gyülölettől eltelt tudósok és tudatlansággal telt gyülölők még a vérvád emelésétől sem riadnak vissza; s ad majorem glóriam dei, a tömeget rablásra s ablakbetörésekre buzditják; hanem tekintem azért annak, mert e vallást, mely telve a legszebb emberszeretettel: önpapjai rontották meg, önczéljukra rendezték azt be, s hogy az édes semmittevésnek átengedhessék magukat; kimondották azt, hogy a vallason, tehát emberi müvön soha változtatni nem szabad E törvénynyel szemben csodálkoznunk kell, hogy e vallás még ma fennáll. S valóban ennek okát mi nem a zsidópapságban, hanem a sok üldözésben találjuk. Mert oly vallás, mely a korral nem reformálható, azt csak külső nyomás tarthatja fenn.

A zsidóvallást elsősorban magyarositni, szervezni s reformálni kell. Ámde mi nélkülözzük a zsidóvallásban az egyházat, az egyházi-hatóságot. S mind addig, mig lesz zsidóvallás, de nem lesz zsidóegyház addig e vallásfelekezet nem tarthat jogot, hogy a rágalom feléje ne forduljon.

Zilált egyházi viszonyok közt szenved a vallás s igy szenved az állam is. Szerény nézetünk szerint első teendője a zsidóságnak, hogy egyházát szervezze, mert a mostani viszonyok türhetetlenek. Édes hazánkban több száza menő községet, zsidó anyahitközséget találunk, melyekben lelkész nincs; s a létezők között is 50% olyan, ki nem hasznavehető. Azért mondom nem hasznavehetőnek, mert az a pap, ki édes hazánkban élve, magyar hivók között, az Isten igéjét nem magyar nyelven hangoztatja; az sem felekezetének sem az édes hazának hasznára nem lehet.

Egyházat kellene létesiteni. Állitson a magyar zsidóság a felekezet élére egy országos főpapot, alkosson azután egyházi kerületeket. Azok élére állitson kerületi papot; s kötelezzen minden anyahitközséget, hogy lelkészt tartson, de csak olyan lelkészt, ki magyar honpolgár, ki magyarnyelven hangoztatná Isten szavát, ki magyar szellemben vezérelné hivőit. — S ha igy szervezve volna a zsidóegyház, s lenne egy derék magyar zsidópapi kar: akkor elnémulnának a gyülölet hangjai, eltünnék a viszály, s üdv fakadna hazánkra!

LŐB IGNÁCZ.

(Folyt. követk.)

Nyilt levél a letenyei kerület t. választóihoz.

(Folytatás és vége.)

V. A szőlődézsmaváltsági tartozások lerovására nézve adandó kedvezményekről szóló (1883. XI.) törvénycikket. Miután a törvényhozás a szőlők megváltását kimondotta és a megváltás módját törvény által megállapitotta, kétségtelenül a legjobb akarattól vezéreltetett az élet azonban félreismerhetlenül kimutatta, hogy igen sok esetben a megállapitott váltsági árak a valódi értéknek meg nem feleltek és hogy a lerovás módja a szőlőbirtokosok nagy részére elviselhetetlen teherként nehezült, mely azokat teljes anyagi megromlással fenyegette. Igen természetes, hogy a törvényhozás ezt közömbösen nem tekinthette; módokról kellett tehát gondoskodni, melyek segitségével, az ország érdekeinek veszélyeztetése nélkül, az egyes szőlőbirtokosokra nézve, a szőlőváltság lerovása lehetővé tétessék. Ez történt az 1883. XI. t. cz. által, mely a kedvezmények megadásában elment azon határokig, a melyeken belül az egyesek érdekeinek a megóvása jogosnak és méltányosnak tekinthető.

VI. A pénzügyi közigazgatási bizottságokról szóló és az ülésszak bezárása után szentesitett törvényt, mely hivatva lesz a pénzügyi hatóságok intézkedései ellen orvoslást szerezni, a mennyiben esetnél a pénzügyi hatóságok sérelmes határozatai fölött nem esen hatóságok maguk, hanem egy, azoktól teljesen független biróság fog itélnek. A helyes állami ügykezelés mindenekfölött azt követeli, hogy az ország lakosainak sérelmei fölött, bármilyen természetűek legyenek is azok, a függetlenség minden kellékével ellátott biróságok itéljenek. Ilyen független biróságok itélnek az ország lakosainak polgári és büntető ügyeiben; de hiányzott eddigelé a közigazgatás és különösen a pénzügyigazgatás terén minden intézkedés, mely a polgárok e részben szenvedett sérelmeire nézve, ugy, amint ez a polgári és büntető ügyekben van, a kellő megnyugvást nyujthatta volna.

VII. A közadók kezeléséről szóló és hasonlag az ülésszak bezárása után szentesitett törvényt. Évek óta országszerte hangoztatták a panaszok azon eljárás ellen, mely a közadók kezelése tárgyában érvényben volt. E panaszok alapját első sorban a hiányos törvények és másodsorban a közadók kezelésével megbizott közegeknek sok tekintetben önkényes eljárása képezte. Azért nem lehet kétség, hogy az állam csak ugy felelhet meg kötelességének, csak ugy teljesitheti hivatását, ha az erre szükséges anyagi eszközök rendelkezésére állanak. Ezen eszközök legnagyobb részét a közadók képezik, melyeknek viselése alól az ország lakosait fölmenteni sehol sem lehet. Ez azonban nem azt jelenti, mintha a közadók kezelése körül minden képzelhető eljárást akár igazságosnak, akár helyesnek kellene tekinteni. Ellenkezőleg az ország létele és önnállása követeli azt, hogy a közadók a lakosságra nézve ugy a mennyiség, mint a lerovás módja tekintetében elviselhetők legyenek; hogy a közadók körüli eljárás zaklatással ne fajuljon és az adózókra ok és szükség nélküli költségeket ne háritson; hogy végre a közadók kezelése körüli eljárásnál fölmerülő sérelmek és szabálytalanságok kellő orvoslást találhassanak. Teljes meggyőződésem, hogy e részben az emlitett törvény üdvös hatása már a közel jövőben észlelhető lesz; teljes meggyőződésem, hogy e törvény az ország lakosságának nagy könnyebséget és kétségtelen megnyugvást fog biztositani.

VIII. A középiskolákról és azok tanárainak képesitéséről szóló (1883. XXX.) törvénycikket. A középiskolák

TÁRCZA.

Fővárosi tárcza.

Egy állandó kiállitás.

Egy tárlatról akarok szólani, a hol nincs sem országos, sem helyi, sem szükebb körű, sem végrehajtó bizottság, a hol nagyreményű czikkókat mélabus szarvasmarhákat, sajongó (ez a kifejezés most divatos) gépeket, válogatott gabna nemeket, ritka szöveteket stb. nem lehet ugyan látni, de különben mindent, a mit kiállitás csak magába foglalhat.

Midőn a budapesti uiczai zavargások alatt végig mentem a Gizella-téren és beakartam fordulni a Dorotya utczába Kertész Tódor óriási üzletének számos kirakata előtt a szemembe. Megálltam az egyik kirakat előtt, melyből a legvezedelmesebb mordályok, fusztélyok, pisztolyok, revolverek, öklözők és más pusztitó fegyverek hegyei és csövei meredtek felém.

Ezek most a legkeresettebb árucikkek. A legbékésebb természetű czimber is ellátja magát az ilyenekkel, mert a bőre nem csizma talp, a mit a szurszálhoz vihet feldolgoztatni.

„Minden eszre jó, ha az ember az esbetőségekre el van készülve és legalább egy öklözőt (Boeter) hord a zsebében" gondolám magamban, miközben az ajtó felé indultam.

12 kirakat előtt kellett simonnunk mig az ajtóhoz jutottam. Az egyik kirakat a nagyban divatozó szép és dissze renaissans modoru Cuivre poli diszmütárgyakat tártalmazza; s másik japáni tárgyakkal van tele, mind meganynyi, különleges ág melyek egyebek közt azon sajátsággal birnak, hogy az olcsó tárgyak tulolcsók, a drágák pedig tuldrágák. A 3-ik kirakat vadász- és védfegyvereket és felszereléseket tartalmaz; a 4-ik kisebb vegyes árukat, 5-ik ékszereket, gyönyörü majolika vázákat, szobrocskákat, a 6-ik konyhai felszereléseket, a 7-ik a sport-nemek árucikkeit és igy tovább.

Midőn beértem rendkivül kellemesen lepett meg a fogadtatás. A mai világba már hozzá szokott az ember ahhoz hogy ha a fővárosban egy üzletbe megy egy fél tucsat segéd vessi körül, az egyik jobbra, a másik balra rángatja az embert, rábeszélik, hogy vegye ezt, vagy amazt, az egekig magasztalnak mindent, hogy az ember beleun. Itt mindezt kerülik. Barátságosan fogadják a belépőt, körül vessik a hatalmas raktárban, hagyják válaszlani kényo-kedve szerint; nem erőszakolnak rá semmit, a tolakodó rabeszélés és a minden áron való eladási modor itt ki van zárva. A pusztán csak látogató, vagy látni és nem venni óhajtó vendég ép oly tapintatos előzékenységre talál itt, mint a vevő.

Engem maga az üzlet főnöke Kertész ur fogadott és kérdeste kivánságomat. Én előadtam, hogy ujságiró vagyok és hogy kötelességemet ebben a szvargós időben könnyebben teljesithessem, valami védő fegyverre volna szükségem.

Midőn megkaptam a mit kivántam, e barátságos főnök beszédbe elegyedett velem és körül vezetett óriási raktárában, az egyes osztályok egész labyrinthusában, a hol minden álulrol egész a plafondig a legcsekélybb értékü tárgyaktól kezdve egész a nehány száz forint értékü diszt árgyakig van megtömve. —

„Nézze kérem — magyarázza — vezetőm — itt e raktárban, vannak a diszmüáruk, a szoba dissitések, elkezdve a legegyszerűbbtől, a legpazarabbig. Itt vannak a napi szükséglet, a házi kényelem czikkei; ajándéktárgyak, albumok: szenélők és képesek, játékok, sportczikkek, tornakészülékek, hinta-ágyak, lampionok, velocziped ek, angol nyergek, ott láthatja az utazóknak és touristáknak való czikkeket: borotválkozó készleteket, bőrönöket, esőköpenyeket; emitt láthatja szebóra raktáramat, ott a szóda-vis gépeket, mérlegeket, dugaszolókat; odébb vannak a gyermekkocsik és egyébb kosaras diszmüáruk; itt a majolika tárgyak vannak felhalmozva, ott a dohányzó készletek, kertészeti szerek, dobok . . ."

„Bocsánat, pihenjünk, mert kábult vagyok."

Vezetőm mosolygott. „Pedig a mit eddig látott, az még a század része sem annak a mi itt van."

„Hát a hazai ipar miként van képviselve az ön raktárában?"

„Mindaz, a mit Magyarországban készitenek és versenyképes: feltalálható nálam. En különben már nem ajánlam az áldozatot és 721 ábrával ellátott képes árjegyzéket nyomattam, melyet bárhova bérmentve szivesen elküldök. Ebből az árjegyzékből mindenki láthatja, hogy üzletem szolid alapokon nyugszik. A kitett árak: szabott árak, mert elvem: csekélyebb nyereség, de nagyobb forgalom. Még nem volt rá eset, hogy valaki panaszkodott volna üzletemre. A hozzám érkező irásbeli megrendelésekre a legnagyobb figyelmet forditok, a mi nem tetszik bármikor szivesen kicserélem, habár ritkán kapok vissza valamit, mert az áruk a szétküldésnél a legszigorubb ellenőrzésnek lesznek alávetve. Csak igy volt lehetséges üzletemet ily szinvonalra vezetni és csak az ily eljárás által voltam képes elérni azt a nagy forgalmat, hogy pl. naponként átlag mintegy 100 csomagot küldök az ország minden vidékére és kivivni azt az elismerést, melylyel czégem országszerte találkozik."

„És vevői honnan toborzódnak leginkább?"

„Hogy felül kezdjem: József főherczeg nálam szerzi be karácsonyi szükségleteit diszes ajándéktárgyakban és pedig gyakran személyesen, gyakran megrendelés utján, de az Andrássy a Gróf kezdve végig a főnemesség, a sport, a gazdászat embere az egyszerű polgárig iparosig csaknem mind hozzám jön. És ennek az egyszerű oka az, hogy nálam az a szó „nincs" vagy drága nem létezik. Nálam a gazdasszony ép ugy fesszerelheti konyháját és szobáját, mint a gazda az övét, a vadász a vadászfegyverét, az uri hölgy a boudoirját és ékszerszekrényét, az ügyvéd és kereskedő az irodáját, az utazó a bőröndjét, a gazdag ember: legdiszesebb szalonját, az iparos az ő műhelyét, a kertész azertárát és kertjét, a dohányzó a pipatoriumát, az anya a gyermekszobát, a legkülömb félékkel együtt, a varrónő: asztalát a tanitó iskoláját, a kávés és vendéglős az ő helyiségeit, a játékhos játszó asztalkait, a ritkaságokat és különlegességeket kedvelők is megtalálják azt, a mit keresnek, és mindezt az elsőtől a legu olsó tárgyig, mindenkinek nálunk: a legtoljesebben."

Mikor az üzletet elhagytam és lassan ballagtam tova, elgondolkostam a látottak és hallottak fölött. Eszembe jutott más boldogabb országok virágzó kereskedelme és ipara és ekkor önként támadt bennem az a kérdés: „Mi lenne hazám, ha számos ily „egész" és igazi kereskedője volna?"

PÓSTÁS.

Fővárosi levél.

Egy nevezetes magyar épitész.

(Schickedanz Albert.)

Egy fiatal épitészszel sétáltam a minap végig a Sugáru ou, Európának e legszebb utczáján, mely nem olyan fiatal, hogy valamennyi foga még ki sem nőtt, a már is olyan szép, hogy a külföldi vendégek nyitott szájjal bámulják a szebbnél-szebb palotákat, diszesebbnél diszesebb villákat és stylszerű nyári lakokat, melyek e sugáregyenes utczát diszitik.

Fiatal épitész barátom sok mindent beszélt nekem az épitészetről, erről a művészetről, melyet a megfagyott szenének szoktak nevezni. Elmondta többek között, hogy 25 év előtt oly hanyatlás volt az épitészetben, hogy sem üzleti sem művészi szempontból nem igen különböztették meg egymástól az architektust a — kőmives mesterttől.

Megvallom, hogy nem igen ballgattam fiatal barátom csevegését, hanem annál jobban belemélyedtem a pompás uj villák nézésébe, mert noha állandóan a fővárosban lakom, csak két hétig ne legyek a Sugáruton, mindjárt akad egy-egy uj palota vagy villa, ami oly hiteg

kétségen felül nevezetes tényezők az állam életében. Azoknak hivatása letenni az alapot, a melyen az állampolgárok tudományos kiképeztetése fölépülhet. Midőn a törvényhozás ez irányban az érintett törvényt megalkotta és annak intézkedéseit a felekezeti iskolákra is kiterjesztötte, lehetővé tette azt, a mire már régen szükség volt, hogy az ifjuság oktatása egyenlő elvek és szabályok szerint történhessék. Az sohasem lehet az országnak hasznára, ha annak ifjusága az oktatásban különféle rendszerek és szabályok szerint vezettetik; ha a mérték, mely a kiképeztetésnél a tanároktól ugy, mint a tanulóktól megkivántatik, különbözőleg van meghatározva.

IX. A felebbviteli biróságok szabályozásáról és felebbvitel korlátozásáról a kir. járásbiróságok hatásköréhez utalt büntető ügyekben — szóló (1883. VI.) törvénycikket. Az állam lakosai kétségen kivül megkövetelhetik, hogy büntető ügyekben, a helyes igazságszolgáltatásnak minden szükséges kelléke gyakorlatilag megadassék. Valamint azonban elhibázott dolognak kellene tekinteni azt, ha az ugynevezett kisebb polgári ügyekben az állami igazságszolgáltatásnak legfőbb közegei is igénybe vétetnének, — ugy ellenkezőleg nemcsak magának az államnak, hanem maguknak a polgároknak az érdekeivel is, ha az egyszerű és ennélfogva könnyen elbirálható büntető ügyek, a gyors elintézés rovására, a legfőbb biróságok elé vitetnének. A tapasztalás, azt hiszem, rövid idő alatt igasolni fogja azt, hogy az érintett törvény megalkotásával, az igazságszolgáltatáson lényeges és az ország lakosaira nézve jótékony javitás történt.

X. Az uzsoráról és káros hitelügyletekről szóló (1883 XXV.) törvénycikket Nemcsak Magyarországnak, hanem az európai többi államoknak is azon kesertő tapasztalást kellett tenniök, hogy a kamatok korlátozását tárgyazó törvényes intézkedések eltörlése nem a remélt, hanem az ellenkező eredményre vezetett. A helyett, hogy a tőke olcsóbbá lett volna, a kölcsönök, a törvény által biztositott kamatszabadság palástja alatt, a kölcsönadott tőkék kamatait oly mértékre csavarták föl, mely á legvakmerőbb képzeletet is fölülmulta. A hiteltelekkönyvek számtalan esetben 50—60 és nem ritkán ennél magasabb kamatok biztositására használtattak föl; a minek azután természetes következménye az lett, hogy egyetlen kölcsön elegendő volt arra, hogy magukat a jó módu birtokosokat is koldusbotra juttassa. A törvényhozás nem ringathatta ugyan magát azon hitben, hogy az érintett törvény megalkotásával az uzsorát teljesen kiirtani sikerülend; de a tapasztalás más országokban kétségen kivül helyezte, hogy az uzsoráskodásra szabott és a kellő szigorral alkalmazott büntetések, igen sokat visszatartanak az olyan foglalkozástól, melyet az állam törvényei becsületesnek nyilvánitanak és a büntető törvény elvei szerint megfenyitetni rendelnek. Ezenfelül az érintett törvény, midőn a korcsmai hitelről intézkedik és az abból eredő követelések bepörölhetését csak bizonyos összeg erejéig engedi meg, sikeresen gondoskodik arról, hogy az ország lakossá inak azon része, mely a korcsmai hitelt igénybe venni kénytelen, annak alapján vagyonától meg ne fosztathassék.

XI. A részletügyletről szóló és az ülésnak bezárása után szentesitett törvényt. A tőkegyűjtésnek egyik kétségtelenül jelentékeny nemét képezi az, ha az ország lakosai megtakaritott filléreiket biztos értékpapirokban helyezik el és a ki a tőkeelhelyezésnek ezen módját szokva nézve is lehetővé tessi, akik nem rendelkeznek olyan összegek fölött, a melyekkel az értékpapirokat egyszerre megszerezhetnék, bizonyára hasznos szolgálatot tesz a kösjónak. Ezen szolgálat azonban jótékony csak ugy lehet, ha az ár, a melyért az értékpapirok eladatnak, azok valódi értékével arányban áll. Az országnak alig van olyan része, a melyet különösen a fővárosi pénzvállalók ügynökei föl ne kerestek volna, hogy a jártalan közönséget értékpapiroknak részletfizetés mellett leendő megvételére rábirják. Az ilyen ügynökök a legtöbb esetben, amig egyrészről az eladott értékpapirok ára fejében aránytalan nagy összegeket csaltak ki; másrészről nem ritkán olyan pénzvállatokat ajánlottak, akik az eladott értékpapiroknak tulajdonában soha sem voltak és azokat a vevőnek, a vételár megfizetése daczára, sem szolgálhatták át. Ennek azután az lett a következménye, hogy a jóhiszemű vevők a teljesitett fizetéseket rendszerint elvesztették. A törvényhozás tehát igen nevezetes hiányt pótolt, midőn a részletügyletet a közönség érdekeinek lehető megóvásával szabályozta.

XII. A cs. kir. szabadalmazott oszt. államvaspályatársasággal kötött szerződés beczikkelyezéséről és a budapest-ujszőnyi vasut kiépitéséről szóló (1882. XLV. és XLVI.) törvénycikkeket. A törvényhozás évek óta arra törekszik, hogy a magyar állam vasuti hálózatát akkép egészitse ki, hogy ezen hálózattal nemcsak szabad versenyt, hanem a kincstárnak jövedelmet is biztositson. E czél elérésének egyik nélkülözhetlen föltétele volt az, hogy az osztrák államvaspályatársaságnak óriási hálózata, a magyarországi forgalom fölött kizárólag ne uralkodhassék. E végből rendelte el a törvényhozás a tiszavideki vasut megszerzését; az ujszász-budapesti vonal kiépitését és végre a budapest-ujszőnyi vonal létesitését. Ezen intézkedések következtében a magyar államvasutak nemcsak a fővárossal, hanem magával Bécscsel is egyenes összeköttetést nyertek, nem lévén kénytelenek meghódolni azon feltételeknek, a melyekhez eddidelé az osztr. államvaspályatársaság, kizárólagos szabadalmánál fogva, a vasuti czaltakozást a magyar állam érdekeinek nem czekélyi ruvására, kő ötte. Magától érthető, hogy az emlitett intézkedések által a magyar állam a viteli díjak meghatározására nézve olyan befolyást nyert, a mely annak ezen irányban döntő szerepet biztosit.

Ha az emlitett törvényeken kivül, mint fontosokat, még a törvénykezést szünidőről, az 1885-ben Budapesten tartandó országos általános kiállitásról; a véderőre és a Ludovika-akadémiára vonatkozó törvény módositásáról szóló intézkedéseket fölemlitem, csak főbb vonásaiban jelestem azon tevékenységet, melyet a jelen országgyülés a közjó érdekében kifejtett. Ha ezen tevékenység eredménye nem felelne is meg mindenben az abhoz kötött várakozásoknak, a ország lakosságának annyiban mindenesetre megnyugvást nyujthat, hogy a törvényhozás mindenben és mindenütt az ország érdekeinek lehető előmozditását lelkiismeretes kötelességének tekinti,

A mi saját szerény tevékenységemet illeti, az épugy, mint a multban, a jelen országgyülés alatt is egyrészről abban állott, hogy az országgyülési terhes munkáknak reám eső részét teljes készséggel elvállaltam és a reám bizottoknak tehetségeim szerint megfelelni igyekeztem; másrészről abban, hogy választókerületem különös érdekeit szem elől soha sem téveszettem. Szolgáljon ennek bisonyságául különösen az, hogy surgetésem és kérésem folytán a letenyei hid fölépitéséhez szükséges összeg a jövő évi költségvetésbe fölvétetett. Most már mi sem gátolja azt, hogy a hid épitése a jövő tavaszszal megkezdessék.

Ha a lefolyt két ülésszak alatt a közjó és tisztelt választóim érdekéb-n többet tennem nem sikerült; ha várakozásuknak minden irányban meg nem felelhettem, ezt nem a jóakarat hiányának hanem azon körülmények kérem tulajdonittatni, hogy hosszas és sulyos betegségem megszakott tevékenységemet, nem csekély sajnálatomra, megzsibbasztotta.

Budapest, 1883. aug. 1-én.

APÁTHY ISTVÁN,
a letenyei választókerület orsz. képviselője.

Hirek.

— **Sajtóhiba.** Lapunk f. é. 67. számában megjelent közegészségi statisztikai kimutatásában Szepetnek kitüntetett lélekszám nem 9465, — hanem 9645

— **Arady Gerő** kitűnően szervezett pécsi szinházulata körünkbe érkezett. Előadásait szombaton kezdette meg „Bozóti Márta“ szinművel Csiky Gergely e modern jeles szinmű irónk egyik legsikerültebb művével. Vasárnap 26-án adatik a „Vörös sapka“ Vidor Pál jeles énekes népszinműve, mely a budapesti népszinház legkedvesebb repertoir darabja. Hétfőn 27-én „Üdvöske“ nagy operette kerül szinre. Előre bocsájtjuk hogy Arady Gerő társulata annyival is felette áll elődeinek, a mennyiben kitünő zenekara is van és igy az énekes és zenés darabokat teljes egészben s nem megcsonkitva adatja elő. A személyzetről és az előadásokról jövőre irunk, a mennyiben ez egyetlen előadásból még véleményt nem mondhatunk. Azonban annyit előre is kocskáztatni bátorkodunk, hogy e társulat ugy mint más városokban hódított, ugy itt is ki fogja vivni az elismerést és pártfogást.

— **Vères verekedés** történt aug. 21-én a helyi „Sas“ vendéglőben. Horvátszentmiklósi pásztorok ott mulatás közben összekaptak s egyiknek fejét baltával ugy bevágták, hogy kórházba kellet szállitani. A vágás azonban nem halálos. A tettesek ellen folyamatban van a vizsgálat.

— **Lajos napjára** zenével tisztelték meg tüzoltóink pénteken este Bátorfi-, Lengyel-, Tóth-, Schreiyer-, és Schaller Lajos urakat.

— **Egy a lefolyt szt. István napi,** ünnepélyre vonatkozó czikk, mivel késő vettük, csak következő számunkban jöhet.

— **Házi csendzavarás.** Hogy menynyire hátrányos, ha a szomszédok telkeit rendes kerítések nem választják el, bizonyitja a következő eset. A Kasinczy-utczában két szomszéd ház, melyek mindenike számos lakóval bir, csak alacsony veréczével van elhatárolva, hol igaz, barátságos szavakat válthatnak a szomszédok, de biz' megeshetik többször, mint csütörtökön délután is, hogy a szomszéd szeznyok összeperelnek és egymást nem a legtisztességesebb módon is titulusokkal illetik, ugy annyira, hogy nemcsak a többi házi lakók, de az utczán járó-kelők is botránkozással haliganták e nagy asszonyi pataliát. Az illető házi uraknak, kik ilyetén kerítésekkel birnak, érdekükben volna, a városi szabályrendelet értelmében telkeiket tisztességes kerítésekkel ellátni. Ajánljuk . . . .

— **A nagy- és kis-kanizsai** községi elemi- és felső népiskolákban az $188^{2}/_{3}$ tanévre a beiratások szept. hó 1-től 7-ig a városi iskolaépületben tartatnak meg és pedig reggel 8 órától 11-ig, délután 2-től 4-ig. Folkéretnek a t. szülők és gyámok, hogy tankötelos gyermekeiket ez idő alatt beirassák és a beiratandókat magukkal hozni szivesedjenek. Az iparostanonczok beiratása szeptember 2-án eszközöltetik. Kelt Nagy-Kanizsán, augusztus hó 25 én 1883. Az igazgatóság.

— **A Balaton-egyiet zászlójára** gr. Zichy-Kray Irma grófné, a zászló keresztanyja diszes és drága szalagot ajándékoz. A szalag jelenleg látható Rumbold B. museum-körut üzletének kirakatában. A hármas nehéz ripsz szalagon, melyet aranyrojt diszit, következő arannyal himzet felirat olvasható: a piros szalagon „gr. Zichy-Kray Irma“, a fehérben: „A Balaton-egyletnek“, a zöld szalagon: „1883. aug. 26-án.“

— **A zavargások** megyénkbe is átszivárogtak és csütörtökön Zala-Egerszegen éles kinyomatot nyertek, amennyiben több boltot feltörtek, sok ház ablakait — több; köst a városházát is — bezuták. Pénteken az alispán táviratilag Sopronból és városunkból katonaságot kért és tegnap délután két vonattal 180 fényi ka onaság csakugyan elindult a rend helyreállitására, mi ugy látszik, nem igen sikerülhetett; mert legujabban lovasság küldése iránt érkezett távirat. Egy version szerint a zavargás inditóoka még vasárnapra vezethető vissza, midőn egy czipész inast egy izraelita polgár az utczán megczibált, mert ez a „rikczenő zakczenő“ gunydult énekelte. Az inas szülei és gazdája ennek partjára állottak és a szóharcz vége tettlegesség lett.

— **Primitia.** Szent Istvánnapján mutatta be első zsenge áldozatát a Ur asztal elott Keresztúrban Koroncsi Is ván a szép képesztetségü, vezspr. theologus. A fényes ünnepély nem hiába hármas, négyes ünnep volt, de kitűnően sikerült is. Az isteni tisztelet alatt a következő segédkezők működtek közre: Manuduc or fő. Eti István, apát ur; ceremonarius: Kovács Endre, k. r. áldozár, diaconok Csapari József és Vajda György tu:ifer ek, Matkovics és Gőndöcs Imre nov. papok voltak. A szép szabásu és épületes szent beszédet az ünnepelt áldozár testvére Kazimér szt. Ferenczrendű áldozár tartotta, szép számu és előkelő közönség előtt. A szebbnél szebb koszorus lányok nevei a következők: Somssich Katinka, Sveiczer Mariska, Rieder nővérek, Halvax Mariska, Vagner Aranka stb. stb. kisasszonyok. A szent mise végeztével kedélyes és fényesen rendezett lakoma. következett. Az ebéd alkalmával számos sikerült toaszt közül megemlitjük a Nagos és Főtiszt. apát urét az ünnepelt férfiura, s ez visszont Ő nagyságára, kinek szintén emlékezetes ünnepe van a mai napon, meg sem emlitve azt, hogy névünnepét is ugyanekkor ülni meg. Azonkivül Matkovich Gyula vezspr. nov. pap, az ünnepelt áldozár barátja mondott egy szép és lélekemelő felköszöntőt az uj szövetségi áldozatról, melynek tartalma a következő:

A szeretett oltárán ma
Ismét egy uj áldozat,
Melynek édes illatárja
A magas egekre hat.

Szülője volt a szeretet.
Táplálója volt a hit,
Éltetője a jó remény
Mely örökre boldogit.

S e szép áldozaton, melyet
Ő ma az Urnak adott,
Mint a kristály csermely habján
A mosolygó meny ragyog.

Mert a sziv legrejtekén van
Forrása: az áhitat,
Mely a meny és a föld között
Alkot szép varázs hidat.

Ennél szebbat az egeknek
Ember soha nem adott,
Mert maga az Isten volt az,
A kitől alkottatott. — — —

Áldozz tehát ez oltáron,
Ugy, ha pályád véget ér,
Koronázza homlokodat
A mennyei pálya bér.

A szünni nem akaró jó kedv és derült társalgás „kivilágos kivirradtig“ tartott.

— **Zsidóellenes zavargás** Kaposvárott is volt; mely azonban a polgármester által kibocsátott békeintő felhivás folytán nagyobb mérvet nem öltött.

— **Tudósitás.** Dunántuion előnyös hirnévnek örvendő sümegvárosi négy osztályu reáliskola a f. évi szeptember 1-én történendő megnyitásával huszonhetedik életévébe lép. Az értesitő kimutatása szerint a tanitványok száma emelkedőben van. Egész évi tandij 10 frt, számos szegényebb tanuló nemcsak a tandij fizetes alól van mentve, hanem még tankönyvet is ingyen kap. Szállás és élelmezés a legjutányosabban kapható.

— **Polgári és felsőbb népiskolai tanitók egylete.** A második orsz. tanitó gyülés alkalmával a fővárosban időző polgári és felsőbb népiskolai tanitók Gyertyánffy István budai polgári képezdei igazgató elnöklete alatt értekezletet tartottak, egy alakitandó országos polg. és felsőbb népiskolai tanitó egyesület létesitése ügyében. Az értekezleten a kozst helyi, somorjai, miskolczi, lendvai, tordai, nagyszőllősi, zilahi, nagy-enyodi, brassói polgári iskolák s a hosszufalusi gyergyó ujfalusi, dicsö-szent-mártoni, s a csik- és szalamegyei felsőbb népiskolák voltak képviselve, számszerint 20-an. Az értekezlet az uj egyesület létrehozásának szükségét kimondván, Orbán Ferencz brassói polg. isk. igazgato inditványára elhatározta, hogy az értekezlet érintkezésbe lép a már fennálló egyesülettel, az egybeolvadás módozatainak megállapitása czéljából s mindjárt kiküldetett egy bizottság az érintkezés közvetitésére.

— **Tüntető hatóság.** Debreczenből irják: A városban mindenütt nagy feltünést okozott azon körülmény, hogy a királ szülötese napján, a hatóság, miután a róm. kath és a ref. templomokban az isteni tiszteletet meghallgatta, a főispán és a polgármester vezetése alatt nem a neologok, a haladópártiak imaházá, de tüntetőleg az orthodox zsidók zsinagógáját kereste fel, hol a zsidóság nem várta a magyar állam és a legmagyarabb megye a város tisztviselőit egyetlen egy magyar szóval sem, mert az ima és az ének is héberül folyt, vagyis olyan nyelven, melyet a jelenvolt vendégek nem értettek. Ez eljárást mindenütt, még felvilágosultabb zsidó körökben is, igen tapintatlannak tartják.

— **A régi ezresek vége.** Augusztus 31-én lesz utolsó határideje annak, hogy a régi ezresek a nemzeti bank bécsi és budapesti főintézeténél a fizetésképen és beváltásra, a többi bankintézetnél pedig csak beváltásra elfogadtatnak. Szeptember 1-től kezdve már csak e két főintézetnél fogadtatnak el beváltásra.

— **Jótékonyczélu működési előadás.** Zala-Koppányban folyó hó 19 és egy szinű fecskendő alaptőkéjét megvetendő tánczczal egybekötött jótékonyczélu működési előadás rendesteteit. Sziore került „A munkásság jutalma“ czimü 3 felvonásos népszinmü, irta Balassa B. — A rendezőség élén köztiszteletben álló Novák Domonkos főtisztelendő ur és a mindenki által szeretett Londvay József körjegyző ur állottak, kik nem kiméivén semmi fáradságot az estnek minél érdekesebbé való tételére. Működésükből sikerült a környékbeli intelligentia előkelőit megnyerni. Nevezetesen: Kutber Juliska k. a. Pestről, Kertész Terka és Báron Katicza kisasszonyokat Bezerédről, Csupor Irma k. a. Papai Imre jegyző, Kertész József, Makrai József bezerédi tanitó, Szücs Mihály, Breier Mihály urakat. A szinpadnak várakozáson felüli decorálása, a működési kifogástalan játéka és a hires zala-szent-gróthi band köszönő működése, a szép számban egybegyűlt vendégeknek a lehető legkellemesebb szórakozást nyujtották. A működevelők közül különösen Kuxler Juliska k. a. vonta magára a közfigyelmet, ki annyi érzést és kellemet fejtett ki dalaiban, oly ügyességet és tapintatosságot egye-

---

len épült fel, mintha csak a földből nőtt volna ki.

— Vajjon ki tervezte azt a pompás ornamentumot? kérdém egy más izlésü villára mutatva.

— Schickedanz! mondá fiatal barátom és tovább csevegett.

Nekem egy gót izlésü palota ragadta meg figyelmemet.

— Hát e palota diszitése kitől ered?

— Schickedanztól! volt ismét a válasz.

— Hát azt a tornyos kis nyári lakot?

— Schickedanz!

— Schickedanz, Schickedanz és örökké csak Schickedanz. Hát: annyira keresett ember ez a Schickedanz? kérdem csodálkozva.

— Lássa uram mennyire nem tudjuk mi méltányolni a mi jeleseinket. Ön nem tudja ki Schickedanz! Menjen ki külföldre, ott majd megmondják önnek, hogy az egy nevezetes magyar épitész, aki ..

Kezdett érdekelni épitész barátom előadása a kértem, hogy ismertessen meg a kitünő épitészszel.

Azt hiszem, hogy a nagy közönséget is érdekelni fogja, ki az a kitünő művész, kinek épitészeti, mű- és diszitési iparunk oly sokat köszönhet és ebben a meggyőződésben leirom, hogy mit tudtam én meg e sokoldalu épitészről.

Schickedanzot Késmárkon nevelték szülei, kik gazdálkodók voltak és a 48. szabadságharczban is tényleges részt vévén, fogságot is szenvedtek.

Sch. 15 év előtt, mint technikus jött Budapestre. Ybl nek e nagyhirü épitésznek vagy 10 évig volt segédje és különösen az opera diszitési tervezeténél volt jelentékeny része.

Mint 24 éves fiatal ember a Batthány-siremlékre kiirt pályázaton a belső külföld legjelesebb épitészeivel szemben ő nyerte el a pályadijat tervezete, költői és szép felfogásánál fogva. És kivitelre is az ő tervezete fogadtatott el. A fiatal művészt azonban annyira elkeseritette az épitési vállalkozó, ki nem tudta megoldani a feladatot, hogy csaknem kedélybeteg lett.

Később részt vett Sch. a Deák-mausoleum nemzetközi pályázatán. Az ő terve nagy feltűnést keltett a szakkörökben és a jury ülésén nyilvános jegyzőkönyvi elismerést nyert. 1871-ben elvált Ybltől.

Művészi természtenél és irányánál fogva elhatározta, hogy az iparművészett és diszitési tanulmányokra adja magát és alapos képzettségénél a müiszlésénél fogva nem sokára annyira vitte, hogy kinevezteteett az iparműrészeti museum titkárává.

Ez állásában bő alkalma nyiloit tanulmányait az iparművészet legkülönbözőbb szakmáiban telfogni és kiegészitení.

Leginkább a régi magyar műiparral foglalkozott és e téren működésének teremtő és buzditó hatása volt.

A királyi pár ezüst lakodalma alkalmával a főváros őt bista meg a diszfelirat szöveglapjainak művészi dissitésével. Schickedanz e czélból a Corvincodexek dissitési nyomán indult és a magyar ornamentika fénykorát vette mintául. Ily okmányokat többet készitett, melyek nagy feltűnést keltettek.

Az okmánydissités és miniature-festészet terén elismert tekintély lett és mint ilyen legutóbb az orsz. kiállitás központi bizottsága által a kiállitás egyik dissokmányának tervezésével is megbizatott.

Sokoldalu szakirói tesz bizonyságot az is, hogy ő tervezte a nemzeti museum lépcső hézában elhelyezett diszes üvegfestészeti ablakok kartonjait, készitett diszbutorokhoz és szobaberendezésekhez rajzokat és terveket, arany és ezüst diszmunkák terveseteit email és filigran munkákat, fayence és majolika tárgyak mintáit, kovácsolt vasműipar-mintákat és tömérdek sok egyéb plasztikus, festészeti és architektonikus munkát.

A Deák-szobor nemzetközi pályázatán Huszárral együtt vett részt, a mennyiben az architektonikus munkában tényleg közreműködött az I. pályadijt nyert szobrászszal és a talapzat elkészitésével csakugyan ő bizatott meg.

Az országház pályázatán Freund Vilmos épitészszel szövetkezve vett részt és pályaművük az első három dij egyikét nyerte.

A kálvintéri szökőkut pályázatán az ő terve művészi kivitelre nézve a legnagyobb elismeréssel találkozott és tisztelettdijban részesült.

A pantheon tervezeténél az ő terve részesült a legnagyobb elismerésben és a mérnök és épitész-egylet helyiségében közszemlére volt kitéve.

A fővárosban számos diszes épület terve került ki az ő műtermából és jelenleg is több épitkezés kivitelével foglalkozik.

Legutóbb a diszes Szaboky-siremléket készitette el.

Aki a sugárut 100-ik sz. a lakásába lép, rögtön meglátja, hogy nagy művész lakásán van. A falak tele vannak aggatva fayence-szalmajolikával, saját festményeivel és aquarellekkel.

A szegedi uj tisai hid architektonikus része is ő-eki köszönheti alakját amennyiben az Eiffel G. párisi nagy vállalkozó által a nemzetközi pályázatra beadott és elsődijjal jutalmazott terv architektonikus részét Schickedanz készitette

Ime egy nagy magyar művész, kinek neve el van ugyan terjedve mindazon körökben, hol a művészetért rajongni tudnak, de mégsem népszerű annyira mint azt ennyi nagy alkotás után méltán megérdemelné. Azonban eléggé hangosan hirdetik az ő nevét mindazon maradandó becsü művek, melyeket alkotott.

H.

sitett minden mo.dulatában, hogy mind untalan szünni nem akaró tapsviharban tört ki a közönség. — A darab szerzője is jelen levén, kit több izben megéljeneztek. — Alig végződött az előadás a tánczcsiklam nagyon is eleven intensivitást gyakorolt a jelen levő fiatalokra, villámgyorsasággal rombolta tott össze a nagy gonddal összeállitott szinpad és megkerdődött a dinom-dánum, mely eltartott reggeli 7 óráig. A szünórában tár sas vacsora rendesteteett, hol csakhamar megeredt a tosztok zápora. — Novák Domonkos főtisztelendő ur poharat emelt szerző egészségére, Lendvai József körjegyző ur ugyancsak szerzőt a működelőket éltette, Pápai ur a közjegyző ur egészségére emelte poharát, ki oly buzgalommal karolta fel ez ügyet, hogy egyedül neki volt köszönhető a kedélyes est. Balassa ur poharat emelt főtisztelendő és jegyző urak egészségére, meleg szavakban fejezte ki köszönetét és kifejtette mily h u m a n és jótékony cselekmény az, ha a falu lelkei (pap és jegyző) ily jótékony és nemes czélból összegyűjtik a falunépet. A jelenlevők közül hamarjában feljegyeztük: Márkus kisasszonyok Szent-Gróth. Schloiffer Gizella k. a. Almás. Böhm N. k. a. Rád, Fuks Anna k. a. Novák Mariska, Vida Anna kisasszonyok, Oppenheim Gizella k. a. Szent-Gróth. Jelenvolt Bezerédi urodalmi kezelője, Kertész József ur Bezerédiről, Szabó Benő ur bájos nejével, dr. Ungár Sándor Kehida, földbirtokos Petráschek Ignácz ur földbirtokos Kocsy Gyula ur, Boros és Vida urak. Felülfizettek: Novák Domonkos főtisztelendő ur, mint a rendezőség elnöke 3 frt, Lendvai József körjegyző, mint a rend. pénztárnoka 2 frt, Balassa Benő ur, mint a szinmű szerzője 1 frt, Pápai Imre ur 1 frt, Holczer Gábor ur 20 kr, Eitner Sámuel ur 20 kr, Scopál Adolf 20 kr, Orbán Mihály 20 kr, Marton Rudolf 50 kr, Szalai István 10 kr, Kocsi Gyula 1 frt, Scopál Fülöp 50 kr, Makrai József 25 kr, Breier Samu 40 kr. Neimann Mór 40 kr, dr. Ungár Sándor 60 kr, Heiminger Ignácz 40 kr, Kakos Ödön 40 kr, Pintér Pál 40 kr, id. Kertész József ur 1 frt, Boros László 40 kr, Tóth János 5 kr, Schifer Almásról 60 kr, Fodor Béla 50 kr, Böhm Ráról 80 kr, Korein Adolf 20 kr, Lukács Katalin 60 kr. Befejezésül kedves kötelességünket teljesitjük akkor, midőn a rendezőségnek legmelegebb köszönetünket nyilvánitjuk fáradozásukért, csak azon reménykünnek adunk kifejezést, hogy ily estét több izben rendezhetnének és csakis igy fog — „az ige testté lenni."

— A „Dunántul" czimü, Szombathelyen megjelenő politikai lap, függetlenpárti közlöny, Kossuth Lajos névünnepe alkalmából nemzetiszinü keretben jelent meg.

— **Savanyu Józsi Tótrázsonyban.** A hirhedt Savanyu Józsi e hó 11-én Tótrázsony körül tanyázott, s itteni működéséről a következőket irják: Tótrázsony mellett a Freistädter-féle „Kövesgyürü" puszátához tartozó erdőben Bakos Károly erdő-őr a mult vasárnap reggel találkozott négy felfegyverkezett egyénnel, kik őt azonnal elfogták és közeli juhász-lakba kisérték. Itt jelen volt két juhász is, Doma Vendel és Varga Pál, kik szemére vetették Bakos erdő-őrnek, hogy 5ket falopásért feljelentette. Erre a rablók egyike felállt és bemutatta magát, hogy ő ama hires Savanyu Józsi, ki most ezen feljelentésért büntetni fog. Erre bort hozattak a juhászokkal és Bakos erdő őrt is velük ivásra kényszeriteték. Midőn már jól ittak, akkor megkezdték a két juhász közreműködésével a szerencsétlen erdő-őrön megtelen kinzásukat. Elkezdték ütni, egy negyed óráig ütették s azután arra kényszeriteték, hogy egy negyed óráig eneköljön, táncoljon és igyék, mert negyedóránkint igy felváltva ivás és verés közt kell eltöltenie a napot. És igy cselekvének. Délelőtti 10 órakor elkezdték gyilkos munkájukat és folytatták egész esti 10 óráig s ekörben megetettek a szerencsétlen agyonkinzott emberrel egy jó adag serétet és 4 darab nagyobb óiomgolyót, — a mikorra is Bakos erdő őr a legenyészebb testi sérülésekel szenvedte, egész teste kék-zöld foltokkal volt tele, balkarját pedig két helyen eltörték. Esti tíz órakor a halálra kinszott őrt kicsipelték a vadászgunyhójába és ott hagyták, ők pedig ismeretlen irányban eltávoztak. A szerencsétlen kerülő haza vánszorgott, jelentést tett az uradalmi kasznárnál, majd a járási szolgabiroinál, ki őt azonnal kihallgatta. A rendelkezésére álló őröket az ismeretlen tettesek elfogatására nyomban kiküldötte, kik azonban a megugrott betyárokat két napi keresés után sem találták meg. A járási szolgabiró rögtön távirati uton értesitette a vidékbeli szolgabirókat a csavargó kérekeritése végett, de eddigelé a nyomozásnak semmi eredménye nem lett. Az állati kegyetlenségnél jelen volt és közreműködő két juhászt már el is fogták, kik a helyi törvényszéki börtönben fogva tartatnak. Vallatás alá vévén őket, azt állitják, hogy Bakost csak Savanyu ütötte, mig ezzel ellenkezőleg Bakos azt állitja, hogy kinzásban mindnyájan részt vettek.

— **Vörösmartyról** érdekes jellem vonásokat mond el Vachott Sándorné a Főv. Lapban. Szerinte sok vonzó családi-apai tulajdon mellett, sajátszerű képzelődései is voltak egy- s másban Vörösmartynak. A főváros ban érusitott tejet, szól Vachottné, általában mérgeszettnek tartá; habja szerinte, szappanhab, sü.üsége keményitő s mi a savanyodástól megóvja, egyenesen ón lehetett csak. Az ecetes ételt csak ritka családnál ette meg, vendéglőben soha és egyébként is csak oly helyen hol föltehette a pontos magyar háziasszony felől, hogy borecet nélkül szégyenletesen hiányosnak tartaná étkamráját. Soha senki utána pipa szopókát nem vett volna szájába, sem a magáéból meg nem engedte, hogy más szivjon. Ez oknál fogva pipaszárai mind szopóka nélkül álltak helyökön s a toll-szopókák maga a vendégei számára tömegesen, csomócskába kötöve voltak elkészitve pipa-asztala fiókjában, szép rendesen egymás mellé rakva. De bármi képzelődő s óvatos volt is étkei s italaira nézve, s mindenre, mit szájával érintett, néha, midőn képzelődésélt tulságig vitte, rá is szedhették, így pl. rásszedte egyszer Deák Ferencz is, még pedig a következőképen. Vörösmarty nagyon szerette a Deák saját termésü s készitési szilvoriumát és nagyon megnehezlett, midőn egyszer bemenve Kehidára, arról értesült, hogy Deák eladta összes szilvóriumkészletét. Deák hozatott számára a már eladott szilvóriumból egy palacskkal, de Vörösmarty, a ki minden kereskedelmi portékától irtózott, azt képselte, hogy az már el van rontva, meg van hamisitva. Ekkor aztán Deák ezt mondta Vörösmartynak: „Szent-Gróthra küldök el szilvóriumért, gróf Batthyányinéhos, kinek birtoka szomszédomban van. A grofné pincéje nevezetes tárháza a legfinomabb borok- s szilvóriumoknak. A grófné örvendeni fog, ha szivességet tehet, főképpen ily kedves, régi barátom megvendégelésére nyujthat segédkezet." A gondolat tetszett Vörösmartynak, s Deák személyesen mont ki, hogy utasitást adjon egyik legénynek a sz.-gróthi ránduláson nézve. Másnap reggeli után felhozatta Deák az állitólag ujonnan érkezett szilvóriumot. Vörösmarty mosolya, melylyel magának töltött, már előre bizalmat fejezett ki az ital iránt. Poharát a világosság felé tartva, mindenek előtt szinét nézegette; az után hörpentett pár csöppet, s megelégedve izlelgeté apró kotyocskákban. „Nemde mondtam barátom, hogy a szine is sötétebb, ise is aromatikusabb a tiszta, a hamisitatlan szilvóriumnak. Ilyen volt a tiéd is, mielőtt idegen kézbe került. Ez gyógyszer, valódi gyógyszer barátom" Pedig hát ugyanaz a szilvórium volt, melyből azelőtt való nap ivott — csakhogy más palacskba volt átöntve.

— **A költő és a herczeg leány.** Rómából irják e hó 17-éről: Galese herczeg szép és szellemes fiatal leánya megismerkedett D'Anunzio fiatal költővel, megszerette és titokban ősze is kelt vele, mert a büszke herczeg a frigybe sohasem egyezett volna bele. A herczeg kitagadta leányát es csupán 6000 lira évdijat engedélyezett számára. Nejét, mert gyanusitotta, hogy tudott a visszonyról elüste házától. A herczeg felhagyott római háztartásával és Amerikába költözik. Egyetlen leányával, mondá, mindenét elvesztette, ami a régi földhöz kötötte.

— **Mihályháza falu** leégett. Mihályháza falu (Veszprémm.) — mint levelezőnk irja Pápáról — e hó 20-án, szent István ünnepén, teljesen leégett. A tüz ismeretlen okokból támadt s mintegy 48 házat, számos pajtát és az összes urasági magtárakat elhamvasztotta. Pápáról a vész hirére nyomban kivonult az ottani önkéntes tüzoltóság, két u. n. hydrophor-fecskendővel, de a nagy szélben mely akkor orkánként dühöngött, a lokalisásra vagy oltásra gondolni sem lehetett. A falu népe ugyszólván koldus botra jutott. A kár óriási. A leégett épületek közül csak nehány volt biztositva, a többi nem. A féktelen elem csak másnap hagyta abba pusztitásait.

— **A magyar lobogó meggyalázása.** Uj-Gradiskán sem kiméite meg nemzetünk lobogóját a horvát arcátlanság. Az esetre vo atkozóleg a következőket irják: Uj Gradiskán e hó 18-án királyunk születésnapján a magyar királyi adóhivatalra kitűtték a magyar és horvát szinü lobogókat. A mint est a magyar szirom hislalt horvát atyafiak ösrovették, szövetkezve a város uri osztályával, rudakkal és kövekkel felfegyverkezve, az adóhivatalhoz vonultak, a magyar zászlót éktelen lárma és szidalma közt lőtték le, bemocsokták, sárba taposták, az adóhivatal ablakait betörték s a czimtáblát, melyen magyar felirat is volt, leszakitották és pöcsegödörbe dobták. És mindez világos nappal, délelőtti 10 órakor történt meg, a főtéren, szemben a járásbirósági épülettel s anélkül, hogy a hatóság csak meg is kisérlette volna a féktelen tömeget gyalázatos munkájában meggátolni!

— **Távirati rövidités.** Egy New-Yorkba utazó filadelfiait neje mindenféle bevásárlásokkal bizott meg; mivel azonban nem tudta, mindent felirt-e férje jegyzőkönyvébe, a mire szüksége van; tudtára adta, hogy a mi még eszébe jut, távirati uton adja majd férje tudtára. Már másnap eszebe jutott, hogy a szomszéd község iskolájának egy szép karácsonyi transparentet igért, sőt meg is beszélte a dolgot férjével; csak hogy akkor elfelejtette megmondani, milyen nagy legyen a transparent és mel ik biblia mondat legyen rajta. Most es eszébe jutott, tehát hamarcsan megtávirta férjének. Hogy azonban drága ne legyen a távirat, jó röviden, csakis a biblia jeligét s a transparent hosszasságot és szélességét irta a sürgöny-fogalmazásba. Férje New-Yorkban majd kövé meredt, midőn a táviratot megkapta, s ezt olvasta róla: „Kisdedünk született! Három láb hosszu, másfél láb széles." A derék filadelfiai, ki magát az egész dologban ártatlannak tudta, megriadva tüstént hazautazott.

— **Kávéházak jubileuma.** E hét folytán volt kétszáz éve annak, hogy egy Kolsitzky Ferencs nevü szabómester török ruhába öltözködve keresztül lopózott a Bécset körülzáró török seregen, hogy a lothringeni herczegnek megvigye Starhomberg egy üzenetét. A merész vállalat sikerült a Kolsitzky tette jutalmául engedélyt nyert arra, hogy Bécsben kávéházat nyisson. Ez volt a legelső bécsi kávéház a ha végig tekintünk azon az időn, mely Kolsitzky zwethofi primitiv berendezésü kávéházának megalapitása s a jelenleg pazar diszitésü kényelmes termek épitése közt lefolyt, igen sok érdekes momentumra akadunk. Maga Kolsitzky bámulná bizonyára leginkább, ha feltámadna a látná, mivé fejlődött az általa importált mokka-templom.

— **Százegy ágyulövés.** A trónörökös családjában várható esemény alkalmából felmerült szá.nos etiquette kérdés egyike az volt, hogy az esemé yt miképen fogják a monarchia lakosságával azonnal tudatni. Az a szabály, hogy fiu születését száz és egy, leányét pedig huszonegy lövéssel kell tudatni; csak az uralkodópár gyermekeinek születésére vonatkozott; a trónörökösپár gyermekéit illetőleg szabály nem volt. A kérdést ő felsége elé terjesztették, aki elrendelte, hogy kutassanak ki történeti praecedenst. Százhuszesztendővel kellett visszamenni, mig ily esetre akadtak. 1763-ban Parmai Mária Lujsa herczegnő, II. József császárnak, (ki akkor még trónörökös herczeg volt) első neje leányt szült és akkor Mária Terézia ugy intézkedett, hogy unokái születésénél ép oly szertartás követtessék, mint saját gyermekei születésénél. Ő felsége tehát e praecedens szerint tette meg a rendelkezéseket.

— **Állami- és községi adómentesség.** Elvi jelentőségű pénzügyminiszteri határozatot közölt a belügyminisztér f. hó 19-án törvényhatóságokkal. Ugyanis Pestmegye alispánjának az állami és községi adómentesség tárgyában kérdést intéző feltarjesztésére a pénzügyminiszter kimondotta, misszerint „a napszámosoknak 1883. évi január 1-től kezdve a kereseti adó alól való mentessége az 1883. évi X. t. cz. által kimondatván, tekintettel az 1876. évi V. t. cz. 33. § ára, melynek értelmében a községi adó kiveté-ének alapját kisárólag az egyenes államadó képesi, ezen törvényi határozatból önként következik, hogy az állami adó alól való mentesség, a községi adó alóli mentességet is maga után vonja s igy azok, akik állami adómentességben részesülnek, községi adóval sem róhatók meg."

— **A jó falusiak.** Ösvegy Horn Mátyásné, egy nagyváradi puskaműves özvegye Szent István napjára 12 éves leányával Budapestre jött. A vasutnál egy 17—20 éves suhancnak adta át bőröndjét, aki azonban eszel, mikor Budára értek, megszökött. Az anya elkezd jajveszékelni, a leány pedig utána ered a tolvajnak, hogy majd elfogja; az anya azintén utana fut egy darabon, de elfárad s nagy lelkendesve, siránkozva lelül egy kapu aljába és várja vissza leányát. Órák eltelnek, de az nem érkezik vissza, végre valószinűvé kezd válni az a hite, hogy leánya eltévedt. Sietett a rendőrségre s feljelentette kettős balesetét: a bőrönd ellopását és leánya eltűnését. Leányát nem sokára meg is kapta a főkapitányságnál, amennyiben a budai rendőrség az eltévedt leányt mint csavargót letartóztatta, a bőröndöt azonban persze nem sikerült a rendőrségnek kézre keriteni.

— **Pusztitás egy zsidó temetőben.** A nagyszombati zsidó temetőben tizenkét legszebb sireméket rössint csak kidöntötték, rösint darabokra törtek. E hallatlan vandalismus ottani körökben kivétel nélkül felháborodást szült. A rendőrség erélyesen nyomozza a temetőbábo ritókat.

— **Ne nyálazzuk a levélboritékokat!** Sok embernek az a rossz szokása van, hogy a levélboriték gummi-arabikumos részét ajkához téve, ugy nyálozza be. A levélboriték ama része rendesen éles szokott lenni és könnyen felsérti az ajk vagy a nyelv érzéken nyákhártyáit, miáltal gyakran vérmérgezés áll elő. Így járt a minap egy Kunszentmárton községben lakó földbirtokos is, ki a levélboritékkal ugy fölvágta nyelvét, hogy csak ugy ömlött belől a vér.

— **Tisza Kálmán órája.** A bécsi villamos kiállitást az ott időző magyar miniszterek is meglátogatták. Mielőtt beléptek a kiállitási pavillonba, mindegyikök vett egy ugynevezett óravédőt, mely az óra járásának villamfolyamok által való megrontását van hivatva meggátolni. Szapáry Orczy, Bedekovics és Pejacsevics bán kaptak is, de Tisza Kálmánnak olyan óriási régi ezüstórája volt, hogy ennek számára már megtelelő nagyságu óravédőt nem lehetett kapni. Baj lesz, mondogatták, ha már most megromlván a miniszterelnök órája, nem fogja, tudni, hogy „hányat ütött az óra!"

— **Az ezred fia.** Orosz-Lengyelország Grojec nevü községében nemreg egy Czwartaki Antal nevü kovács halt meg, kit általában csak az „ezred fának" nevestek. Az elhunytnak igen érdekes élettörténete volt. Az orosz-lengyelországi czwartaki (4-ik) ezred" hires volt vitézségéről, de még hiresebb hosszu ujjairól; a merre a czwartakiak elvonultak, megsiratták a parasztgazdák. 1827-ben azonban olyan szákmányt ejtettek birtokukba, mely az egész ezredet zavarba hozta. Néhány vig czwartaki Varsó utczáin csatangolt, midőn egy fedett szekeret pillantottak meg, melynak gazdája betört egy pálinkás bódába. Nosza megrohanták a vitéz czwartakiak a kocsi-t, annak belsejéből kirántva egy gondosan kendővel lekötött nagy kosarat, a szákmánynyal együtt a kaszárnyába osontak, hol egy ágy alá dugták a kosarat. Midőn az inspekciós tiszt bejárta a szobákat, egy ágy alól nyösözgést hallott; előhuzták a kosarat, felbontják, hát egy kis siró gyermek nyujtogatta belőle apró karjait feléjük. A nyomban megindított szigoru vizsgálatra a bünrészes czwartakiak bevalották tettüket s az ügy több fórumon keresztül Konstantin nagyherczeg elé került. Ez aztán, mivel az illető kocsist, kinek kocsiján a kosarat találták, nemt lehetett felkutatni, egyszerűen meghagyta, hogy a gyermeket maga a czwartaki ezred köteles felnevelni. Az ezred eleget is tett a parancsnak; azonnal 1000 forintot gyüjtöttek a gyermek számára s minden katona köteleste magát nevelésére hozvonkint egy garast fizetni. Mivel pedig a lopás Sst.-Antal napján történt, a gyermeket Antal névre keresztelték, vezeték-nevével pedig nevelőapjának, az ezrednek nevét kapta. Igy lett a neve Czwartaki Antal. A gyermeket Raszyn faluban egy parasztcsaládnál neveltették s midőn nagykoru lett, az ezred 2000 forintot adott át neki. Ennyire szaporodott ugyan is az adoptálásakor gyüjtött összeg.

— **A métermértékek rövidited jelzéseí,** a nemsetközi bizottság által megállapittatván, a földmivelés- ipar és kereskedelmi miniszterium f. é. 33881. sz. a. kelt körrendeletével ezen megállapodás alapján értesittetve a törvényhatóságokat, hogy a gyakorlatban használt mértékek ezentul, rövidités esetén a következőleg irandók: 1. Hosszmértékek: kilométer helyett — km., méter helyett=m., decsiméter helyett=dm., centiméter helyett=cm., miliméter helyett=mm. 2. Térmértékek: négyszög kilométer helyett=km², □ méter helyett=m², négyszög deciméter helyett=dm², négyszög centiméter helyet=cm², négyszög miliméter helyett=mm²., hektár helyett=há, ár helyett á 3. Köbmértékek: köb kilométer=km³, köbméter=m³., köb deciméter=dm³., köb centiméter=cm³, köb miliméter helyett=mm³., hectoliter helyett=hl, liter helyett=l., deciliter helyett=dl., centiliter helyett=cl., 4. Sulymértékek: Tonna helyett = t., métermázsa helyett — q., kilográm helyett — kg., dekagramm helyett — dkg., gram helyett — g., deci grmm helyett=dg., centigramm helyett=cg., miligramm helyett=mg. Ezen jelek ugy irásban, mint nyomtatásban a mértéknek mennyiségét kifejező szám, vagy ha az tizedes törtet is foglalná magában, a tizedes tört utolsó számjegye után, ugyan azon sorban megszakitás, vagy pontok közbeiktatása nélkül kis betükkel irandók, illetőleg nyomtatandók. A hitelesités alá tartozó azon mértékeken és sulyokon, melyek az 1874. 9334. sz. a. kelt miniszteri rendelet értelmében rövidített tevekkel is megjelölhetők, ezentul azinlén a jelen rendeletben felsorolt megfelelő jelvények alkalmazandók. A folyó 1883. deczember 31-én tul az ezen jelzésektől eltérő módon jelölt mértékek és sulyok hitelesités alá nem bocsáttathatnak, a már kihitelesitettek vagy használtatban azonban továbbra is érvényben maradnak.

Vasuti menetrend.

Erkezik.		Ó.	P.	Reggel. Indul.		Ó.	P.
B. Ujhely	P. v.	4	8	Pragerhof	P. v.	4	48
Buda	P. v.	4	18	Barcs	P. v.	5	10
Fiume	Gy. v	5	27	Buda	Gy. v	6	—
Pragerhof	Gy. v	5	46	B. Ujhely	V. v.	6	15
				Buda	V. v.	7	15
Délben.							
Sopron	V. v.	12	16	Buda	P. v.	2	—
Pragerhof	P. v.	1	15	Pragerhof	P. v.	2	45
Barcs	V. v.	1	41	Sopron	P. v.	2	55
Buda	P. v.	1	59	Barcs	V. v.	3	—
Éjjel.							
Buda	V. v	9	51	Pragerhof	Gy. v	10	54
B. Ujhely	P. v	10	28	Fiume	Gy. v	11	4
Buda	Gy. v	10	58	Buda	P. v.	11	50
Pragerhof	P. v	11	19	B. Ujhely	P. v	12	5
Barcs	P. v.	11	3				

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

MAYFART PH. & Co. mezőgazdasági gépgyárosok
Frankfurt a|m, Páris, Interburg és Bécs.
1004 1—8 **Raktárt tartanak és szétküldenek pontosan Bécsből.**
Konkoly tisztitó gép, trieur mindenféle nagyságban, szelelő rosták, mozgó szitákkal és rázókkal, kukoricza-morzsoló kézi- és géphajtásra. Sorvető gépek mezőkerék vagy kanál rendszerre, répavágó-gépek szelet vagy darabos metszésre, szecskavágó-gépek 22 nagyságban. Rajzok és leirások kivánatra ingyen és bérmentve. Elárusitók kerestetnek. Ismét eladóknak magas százalék.
Ph. Mayfarth & Co. Bécs II. Pratersrasse 78.

In allen Buchhandlungen vorräthig.
Mit 20 Illustrationen!
(Porträts der Angeklagten, Verteidiger, Richter etc.)
Preis 30 kr.
Der
Procesz von Tisza-Eszlár.
(Verhandelt zu Nyiregyháza im Jahre 1883.)
Eine actenmässige Darlegung des Thatbestandes, der Zeugenaussagen, der Vertheidigung, wie des Urtheils.
990 5—6. Preis 30 kr.
Mit 20 Illustrationen.
A. Hartleben's Verlag in Wien, I., Wallfischgasse 1.
Zu haben in Josef Wajdits's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

HIRDETÉSEK.

augusztus 10. 1003 1—1.

Pót hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék [illegible] osztálya részéről közhiré tétetik, hogy a hahóti 28. sz. tkvi A † 22. 588. 688. hrsz. ingatlanok eladására vonatkozó a magy. kir. állami kincstár érdekében 2555. sz. a. kibocsájtott hirdetményben elrendelt árverés Reichenfeld Ignátz n.-kanizsai lakós későbbi végrehajtató érdekében is megtartatik 1883. évi szeptember hó 18-ik napján.

Kir. tvszék mint telekkvi hatóság.

Nagy-Kanizsán, 1883. évi augusztusz 14.

Bérlet kerestetik.

400—1000 hold birtok kedvező feltételek mellett bérbe venni kerestetik. Esetleg egy jól rendezett birtok 100—150 ezer forint értékig, csinos kastélylyal magy. orsz. délnyugati részén megvételre kerestetik. Részletes ajánlatok „Solide nur annehmbar" alatt (Bécs, Hauptpost) poste restante kéretnek. 1006 1—3

Nemes és hasznos állatokat, minden fajt, tenyész szárnyasokat és élő vadat, csirászati, mezei és házi gazdasági eszközöket szétküld és megszerez minden szakmába vágó tárgyakat

W. WALTENBERG BÉCS
Habsburgergasse 10.
1007 1—3.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legértékebb ásványvíz
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor- és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés előmozditására).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Dr. Hartmann
Auxiliumja
legjobb gyógyszer
Hugycsőbetegség
ellen uraknál és
folyadék nőknél,
szigorusan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanársban tartott jogositó jegy a maga valódiságban kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 30 krért.
Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.
Raktár: **Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.**
U. i. **Dr. Hartmann** ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemű bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemű betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. I-évelileg is. 971 65—*.
Wien, Stadt, Sellergasse Nr. 11.

878 10—2.
sirbolt és sirkő-tizlet.
SOMMER és WENINGER Bécsben,
ajánlja magát mindennemű kőfaragó és kőmegő munkák elkészitésére a legszebb osztálybeli márványok és sirkövek stb. szerint, a legjobb birtokban mindenkor kapható.
Kivitel pontos és finom, — árak olcsók.

Nincs többé buza üszög!

DUPUY N. féle magpáczoló.

A gyökeres páczolás mód buza üszög ellen jutalmazva és ajánlva sok egyiettől és elökelő személyektől kapható minden raktáromban az osztrák — magyar monarchiaban.

Egy csomag 200 liter magnak — 30 kr.
Egy csomag 100 liter magnak — 15 kr.

Hogy a t. gazdász urakat mindennemü utánzás vagy hamisitás vételétől óvjam — kérem csakis az én védjegyem nevem és czimmmel ellátott csomagot kérni.

Minden felvilágositással szivessen szolgál ingyen és bérmentve

Dupuy N.
vegyészeti müterme Bécs. Windmühlgasse 33.
és az összes megyei raktárak.
1005 1—5.

Meidinger-kályhák.

Legjobb jelülröljütö szelelövel ellátott kályhák.

Ezen a legegyszerübben igazitható rendszerrel biró, rögtön fülö, s gyorsan átmelegüló erövel biró s kis tért foglaló kályhák — csekély fütőanyag szükségletlel elláthatók — a benne lévő tüz tartós kezelése egyszerü — minden tisztogatás nélkül — továbbá nem tapasztalható ennél a gyors fülés által okozott égető forró melegség mint más vaskályháknál. — Legolcsóbban tüzelhető kellemetes melegséggel.

Tüzelhető egy ilyen kályhával 3 szoba — de kapható olyan is, mely az egész lakosztályt átmelegiti.

A gyár védjegye a kályha ajtajánál a belső falon látható. MEIDINGER-OFEN H. HEIM

Átnézeti a képes árszabály dijmentesen kapható körkivánatra
Meidinger kályhák és házi eszközök gyárában.
RAKTÁR: Budapest, Thonet-udvar.
Heim H., Felső Döblingben Bécs mellett.
995 1—15. **Raktár: Bécs I. Kärtner ut 42.**

WIESE és TÁRSA,

cs. k. szab. pénzszekrény gyárosok,
Bécs, Budapesten, Prága.
Fiókraktár: Budapest, Sugár-ut 2. sz. (Fonciére palota),
ajánlják a saját gyártmányu legkitünőbb szerkezetü tüzmentes és a betörés ellen biztos

pénzszekrényeiket,

kézi szekrény, másoló gép és müzárakat
a legnagyobb választékban, mérsékelt árakért.
Képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.
☞ U. i. A t. cz. közönség érdekében kérjük czimünket pontosan kitölteni, nehogy 20 év óta fennálló gyárunkat, egy Theodor Wiese & Comp; szintén hasonló és sokkal fiatalabb czéggel összetévesszék. 967 8—20.

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola
(előbb HAMPEL ANTAL)
Budapest, V. Nagy korona-utcza 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 17 év óta fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrizve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitüzött czélunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitüzött czélunkat biztositani. **Tanodánkkal táp- és nevelőintézet is van egybekötve,** melyben a növendékek teljes ellátáson kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaiban gondos felügyelet alatt állnak. **Tanitványainkat az egyéves önkéntesi vizsgálat** letételére előkészitjük. Értesitést kivánatra ingyen küldünk. **Beiratások a jövő 188³/₄-ik tanévre** augusztus 27 én vesszik kezdetüket.

AZ IGAZGATÓSÁG:
992 5—6. *Prasszer József* igazgató. *Gross Gyula.*

Szabadalm. Gőz-Mozdonyok.

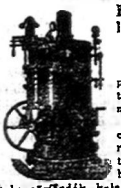

Biztositja korunk legolcsóbb, legbiztosabb és legállandóbb munka ereje.

Előnyök:

Sem különös fütő, sem hatósági engedély, sem talpazat, sem különös kémény, nem szükséges, járása sajtalan, e szerint lakóházakban is bátran alkalmazható a műhelyekben.

E mozdonyok közül nagy számmal vannak malmok, czementgyárak, bányamüvelés, fürész, gépgyárak, szőgyárak, könyvnyomdák, könyvnyomdák, villanyos készülékek, henteamühely, kovácsmühely, pótkávé gyárak, szappanos műhely, keményitő gyár, esztergályos műhely, asztalos műhely, sörfőzdék, kalapgyárakban stb. 966 6—12

Ajánló és elismerő levelekkel, valamint képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálunk.

SRANZ C. és RÖDINGER G.
Gép gyár, Bécs, VI. Dominikanergasse 7.

Harkányi gyógyfürdő. **Harkányi gyógyfürdő** Harkányi gyógyfürdő.
Magyarország, Baranyavármegyében,
fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Ezen 50° R. természetes meleg ártezi kénforrás nemcsak az ország első gyógyintézeteibes tartozik, hanem a külföld hasonl gyógyintézeteit mindenben felülmulja. Vegyalkatrészeit illetőleg **Dr. Than Károly** vegytanár által teljesitett elemzés szerint kénes hévviz, mely iblanyt, büzenyt és mindeddig ismeretlen szénéleg-kénegőzt tartalmaz.

Kitünő gyógyitási hatással bir **csuzos, köszvény, görvély, idült bőrkiütésekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, fehérfolyás, sebészek, daganatok** és higanyos gyógyszerek által okozott **mérgezésekre,** továbbá **máj-, lép, általános milrigy-daganatokra, sebész hallás, idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen.**

A fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszerü gyógyforrásnál eszerek és ezerek a legmakacsabb és legsebezebb betegségekben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli E fürdő a maga nemében egyedüli, minden más akár belföldi, akár külföldi hasongyógyforrást gyógyhatás tekintetében felülmul; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyit

Az utazásra ajánlható: Budapest-pécsi vasut vagy Déli vasut Budapest Kanizsa-Barcsi vonala, állomás: **Pécs,** alföldi vasut Szekszárd át Villányig, Mohács-Pécsi vasut, állomás: **Villány.**

Posta- és távirda-állomás.

Bővebb tudósitást a legnagyobb készséggel **Dr. HELLER JÓZSEF** rendes fürdőorvos nyujt.

Harkány, 1883 junius 1. 940 12—12

Harkányi gyógyfürdő. **A fürdő igazgatóság.** Harkányi gyógyfürdő.

HELL JÁNOS

uri- és női czipész.

Alulirott ezennel van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, miszerint helyben, **fő-utcza, Babóchay György** ur ujonépült házában

CZIPESZ-ÜZLETET

nyitottam.

Évek hosszu során keresztül Keller Ignácz ur üzletében mint első munkás, az utóbbi 3 évben pedig a bolti üzletbe alkalmazva voltam.

Ajánlóképen bátor vagyok a n. é. közönségnek felhozni, hogy **1879-ben a székesfehérvári és linczi kiállitásokon** Keller ur munkámmal kitüntetve lett,

Kérem a n. é. közönséget, hogy engem, mint kezdő embert szives megrendeléseivel támogatni sziveskedjék, én viszont igyekezni fogok pontos és jó munka, valamint jutányos árak mellett a n. é. közönség minden igényeinek legjobban megfelelhetni.

Nagy-Kanizsa, 1883. augusztus hó.
1000 2—2 Tisztelettel
HELL JÁNOS
uri- és női czipész.

Mivelet. 13568 ex. 1883.

Zalamegye alispánjától.

Pályázat.

Zalamegye törvényhatósági bizottsága 1883. évi február hó 19 én tartott közgyülésének 3034/2 jk. sz. a. hozott s a nagyméltóságu m. kir. belügyministerium folyó évi 13500 számu rendeletével helybenhagyott határozata alapján a csáktornyai járás részére évi 300 frt fizetés és 60 frt lakbérrel engedélyezett közigazgatási gyakornoki állomásra Zalamegye törvényhatósági bizottsága 1883. évi május hó 7-én tartott közgyülésének 8014/15 jk. sz. a. hozott határozata folytán ezennel pályázat hirdtettetik.

A pályázati folyamodványban igazolandó az 1883. évi I-sö t. cz. 3-ik §-ában meghatározott képzettség, illetőleg az idézett törvény 3. §-a d. pontjában elöirt szabályszerü tanfolyam elvégzése, ez utóbbi minösitvénynyel birókra nézve mindazáltal a törvény 5. §-ának végbekezdésében elöirt föltétel alatt.

Felhivatnak a pályázni kivánók, hogy a fent megszabott kellékeket igazoló pályázati folyamodványaikat a jelen hirdetmánynek a hivatalos lapban harmadszori megjelenésétől számitott négy hét alatt és pedig közhivatalban állók hivatali főnökeik, mások illetékes közigazgatási hatóságok utján alólirotthoz annál bizonyosabban benyujtták, mert az elkésetten érkezett, vagy szabályellenesen beadott kérvények figyelmen kivül fognak hagyatni. Kelt Zala-Egerszegen, 1883. augusztus hó 22 én.

Svastits Benő. m. k.
alispán.
1002 1—1

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

NAGY-KANIZSA, 1883. augusztus 30-án. 69-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt.
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.

NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétatnek fel. Kiucstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wiesenfeld-ház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „zalamegyei általános tanitóegylet“, a „nagy-kanizsai kisdednevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“, s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Közegészségügyi statistikai kimutatás

Zalamegye Kanizsa járásában az 1870 és az 1880-ik évekről összeállitott népszámlálás eredménye közti különbözet feltüntetésére.

Az államnak politikai-, a közönségnek közegészségi szempontból van szüksége a népszámlálásra; ez tette szükségessé, hogy az állam számára évtizedenként országos, ebből a közönségnek megyei népszámlálás készittessék. Ilyent készitett folytatólag Zalamegye törvényhatósága 1870-ben, a 10 év lefolytával egy másodikat 1880-ban.

Az állam ily népszámlálás által politikai szempontból tartja nyilván az állami erőállományt, a törvényhatósági közegek pedig az eredményből indulnak ki közegészségügyi intézkedések megállapitásában. Intő pedig minden tiszti orvosnak, munkakörében az életet támogató és rongáló hatányok nyomozására, feltüntetésére, a kedvező viszonyok fejlesztésével, támogatásával, az ellenségeseknek pedig hatástalanitásával és eltávolitásával. De irányadó egyszersmind a közönségnek a magatartásban, mert neki is vannak erkölcsi kötelességei az egészség előmozditásában és az élet megőrzésében.

Visszatérve azon meggyőződésre, mely szerint közegészségi szempontból czélszerűnek tartom szolgálati munkakörömből a közönséghez is szólni, elkészitettem számára egy más népmozgalmi táblás kimutatást is az 1870 és az 1880. évi népszámlálásokból, hogy a kettő közti eredményről a különbözetet a fenti nézpontból kiindulva, azon czélokra feltüntethessem, amikép követi kezik.

II-ik számu közegészségügyi statistikai kimutatás.

Községek nevei a közegészségi körök szerint	Különbözet				Ösmeretlen nyere- mény
	1870	1880	Fogyatkozás bekövetkezett 1880	Szaporulat közöttünk 1880	
Légrád köspont	2753	2705	48		
Szepetnek köspont	2033	1230	—	86	
M.-K.-Kollátaszeg	1144	2251	—	218	
Bajcsa	359	402	—	43	
Fityehász	714	788	—	74	
Sormás	988	1077	—	89	
Esteregnye	1023	1157	—	134	
Rigyácz	672	763		91	
Homok-Komárom	310	307	3	—	
Langvis	362	385		23	
Füsvölgy	252	293	—	41	
Korpavár	159	126	33		
Obornok	68	65	3		
N.-Szt.-Miklós	410	394	16		
Palin	508	407	101		
Szt.-Balázs köspont	1099	1215	—	116	
Börsöncze	215	243	—	28	
M.-Szerdahely	820	908	—	88	
Bocska	323	392		69	
Pölöskefő-Dusznak	817	788	29	—	
Kacsorlak	460	279	81	—	
Gelse	1257	1371	—	114	
Kilimán	279	357	—	78	
Gelse-Sziget	348	369	—	21	
Ujudvar	687	773	—	86	
Kis-Komárom köspont	1736	2332		596	
Komárváros	1448	1729	—	281	
B. Magyarod	1185	1005	180	—	
Szt.-Jakab	394	440	—	46	
Galambok	1839	1485	354	—	
Karos	761	826	—	65	
Merenye	694	661	33	—	
Garabonc	706	820	—	114	
Ujlak	410	416	—	6	
Csapi	417	386	31	—	
Nagy-Récse	1047	968	79	—	
Kis-Récse	276	308	—	32	
Sárszeg	206	172	34	—	
Bakónak	854	1027	—	173	
Összesen:	30033	31720	1025	2712	1687

E népszámlálások összehasonlitása által kitűnik a 10 év időközi eredmény különbözet.

1. Láthatja minden község mikép szaporodott vagy fogyatkozott saját maga körében a lefolyt 10 év alatt.

2. Gondolkodóvá tehet némely község apadása folytán azokkal szemben, melyek szaporulatban vannak. —

3. De gondolkodóvá teheti magát a törvényhatóságot is ugy, mint gondolkodóvá tett engem, mert az tény, hogy a szaporulatnak és az apadásnak meg vannak kellő okai, melyeknek felismerése, az én teendőm hogy illető hatóságom az iránt intézkedhessék, hogy a fogyatkozás okai hatástalanithassanak és eltávolithassanak, ellenben a szaporulat okai fejlesztethessenek, támogatthassanak.

4. Meggyőződést lehet szerezni a feltüntetett eredményből, hogy a járás a lefolyt 10 év után 1687 lélekszámmal szaporodott annak daczára, hogy némely községekben nagyon is érzékeny veszteség történt s hogy midőn az 1870-ik évi népszámlálás 30033 lélekszámot tüntet fel, akkor az 1880-ik évi 31720-ban nyert megállapodást. És végre

5. azon megoldandó kérdés merül fel a különbözet folytán: minő hátrányos és előnyös viszonyok hatottak az egészségre, tudva, hogy a lefolyt 10 év alatt járványok nem tettek pusztitást.

A felsorolt egészségügyi viszonyok fontossága, érdekessége teszi tisztköteleségemmé a magából kelettkezett nagy fontosságu kérdésnek megoldhatására, feltüntetésére mindent elkövetni, hogy azok felismerhetése által kelló megállapodást lehessen nyerni hivatalból ugy, mint közérdekből a magatartásban és e viszony teszi szükségessé, hogy e tárgyban e helyen még felszólaljak.

A munka sikeres megindithatására és befejezhetésére ezuttal felkérem az érdekelletteknek első sorban a körorvos uraknak tüzetes hozzászólásait.

A közegészség előmozdithatása és megőrizhetése czéljából egészségügyi személyzetre van szüksége járásonkint minden községnek. Hogy e tekintetben minő szellemi erőre támaszkodhatik közönség és hatóság, szintén statistika által föltüntethető.

Alábbi rovatos kimutatásom azon czélból lőn hozva, hogy a járás t. cz. közönsége láthassa egyuttal, minő szellemi erőre támaszkodhatik rendes és rendkivüli viszonyok közt, s mittevő legyen megelégedetlenség esetében, hogy az intézmény által czélját érhesse.

III. számu statistikai kimutatás a közegészségi személyzetről.

Egészségi körök	Orvos	Baba Ori.	Baba Min.	Gyógy.	Halott Orv.	Halott n.orv
Légrád	1	1	2	1	1	„
Szepetnek	1	„	10	„	1	13
Szt.-Balázs	1	„	11	„	1	9
K.-Komárom	1	2	13	1	1	13
Összesen:	4	3	36	2	4	35

Ezek feltüntetése után az ujból nyert eredményt alkalmilag folytatva hozni fogjuk.

Tersánczky József járási orvos.

Közmüvelődési haladásunk.

Hogy haladunk, az kétségbe vonhatatlan tény, de vissonyt tény az is, miszerint fokozatos haladásunkat szerettnék sokan rohamos haladássá átvarázsolni, hogy később, annyival nagyobb legyen a krach. Regény irodalmunk hanyatlik, egyedüli oka a kiadók magyar müvektől való tartózkodása és az, miszerint a politikai nagy napilapjaink mind olcsó franczia forditásokat köslenek, mindemellett azonban határozottan nem lehet állitani, miszerint nem pártoltatnék irodalmunk s isléésünk sem finomult volna, sőt még azon állitás sem valószinű, hogy olvasó közönségünk csekély. Nagyon természetes, német-franczia, avagy angol számot, a mi magyar olvasóink soha nem fog mutatni és ennek természetes okát ugy hiszem mindenki szivesen belátja. —

Egy egyszerü betekintés eszernyolczasáshatvanktőtől maig a hirlapirodalom statisztikájába, épen az ellenkezőt bizonyitja, és ámbár egyes évek között volt hanyatlás, általában azonban fokozatosan haladtunk. Eszernyolczasáshatvanktőtben a Magyar korona összes területén megjelent 65, eszernyolczasárnyolczsvan kezdetén pedig már 368 magyar hirlap.

Ez oly szám, melyet kicsinylenünk nem szabad, mert jegyezzük meg jól: kereskedelmünk az utóbbi években hanyatlásnak indult, iparunk majdnem

TÁRCZA.

Fürdői emlékek Keszthelyről.

(Augusztusi tárcza.)

Midőn elolvastam a „Zalai Közlöny“ „Hova menjünk“ tárcsáját, felébredt én bennem is a gondolat, ha Szidus és Gassi Keszthelyt választották, nem volna-e helyes nekem is követni a jó tanácsot s átrándulni Keszthelyre, ahol még hiresnek és jónak tartják a hazai termést borban és sörben, ahol közel esik Vonyarcz és Fenék, a halászló hazája és a hol már mégis mutatkosik a civilisatio hatása, mert estve és reggel megöntözik a járdákat s a hol mégis nincsenek oly fényűző vendégek, vagy legalább nem oly nagy számban, mint Füreden vagy Siófokon, a hol sokan még nem „fürödik magukat“ és általában jobban mulathatni, mint oly primitiv fürdőhelyeken, a melyekről csak a vidéki női családok asszonyok beszélgetni, (Keresztur, Berény) a melyekről különben hallgatnak, az európai fürdőkről szóló, egyébként alig ismert magyarországi Bedőkkerek.

Tehát összevetve eme sok jó argumentumot, ismerve a Balaton tavának üditő, erősitő, étvágycsináló hatalmát a éresve a julius erős melegét, melylyel „rákok vihorsta dühét,“ megindultam Keszthelyre.

A vonat gyorsan robogott be a keszthelyi állomásra s a fiakkerosok, a kik a reggeli 7 órai vonatvendégeit csak kilenczkor akarták volna beszállitani, megtették velem azt a barátságot, hogy mégis csak beügettek bőrönös gratiaból 8 órára. Óh, milyen hintó volt ez!! A kocsirugó ugy recsegett, mintha cserepeket szórtak volna halomra, az ülés rugói pedig majd keresztül nyársaltak. — De végre is megérkeztünk...

És ezután jöttek szép fürdői idők, a melyekre ellehetett bátran mondani stb. Hypothese urral (Lili) „Milyen idő! Milyen idő! Megvagyok hatva!“ „Oh egek! mit tegyek? Az eső folyton esett s a Balaton vendégei szépen átköltöztek Hévisre, kik pedig Keszthelyen maradtak, azok meg hiven látogatták a Jakab társaság jó szinielőadásait: a „Stomfay család“-ot, a „Caviár“-t stb. a Bagdadi herczegnőt és ladikáztak a Balatonon, ha estve-estve kiderült s töltötték a napot nésegetve a Balaton hullámzását ablakaikból szakadó eső mellett, a kit pedig a sors más kilátásu ablakkal szerencséltetett, az talán velem egy formán mulattatta magát: fogdostuk a legyeket. —

De meddig is tart az ily eső, csak addig, még esik, azután megint fut a fürdő közönség a Balatonra, a Balaton utcza és a császár fürdő (a szabad) benépesedik, equipage-ok forgalomba jönnek, a pennyk sebes ügetéssel viszik a vis után vágyó urfiakat Neptun kebelébe! A jelszó: „fürödni“ ki van adva, az öreg Zeus ismét megemberelte magát: le az uszodába. —

Az uszodában a viz egyszerre fülig ér, dacsára, hogy 300 szekér homok ástatja oldalait s a fenék-kövek viz alatt meredező elcikkel s szuró csucsaikkal kinozták az uszni nem tudók lábait. Érdekes látni, hogy félnek egyesek, különösen a csoportban álló nők, dideregve a 15°-s visben.

De elég nekünk a jóból, itt nincs semmi érdekes, ha csak a vasárnap délu tánok nem, amikor valahonnét Csehországból idevetődött Holubár — nem hivja ki most már — de eszi kardvas alakjában a magyar leventéket.

Szebb, idylibb, sőt festői a jelenet a császár fürdőnél, a hová az intelligens közönségnek is nagy része jár. Látni itt szines társaságot 5—6 személyből állót, akik vizi costümben játszák egymás közt (a járó kelők mulatságát) a vizi szindarabokat; a nők összefogóva kört alakitnak a Nymphák módjára játszadoznak nevetgélve, azok a nehés hullámok pedig köszjök bujtak s midőn már elleszek titkaikat, nevető pattogásai enyészenek el a habok a hullámtesttel.

Akik itt fürödnek, habár nincs is cabinjuk, de legalább elmondhatják, hogy tudják, mi a hullám, s mi a fürdés élvezete, azért hagyjuk őket csevegni a Balatonban s menjünk ebédelni! A viz kenyeret kér!

A Balaton melletti csárdában egy fücoopfos cesári szörpöli a halászlét; még tán sohasem evett, ugy fujja minden cseppét, mintha forró volna, pedig már egyórája, hogy hozzá látott, s kétségbe esetten nés a falra Hocz Lajos szép carton vázlataira. Az ismeretlen fürdővendég szalad az Amazonba, de megijed, ha látja, hogy hova tévedt, mert a külszin sokszor csal s az emberek társaságát ott bisony olyanok képviselik, akikről Tissa-Eszlár miatt most ugyancsak sokat beszélnek. De hát hova menjünk, a Niesnerbe? Nem használ semmi, itt nem kapunk helyet, és mindig borju és disznó húról beszél étlapunk s mindennap a lébenszltre kell esni választásunknak.

Mi azonban nem keresünk külsőségeket, de jó magyar kosztot s benésünk a Bakacs utczába Gyarmaty urhoz és azután többször is ellátogatunk Bogyai ur diási borát kóstolgatni.

A napok, bár a nyár végefelé jár, javulnak, a már nem jajgatunk: Milyen idő! sőt Hévisrese fürdeni megyünk, hanem mulatni.

Elterjed a hir, hogy kanizsaiak vannak Hévizon: Somsichék, Svastichék; megjelennek a vidéki fiatal emberek, a tánczt tart reggelig s ez kiválóan emlitésre méltó ugy Keszthelyen, mint Hévizen, hogy itt a társadalmi viszonyok nem játszanak bele soha egy mulatság jó, vagy roszkimenetelébe; itt valaki elkezdi pöngetni, hogy táncoljunk — természetesen kezdeményezése folytán, — a csigány nem hiányzik a mega „jeges eső esik“ csárdásával a olyan vigalom támad, hogy magamat is csak 3 óra visz a Hévizen 1 frt 70 krós szobába ez éjjelre s átaluszom a reggelt, a delet is nőri hálóingben, ami még alig történt meg egy tárcza iróval is, de én véletlenül kerültem bele Kataként a táncba s aki annak nem elrontója Hévizen, annak okvetlen meg kell keresni a „Tóni“ bácsit bemutatni magát, hogy ő nem Buxbaum, hanem olyan gróf Gedeonfi, aki 3 hóig fogja hazamálni Hévizet, a tizzer fürdik naponkint, a akkor éjfélután két órakor is nyitanak számára szobát a felköltik a Résit s Tóni bácsi is elő vessi azt a nyelvét, amelyen csak katona korában beszélt, a megértvén, hogy jó kedvű fiatalokkal van dolga és meghagyja Résinek, hogy gondoskodjék mindenről, mert ő most már eleget tett kötelességének és siet ujra ifefeküdni.

Igy mennek nálunk a jó fürdői napok a Hévizen és Keszthelyen s mindenki visz egy-egy emléket magával haza, a vénebbek az unalomét, a fiatalabbak egy-egy szőke leányét, akik Sopronból, vagy Komáromból esetleg ott voltak, a nők uj erőt a háztartásra, a férfiak munkára, a kiasszonyok pedig vereket! És ez igy van helyesen; egy évi munka után édes a nyugalom! Adieu Hévvisi fürdő! A revoir Keszthely!

Visszaemlékezések.*)

— Naplókivonat. —

Irta: Szabó Krisztina.

I.

Soha sem tudtam, mi a magyar szinészet, pedig naponként emlegették előttem s nyomára sem jövök, ha a czeléd nagy titoktartása egy napon meg nem sugja, hogy vele tartsak. A kerepesi utra vezetett, hol egy hátsó tömegesen ment a nép. E ház a Bolexnay kert volt. Az udvar hátó felén egy keresztépület volt s ebben egy nagy terem. Itt játszottak a magyar szinészek, köztük Balogh István, id. Lendvainé és Bartha. Egy napon szintén a kert körül ácsorogtam. Zrinyi Miklót adták, még pedig nem a teremben, hanem a kertben. Zrinyit Bartha személyesitette, kinek dörgő, érczhangja meszsze kihangzott az utczán időző tömeg gyönyörködtetésére. Pár év telt el, a nemzeti szinház alapkövét letették. Isko-

*) E czikket a Bátory Románcsik Mihály szerkesztésében megjelenő: „Magyar szinészek és szinésznők életrajzai“ czimü munkából közöljük mutatványul.

Szerk.

teljesen megállt, egyik esztendő jobban sujtott a másiknál, állami kiadásunk nem fogyott, de sőt nőtt, és ha tekintjük társadalmi kiadásainkat, minők az olvasó egyletek, casinók, lövöldék, dalárdák, tűzoltók évdijai: áldozatkészségünket csak a rosz akarat támadhatja meg, vetheti tagadásba. Tisztán hirlapirodalmunk kevés hija egy millió forintot szolgáltat Budapestnek, hát hogyha ehhez hozzáadjuk a regényirodalom, a költészet, a szinmüirodalom s különféle önálló könyvek kiadásából befolyt összeget, a millió hanem is fog megkétszerezedni, de a másfelet bizonyára meg fogja haladni. Ezen eredménynyel meg lehetünk elégedve, mert ámbár lassan, de nő az olvasó kedv, a könyvtárak hasznos volta szükségessé vált, pedig senki sem mondhatja, hogy könyveink, hirlapjaink olcsók lennének.

Az olvasó közönség nagyobb részét a középosztály szolgáltatja, nem az arisztokrata classis, és ez nagyon természetes mert nagy része Bécsben lakik, majd a külföldön pazarul költ, nem igen törődnek édes anyai nyelvükkel, kevés azok száma a kik itthon laknak, együtt éreznek velünk. Ez baj, az igaz, hanem reméllhetőleg, egy pár évtized majd rajtok is fog fordítani valamit. Nagyobb báj ám ennél az, hogy nem gondoskodunk kellőleg az olvasó közönség számának gyarapitásával — és mig a nép meghóditásával alaposan nem fogunk foglalatoskodni, azó sem lehet a ponyvairodalom megakadályozásáról.

Olcsó könyvet és hirlapot a népnek, és meg fogjuk látni, hogy a nép izlése nem rosz, s annak, hogy azt a három-négy szomoru rablótörténetet szétkapdosa a vásáron, bizony nem ő az oka, mert krajcsárt megvonhat magától, de a forintra határozottan nagy szüksége van, Irodalmi termékeink drágasága nagy mérvben előidézője ama szomoru germanizálásnak, mely részben Poroszországból, részint Bécsből árasztott el bennünket, mohón kapott sok eser olvasó az olcsónak látszó füzeteknek, és mit nyertek vele? kaptak egy férczmüvet, melyben nem volt nyelv, lélektani fejtegetés, izlés, de hát ez mind jó volt a magyar német olvasóknak. Oda át kaptak a jó üzleten, egyik agens alig tette be az ajtót, már a másik nyitott be, sorba rakta asztalunkat a sok képes füzetekkel, valamennyien ott állt nagy betükkel: előleges fizetést nem kell teljesiteni, meg a jutalom képek csekély utánfizetéssel. Azért mégis megvettük drágán. És mindezek után, mit nyertünk hálafejében? gunyt ott, mit a „Gartenlaube" elég galád módon csapott a fejünkhöz, itt pedig, a mi agensünknek megtiltották a házalást. Hogyan? Hát mi ne féljünk a germanizálástól? Jó leczke ez is áldozatkészségünkért, hanem lesz rá gondunk, hogy oda át is megérezzék. Kapitányi hivatalaink, szolgabiráink sokat tehetnek itt, kivánatos is volna, sőt hazafias kötelességünk loyalis szomszédainak agenseinek passusát nem hiteleziteni, esenfelül tartsák szemmel, nem működnek-e a tilalom ellenére.

LŐRINCZFY JÁNOS.

Egy uj háziipar, a szárított virágipar.

Szárított virágokért, melyek mint diszcsokrok és halotti koszoruk jönnek a kereskedésbe, hazánk is tetemes összeggel adózik a külföldnek s különösen Németországnak, holott ezen iparágat tulajdonképen mulatságból is felkarolhatnák mindazok, akik egy kis kerttel rendelkeznek, azon virágok előállitására, melyek szárításra alkalmasak, mi által ama virágokból, melyek nyáron át kedves jelenségükkel annyi örömet okoznak, oly kevés és valóban gyönyörködtető munkával igen szép jövedelemre tehetne szert minden falusi cseléd.

S valóban csudálkozunk, hogy a házi ipar annyi faja között, melyeknek némelyikére valóban csak reá van erőszakolva a háziipar elnevezés, még a szárított virágiparra a háziipar apostolai reá nem gondoltak, pedig ezer meg ezer számra megy az évenkint eladott ily koszoru és diszcsokor, s egy részét azon szárított s festett növényeknek, melyek abba beleköttetnek, magyar föld termette. Igy, hogy egyebet ne emlitsünk, biztos tudomásunk van róla, hogy egy budapesti nagyárus ezelőtt pár évvel meg évenkint nagy mennyiségü árvaleányhajat küldött Erfurtba e czélra.

A virágszárítás, mihez azonban semmiféle hosszas levelü s tömött virágot használni nem lehet, tiszta homokban történik, mely czélra a minden földrészektől ment folyamhomok legalkalmasabb, de többszöri kimosás által minden sovány homokot el lehet e czélra készíteni. Az eljárás pedig a következő: Vékony deszkából 20—25 czentiméter magas és széles s 40—50 czentiméter hosszu rekeszeket készittettünk, melynek fenekén több lyukat furatunk, de melyek második tolófenék által elzárathatnak. Ezen részeknek fenekén lévő lyukakat a tolófenékkel elzárva, azokba 2—3 ujjnyi homokot öntünk, s ebbe bele szurkáljuk a száritandó virágokat, oly módon, hogy azok egymást ne érjék, mire egy papirtöltsér segélyével a kéznél levő száraz homokból lassankint a virágokat körültöltjük homokkal mindaddig, mig azokat a homok teljesen ellepi, ügyelve arra, hogy feltöltés közben a virágok levelei rendes állásukban maradjanak; megtelvén egy ily rekesz, abban vagy a kenyér után a kemenczébe tétel által vagy a takaréktüzhely eléggé meleg fiókjában gyorsan megszáritjuk a virágokat. A gyorsszáritás fontos, mivel lassan száradva, sok virág elveszti színét. 10—12 czentiméter széles s feketére festett rekeszekben azonban egy jó napos, meleg helyen a napon is lehet a száritást végezni.

A száritáshoz akkor kell szedni a virágokat, mikor azok teljesen ki vannak fejlődve, de azoknak se harmattól, se esőtől nedvesnek lenni nem szabad. A száritás után a toló fenéket a rekeszeknek kihuzva, a rekesz fenekében lévő lyukakon a homok lassankint lefolyik, s a virágokat készen ki lehet szedni, s finom selyempapirba takarva eltenni.

Az ugynevezett szalmavirágok melyeknek ma már szintén sok vál faja van, száritás nélkül is alkalmasak koszorukötésre, miért is tenyésztését igen lehet ajánlani.

A diszfűvek sem lesznek homokban száritva, hanem csomóba kötve, árnyas helyen szárittatnak s csak a legfinomabb fajai, mely knek kalászkái könnyen összenyomulnak, lesznek egy tál homokba dugdosva, napos helyen gyorsan megszáritva,

Ajánljuk ez iparággal ez évben kisérletet tenni, s jövőre nagyobb mérvben vetve a száritásra alkalmas virágokat s diszfüveket, minél előbb leszoritani a piaczról a külföldi behozatalt.

P. N.

A falusi birák.

Ha igaz az, hogy a nagy gépezetben egy kis csavar vagy szeg hiányozván, meg akasztja az egész gép működését, ugy az is igaz, hogy ha egy községbiró kellőleg nem teljesiti kötelességét, az adminisztrátió minden ága megérzi, s a tétlenség és mulasztás visszahatása érezhető lesz, még a kormányzók körében is.

A községbiró nem is oly liliputi egyéniség, mint minőnek szeretnék tartani birópálcza-irigyek; az egész helységben a rend, erkölcs, hivatalos ügyek, iskolák, egyház, utak, folyók stb. a szerint válnak a népség javára, vagy kárára, a milyen a birája.

Ha éber, szigoru, rendkedvelő, jó gazda, sógorság és komaság nem köti, tiszta kezü a biró, meglátszik a községen, a mint belépsz.

Nincs ott gyakori tolvajlás, mert az őrök ébren vannak! nincsenek éji tivornyák, mert a biró nem iszik a helység korcsmájában, s a három szem vályogvető czigányt házi áristomba kárhoztatja, ha a legénység heje-hujája nótára invitálja őket.

A szoknyás csőcselék nem támogatja a keritést, megejteni a jó erkölcsöket, a kutyabőrből halhatatlanitott duda nem nyávog a kukoriczafosztás czime alatt a békés polgárság csirkéin hizlalt személyek bordélyházaiban.

Nem fekszik a részeg ember keresztül az utczán.

A gatyás proletár nem szaporitja az utczai szemetet.

Az utas nem dől el a falu közepén be nem fedett árkokban.

Nem csap ki a kanális minden kis esőre.

A szőlőhegyekben nem lakik tolvajbanda.

Nem támolognak otthon az atyjok tarisznyáját fürkésző iskolás gyermekek, hanem tanulják a kátét, bibliát földrajzot.

A polgárság békén alszik, békén kél munkára, kenyérkeresetre, mert az éjszakákon át nem verik fel a ló ökör, sertvés és baromfi tolvajok, kapczabetyárok.

Tudja, hogy hol a szemét a községben, s azonnal kihordatja a házsorokból, mert hát van ám szemét a községekben nem csak szalma, csizmatalp, toll es szűrdarabban, hanem — emberekben is!...

S ez a szemét inficiálja legjobban a légkört, a polgárság házbelsejét,

— — —

És a hol nyámándi, aluszékony, sógor és komázó, maga lábán nem járó, disznótorok, pinczeszerekre járó korcsmázó, tehetetlen a biró!?

A hol a magyarófa pálcza feltöri a tenyeret és nem ad tekintélyt hordozójának?

Hol a biró maga is lesi a korcsmapadot és Ámbrahám kebelébe be van kebelezve kontóivai?

Ott aztán fel van fordulva a község kivül, belül.

Szól a dob napszámra; a megkésett, nem serkentett adózó ruháinak a butorjaikkal fizetik a porczióit! A kis birák hanyat fekűsznek a napon; a bakter a szőlőben más ludját süti; a harangozó napkeltekor harangoz hajnalt; pirositott szoknyás ármádia beógyelgi az utczákat; 3—4 napig tart egy disznótor, melyben sok polgár lesz a disznó helyett — disznóvá, öt-hat napig a lakodalom. Mikor félreverik a harangot, már akkor egész házsor leégett; a kalodát ellopják a biró udvaráról; az előljáró fényes nappal is tollseprűt hord kalapjában a repedt fazekak zenéjénél tartott tyukverőben. A gyerekek csoport számra ludat őrizznek, s a tanitó maga pipál unalmában az iskolafalak közt.... Egész éjjel nem alszik a polgárság, a kinek vagyona van, fél; a kinek nincs, az meg az utczán van. Sok végrehajtó egy üvegből iszik a biró komával törökliczát. A diófa-almárjom még meg sem pihen a szobában, már dobszónál szárogatják a napon. Minden éjjel felvernek három-négy pinczét; a ki nappal szűretelt, az alszik, aki nem szűretelt, az éjjel iszik. A templomokban alusznak a predikáczió alatt, egyik bolintgató ember a másikat üti oldalba fejével, s a pap a falaknak beszél...

Az ilyen biráknak ki kell venni kezéből a birópálczát és uj évi ajándékul az ujrai megválasztás helyett beletenni abba a kalodába, melyet udvaráról elloptak!

Megérdemli!

— — —

Egy jó biró, jó előljáróságal helység lelkiismerete, vezére, utmutatója és édesatyja is.

Ilyen birákat kell választani.

Ajánljuk a fentebbi sorokat a községek választó polgárainak figyelmébe.

„Somogy."

Az utazási vágy.

A társadalmi élet mintegy két tized óta egy modern szokással gyarapodott. És ez az unalomból származott, melynek éktes neve: az utazás.

Manapság már boldog, boldogtalan utazik, mert itthon valami lelki üresség szállja meg bensőnket, ettől menekülni kell s ezt megadja az utazás.

E mellett szól a modern utazók nagy tömege, kik orvosasgot az itthon való üresség ellenében, a külső tárgyak és tartózkodási pontok változatos egymásutánjában keresik fél. Hogy megtalálják e azt valóban, nem merjük biston állitani.

Ezt bizonyitja a körüti kártyák (leszállitott vasuti menetjegyek) életbe léptetése és széles körü használata, s ezen kártyával utazva, több időt tölt el az ember coupéban, mint a szépridéků megjelölt állomásokon.

A természet festői képeiből, jobbról és balról is az őrült sebességgel vágtató vonatról kinézve a - tájak kibontakozó panoramáiból, csak egy sürsavarosan egymásba folyó kaleidoskopikus emléket visz haza.

Természetes, hogy az ilyen utazás lelki gyarapodással nem jár, hanem talán még hátránynyal. Mert a modern utazó csak rövid időt tölthet egyes szép vidékeken, s ott is többnyire a hotelekben tartózkodhatik — erszénye nagyobb rovására.

A modern utazó embernek ezen centrifugalis utazási mániája vagy mond-

---

lából haza menet, megálltam az emelkedő épület előtt, elgondolkostam s felsóhajtek: Ha ez készen lesz, elvisznek-e engem is e palotába?... Igen, anyám megigérte. — E reménynyel értem haza.

Az ideig még nem láttam előadást s kétszeres volt örömem, midőn „Szapári" előadásához elvittek, terméretesen a — kakasülőre. A függöny felgördült, csupa szem és fül voltam. Kántorné játszotta Szapárinét, Lendvay Szapárit, Bartha Hamzsabéghöt, Udvarhelyi Miklós az öreg parasztot. Oly szivhez szólóan énekelte el: „Mirél apám nagy busan szólt." E naptól a szinészet volt egyedüli gondolatom, sőt lelkes pártfogójává is lettem. Naponként nézegettem a „Zrinyi" szöglesőn lévő falragaszt és ha nagy szinlap volt, vagy a darab czime különösen vonzó, addig sompolyogtam, ólálkodtam, mig kevesen járták és senki sem látott. Ekkor gyorsan fölugrottam a szöglet körös hatalmamba keritettem a szinlapot, s diadallal vittem haza.

Az ősz utczában laktunk akkoron, Kulcsár István uram házában. Sorba jártam a szinlappal, mint egy zászlóval a magyar szomszédokat s verbuváltam. Estve aztán csapatosan mentünk a városinházba. Itt láttam utoljára Kántornét „Macskái Juliannó"-ban s oly hivén emlékemben maradt, hogy midőn Kolozsváron e darabot választám jutalomjátékul, szerepem felfogását e visszaemlékezés könnyüvé tette.

Ismét elmult egy pár év a gyermekiéletből. Váczon időstem nagyanyám nál. Es időben nyilt meg a nemzeti szinház. Gyermeki szivem csak ugy dagadt az örömtől, mikor annak fényes megnyitását elbeszélték. Alig vártam, hogy haza vigyenek, ami szeptemberben meg is történt. Az első darab, mellett az uj szinházban láttam „A baramiák" volt. E darabban láttam Mór Károly és Ferenczet Czelesztintől egy este egy személyben. Midőn e gyönyörü csarnokot bámultam, egy kimondhatlan vágy ébredt bennem ezt kiáltani az ismerőe alakokhoz: „Ti már itthon vagytok, oh fogadjatok engem is köszétek!" Gyermeki szivemet egy kiolhajtan szomj epeszté a szinészet után s egy napon meggyőntam szülőimnek.

Október közepe táján lehetett, midőn atyám bejelentette magát Déryné asszonynál, ki akkor a nemzeti szinház első énekesnője volt. Atyám tudtára adta jövetelének szándékát s a tanácsát kérte arra nézve, lehetne-e már engem a nemzeti szinháznál használni. Déryé első megjegyzése éveimet illette. Mindazon által zongorához ült s elénekeltetett velem egy népdalt, majd a skálát végig próbáltam, mikőzben helybenhagyólag intett fejével. Az első nagy próba után megsimogatta arczomat s az akkori intendánshoz, Bajsához utasitott. Bajsa kisérő levéllel Mátray Gáborhoz, a zeneiskola igazgatójához küldött, ki előtt egy nótát énekeltem, s mi után az itt nyert biztató szavak után Szerdahelyi opera-rendező és Heinisch karmester előtt az utolsó próbát kiállottam, a nemzeti szinház karszemélyzetében helyet találtam.

Az első két hét után 16 váltó forint fizetést kaptam, egy év elteltével pedig 30 frtra vittem. Ez akkor sok pénz volt s vigasztalt azon öntudat, hogy nem az egyetlen voltam, kinek ily kis fizetéssel jutalmaták a fáradságát. Első szerepem mindjárt az első hónapban volt. Egy féléves apród mészkalácsos Rózában. Nagyon elfogult voltam, midőn a függöny felgördült a Fáncsyval, ki valami vitest adott, szemben állottam. A derék Szentpéteri a szinfalak mellől biztatott, folyton azt sugta; csak bátran Ém neki gyürköstem, elrebegtem a mondókát, Szentpéteri megdicsért s én boldog voltam.

Négy évet töltöttem a nemzeti szinháznál, melynek sokat köszönhetek. Le Mouton, egyetemi tanár hetenkint három szor órákat adott a nyelvekből, Tanitványai voltak kivülem: Szilágyi Lilla (Bulyovszkyné), Komlósi ida, Egressi Gábor és Béni, Szerdahelyi József, Caspreghi stb. Egy kis franczia előadásunk is volt „A fiatal ferj" czimü vigjáték első felvonását mutattuk be. Az akkori „Regélő" czimü szépirodalmi lapban megörökittetett ez előadás.

Az 1841-ik év őszén Kilényi Dávid kolozsvári igazgató az erélyes nagy országgyülés alkalmából szintársulatot szervesett a fővárosban. A nemzeti szinháztól Bodnár József, Miskolczi Julia Kovács József, Károlyi és én szesztettünk hozzá. Anyám ellenkezése s az akkori intendáns Simoncsics János és Fáncsy lebeszélése daczára beadtam lemondásomat s az intendans jó bizonyitványával, melyek e szavakba foglal; „Virgács kellene neked, nem elmenés," utra keltem. —

Tizenhét éves koromban indultam meg első vándorutamra, ott hagyva anyát, nővért, Atyám azon év tavaszán hunyt el. Egyedül utaztam egy váczi fuvarossal. Akkortajt csak gyorskocsival vagy fuvarossal lehetett menni, ki 2—3 szekéren is vitte a portékát Erdélybe. Huszváltó forintot fizettem az utért. Csaknem Kolozsvárig a mezőn tanyáztunk. A jó fuvaros bácsi a világért sem engedett volna csárdába beszállni, pedig többnyire csárdák közelében álltunk meg éjjelre, s esekből vig muzsikaszó hangzott. Ő maga bement a csárdába, kikosta, mire szükségem volt, mialatt fiai őristek. Később mondta meg, hogy ily helyeken tartózkodnak a veszedelmes „szegény legények." Tizenegyedik napra Kolozsváron voltunk. Elhelyezésemről Kecskés gondoskodtak. Midőn a fuvaros bucsut vett, s kérdé mit üzenek haza anyámnak, kitörtek könnyeim s fejemet podgyászomra hajtva, sokáig sirtam. A tudat, hogy egyedül vagyok, távol a szülői háztól, idegen helyen és országban, fájdalmas érzéssel töltö meg kebleimet . . . . .

Midőn könyüim kiapadtak s körülteknték, egy nő állott mellettem; rétvevőleg tekintett reám s e szavakkal vigasztalt: „Ne sirjon kisasszony, itt is laknak még jó emberek!" Kecskésék cselédje volt. Maricza. Dicséri kezdé előttem asszonyát, gazdáját s midőn Kecskések a próbáról haza tértek s a legszivélyesebb-n üdvözöltek, régi ismerőseket véltem bennök feltalálni, Ilyen a fiatal szív, hamar feled! — —

Sok régi ismerőst találtam itt, Déryé, Benza, Csabiné, Kovács, Bodnár. Károlyi a kolozsvári szinháznál voltak. Emlékezetem még e következő tagokra is kiterjed: Hegedüs Lajos, Kálman nejével, Kecskés Károly, Latabár Endre, Szabó Mózes, Balassi József, Sárosi, Farkas Lajos, Pőcs, Gócs, Gócsné, Hazai Viktor, Haczkó és neje. De Cau Mari, később a nemzeti szinház ünnepelt énekesnője, Szathmári Karolina, Latabárné, Kecskésné, Néb Mári burleszk komika s maga az igazgató, ki néha, ha a szükség kivánta, játszott is. Kilényiné játékára már nem emlékszem, es időben keveset játszott, de ha fellépett, gazdagon szeretett öltözködni. Volt neki egy igazi aranynyal kivarott ruhája, azt mindig megbámultuk, ha felvette.

Ha nem játszottunk, vagy nem volt próbánk, családias körben öltük az időt. Klubbunkhoz tartoztak: Csabai, az örökké jókedélyü és kifogyhatlan élczü jó barát; Benza, ki egy cseppet sem engedett Csabai bácsinak; a Latabár és Kecskés pár; Károlyi, Gyulay Ferencz, ki akkor még kancellista volt. Minden, mi e körön kivül történt nem érdekelt. A derék jó barátok közül Csabai a debreczeni, Gulay a kolozsvári, Kecskés a tordai, Benza a pesti és Latabár a miskolczi sirkertben alusszsák örök álmukat, csak én, Latabárné, Kecskésné és Károlyi élünk még. Így telt az idő, a mulattató a hasznossal köttetvén össze, mert Latabár, ki mester volt a zenében és igen szeretett tanitani, szebbnél-szebb quartettokat ismertetett meg velünk. Neha szerepek tanulásával is foglalkoztunk.

Kilényiről mindenki tudja, hogy nem szeretett fizetni: egy napon felsólitotta tagjait, hogy jövedelemhiány miatt engedjenek el a fizetésökből. Mit tehetünk? Engedünk. Hatvan forintos gagem leapadt 40 lirra Zokon vettem s ha Latabár nem tart vissza elszegődöm Palt Elekhez.

Tizenegy tag ment torda felé saját költségén, mert az uj igazgatónak Latabárnak sem pénze, sem darabja, sem ruha tára nem volt. Emlékezem, hogy „Angelo"-ban a főszereplőnek, Károlyinak, egy zöld selyem szoknyájá pszoományoztuk fel és azt akasztottuk nyakába palást helyett.

Midőn Kilényitől elbucsuztam, e szókkal bocsátott utra: „Kár kegyednek oly hamar megkóstolni a vándorlás keserü kenyerét; miért nem marad nálam? Hamarább és könnyebben elérhette volna azt, amire törekszik . . . " Talán igaza volt! . . .

Utnak indultunk. Gyulay elkisért, ő akkor elhatározta volt, hogy félre dobva a hivatalt, szinész lesz. Tordára szerencsésen megérkeztünk. Akkoriban még

juk szenvedélye — malitiozus csalódáson alapszik. Az otthonával való elégedetlenség, melyet környezetének tulajdonit, az saját bensejében fészkel. A kiábrándulás hamar beáll. Az ujság ingere, bűbája hamar szétfoszlik, s a dolgokat szorosan szemügyre véve, nem válják be azt, mit a távol ködfényben látni remélykedtek.

A kiábrándulás hamar bekövetkezik, midőn észreveszszük, hogy nem az idegen, ismeretlen világ költötte fel bennünk az utazási ingert, a vágyat, hanem az otthonától való menekülés.

Lassuránkint már utközben beáll a blazirtság, s mindinkább visszavágyódunk az otthon kényelmei közé, mely a távolból hivogatva mosolyog felénk.

Egy-egy magunkra maradt pillanatban belátjuk, hogy utóvégre még is csak jobb otthon és nem oly költséges, mint ezen igen gyors a szerfölött változatos, melynek végeredménye még sem kielégitő. Mert mint Jean Paul mondja: „A távollét szép színekkel festi." De csak festi, mondjuk mi rá.

Az is igaz, hogy az idegen országok s vidékek jobban vonzanak, mint ugyanoly a haza szép keretében. Ezért volt már régóta a turisták jelszava Tacitus mondásaként: Peregrina extollinus patriae incuriosi".

Ha az utazási kedv idegen országok megismerését s azok tanulmányozását eredményezné, akkor a la bonheur, semmi szavunk sem volna hozzá, sőt a legmélegebben ajánlanánk. De rendszerint erről itt szó sem lehet, mert a modern utazás mellett nemcsak az utazás, a szórakozás fűczél, hanem más egyébb más excursió, mi mellett ismereteink gyarapításáról szó sem lehet.

„Ki csak megérkezni akar valahol, Rousseau szerint, az üljön postakocsira de a ki vándorolni óhajt, az menjen gyalog."

A valódi tourista átengedi a vasutat az üzletemberek, ő gyalog óhajt menni s oly völgyek és utak felé kanyarul be, hol a természet a legfönségesebb képben nivellál. Csak az ilyen utazás mondható élvezetesnek és sikeresnek.

A turistát sohasem fogja a blazirtság érzete megszállani, mint a vasuti utast. Mert igaz, hogy a vándornak némi kényelmetlenséggel és holmi fáradtsággal kell megküzdeni, de ez teszi azt, mit kedvel s annál üdébben tér haza.

A vasuti utas a megszokás befolyásának rabja, s ezen megszokás mintegy vakasággal veri meg az embereket, s érzéketlenné teszi a természeti jelenségek szépségei és bájai iránt. Szereti a komodität de az milyen költsége, talán ép oly fáradságos és unalmas.

És éppen azért, mivel csak a szokatlan, nem mindennapi képekkel, jelenetekkel szemben vagyunk igazságosak, a mennyiben megérdemlett figyelemben részesitjük és minden oldaról szemügyre veszszük — ugy rejtegetett bájai is kibontakoznak előttünk egy a vasuti vonattól távol eső szép vidéknek, melyet csak vándorlás, gyalog utazás által élvezhetünk.

És éppen a vándorlásban van meg azon titkos erő, mely érzékeinket a természet szépségei iránt eltompulni nem engedi. Ez szerzi még szemünknek lassuránkint azt a látási képességet, mely nélkül a természet panoramáit megérteni és élvezni képesek nem vagyunk.

Ezt az utazás soha meg nem adja, mert nem veszi be bennünket a természet szentélyébe, hol még minden a maga szüzies gredetiségében jelentkezik; sőt inkább mindegyre távolabb visz, elidegenit a természettől, eltompitja érdeklődésünket a titokszerű erők működése iránt, s mintegy elvágja azt a fonalt, mely benső világunkat a nagy mindenséggel kapcsolatban tartja."

Sz. V.

A nagy-kanizsai zavargás.

Augusztus 26 án — vasárnapon este a társadalom körsága megszállta városunkat is; a zsidók elleni gyülölet felakarta forgatni a békés együttlét, a társadalmi rend és nyugalom csendes állapotát; de nem sikerült, legalább oly mérvben nem, mint azt a népbujtogatók vezett agya álmodta. És ezért az érdem erélyes hatóságunkat illeti meg. Békés körülmények között is sok tapintat szükséges egy ily különböző társadalmi elemekből álló lakosság kormányzásához; hát még akkor, mikor a tékeresztett szenvedélyek szárnykat ragadnak ki a napi foglalkozás, a békés kenyérkereset yugalmas medréből!

De hatóságunk éppen ily alkalomból ragyogtatta erélyet a vasárnapesti zavargás alkalmával.

Polgármesterünk, városunk főjegyzője s néhány tanácsos kiséretében — hivatalában volt és minden a kapitányság részéről érkezett bir vagy véleményes jelentés értelmében haladéktalanul intés kedett.

Elképzelhetellen veszélylyé nőtt volna a zavargás, ha esetleg most a városi hatóság élén egy oly egyén áll, ki törvényadta jogaival teljesen tisztában nincs — vagy intézkedéseiben olyan tapintatlanul jár el, mint főkapitányunk, ki bizony fővesztettnek látszott és a legcsendesebben viselkedőkkel — a hasztérésre, vagy szétoszlásra való tisztességes felszólitás helyett — teljes tüdőerővel éreztette hivatala fontosságát.

Hát ezt nem hagyhattuk megjegyzés nélkül; annál is inkább, mivel meg vagyunk győződve, hogy főkapitányunk is igen jól tudja, miszerint a „hang erő" tekintélyének kora lejárt, a most nem az a jó rendőr, kit mértföldeköről meghallani, hanem akit mindenüttére berdeghigadt munkában látni lehet, hol veszély van —

Annyit határozottan constatálhatunk, hogy azok, kik Istóczyt dicsőitették, nem csináltak összesen akkora zajt, mint főkapitányunk maga.

Később valaki figyelmeztette és csendesebb lett. Mi is teljes jóindulattal irtuk fenti sorainkat és hiszszük, hogy nem fogunk félreértetni.

*

A zavargókat rendőrségünk idejkorán szétoszlatta a segélyül lért dragonyosokkal; s igy néhány ablakbevereznél nagyobb szerencsétlenség nem történt. Itt-ott hangzott fel egy egy „Éljen Istóczy!" „Üsda zsidó!" felkiáltás, de 11 órára már csendes lett a város. Az őrjáratok egész éjjel czirkáltak. Körülbelül huszegyéntfogtak el, részint Kis-Kanizsáról, részint helyből.

Megemlitést érdemel az, hogy Kis-Kanizsára tőlünk ment ki néhány mesterinas és vasvillára, fejszére szólitották a népet, melyben azonban több volt a józanság, hogysem őket követte volna.

*

A közönség köréből.*)

Hol van a baj?

A „Zala" 67-ik számában megjelent közlemény ololvasása után megdöbbentem és azt gondoltam, hogy talán valami figyelmemet kikerülte, a mi arra a feltevésre adhat okot, hogy én a rendeltetésének megfelelő polgári iskolát is kárhoztatom és ez annyival furcsábbnak tünt fól előttem, mivel emlékezetem és meggyőződésem szerint csak a szervezetet tartom hiányosnak, miért is ismét elolvastam amit irtam s ugy láttam, hogy én is azon helyzetbe jutottam, melyben Hegel volt, kiről tudva van, hogy halála ágyán azt mondotta: egyetlen egy ember volt a világon, a ki megértette és az is félreértette.

A ki közleményeimet figyelmesen olvasta, az meggyőződhetett arról, hogy én az olyan polgári iskolát, mely értelmes és müveltközéposztály megteremtését tűzte ki főczélul nemcsak hasznosnak, de szükségesnek mondottam; de az olyan intézetet, melyben az ifju felnő és eléri a 17—18. életévet s ekkor befületes elméleti és minden gyakorlati képzettség nélkül adatik át az életnek, ssóval a mely proletárokat nevel, az ilyen iskolától visszariadok, sőt még arra sem tartom alkalmasnak amire — sajnos — használják, hogy „keselőket" ily szerencsetlen existentiákat neveljen, mert hiszem erre is csak ministeri kedvezmény alapján képes.

H. M. ur annak megengedését követeli tőlem, hogy Csengery derék ember volt és értett valamit a tanügyhöz és ennek a halhatatlan tudósnak egy beszédéből közöl sorokat, melyek csak H. M. úr ellenében birnak bizonyitó erővel és megdöntik az ellenem emelt vádjait. Természetesen ezen idézet tartalma helyes, erről tanuskodik már maga a Csengery nagynév, melyben azt mondja a bölcs államférfi, hogy szükséges azon elemek tódulását, melyek a gymnasiumokban csak egy pár évig foglalnak helyet oda kell a hol szükségeiknek megfelelő oktatást adnak, ahol rendszer és módszer egyaránt az ő és csupán az ő szükségeik kielégitését tartja szem előtt", de mert azok a gymnasiumi vendégek az ipari pályákra fognak lépni és mert Csengeri városunkban tartott egyik évi beszámoló beszédében azt mondotta, hogy „az iparosok előkészitését a polgári iskolákra bizsuk és hagyjuk" ebből eo ipso következik, hogy Csengeri is olyan polgári iskolát akart, a mely növendékeit megtanitaa becsülni a kézimunkát és az őt jogosan megillető helyre emelje az iparügyet, de ha H. M. ur saját szavai szerint „nem hunyszemet azon jelenségek előtt, melyek a komolyan szemlélő elé önkényt jelenkesnek" akkor be fogja látni, hogy ezen nemes feladatnak a polgári iskola jelen hibás szervezetével nem képes megfelelni, de beismeri talán azt is, hogy egy iparos szükségeinek megfelelő oktatást nem ad a polgári iskola, melynek rendszere és módsere, az iparosok szükségeinek kielégitését szem előtt nem tartja; pedig mily kiszámithatlan nemzetgazdasági haszonnal járna az, ha a polgári iskola falai között, mint azt megtámadott czikkemben már felemlitettem „hazafiságot, müveltséget és szaktudományt tanulhatna az ifju nemzedék" de mindezzel H. M. ur a legkevesebbet törődik, elég az ő néki, hogy fungálhat, viselve a tanári széket, mely a tisztelet megadásán kivül szép existentiát biztosit és ha akad egy polgári iskolai igazgató, aki ezek kérdeket személyes érdekei fölé emeli és nyilvánosan kimondja, hogy „a jelen szervezetü polgári iskola csak akkor fog megfelelhetni rendeltetésének, ha országszerte szaktanfolyamokkal kapcsolatik össze," az ilyen nemes és tekintélyes tanférfiut H. M. ur „reményvesztettnek" declarálja és ha egy fiatal ember meggyőződésen alapuló szabad véleményét czikk befolyásolja, akkor ő azt mondja, hogy ennek „nemcsak a komoly meggyőződését, hanem a jóhiszeműségét is kétségbe lehet vonni."

H. M. ur nem a polgári iskola hiányos belszervezetének, hanem azok gyér látogatottságának tulajdonitja a bajt és ennek okául felhozza, hogy „a munka nálunk nem nagy becsben áll" tehát annál inkább jogosult azon multkor is felemlitett javaslat fontossága, hogy ki kell egészitení ezen intézetet ipartan műhelyekkel, mert csak itt tanulja meg a gyermek becsülni a kési munkát s mintegy a munkálkodsba belszokva nő fel és képezi ki magát „müiparosnak". — Ha hajlandó H. M. ur az intézet keretének kitágitása és kiegészitése és a szülők ezen jogos igényét figyelmére méltatni, akkor reménylem nem fogja a jelen szervezetet dicsőiteni, de mig ezt teszi, addig ne kivánja tőlem, hogy „hangzatos phrasisokkal" az intézet számára áldozatokat fogjak a kortekodjem, mert ehhez nekem nincsen elég erős kedélyem — mikor a tények kérlelhetlen logicájával kimondottam a jelen szervezetre a peremétot, ugyanakkor kijelentettem, hogyha valaki be tudja nekem bizonyitani, hogy állitásim a valóságnak meg nem felelnek, én lesszek az első ki a tévedést beismerem, a akkoron egy helybeli polgári iskolai tanár ur nekem azt mondotta többek előtt „önnek igaza van, de mi állásunknál fogva ezt nem mondhatjuk, a H. M. urtól várhat feleletet" de a felelet elmaradt és én ezen jogi elvnél fogva „quitacet consentire videtur" megnyugodtam és később ujra felszólltalam de most már H. M. ur is előállott; ámbár a fentebb emiitett oknál fogva annyit az adhatni rá, mint a nagypénteki kereplőre, de nem is azért irt, hogy a dolog érdemére tartozó tisztességes érvekkel czáfoljon és hogy a közönséget és czekélységemet valami helyes argumentummal lepje meg, hanem, hogy azt a nem épen czókolni való és széles körben ismeretes tulajdonságát, mit „önszeretőségnek" szokás nevezni, egész hüen bemutassa, ezt bizonyitja az a fenhéjazó hang is, melyiyel polemiáját volem megindituta. — Nagyon sajnálom, hogy ily modorban kell, de ismét igazat irnom, de nem nyujthatok glacekesztyüs kezet a sárba mártott marok felé, miután oly annyira hiányos a polgári iskola szervezete, hogy akár „a tanügy kára nélkül beszüntetheető," azért mondottam és most is azt mondom, hogy a bünös mulasztás és menthetetlen közönybélyegét ne engedjük magunkra rásülni, hanem a mutatkozó reform szükség alapján halogatás nélkül kell országosan intézkedni s utaltam a módra is, hogy t. i. ki kell egésziteni ezen intézetet tanműhelyekkel és ezt azon tapasztalatom alapján sürgetem mert a mult évben mint az államtudományok hallgatója, szerencsém magamnak alkalmat megszemléltetni a budai gyakorló iskolát és ott győződtem meg arról, hogy csak a tanműhelyivel összekapcsolt polgári iskolát tartsam a gyakorlati élet követelményeinek megfelelőnek, de H. M. urnak az én meggyőződésemet „kétségbe lehet vonni."

Végül roszneven vessi tőlem H. M. ur, hogy állitasaimat nagynevü férfiak szavaival illustrálom (mert nem tud hozzám férni) holott ő ugyanazon forrásból Csengeriből merit idézetet, de csak az idézete helyes mindaz amit ő producál saját szavai szerint „fölösleges és hiába való." Ezen beismerés és önvallomásánál fogva én fölmentve érzem magam a további érveléstől s egyuttal kijelentem, hogy H. M. ur botrányos kifakadásira feleletet adni többé nem fogok.

WEBER PÁL.

*) E rovatban foglaltért sem alaki sem tartalmi tekintetben felelősséget nem vállal a Szerk.

Hirek.

— **Iskolai értesités.** A nagy-kanizsai r. kath. főgymnasiumban az 1883—84. tanévre a nyilvános, rendes tanulók beiratása aug. 30, 31 és 1. 2. napján fog történni; miről a t. cz. szülők és gyámok azon hozzáadással értesittetnek, hogy a főgymnasiumba minden először belépő tanuló, a vall. és közokt. m. kir. miniszteriumnak f. evi február 6-án kelt rendelete szerint keresztlevelet, illetőleg születési bizonyitványt tartosik bemutatni. Nagy-Kanizsán, 1883. aug, 23. A főgymn. igazgatóság.

— **A „Zalai Közlöny"** 1883. évi folyamának 68-ik számát Wajdits József könyvkereskedése visszaváltja 10 krért.

— **Az iskolakönyvek beszerzésére** ajánljuk Wajdi s József 50 év óta fennálló és jó hirnévnek örvendő magyar könyvkereskedését.

— **Iskolai értesités.** A nagy-kanizsai izr. hatosztályu fiu- és leányiskolában, valamint az ezzel egybekötött kereskedelmi iskolában a tanulók felvétele és a pótvizsgák letétele augusztus hó 29, 30 és 31-én az iskolai helyiségben történnek. Nagy-Kanizsán, 1883. évi augusztusban. Az igazgatóság.

— **Hirdetmény.** A szülésznői tanfolyamra a beiratások (orvosi karnál IX. ker. üllői ut 1. sz.) f. évi szeptember 1 én kezdődnek és beszárólag 15-ig tartanak.

— **Táncztanitás.** Melegen ajánljuk mind a két nembeli fiatalságnak szives figyelmébe, hogy Krausz Gyula táncsmester és illemtanár ur ismét városunkba érkezett és a kellemes őszi idényre szépen rendezett táncziskolát nyitott. Annyival is inkább felhivjuk a mind két nembeli ifjuságot a tömeges látogatásra, mert több éven keresztül szerzett érdeminél fogva csakugyan megérdemli a pártolást. Es mindig szép sikert aratva, kedves emlékekkel távozott tanitványai köréből. S most ujólag azon reménynyel köszöntött be hozzánk, hogy a lelkes fiatalságnak rendelkezésére bocsássa magát, s ujólag oly szép sikert aratva, a t. közönség bizalmát a jövőre is kiérdemelje. Tágas helyiség és kellemes zenéről gondoskodva van.

— **Arday Idáról** — a mi városunknak annak idején oly igen kedvelt szinművésznőjéről a nagyváradi lapban a következőket olvastuk: „Arday Ida Octavia szerepében lépett fel. A mai jelenetet, — mikor Popea Silvia Nerot arra birja, hogy Octáviát halálra küldje s Octávia Neronak szemébe vágja a szarnokságát, fajtalan életét és szive keservét, midőn félisteni fölénnyel dobodva metető szavakat, — ezt Ardai I. oly megkapó igazsággal játszotta, de szerepének többi mozzanatát is, hogy a közönség frenetikus tapssal jutalmazta őt, sőt a függöny legördültekor perczekig hitta Ardai Idát, ki szerényen elvonult s nem akarta érteni azt. De mi megértettük, a bátyja biztatjuk a szinművésznőt, hogy ne csüggedjen, mert a közönség szereti. Előre!

— **Jelenet a tengeri fürdőben.** Egy jó kedvü levelező, ki szemtanuja volt, irta le a következő, szomoruan kezdődő, vigan végződő és arra nézve, ki a történet hőse volt, emlékezetes jelenetet. Etratatt an a ki a tengeri fürdőt akar venni, üvet köttet a derekára és a korél végét az uszómesterek kezébe adja, különben a nagy hullámsás miatt egy biztos pillanata sem lehetne a vizben. Egyszer csak megjelenik egy gazdag amerikai és a hogyaem akarja derekára köttetni az övet, ugy hogy valóságos veszekedés kezdődött a fürdőni akaró és az uszó mesterek köst. Végre mégis rá kötik, hanem az amerikai megakarván magát boszulni, leoldja a vizben. Alig halad pár ölet, a hullámok ide oda csapják, kifáradt, segélyért kiáb l. Az uszó mesterek egész hidegvérrel mondják: „No, ez elveszett!" — Végre a hölgyek könyörgésére egy pár uszó mester kötelen

---

nem volt elkerülhetlen szükség, hogy az igazgató előre kivegye a várost. Bejelentette magát, kivette a tervet, ha volt, ha nem, felöltötte sátorfáját egy kertben vagy állásban a játszott.

Ez okból nem egyszer megtörtént, hogy egyik igazgató a másik nyakára ment. Ilyenkor aztán, ha volt mivel, az utóbb érkezett tovább ment, ha nem volt, a két igazgató megegyezett. Néha a törvény is beszélt.

Mi is igen jártunk. Midőn Tordára értünk, már hosszabb idő óta ott működött Gödc társulata, melynek kétség kivül legjobb ereje az apa sziuész Csiszér volt. A többi tagokra, bár a tárulat nevezetes volt, nem emlékszem. A hatóság engedelmével Latabár néhá y előadást rendezett, melyekben a tableaux-ok: Vérpuhár, Genovéva, Ádám és Eva nagyon tetszettek.

Tordáról a közeli Maros-Ujvárra rándultunk, hol Mikes Kelemen grófnak birtoka volt. Este érkeztünk meg, a korcsmába szálltunk, a vendéglős szalmat adott, mi pedig ágyneműinket kirakva, édesedden elaludtunk. Reggel 6 óra lehetett, midőn e kiáltás ébresztett fel bennünket; „Szerencse fel!" Egy marczona alak állott előttünk, körülnézett s kérdé a vendéglőstől, hogy miféle vendégei vannak. „Diátristák!" — felelé a korcsmáros. — „Diátristák? Isten hozta önöket! Ki a direktor?" — kérdé a banyász tisztt, — mert a felköltő az volt. Latabár bemutatta magát az idegennek, ki legelőbben is reggeliről gondoskodott. Aztán az ut működésére nézve némi felvilágositásokat adott.

A férfiak a szinpad után néztek, mi nők pedig lakást kerestünk. A gróf szakácsának hárában kaptunk is egy nagy szobát, hol az emlékpróbákat is megtartottuk. Háznak körül regényes hegység emelkedett. Itt tanultuk szerepeinket. Egy-egy reggel csak ugy dörgött Padua Zsarnokának, Tudor Máriának, Ferdinándnak egetverő lármájától. Hiába, a társulat fiatal, tehetséges erőkből állott, kiknek a szinészet szenvedélyök volt, kik készek voltak szembeszállani minden anyagi bajjal s örömmel elviselni a nélkülözést, de a szinészetet elhagyni — soha!

Maros Ujváron jött hozzánk Gyulay Ferencs, itt kezdte a szinészetet. A közönség nagy pártfogása mellett jitszadoztunk. Dráma, vigjáték, népszinmű s a legnagyobb bohózatok, mint Peleskei, Ludas Matyi, Garabonczás diák, Lumpácsi, Fekete asszony, nagy tetszéssel adattak. Tanulni szorgalmasan tanultunk s a szerepből csak egy szót is kihagyni nagy vétek volt. E mellett mulatságra is maradt idő. A közönség körébe vont, sőt maga a gróf, ki akkor ott időzött, nem egyszer megvendégelte kastélyában a férfi-személyzetet. Négy hetet töltöttünk itt. A gróf elutazott, a közönség részvéte csökkent s nekünk a tavaszról kelle gondoskodnunk. Elhatároztuk, hogy Magyarországra megyünk. —

Ily hosszu utra nem lévén elég a pénz, elzálogositottuk ékszereinket. Ott is veszett. Latabár később pázsitban kárpótolt. A grófi házi gondnok, a szinészet hű pártolója 50 frtot adott kölcsön Latabárnak, melyen egy szálfákból összerakott tutajt vett. Erre a sóhajtatok deszkából gunyhót emeltek. A társulat felpakolt, s egy czigányra bizta a kormányzást, ki vállig érősitő, hogy nagyon jól ismeri az utat a Maroson. Egy szép napon utnak ment a társulat a Maroson le Lippa felé. Öt napot töltöttünk már a vizen nem éppen baj nélkül, mert kormányosunk, ki oly jól ismerte a folyót, egy párszor zátonyra vitte a tutajt. Szerencsére sóval rakott hajók kisérték tutajunkat, melyeknek vezetője egy Macskási nevü uri ember mindannyiszor kivontatott a zátonyról.

Az ut különben nagyon kellemes volt, Vadregényes hegység között haladt Thalia tutaja. Estéknként egy-egy szép tájnál kikötöttünk a vig vacsorához láttunk, melyhez Macskási jó borral járult, mi pedig népdalokra gyujtottunk. A vidék csak ugy visszhangosta a magyar hangokat. Ily kedélyes élet csak lelkesiteni tud.

Egy napon a sós hajók visszamaradtak, mi pedig tovább usztunk. Másnap azon vettük magunkat észre, hogy elemésünk, de még pénzünk is elfogyott, Latabár gyülést hivott egybe, mely végzéseig kimondta, hogy Deván megállapodunk s pár hangversenyt rendezünk. Azonnal hozza fogtunk a tanuláshoz. Latabár hegedült, Gyulay klarinétozott, Laczkó guitározott, én szavaltam. Volt quartett, terzett, duett, szóló, szóval minden, mi két estét kitölthet.

A próbák a tutajon folytak. Midőn a társulat érettnek érezte magát, épen Déva előtt állott. Kikötöttünk. Latabár rögtön helyiség után nézett és kapott is egy orvos hásban egy nagy termet. Itt tartottuk a hangversenyt, amely reményen felül sikerült. A két előadás szép jövedelmet hozott; báró Napcsa, ki hasonlag végig hallgatta a hangversenyt, 50 frtal toldta meg a kasszát. Beszerezve a szükséges élelmi szert, felszálltunk a tutajunkra, hol ez idő alatt laktunk is és bámulattárgyani szolgálatunk és tovább mentünk. A parton ólálkodó oláhok siró gyermekeiket azzal ijesztgették, hogy odaadjak őket a „drákunak. És a dráku (ördög) mi voltunk. Három napot töltöttünk ismét a vizen, végre tizenegynapi remény után czélnál voltunk: Lippán.

elindul és nagy nehezen kimentik a gazdag amerikait. Ez mihelyt a partra ér, büszkén kérdezi: „Mivel tartozom? Mert tudok ám fizetni! — „Mi is tudunk!“ viszonozzák az uszó mesterek s ugy elverték a gazdag amerikait, hogy sokáig megemlékszik a fizetésre.

— **Megrendítő szerencsétlenség** történt, mint a Szegedi Napló irja, a dorosmai tanyákon. Varga Mihály ottani gazda kendert áztatott s vele voltak felesége és András nevű 14 éves fia. Mig a család munkája után látott, lovai eltévelyedtek valamerre. Varga Mihály fiát küldte a lovak után és a gyerek nem nagy idő multva vissza is tért az egyik lovon ülve, keresztül a vizen. Már kösel volt a szüleihez, mikor egyszere beletört a vízbe és segélyért kiáltott. Atyja nyomban segitségére sietett fulladozó gyermekének. Iszonyu jelenetnek lett tanuja ekkor a szegény Varga Mihályné. Nem messze tőle, szemeláttára fuladtak bele a vízbe: ura és 14 éves fia. A szerencsétlenek holttestét bevitték Doros mára. —

— **Pósta.** — Folyó évi augusztus hó 21-én veszprémmegyei Bakony-Magyar-Szent-László községben póstahivatal lépett életbe, mely levél és 5 klgr. sulyt meg nem haladó kocsipóstai küldemények felvétele, továbbitása és illetve kézbesitésével foglalkozik; összeköttetését a veszprém-varsányi póstahivatalhoz közlekedő gyalogjáratok utján fogja nyerni; kézbesitő köréhez Bakony Magyar-Szent-László, Bakony-Német-Szent-László és Gyirót községek fognak tartozni.

— **Az orkánok** ez évben megint nagy pusztitást visznek véghez. Legujabban Minnesota államban olyan erővel dühöngött egy szélvihar, hogy Rochester városának harmadrésze romhalmazzá lett. Az orkán még egy vasuti vonatot is magával ragadott, miközben huszonöt ember megölettett és 45 ember megsebesült.

— Egy asszony a kit elvitt a szél. Tdinéban és környékén több órán át heves orkán dühöngött. Egy öreg anyókát, ki San Martino faluban, a boltba akart menni, a szél felkapja és a negyedórajárásnyira fekvő San Leonardo faluba vitte, hol leesett egy rétre. Az anyókának az ijedtségen kivül nem történt semmi baja. Hisz ez nagyon szép dolog lenne, ha ennél furcsább már nem történt volna az uborka idényben.

— **A ki mint halott akarta magát látni.** Boschenban egy szép, fiatal miss nemrég különös módon fényképeztette le magát. Fehér atlaszruhát öltött, koporsóba feküdt, öszökulcsolt kezeiben fehér liliomot tartott, behunyta szemeit és ebben a helyzetben készittette el fényképeit. Miután ezekkel meg volt elégedve, meghagyta hozzátartozóinak, hogy abban az esetben, ha fiatalon halna meg és a halál nem torsitaná el, ily módon fektessék koporsóba.

— **Elállatiasodott anya.** Egy Kirschbaum Borbála nevü st.-pölteni czeléd nemrég gyermeket szült és azt a disznóólba dugta, hogy a disznók felfalják. A csecsemő kis csontjait véletlen találták meg az ólban.

— **Egy magyar nő Amerikában.** New-Yorkból irják augusztus 2-iki keltetel: Zsolnay Anna k. a. zala-tapolcai tanitónő, tanügyi tanulmányozás czéljából julius 17-ike óta városunkban időzik. A buzgó tanitónő igen hasznosan használja fel itteni időzését, megtekinti nemcsak a város és a környék minden nevezetességét, intéseteit, hanem tanulmánya tárgyává is teszi, hogy otthon kellőleg értékesithesse. Zsolnai k. a. aug. vége felé indul hazafelé és utjában megtekinti Berlint, Drezdát és Prágát. Valóban ritkaság, hogy egy tanitónő nehezen összeszerzett pénzét merő buzgóságból arra használja fel, hogy ily nagy utat megtegyen és utazása tapasztalatait hivatásának szentelhesse.

— **Hogy kell jó szinmüvet irni.** Nemrégiben egy küldő drámairó felkereste a hires Sardout, ki tudvalevőleg csak mostanában rázta le magáról a plagium vádját, s felkérte arra, hogy magyarázza meg, miként kell jó szinmüvet irni. „Mi sem könnyebb ennél“, mondá Sardou, „találjon ki érdekes mesét, bonyolitsa össze ügyesen a cselszövények szálait, gyors és szerencsés emelkedéssel vigye előre a történet menetét, vegyitsen bele néhány megkapó jelenetet, keressen ki eredeti, gyors és meglepő megoldást: és készen lesz a jó dráma.“ „Valóban mi sem könnyebb ennél,“ dadogta a meglepett drámajelölt.

— **Kegyetlenség.** Komédiából irják aug. 23-dikáról: Hallatlan eset történt e napokban a Komédiától nem messze eső „Bolcsi“ pusztán, melyet Schwarz Ábrahám tart bérben a Juricskay-családtól. Az ispánnak és kulcsárnak valami baja volt a bérosekkel, miért is jónak látták ketten, hogy magoknak elégtételt szereszenek. Egy bérest behivtak a magtárba és ott oly kegyetlenül elverték, hogy oldalbordája betört, halántéján sulyos sérülést szenvedett és minden tekintetben annyira tönkre volt téve, hogy mikor a magtárból kilökték, csak tiz lépést tehetett a már halva rogyott össze. A tettesek megijedtek, szekérre tették a szerencsétlen ember holttestét és el akarták vinni valamerre, de éppen csendőrök jöttek és elfogták őket. A Schwarts-család es eset következtében, nehogy tisztei miatt őt is valami baj érje, rögtön Nagy-Váradra költözködött. A vizsgálat fogja kideriteni, mi ragadta az illetőket az elkövetett kegyetlenkedésre.

— **Szörnyű szerencsétlenség** fordult elő a minap Kiewben. A Dnieper partján népünnepet ültek, mely alkalommal körülbelül 60—70 ember négy nagy csónakba szállt, csónakázni. Éjfél felé hirtelen orkányszerű szélvihar támadt, a négy csónak felfordult és a benne lévők a vizbe estek. Csak néhány birt közülök kiuszni a partra, a legtöbben ott vesztek.

Beküldetett.

4. Itéljetek magatok!

Mily gyakran vonakodunk valamely gyógyszer megvételétől, a melyet pedig mindenki magasztal. És ugyan miért van e tartózkodás? Egyszerűen csak azért, mert nem akarunk hazontalan kiadást tenni, bármily csekély legyen is az. De itéljetek magatok, hogy egy 70 krnyi csekély kiadást lehetett volna-e jobbra forditani, mint a következő esetben.

„Miután 12 évig székrekedésben s az ezzel járó fájdalmakban szenvedtem és sehol segitséget nem találtam, pedig fürdőket is használtam, egészségem helyreállitását egyedül Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsainak köszönöm. Azok használata óta a legjobb egészségem van, mit ezennel bisonyitok. — Kelt jun. 12-én, az eisendorfi üveghutában Weissensuls mellett, Csehországban. Bairle M. főüvegfuvó mester.“

A labdacsok valódiságára nézve ügyelni kell, hogy a doboz czimlapja Brandt Richárd aláirásával s a fehér kereszttel vörös mezőben el legyen látva. 991 1—1.

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Steiner József és társa terménygabona és bizom. czég jelentése.

Bpest, 1883. aug. hó 24-én.

A nagy mennyiségü gabona beraktározása piacunkon és azoknak folytonos nyilvántartása, külföldet visszatartjuk még a vásárlástól. Belföldi fogyasztásunk tartózkodó és csak olcsó árak mellett tesznek nagyobbmérvü beszerzéseket. Előre látható azonban, hogy a tömeges kinálat, a silány termés következtében rövidesen megszünik, mert kereskedőink a mult heti eladásokon a bevásárlási árakhoz képest érzékeny veszteséget szenvedtek. Termelőink pedig várnak az eladással, mert tekintve a belföldi kedvezőtlen aratási eredményeket, mélán magasb árakat remélhetnek.

Busa finom, piros nehés fajok kivitelre, kerestettek. Elsőrendü 11.30 ig Tiszavidéki állomásokon 10.40 fizettetett. Ellenben közepes és könnyü sárgás fajok elhanyagolnak 76—79 kl 10.35—10.80 keltek. Vetésre alkalmas teljesen tisztá könnyü buzák bánsági állomásokon 10 frton keltek. Roza finom elsőrendü 7.80, közepes 7.50—7.60. Monoron 7 50. Palotán 7.75.

Árpa takarmányárú 7.50. tiszavidéki állomásokon 6·80—7.20. Égetésre való 8 75. Chevalier, Apcz, Szántón 10 frt. Tengeri. A tartós szárazság folytán napról napra emelkedik 6 60—6.75 kelt. Téli hónapokra állomásokon 5.25—5.40.

Zab szilárd. A hosatal nem felel meg a szükségletnek, 6.40—6.90 fizettetett. Repcze bánsági 15.50—16. Káposzta 16,25—16.75-ig kelt.

Bab barna 11.75. Fehér lapos Váczi 11.25 Nagy-Kőrösön 11.25. Gyöngyösön törpe 12½. Lencse Váczot 12.—13 25 kelt minőség szerint. Korpa téli hónapokra zsákostul 4.10—20 köttetett.

Konkoly azonnali szállitásra zsákostul 2.80, téli hónapokra 3 frt. kelt.

Határidők: Busa őszre 10.63. Tavaszra 68 krral magasb. Roza őszre 7.75. Tengeri máj.—jun. 6.95. Zab őszre 6.77. Tavaszra 7.30, Káposzta 16⅝.

Lapvezér és kiadó: SZALAY SÁNDOR.
Felelős szerkesztő: VASS ÁLMOS.
Laptulajdonos: WAJDITS JÓZSEF.

4695. tkvi 883. julius 4.

I. Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. trvszék telekkönyvi osztálya részéről köshirré tétetik, hogy Fürst Lajos állatorvos nagy-kanizsai lakós végrehajtatónak Fájli Magdolna F. Málik Jánosné végrehajtást szenvedő ujlaki lakós elleni 150 frt tőke, 1882. évi május hó 1-től járó 8% kamatok, 28 frt 78 kr. per a végrehajtás kérelmi, 9 frt 50 kr. jelenlegi a még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. trvszék területéhez tartozó ujlaki 168 ss. tjkvben A I. 1, 2, 3, 13, 14, 15, 16, 17, 18. sor sz. a. felvett s összesen 439 frtra becsült ingatlanok 1883. évi november hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor Ujlakon a községbiró használ Remete Gésa telp. ügyvéd vagy helyettese kösbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. —

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanattól 1 hónap alatt, a harmadikat ugyanattól 2 hónap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Ezen hirdetmény kibocsájtásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek a hivatalos órák alatt a nagy-kanizsai kir. trvszék telekkvi osztályánál és az ujlaki község elöljáróságánál megtekinthetők.

Az elrendelt árverés a fentirt tkvben feljegyzendő.

Az árverési hirdetmény a telekkvi hatóságnál kifüggesztés, ugy az ujlaki s a szomszédos községekben körösés és kifüggesztés s a helybeli Zalai Közlöny hirlapban egy izben beiktatás által kössé tétetik. 1008 1—1.

Az árverés teljesitésére Fábián Ferencz végrehajtó küldetik ki.

Kir. trvszék mint telekkvi hatóság Nagy Kanisán 1883. julius 11 én.

HIRDETESEK.

Budapesti társas polgári és kereskedelmi iskola
(előbb HAMPEL ANTAL)
Budapest, V. Nagy korona-utcza 13. szám.

Ezen tanoda, melyet ezelőtt 50 évvel Hampel Antal ur alapitott, és mi azt már 17 éve fennálló tanodánkkal egyesitettük — minden törekvésünk oda irányul, hogy elődünk jó hirnevét megőrizve, a reánk bizott növendékeket alaposan képzett egyénekké neveljük. Hogy kitüzött czélunkat biztosan elérjük, iparkodtunk ismert jeles tanárok alkalmazása által kitüzött czélunkat biztositani. **Tanodánkkal** táp- és nevelőintézet is van egybekötve, melyben a növendékek teljes ellátison kivül szeretetteljes bánásmódban részesülnek és tanulmányaiban gondos felügyelet alatt állanak. **Tanitványainkat az** egyéves önkéntesi vizsgálat letételére előkészitjük. Értesitést kivánatra ingyen küldünk. **Beiratások a jövő 188³/₄-ik tanévre** augusztus 27 én vesik kezdetüket.

AZ IGAZGATÓSÁG:
992 6—6. *Prasszer József* igazgató. *Gross Gyula.*

Bérlet kerestetik.

400—1000 hold birtok kedvező feltételek mellett bérbe venni kerestetik. Esetleg egy jól rendezett birtok 100—150 ezer forint értékig, csinos kastélylyal magy. orsz. délnyugati rét szén megvételre kerestetik. Részletes ajánlatok „Solide nur annehmbar“ alatt (Bécs, Hauptpost) poste restante kéretnek. 1006 2—3.

Nemes és hasznos állatokat, minden fajt, tenyész szárnyasokat és élő vadat, csirászati, mezei és házi gazdasági eszközöket szétküld és megszerez minden szakmába vágó tárgyakat
W. WALTENBERG BÉCS
Habsburgergasse 10.
1007 2—3.

In allen Buchhandlungen vorräthig.
Mit 20 Illustrationen!
(Porträts der Angeklagten, Verteidiger, Richter etc.)
Preis 30 kr.

Der
Procesz von Tisza-Eszlár.
(Verhandelt zu Nyiregyháza im Jahre 1883.)
Eine actenmässige Darlegung des Thathestandes, der Zeugenaussagen, der Vertheidigung, wie des Urtheils.
990 6—6 **Preis 30 kr**
Mit 20 Illustrationen.
A. Hartleben's Verlag in Wien, I., Wallfischgasse 1.
Zu haben in Josef Wajdits's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

A fő-gymnasiumi, polgári, izraelita és elemi igazgatóságok megbizásából minden iskolai tankönyv WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében N.-Kanizsán kapható.
Valamint minden iró- és rajzszerek felettébb leszállitott olcsó áron ITT VÁSÁROLHATÓK.

Wajdits József könyvnyomdájából Nagy-Kanizsán.

Melléklet a „Zalai Közlöny“ 69. számához.

Tuboly Viktor ur „Czáfolat“-a.

A szent Istvánnapi népünnep falragaszaira vonatkozó s a két helyi lapban közzétett nyilatkozatom tartalmát, mely szerint a falragaszokban az én szereplő egyéniségképeni megnevezésem tudtom, akaratom és hozzájárulásom nélkül történt: Tuboly Viktor ur „az igazság érdekében, de az ügy szentségénél fogva is“ igyekezik megczáfolni s azt mondja, hogy: „ez nem igaz“ s hogy nyilatkozatom tartalmának ellenkezőjét sajátkezüleg irt levelemmel tudja igazolni, „ha tetszik.“

Tuboly Viktor nem ezen czáfolatában és nem először emliti ezen sajátkezüleg irt levelemnek, mint olyan bizonyitéknak létezését, ami nyilatkozatomnak tartalmát állitása szerint meghazudtolja. Hirdette ezt utonutfélen nyilatkozatom megjelenése után mindjárt előszóval; terjesztették ezt az ő előadása nyomán többen is mindenfelé, sőt erről vette mottoját szent Istvánnapi beszédjéhez még Remete Géza ur is. Tette pedig ezt Remete Géza ur bizonyosan szintén „az igazság érdekében, de az ügy szentségénél fogva is“, mert hát a szent István emléke az egyes emberek jó hirnevének dobra ütéséhez éppen alkalmas thema s „az ügy szentsége“ ezt mulhatlanul megkivánja.

Mikor Tuboly Viktor ur szárnyra bocsátott hamis hireiről értesültem s mikor megtudtam, hogy nyilvános dikcióját Remete Géza ur is ezzel füszerezi, elbámultam azon: miképpen lehet nagyképpel, szemhunyoritás nélkül előadni s állitani olyan dolgokat, a melyekről maga az előadó tudja legjobban, hogy annak éppen megforditott ellenkezője a való, másrészt pedig eszembe jutott, hogy megis jó ám, ha az embernek jó barátai vannak, kik olvasó és nem olvasó közönség előtt oly lankadatlan buzgalommal kiabálják rólunk, hogy: „ne higyj a pogánynak, hazudik!“ s minden alkalmat megragadnak arra, hogyha még netalán találkoznék olyan együgyü halandó, aki bennünket még becsületes embernek is tartana, azt ebbeli hitének ellenkezőjéről sikerrel kapaczitálják, mert hát Tuboly Viktor és Remete Géza nekem „jó“ barátaim s a kik ezt eddig nem tudták, azok bizonyosan nem kevéssé fognak most ezen csudálkozni.

Egyébiránt azt, hogy ezek az én jó barátaim nemcsak az én jó hirnevemet, hanem „az igazság érdekét és az ügy szentségét is“ mennyire szivükön viselik, azt bizonyitsa a következő tényállás, amit ők elhallgatni jónak láttak.

A szent Istvánnapi ünnepélyeket megelőző egyik héten Tuboly Viktor megszóllitott az itteni törvényszék pertárában s beszéd közben emlitette, hogy elmenjek ám a szent István ünnepélyre, a hol én velem is beszédet akarnak tartatni s e végből „küldöttség“ akar megkeresni. Igaz, hogy én erre azt mondtam, hogyha kivánják, én a megbizást szivesen elvállalom s hogy a küldöttség e czélból felesleges. Az egész ügyről ennyit és nem többet beszéltem egyedül Tuboly Viktorral. Ettől az időtől fogva azonban erről soha sem volt többet szó és én egyetlen értekezleten sem voltam jelen, de tudtommal ilyenre soha meghiva sem voltam, igy azt, hogy annak a rendező bizottságnak Tuboly Viktor ur az elnöke s hogy ő én velem a pertárban ily elnöki minőségben hivatalosan beszél, én azon alkalommal még csak nem is álmodtam, a küldöttség felesleges voltát pedig azért érintettem, hogy ezzel a csak hiuságok legyeztetésére szolgáló üres sallangok és fontoskodó czeremoniáskodások szükségtelenségét jelezzem. A dolog köztünk ezzel bevégződött.

Az idő mult maradt s én az egész ügyről jóformán már meg is feledkeztem, midőn szent István hetében egyszer több napi távollét utan haza érkezve, egyik látogatóm beszéd közben tőlem a szent Istvánnapi ünnepély miképpeni rendezéséről kérdezősködött, mire midőn én tudatlansággal feleltem, csudálkozva jegyezte meg, hogy hisz az egyik beszédet én fogom mondani s ezt azt utcza sarkokon már óriási plakátok hirdetik, egyuttal a helyi lapok legutóbbi számaira is figyelmeztetett. Csak ekkor, a helyi lapokból s a plakátokból tudtam meg, hogy a bizottságnak Tuboly Viktor ur az elnöke s emlékeztem vissza, a köztünk volt s fentebb emlitett beszélgetésre. A társadalmi mozgalmak falragaszos nevezetességeinek azonban sehogy se levén barátja, nyomban irtam Tuboly Viktor urnak s beküldtem egyidejüleg a helyi lapokba is ismert nyilatkozatomat. Tuboly Viktor urhoz irt levelemben hivatkozva arra, hogy igaz, miszerint a pertárban egy izben köztünk volt beszélgetés alkalmával a beszédtartásra hajlandónak nyilatkoztam, arra azonban, hogy nevem falragaszok hirdetményéül használtassék fel, nem hatalmaztam fel, kértem hogy nevem beragasztása iránt intézkedjék, ellenkező esetben a rendőrség utján fogom azt letépetni, kijelentettem egyszersmind, hogy beszédet nem fogok mondani.

Lehet, hogy izgatott állapotomnál fogva levelem élesebb hangu volt, mint a mennyire akartam. Ezt pedig onnan gyanitom, hogy Tuboly Viktor ur levelemre válaszolt szintén levélben s engemet abban meglehetősen lehordott, sőt még a duellumot is kilátásba helyezte.

Ez a tény szárazon, a mi ezután következett azt a tisztelt közönség már ugy is tudja.

Ezek után most már el sem tudom képzelni, melyik az a levél, melyet Remete Géza és Tuboly Viktor urak oly halálos fenyegetéssel mellemre szegeznek s melynek háta mögött ellenem a harczot oly elkeseredett hévvel folytatják, mert én Remete Géza urral e tárgyban soha még csak nem is beszéltem, Tuboly Viktor urnál pedig egyetlen egy levelem van a fentebbi tartalommal, a mely pedig mindent tartalmaz inkább, csak azt nem, a mivel megtámadott nyilatkozatom megczáfolható.

Hogy a heti lapok a korábban s a plakátok kiragasztásakor mindjárt beküldött nyilatkozatomat csak az ünnepélyt megelőző napon hoztak, mert előbb nem jelentek meg arról nem tehetek; nem is akartam én az ügyet mystificalni, ilyesmi eszem ágában sem volt, hanem már engedelmet kérek, az én nevem nekem még is csak az én tulajdonom, s azzal csak nekem vagy az én beleegyezésemmel lehet rendelkezni, arról pedig ismét nem tehetek, hogy a plakátok hőseiért Tuboly Viktor urék főuri nevei daczára sem tudok lelkesülni.

Abban, hogy én szent István ünnepén nemcsak ezuttal, hanem jövőben sem fogok beszédet mondhatni, Tuboly urnak igaza lehet, sőt az esetre, ha Tuboly ur lesz az elnök, ez bizonyos is, csakhogy fájdalom! semmi sem bizonyos az ég alatt, még Tuboly Viktor ur elnöksége sem.

GYŐRFFY JÁNOS.

Nyom. Nagy-Kanizsa Wajdits Józsefnél.